

ДЖЕФ ВАНДЪРМИЪР АГЕНЦИЯТА

Част 2 от „Съдърн Рийч“

Превод от английски: Ирина Манушева, 2014

chitanka.info

Ha An

ЗАКЛИНАНИЯ

Откакто е в „Съдърн Рийч“, в сънищата на Контрол винаги е ранна утрин и небето е тъмносиньо, с едва загатнат проблясък от светлина. Гледа надолу от една скала към бездна, залив, лагуна. Гледката постоянно се променя. Вижда километри напред в неподвижната вода. Съзира огромни твари в океана, носещи се като подводници, или камбановидни орхидеи, или широките корпуси на корабите, мълчаливи, вечно плаващи, с размери, които внушават такова усещане за сила, че той може да почувства опустошението от тяхното преминаване дори от тази височина. Взира се с часове във формите, движенията, вслушва се в шепотите, които се донасят като ехо до него... после пада. Бавно, твърде бавно, той пада беззвучно в тъмната вода, без пръски и вълнички. И продължава да пада.

Понякога това се случва, докато е буден, сякаш не е внимавал достатъчно, и тогава безмълвно повтаря собственото си име, докато истинският свят не се върне при него.

001: ПАДАНЕ

Ден първи. Началото на последния му шанс.

— Това ли са оцелелите?

Контрол стоеше до помощник-директора на „Съдърн Рийч“, зад мръсното едноръчно стъкло, и гледаше трите особи, седнали в стаята за разпити. Завърналите се от последната експедиция в Зона Х. Дванайсетата експедиция от този цикъл.

Помощник-директорът — висока, слаба чернокожа жена, не отвърна нищо, което не учуди Контрол. Тя не си беше направила труда да му каже и дума, откакто бе дошъл тази сутрин след понеделника, в който си бе взел почивен ден, за да се настави. Не го беше удостоила и с поглед, освен когато осведоми нея и останалите от екипа, че държи да го наричат „Контрол“, не „Джон“ или „Родригес“. „В такъв случай — отвърна тя след миг мълчание, — вие ме наричайте Пейшънс, не Грейс“^[1], с което развесели присъстващите, макар да го скриха. Смяната на истинското ѝ име с друго, което също носеше смисъл, го заинтригува. „Добре — съгласи се той, — тогава ще ви наричам Грейс.“ Беше сигурен, че това няма да ѝ се понрави. Тя парира удара, като постоянно го наричаше „временния“ директор. Кое си беше вярно: между нейното изпълнение на длъжността и неговото издигане имаше пропаст, долина от време и форми, която трябваше да бъде запълнена, процедури, които трябваше да бъдат реализирани, изкореняване и наемане на хора. Дотогава проблемът за властта и авторитета оставаше мътен.

Контрол обаче предпочиташе да не мисли за нея нито като за „търпение“, нито като за „благодат“. Предпочиташе да я възприема като абстракция, не като обструкция. Беше го накарала да изгледа стар информативен филм за Зона Х, макар явно да знаеше, че е елементарен и неактуален. Вече беше дала да се разбере, че връзката им щеше да бъде враждебна. Поне от нейна страна.

— Къде са ги намерили? — попита я той, въпреки че всъщност искаше да знае защо не са ги държали отделно една от друга. Защото нямате дисциплина, защото отделът ви отдавна е станал храна за плъховете? Плъховете бездруго са в мазето и гризат наред.

— Прочетете документите — отговори тя с ясният намек, че трябва вече да ги е прочел.

После излезе от стаята.

И остави Контрол сам, да гледа в папките пред себе си и трите жени зад стъклото. Той, разбира се, беше прочел досиетата им, но се надяваше да пробие защитата на помощник-директора и да се добере до собствените ѝ мисли. Беше прочел части и от нейното досие, но все още не можеше да я усети, освен по отношение на реакциите ѝ към него.

От първия му пълен работен ден бяха изминали едва четири часа, а той вече се чувстваше омърсен от неприветливата сграда с изтъквания зелен мокет и старомодните възгледи на другите служители, които бе срещнал. Всичко беше пропито от чувство на незначителност, дори слънчевите лъчи, които вяло се процеждаха през високите правоъгълни прозорци. Като обикновено, той беше с обичайния си черен блейзър, официални панталони, бяла риза със светлосиня вратовръзка и черни обувки, които бе лъснал

сутринта. Сега се чудеше защо си е правил труда. Тези мисли не му бяха приятни, защото не беше над всичко това, *беше в него*, но му беше трудно да ги потисне.

Контрол дълго гледа жените, макар че видът им почти нищо не му говореше. И на трите бяха раздали еднакви стандартни униформи, смътно напомнящи на военни и също толкова — на дрехи на чистачка. Главите им бяха обръснати, все едно са били заразени от паразити, от някакви въшки, а не от нещо по-необяснимо. Лицата им имаха едно и също изражение или по-скоро, нямаше никакво изражение. Не мисли за тях с имената им, напомняше си той в самолета на път за насам. Нека в началото носят само тежестта на функциите си. После попълни останалите празноти. Но Контрол не умееше да пази дистанция. Обичаше да се заравя, да се опитва да достигне ниво, на което детайлите го просветляваха, без да го претоварват.

Геодезистът беше намерена в дома си, седнала на стол в задния двор.

Антропологът беше открита от съпруга си, докато тропала на задната врата на медицинския му кабинет.

Биологът беше намерена на пуст, обрасъл паркинг на няколко пресечки от дома си, да се взира в рушаща се тухлена стена.

Също като членовете на предишната експедиция, и трите нямаше никакъв спомен как са се върнали през невидимата граница и са излезли от Зона Х. Не знаеха как са се промъкнали през блокадите и огражденията, и другите препятствия, които военните бяха струпали покрай границата. Нямаше представа какво се е случило с четвъртия член на експедицията им — психолога, която всъщност беше директорът на „Съдърн Рийч“ и беше отхвърлила всички възражения срещу плана си да ръководи инкогнито дванайсетата експедиция.

Изобщо, като че ли никой нищо не помнеше.

Сутринта на закуска Контрол погледна през широкия прозорец, заемащ цялата стена на кафетерията, към двора с множеството каменни масички, после към хората на опашката — твърде малко като за такава голяма сграда, и попита Грейс:

— Защо не се радват повече, че експедицията се е върнала?

Тя го изгледа измъчено, все едно беше особено бавноразвиващ се ученик в клас за повтарящи.

— А вие как мислите, Контрол? — Вече беше успяла да лепне иронична нотка на обръщението, така че той се чувстваше като тежестите на дядовите си въдици, обречени да се ваят в тинята на дъното на десетки езера. — Не ни е за първи път. Разпитвахме ги девет месеца, без да открием нищо. И през цялото време са умирали. Вие как бихте се чувствали?

Дълги месеци на безсловесност и дезориентация, после смърт от особено злокачествена форма на рак.

Той кимна бавно в отговор. Тя, естествено, беше права. Баща му беше починал от рак. Не беше помислял как са се отразили тези събития на екипа. За него това беше просто абстракция, думи от доклад, прочетен, докато самолетът кацаше.

Тук мокетът ставаше тъмнозелен, със стилизиран мотив от светлозелени стрелки, които сочеха навън, към двора.

— Защо тук не е по-светло? — попита той. — Къде отива всичката светлина?

Грейс обаче беше приключила с отговарянето на въпросите му за момента.

Когато една от жените — биологът — обърна леко глава към стъклото, сякаш го виждаше, Контрол избегна погледа ѝ с нещо като закъсняло смущение. Интересът му беше безличен, професионален, но вероятно не създаваше това усещане, макар те да знаеха, че ги наблюдават.

Никой не го беше уведомил, че ще прекара първия си ден в разпит на объркани оцелели от Зона Х, но в Централата сигурно са го знаели, когато са му предлагали мястото. Членовете на експедицията бяха прибрани преди почти шест седмици и подложени на едномесечни тестове в базата за обработка горе на север, преди да ги изпратят в „Съдърн Рийч“. Също както той самият беше изпратен първо в Централата за две седмици с инструктажи, включително дупките — цели дни, които минаваха незабелязано, без нищо да се случва, сякаш програмата си е била такава от самото начало. После всичко се ускори, създавайки му впечатлението за неотложност.

Това бяха част от детайлите, които го изпълваха с безплодно раздразнение и объркване, откакто бе пристигнал. Гласът, основният му контакт във висшите ешелони, беше намекнал при първоначалния инструктаж, че това е лесна задача с оглед на досегашния му опит. „Съдърн Рийч“ се беше превърнала в затънтена, застояла агенция, охраняваща заспала тайна, от която като че ли вече никой не се интересува особено, предвид фокуса върху тероризма и екологичната катастрофа. „Като за начало“ Гласът бе определил мисията му с обичайния си рязък тон като „аклиматизация, преценка, анализ, а след това и по-задълбочено вникване“, което не бяха обичайните му инструкции тия дни.

Кариерата му, която, не можеше да се отрече, вървеше ту нагоре, ту надолу, беше започнала с назначение като оперативен работник на терен: наблюдение на клетки на вътрешен тероризъм. После се беше издигнал до синтез на данни и организационен анализ — над двайсет случая, банално еднакви, за които му беше забранено да говори. Случаи, невидими за обществото: тайната история на нищото. Но той все повече се превръщаше в човека, който оправя кашите: най-вече защото като че ли умееше да анализира специфичните проблеми на другите по-добре, отколкото да се справя с общите свои. На тридесет и осем години, ако изобщо беше известен с нещо, то беше това. То означаваше, че няма нужда да бъде някъде през цялото време, макар че вече искаше точно това: да види нещо от край до край. Освен това, никой не обичаше тези, които идват да решават проблеми — „Хей, чакайте да ви покажа къде грешите“ — особено ако последните мислят, че решаващият проблемите има нужда някой да го срита по задника.

Винаги започваше добре, но невинаги свършваше така.

Гласът беше пропуснал също така да спомене, че Зона Х се намира зад невидима граница, която и досега, трийсет години по-късно, като че ли никой още не разбираше. Не, той самият го беше схванал едва когато преглеждаше документите, а после и при излишното повторение на информативния филм.

Не знаеше и че помощник-директорът ще го намрази толкова, задето е взел мястото на изчезналия директор. Макар че трябваше да се досети: според откъслечните сведения за живота ѝ, тя беше израснала в семейство от долните прослойки на средната класа, беше посещавала държавно училище в началото, беше ѝ се наложило да работи по-усилено от повечето, за да

достигне до това положение. Докато Контрол идваше, следван от шушукането, че е част от невидима династия, което естествено пораждаше неприязън. Този факт не можеше да се отрече, въпреки че погледнато отблизо, династията се оказваше по-скоро западащ бизнес.

Грейс се появи пак на вратата и го повика:

— Готови са. Елате с мен.

Той знаеше, че има няколко начина да се пречупи съпротивата или волята на колега. Вероятно щеше да се наложи да изпробва всичките.

Контрол взе две от трите папки от масата и без да откъсва поглед от биолога, ги скъса през средата, чувствайки усукващото напрежение между ръцете си, после ги пусна на пода.

Зад себе си чу сподавен звук.

Обърна се, за да посрещне цялата мощ на безмълвния гняв на помощник-директора. В очите ѝ обаче се четеше и предпазливост. Добре.

— Защо още пазите хартиените досиета, Грейс? — попита той, като направи крачка напред.

— Директорът настоя. Нарочно ли го направихте?

Той не ѝ обърна внимание.

— Грейс, защо никой от вас не употребява думите „пришълци“ или „извънземни“, когато говорим за Зона Х?

Той също не обичаше да ги употребява. Понякога, откакто му бяха изяснили истината, усещаше как в него се отваря огромна бездна, изпълнена със собствените му писъци и невярващи викове. Но никога не би си го признал. Имаше лице на покерджия; бяха му го казвали и любовници, и роднини, дори непознати. Беше висок около метър и осемдесет. Невъзмутим. Стегнато, мускулесто тяло на спортист; можеше да тича с километри, без да усети умора. Гордееше се с правилното си хранене и физическите упражнения, макар че обичаше и уиски.

Тя не се даваше.

— Никой не е сигурен в това. Не тълкувайте произволно уликите.

— Дори след цялото това време? Достатъчно е да разпитам една от тях.

— Какво?

Напрежението в ръцете се прехвърли в разговора.

— Не ми трябват другите досиета, защото ми е достатъчно да разпитам една от тях.

— Трябват ви и трите. — Тя като че ли още не разбираше.

Той посегна и взе последната папка.

— Не. Само биологът.

— Това е грешка.

— Седемстотин петдесет и три не е грешка — отвърна той. — Седемстотин петдесет и две също не е грешка.

Тя присви очи.

— Не сте наред.

— Дръжте биолога тук — каза той, без да ѝ обръща внимание, но все пак мислено отбеляза начина ѝ на изразяване. *Знам нещо, което вие не знаете.* — Изпратете другите в стаите им.

Грейс го гледаше, сякаш е някакъв гризач и не може да реши дали е отвратена или го съжалява. След миг обаче кимна сковано и отново излезе.

Той се отпусна и въздъхна. Въпреки че ѝ се налагаше да приема заповедите му, тя щеше да има власт над екипа още една-две седмици и можеше да му пречи по хиляди начини, докато той се настани там

окончателно.

Това алхимия ли беше или истинска магия? Грешеше ли? И имаше ли значение, след като дори да грешеше, всяка беше досущ като другите?

Да, имаше значение.

Това беше последният му шанс.

Така му бе казала майка му, преди да дойде тук.

* * *

Майката на Контрол често му изглеждаше като светкавица в далечното нощно небе. Появяваше се и изчезваше, изчезваше и се появяваше, но винаги я помнеше; понякога може би дори се чудеше какво е било това, какво е предизвикало светлината. Но човек не можеше наистина *да знае*.

Джаки Миранда Севърънс, единствено дете, беше последвала баща си в службата и се беше представила отлично; сега работеше на нива много над всичко, което дядото на Контрол, Джек Севърънс, някога беше постигнал, а той беше агент с много отличия. Джек беше отгледал дъщеря си проникателна, организирана и готова да ръководи. Доколкото Контрол знаеше, дядо му беше карал майка му да тича през препятствия от гуми и да промушва чували с брашно с щик. Нямаше много семейни албуми, които да го потвърдят. Независимо от метода, баща ѝ беше успял да възпита в нея и невъзмутима жестокост, очакване за отлична работа и едно особено качество, което се проявяваше като привидно безразличие към съдбата на другите.

Като далечна светкавица, Контрол свирепо ѝ се възхищаваше и я беше последвал, макар и на много по-ниска височина... като родител обаче — дори когато беше с него — на нея не можеше да се разчита за неща като взимане от училище, приготвяне на обяд, помощ за домашните; рядко беше последователна в каквито и да било значими дейности в ежедневието свят от тази страна на бариерата. Макар че винаги го беше окуражавала да се впусне с главата напред в службата.

Дядо Джек, от друга страна, който не изглеждаше никак доволен от идеята, един ден го погледна и каза:

— Не мисля, че има темперамента.

Тази оценка поддържа опустошително на шестнайсетгодишното момче, вече решено да тръгне по този път, но после го направи по-решително, по-целенасочено, по-обърнато нагоре, към небето и светлината. По-късно той си мислеше, че може би затова дядо му го е казал. Джек имаше непредсказуема, огнена страна, докато майка му беше леденосин пламък.

Когато беше на осем или девет години, често ходеха в една лятна къща до езерото — „нашият собствен шпионски клуб“, както я наричаше майка му. Само той, майка му и дядо му. В ъгъла имаше стар телевизор, а срещу него — орфан диван. Дядо му го караше да мърда антената, за да се получи по-добра картина.

— Малко наляво, Контрол. Още мъничко.

В другата стая майка му преглеждаше разсекретена информация, която си беше взела от офиса. Така той получи прякора си, без да знае, че дядо му го е откраднал от шпионския жаргон. Като дете пазеше този прякор като нещо готино, което дядо му беше подарил от любов. Но все пак беше достатъчно прозорлив, за да не казва на никого извън семейството, дори на приятелките си, години наред. Предпочиташе да си мислят — включително Грейс и

колегите й — че е спортен прякор от гимназията, където беше резервен куотърбек.

— Малко наляво, Контрол.

Хвърляй топката като звезда. В ролята на куотърбек най-много му харесваше това, че знаеше къде да посреща и да удря. Въпреки че винаги беше по-добър на тренировки, отколкото в мач, той намираще чисто удоволствие в тази точност, в геометрията и предусещането.

Когато порасна, прие „Контрол“ за свое име, макар че вече усещаше жилото на снизхождение в думата; сега обаче нямаше как да пита дядо си дали е имал предвид това или нещо друго. Чудеше се дали фактът, че прекарваше толкова време в четене в къщата до езерото, колкото и в риболов, някак си не е настроил дядо му срещу него.

Така че, да, той прие името, пресъздаде го и го остави да му се лепне. Но за първи път казваше на колегите си да го наричат „Контрол“ и не можеше да си обясни защо. Просто така му беше хрумнало, сякаш за да постави ново начало.

Малко наляво, Контрол, и може да уловиш тази светкавица.

* * *

Защо празен паркинг? Това се чудеше, откакто беше изгледал филма от камерата за наблюдение по-рано тази сутрин. Защо биологът се беше върнала на някакъв запустял паркинг, вместо в дома си? Другите две жени се бяха върнали при нещо лично, място, към което бяха емоционално привързани. Биологът обаче беше стояла часове наред в един изоставен паркинг, без да забелязва нищо около себе си. От стотици часове гледане на видеозаписи със заподозрени, Контрол беше свикнал да долавя дори най-обикновените манеризми или нервни тикове, които можеха да му дадат сигнал... но на този запис нямаше нищо такова.

Присъствието й беше регистрирано в „Съдърн Рийч“ след доклад, подаден от местната полиция, която я беше прибрала за скитничество: закъсняла реакция, подтикната от активното търсене, след като агенцията бе намерила другите две.

После идваше проблемът с лаконичността, противопоставена на лаконичност.

753.752.

Нишката бе тънка, но Контрол вече усещаше, че цялата тази задача виси на детайлите, на детективската работа. Нищо нямаше да се получи лесно. Нямаше да има късмет, това не беше поредният смахнат любител майстор на бомби, въоръжен с изкуствен тор и някаква евтина идеология, която се разпада след двайсет минути в стаята за разпити.

По време на предварителните интервюта, преди да се реши кой ще участва в дванайсетата експедиция, според записите в досието й, биологът беше успяла да изрече само 753 думи. Контрол ги беше преброил. Това включваше думата „закуска“ като целия отговор на един въпрос. Контрол беше възхитен.

Преброи думите няколко пъти през дългите часове, докато чакаше да му настроят компютър, да му издадат пропуск, да получи паролите и кодовете и всички останали ритуали, твърде познати от обиколките през различни агенции и отдели.

Беше настоял да вземе кабинета на предишния директор, въпреки опитите на Грейс да го затвори в излъскан килер за метли, далеч от центъра на нещата. Освен това беше наредил да оставят всичко, както си е, дори личните вещи. Грейс видимо не одобряваше идеята той да се рови в нещата на директора.

— Малко сте разсеян — каза Грейс, когато другите си тръгнаха, — не сте съвсем тук.

Той само кимна, защото нямаше смисъл да отрича, че е малко странно. Но щом беше дошъл тук да преценява и да възстановява, трябваше да добие по-ясна представа до каква степен се е сринало всичко, а както беше казал един социопат в друга база: „Рибата се вмирисва откъм главата“. Разбира се, рибата се вмирисваше цялата, корупционните клетки не познаваха йерархията и не се съобразяваха с кастите, но смисълът беше ясен.

Контрол веднага се настани там, зад бюрото, което напомняше повече на стенобойна машина, сред планини и купчини от папки, разпилени бележки на ръка и лепящи листчета... във въртящия се стол, който му даваше панорамен изглед към библиотеките на стената и таблата за съобщения, отрупани с остатъци от най-различни забождани наново и наново бележки, които вече приличаха повече на странно деликатна, но произволна арт композиция. В стаята миришеше на застояло, с лек послевкус на отдавна изпушени цигари.

Размерите и теглото на компютърния монитор на директора говореха ясно за възрастта му, както и фактът, че беше умрял преди десетки години и сега беше покрит с дебел слой прах. Беше леко избутан настрани, а две призрачни сенки на календара-бележник отдолу показваха предишното му местоположение и местоположението на лаптопа, който явно го бе заменил, макар че сега никой не можеше да намери този лаптоп. Контрол мислено си отбеляза да пита дали са претърсили дома й.

Календарът беше от края на деветдесетте: това ли беше годината, в която директорът беше започнала да губи нишката на нещата? Изведнъж си я представи в Зона Х с дванайсетата експедиция; как броди из пустошта без истинска цел: висока, суха петдесет и пет годишна жена, която би могла да мине и за четиридесет и пет. Мълчалива, измъчена, разкъсвана. В такава степен погълната от отговорността си, че си бе позволила да повярва, че е длъжна да последва хората, които изпраща на терен. Защо никой не я бе спрял? Нима на никого не му пукаше за нея? Или беше успяла да ги убеди? Гласът не бе обяснил. Влудяващо непълните й досиета — също.

Всичко, което виждаше, му показваше, че на нея много й е пукало, но не и за функционирането на агенцията.

Нещо опираше в коляното му отляво, под бюрото: кутията на компютъра. Дали и той беше спрял да работи през деветдесетте? Контрол имаше чувството, че не иска да вижда стаите, в които работят хардуерните техники, нещастните, безжизнени трупове на компютрите от минали десетилетия, хаотичния, безцелен музей от пластмаса, жици и платки. Или може би рибата наистина се вмирисваше откъм главата и само директорът се беше разложил.

И така, оставен без компютър, защото лаптопът му още не беше обявен за достатъчно сигурен, Контрол се зачете небрежно в протоколите от първите интервюта с членовете на дванайсетата експедиция. Беше ги водила директорът в ролята на психолог.

Другите участници в експедицията според Контрол бяха хора, на които не може да им затвориш устата, невъздържани гейзери: дърдорковци, които не спираха да бърбят, да се суетят, да бълват клишета. Хора, които не можеха да държат езика си зад зъбите... 4623 думи... 7154 думи... и лингвистът, абсолютният шампион, която се беше отказала в последния момент, но беше достигнала 12 743 думи в отговорите си, включително героично дълъг спомен от детството, „забавен колкото бърбечен камък, пръснал се в оная ти работа“, както някой беше отбелязал в полето. Оставаше биологът с нейните 753 думи. Самоконтролът ѝ го накара да се вгледа не само в думите, но и в паузите между тях. Например: „Харесвах всяка работа на терен“. Въпреки това беше уволнена от повечето. Мислеше си, че не е казала нищо, но всяка дума, дори „закуска“, беше прозорец. Закуските не бяха минавали добре в детството на биолога.

Призракът беше тук, в записите след връщането ѝ, и се движеше през текста. Неща, които се проявяваха в празните интервали и караха Контрол да не иска да изрече на глас думите ѝ от страх, че някой няма да разбере подтекста и скритите препратки. Несвързано описание на бодил... Споменаване на фар. Едно-две изречения, описващи светлината в блатата в Зона Х. Всичко това не биваше да стига до него, но той я усещаше някъде зад себе си, сякаш наднича през рамото му, което не се случваше с интервютата на другите участнички в експедицията.

Биологът твърдеше, че не си спомня нищо, също като останалите.

Контрол знаеше, че това е лъжа — или щеше да стане лъжа, ако я заставеше да говори. Искаше ли да я застави? Дали тя беше предпазлива заради нещо, което се е случило в Зона Х, или просто характерът ѝ беше такъв? В този момент над бюрото на директора премина сянка. Това — или поне нещо подобно — вече му се беше случвало, беше взимал същите решения и преди и то едва не го беше провалило и дори повалило. Но нямаше избор.

Около седемстотин думи след връщането ѝ. Също като другите две. Но за разлика от тях, тази лаконичност беше сравнима с лаконичността ѝ преди заминаването. И странната конкретика, която липсваше при другите. Ако антропологът казваше: „Бяхме сред непокътната пустош“, биологът казваше: „Навсякъде имаше яркорозови тръни, дори там, където сладката вода преливаше в солена... Светлината на смрачаване беше нисък блясък, сияние.“

Това, в съчетание със странната ѝ поява на безлюдния паркинг, караше Контрол да мисли, че биологът може би си спомня повече от останалите. Че може да е по-адекватна от тях, но по някаква причина да го крие. Никога не бе попадал точно в такава ситуация, но си спомняше как един колега разпитваше терорист, ранен в главата, и провеждаше всички разпити в болницата, като постоянно отлагаше с надеждата паметта му да се върне. И тя се върна. Но само фактите, без праведните подбуди на действията си, след което беше изгубен — лесна плячка за разпитващите.

Не сподели теорията си с помощник-директора, защото, ако грешеше, тя щеше да го използва в подкрепа на отрицателното си мнение за него, но и защото искаше да я държи на нокти колкото можеше по-дълго. „Никога не прави нещо само по една причина“, често казваше дядо му и поне това

Контрол беше запомнил добре.

Преди да я обръснат, биологът бе имала дълга, тъмна коса, почти черна. Имаше тъмни, гъсти вежди, зелени очи, леко изкривен нос (счупила го при падане върху скалите), а високите ѝ скули говореха за азиатските ѝ корени по майчина линия. Напуканите ѝ устни бяха изненадващо пълни за слабото ѝ, смръщено лице. Той не вярваше на очите; беше проверил дали не са били друг цвят преди експедицията.

Дори седнала, тя някак си излъчваше усещането, че е физически силна, с изпъкващи мускули между шията и раменете. Дотук всички изследвания за рак бяха отрицателни, за разлика от предишната експедиция. Контрол не си спомняше какво пише в досието ѝ, но предполагаше, че е висока почти колкото него. Държаха я в южното крило вече две седмици, без да има какво да прави, освен да яде и да се упражнява.

Преди началото на експедицията биологът беше преминала интензивно обучение за оцеляване и боравене с оръжия в базата на Централата, предназначена специално за тази цел. Трябва да е била инструктирана с всички полуистини, които командването на „Съдърн Рийч“ смяташе за полезни въз основа на критерии, които Контрол намираше за загадъчни, дори мрачни. Трябва да е била подложена на кондициониране, за да стане по-податлива на хипнотични внушения.

Директорът-психолог вероятно бе използвала хипнотични сигнали — думи, които в определени комбинации, биха предизвикали определени ефекти. Мимолетна мисъл, когато вратата се затвори зад гърба му: дали директорът имаше нещо общо с размътването на спомените им, докато още са били в Зона X?

Контрол седна на масата срещу биолога, съзнавайки, че ако не друг, поне Грейс ги наблюдава през еднопосочното стъкло. Специалистите вече я бяха разпитали, но Контрол също беше специалист и държеше на прекия контакт. Имаше нещо в тъканта на разговора очи в очи, което липсваше в протоколите и видеозаписите.

Подът под обувките му беше мръсен, почти лепкав. Флуоресцентните лампи на тавана премигваха на неравни интервали, а масата и столовете приличаха на взети от гимназиална столова. Усещаше киселата металическа миризма на долнокачествен почистващ препарат, като на развален мед. Стаята не вдъхваше доверие в „Съдърн Рийч“. Стая, предназначена за дебрифинги — или поне предназначена да изглежда като такава — трябваше да бъде по-приятна от стая, предназначена единствено и само за разпити поради това, че се очаква евентуална съпротива.

Седнал срещу биолога, присъствието ѝ го изпълваше с нежелание да я гледа в очите. Но той винаги беше нервен, когато трябваше да разпита някого; винаги имаше чувството, че онази ярка светкавица, замръзнала в небето, се бе спуснала на рамото му и майка му — от плът и кръв — го наблюдаваше. А истината беше, че майка му наистина го наглеждаше от време на време. Тя имаше достъп до записите. Така че това не беше параноя или само чувство. Беше част от възможната действителност.

Понякога помагаше да покаже нервността си, за да накара човека срещу себе си да се отпусне. Затова той прочисти гърлото си, отпи колебливо от

чашата с вода, която си носеше, и се заигра с папката ѝ, поставена на масата между двамата до дистанционното управление за телевизора зад гърба му. За да се запазят условията, при които беше намерена, и да се гарантира, че няма да добие спомени по изкуствен път, помощник-директорът беше заповядала да не ѝ се дава никаква информация от личното ѝ досие. Контрол намираще това за жестоко, но беше съгласен с Грейс. Искаше папката между тях да изглежда като възможна награда по време на някой сеанс в бъдеще, макар още да не знаеше дали ще ѝ я даде.

Той се представи с истинското си име, уведоми я, че „интервюто“ се записва, и я помоли да каже името си за протокола.

— Наричайте ме Призрачна птица — отвърна тя.

Имаше ли нотка на предизвикателно непокорство в гласа ѝ?

Той я погледна и веднага отмести объркано очи. Да не би тя да използваше някакво хипнотично внушение върху него? Това беше първата му мисъл, но той бързо я отхвърли.

— Призрачна птица ли?

— Или никак.

Той кимна; знаеше кога да се откаже. По-късно щеше да проучи термина. Смътно си спомняше нещо от досието. Може би.

— Призрачна птица — реши да пробва той. Думите имаха неестествен, тебеширен вкус в устата му. — Нищо ли не помните за експедицията?

— Казах на другите. Непокътната пустош.

Стори му се, че долавя иронична нотка, но не можеше да бъде сигурен.

— Колко добре опознахте лингвиста — по време на обучението? — попита той.

— Не особено. Тя беше много гласовита. Не млъкваше. Беше... — Биологът замлъкна, точно когато Контрол сподави въодушевлението си. Не беше очаквала този въпрос. Ни най-малко.

— Каква беше? — подкани я той.

Предишният разпитващ беше използвал стандартната техника: установяване на разбирателство, представяне на фактите, изграждане на връзка на тази основа. Без да покаже нищо насреща.

— Не си спомням.

— Мисля, че си спомняте. А ако си спомняте това, то...

— Не.

Той отвори папката и се престори, че чете предишните протоколи, като ѝ позволяваше да вижда полетата на страниците, в които бяха записани най-важните данни.

— Добре тогава. Разкажете ми за магарешките тръни.

— Магарешки тръни ли? — Изразителните ѝ вежди ясно показваха какво мисли за въпроса.

— Да. Говорите много конкретно за тях. Защо?

Той продължаваше да бъде озадачен от количеството детайли за тези тръни в един от разпитите от предишната седмица, когато беше дошла в „Съдърн Рийч“. Това го накара отново да се замисли за хипнотични внушения. За използването на думи като защитен жив плет.

— Не знам — сви рамене биологът.

Той започна да чете на глас протоколите:

— „Магарешките тръни имат лавандуловосини цветове и растат по обичайните места между гората и тресавището. Не можеш да ги избегнеш. Привличат много насекоми и жуженето и светлината, които ги обгръщат,

изпълват Зона Х с усещане за индустрия, почти като в човешки град.“
Продължава, но аз ще спра дотук.

Тя отново сви рамене.

Контрол нямаше намерение да спира на едно място, не и първия път; вместо това искаше да обleti терена и да очертае границите на територията, която искаше да покрие с нея. Затова продължи нататък:

— Какво си спомняте за съпруга си?

— Това каква връзка има?

— По отношение на кое? — атакува той.

Тя не отговори и той отново настоя:

— Какво си спомняте за съпруга си?

— Че имах такъв. Малко спомени, отпреди да замина, също като за лингвиста.

Беше хитро да ги свърже, да ги накара да изглеждат като едно цяло. Размитост, не яснота.

— Знаехте ли, че се е върнал, също като вас? Че е бил дезориентиран, също като вас?

— Аз не съм дезориентирана — възрази тя, като се наведе напред, а Контрол се облегна назад. Не се страхуваше, но за момент си помисли, че трябва. Мозъчните скенери изглеждаха нормални. Бяха взети всички мерки, за да се уверят, че няма нищо, което дори бегло да напомня за зараза с инвазивен вид. Или „нарушител“, както се изразяваше Грейс, все още неспособна да изрече пред него каквото и да било, доближаващо се по смисъл до „извънземно“. Ако не друго, сега Призрачната птица беше по-здрава, отколкото преди заминаването; токсините, които повечето днешни хора носеха себе си, при нея бяха в много по-ниски нива от обичайното.

— Не исках да ви обидя — каза той. Но знаеше, че тя е дезориентирана. Каквото и да помнеше или да не помнеше, биологът, когото той бе опознал от протоколите преди експедицията, не би показала толкова бързо раздразнение. Защо бе успял да я настъпи по слабото място?

Той взе дистанционното управление и цъкна два пъти. Плоскоекранният телевизор на стената от лявата им страна изпраця и показа пикселиран, леко размазан образ на биолога на празния паркинг, неподвижна почти като паважа и тухлите на сградата пред себе си. Цялата сцена беше облята в противното зелено на нощната камера.

— Защо този пуст паркинг? Защо ви намерихме там?

Безразличен поглед, никакъв отговор. Той остави записа да върви. Понякога еднообразният фон въздействаше на разпитвания. Само че обикновено на него се виждаше заподозрян, който оставяше чанта или изхвърляше нещо в контейнер за боклук.

— Първи ден в Зона Х — каза Контрол. — Вървите към базовия лагер. Какво се случи?

— Нищо особено.

Контрол нямаше деца, но допускаше, че горе-долу това е отговорът, който би получил от тийнейджър на въпроса как е минал денят му в училище. Може би трябваше да се върне малко назад.

— Но си спомняте магарешките тръни много, много добре.

— Не знам защо говорите все за тръни.

— Защото това, което сте казали за тях, показва, че си спомняте някои свои наблюдения от експедицията.

Настъпи пауза; Контрол знаеше, че биологът го гледа. Искаше му се да отвърне на огъня, но нещо го предупреждаваше да не го прави. Нещо го караше да усеща, че сънят за падането в дълбините може отново да го завладее.

— Защо съм затворена тук? — попита тя и той почувства, че отново е безопасно да я погледне, сякаш мигът на опасност беше преминал.

— Не сте. Това е част от дебрифинга ви.

— Но не мога да си тръгна.

— Засега не — призна той, — но ще можете.

Макар и само към някоя друга база; сигурно щяха да минат още две-три години, и то ако всичко вървеше добре, преди да позволят на някоя от оцелелите участнички да се върне в света. Законовият им статус се намираше в онази сива зона, която често се определяше произволно като заплаха за националната сигурност.

— Струва ми се малко вероятно — отвърна тя.

Той реши да опита отново.

— Кое би имало връзка, щом не са и тръните? Какво да ви питам?

— Не е ли това работата ви?

— Каква е моята работа? — попита той, макар много добре да знаеше какво има предвид.

— Вие ръководите „Съдърн Рийч“.

— А знаете ли какво е „Съдърн Рийч“?

— Зzzзнам — просъска тя.

— Ами вторият ден в базовия лагер? Кога започнаха да се случват странни неща?

Кога бяха започнали да се случват странни неща? Допускаше, че наистина се бяха случили.

— Не помня.

Контрол се приведе напред.

— Мога да ви подложя на хипноза. Имам право. Мога да го направя.

— Хипнозата не ми действа — отвърна тя с тон, в който личеше отвращението ѝ от заплахата.

— Откъде знаете?

Миг на объркване. Дали беше издала нещо, което не желаше, или си беше спомнила нещо отдавна забравено? И знаеше ли разликата?

— Просто знам.

— За да изясним нещата, можем да ви кондиционираме повторно и да ви подложим на хипноза.

Това беше блъф, защото от логистична гледна точка не беше толкова просто. Трябваше да я изпрати в Централата и тя щеше да изчезне завинаги в търбуха ѝ. Контрол може и да успееше да види докладите, но никога вече нямаше да установи пряк контакт. А и не искаше да я кондиционира.

— Направете го и ще ви...

Тя успя да се спре малко преди да изрече думата „убия“.

Контрол реши да не обръща внимание. Беше получавал достатъчно заплахи, за да знае кои трябва да приема сериозно.

— Какво ви направи устойчива на хипноза?

— А *вие* устойчив ли сте на хипноза? — Предизвикателна.

— Защо бяхте на изоставения паркинг? Другите две участнички бяха намерени, докато са търсели близките си.

Без отговор.

Може би засега бе казано достатъчно. Може би стигаше толкова.

Контрол изключи телевизора, взе папката си, кимна ѝ и се запъти към вратата.

Когато стигна до нея и я отвори, му се стори, че пуска вътре повече сенки, отколкото трябва. Обърна се с ясното съзнание, че помощник-директорът го наблюдава от дъното на коридора, и погледна биолога. После, както беше планирал от самото начало, зададе въпроса, увенчаващ първото действие:

— Какво е последното нещо, което помните от Зона Х?

Неочакваният отговор се надигна към него като сблъсък на светлината и мрака:

— Как се давя. Давех се.

---

[1] англ. patience — търпение, grace — благодат. Б.пр. ↑

002: НАМЕСТВАНИЯ

„Затвори очи и ще си спомниш за мен“, бе казал умиращият баща на Контрол преди две години на едно място недалеч от това, на което се намираше сега, в опит да утеши живите. Но когато затвореше очи, всичко изчезваше, освен съня с падането и натрупаните белези от предишни мисии. Защо биологът бе казала това? Защо бе казала, че се е давала? Това го разтърси, но и му внуши странно усещане за обща тайна помежду им. Сякаш беше проникнала в главата му и беше видяла съня му, и сега двамата бяха обвързани един с друг. Той се бунтуваше срещу това, не искаше да се чувства свързан с хората, които трябваше да разпитва. Трябваше да лети високо. Трябваше сам да реши кога да се спусне, а не да бъде свален на земята по волята на друг.

Контрол отвори очи и видя, че стои на гърба на сградата с очертания на подкова, която служеше за щаб на „Съдърн Рийч“. В момента гледаше към дъгата, а преди нея имаше път и паркинг. Построен в стил отпреди десетки години, бетонният мастодонт беше същински монумент или бунище — не можеше да определи кое от двете. Загадъчните ръбове и линии на сградата и покривът, който сякаш се усмихваше леко злобно на всичко останало, му придаваха по-нефункционален вид дори от някаква арт инсталация или абстрактна скулптура във величави, вцепеняващи мащаби. И нещо още по-лошо, площта, погълната от разтворените обятия на подковата, беше превърната в двор, гледащ към опасно от стара, гъста гора езеро. Бреговете на езерото бяха почернели, сякаш някога опожарени, а в тъмната, неприятна вода газеха странни, разкривени блатни кипариси. В светлината, обгръщаща езерото, имаше нещо клаустрофобично сиво, различно и разграничено от синьото небе горе.

Сигурно това също някога е било ново, може би в кредния период, и може би сградата също е съществувала в някаква форма и е била подложена на обратно инженерство толкова далече назад в миналото, че човек още можеше да погледне през прозорците и да види водни кончета, големи като лешояди.

Подковата, която ги обгръщаше, не вдъхваше голямо доверие; приличаше повече на символ на непълнотата, отколкото на късмета. Непълни мисли. Непълни изводи. Непълни доклади. Вратите в двата ѝ края, през които мнозина преминаваха за по-бърз достъп до другото крило, потвърждаваха провала на въображението. А през цялото време мрачното тресавище правеше това, което се полага на едно тресавище — толкова свършено само по себе си, колкото „Съдърн Рийч“ бе несвършена.

Всичко беше толкова неподвижно, че когато прелетя един кълвач, това смути пейзажа така, все едно някой F-16 тъкмо бе преминал свръхзвуковата бариера.

От лявата страна на подковата и езерото, едва забележим от мястото, където стоеше, се виеше път през дърветата, към невидимата граница, отвъд която се намираше Зона Х. Само на петдесет километра от асфалтирания път и още двама по неасфалтирания, с десет пункта за проверка и заповед да се стреля на месо, ако не ти е мястото там, огради и бодлива тел, окопи и ями, и още блата, може би дори обучени колонии от безмилостни хищници и

генетично модифицирани храсти с отровни плодове, чукове, които те удрят по главата... но в определен смисъл, още откакто премина инструктажа, Контрол се чудеше: за какво? Дали защото в такива ситуации се прави така? Дали за да не влизат хора? Беше разучил докладите. Ако някой стигнеше до границата по „неоторизиран начин“ и я пресечеше някъде другаде, освен през вратата, никой повече нямаше да го види. Колко хора бяха направили точно това, без да ги забележат? Как щяха да разберат от „Съдърн Рийч“? Един-два пъти някакъв разследващ журналист се беше добрал достатъчно близо, за да заснеме отвън граничните заграждения на „Съдърн Рийч“, но дори това в общественото въображение само потвърждаваше официалната версия за екологична катастрофа, която няма да бъде разчистена цял век.

Чуха се стъпки край каменните маси в бетонния двор, по който малки бели плочки се надпреварваха с квадрати напукана земя, където на неравни разстояния бяха забодени съмнителни лалета... той познаваше тези стъпки и особения им провлачен звук. Някога помощник-директорът бе служила на терен; нещо се бе случило по време на мисия и кракът ѝ беше пострадал. В сградата можеше да го прикрие, но не и на коварните циментови плочки. За него не беше предимство да знае това, защото то го караше да ѝ съчувства. „Когато кажеш «полева работа», си представям как всички тичате през пшеницата“, бе казал някога баща му на майка си.

Грейс идваше по негова молба, за да зяпат заедно блатото, докато говорят за Зона Х. Беше му хрумвало, че ако променят обстановката, ако излязат от бетонния саркофаг, враждебността ѝ може да се смекчи. Преди да осъзнае колко адски и праисторически е този пейзаж, и колко предисторичен. Гледай оргията на комарите, Грейс, и стопли отношението си към мен.

— Разпитайте само биолога. Все още не знам защо — заяви тя, още преди да успее да измисли откриващ гамбит... и цялата му решителност да бъде дипломатичен, да се превърне някак си в неин колега, а не враг, ако ще дори със заблуждения или метафорични смушквания в бъбреците, се изпари във влажния въздух.

Контрол изложи мисловните си процеси. Грейс изглеждаше впечатлена, макар че той все още не можеше да я разбере докрай.

— Изглеждала ли е в някой момент по време на обучението така, сякаш крие нещо? — попита той.

— Отклонявате се. Смятате, че крие нещо.

— Всъщност още не знам. Може да греша.

— Имаме по-квалифицирани разпитващи от вас.

— Вероятно е така.

— Трябва да я изпратим в Централата.

Контрол потръпна при мисълта.

— Не — възрази той малко по-категорично, отколкото трябваше, и за част от секундата се притесни помощникът-директорът да не се досети, че е загрижен за участието на биолога.

— Вече изпратих антрополога и геодезиста.

Той усети гнилата смрад на цялата тази растителност, разлагаща се под повърхността на блатото, почувства тромавите костенурки и зашеметените риби, които си пробиваха път през гъстите слоеве. Не си вярваше достатъчно, за да я погледне. Не си вярваше достатъчно и за да каже каквото и да било; просто седеше, вкаменен от изненада. Какво точно влияние имаше Грейс в Централата?

Тя бодро продължи:

— Казахте, че не ви трябват, и ги изпратих в Централата.

— По чие нареждане?

— По ваше. Ясно ми показяхте, че това искате. Ако сте имали нещо друго предвид, приемоте извиненията ми.

Някакви вътрешни пластове в Контрол леко се поразместиха и той едва доловимо потрепери.

Нямаше ги. Не можеше да ги върне. Трябваше да изхвърли това от съзнанието си. Щеше да приеме лъжата, че Грейс му е направила услуга, опростила е работата му.

— Винаги мога да прочета протоколите, ако размисля — каза той с възможно най-сговорчив тон. Те все пак щяха да бъдат разпитани, а той й беше дал възможност да действа, като й каза, че не иска да ги интервюира.

Тя внимателно се взираше в лицето му, търсейки знак дали изстрелът е попаднал близо до целта.

Той се опита да се усмихне и да заглуши гнева си с мисълта, че ако е искала наистина да му навреди, щеше да намери начин да разкара и биолога. Това беше само предупреждение. Сега обаче и той трябваше да й вземе нещо. Не за да станат квит, а за да не се изкушава да му взима още и още. Не можеше да си позволи да загуби биолога. Поне засега.

— Защо стоите там на жегата като идиот? — попита тя нехайно сред настъпилото неловко мълчание, все едно нищо не се е случило. — Да влезем вътре. Време е за обяд и можете да се запознаете с част от администрацията.

Контрол вече свикваше с липсата на уважение от нейна страна и това не му харесваше; искаше да намери възможност да преобърне тенденцията. Последва я вътре в сградата, усещайки тежестта, присъствието на блатото зад гърба си. Още един враг. Беше се нагледал на такива гледки, докато живееше наблизо като тийнейджър и по-късно, докато баща му бавно умираше. Беше се надявал вече никога да не вижда блата.

„Затвори очи и ще си спомниш за мен.“

Помня те, татко. Помня те, но избледняваш. Има много смущения и всичко *това* става прекалено реално.

* * *

По бащина линия родът на Контрол произлизаше от Централна Америка, имаше латиноамерикански и индиански корени от Хондурас; той беше наследил ръцете и черната коса на баща си, тънкия нос и ръста на майка си, а цветът на кожата му беше някъде по средата. Дядо му от тази страна беше починал, преди Контрол да порасне достатъчно, за да го познава, но беше чувал епични истории за него. Като дете дядо му продавал щипки за пране от врата на врата в някои квартали, а двайсетинагодишен станал боксьор — не толкова добър, за да се състезава, но достатъчно добър, за да бъде платен противник и да носи на бой. После бил строителен работник, след това — автоинструктор, докато не бил покосен от инфаркт и ранна смърт на шейсет и пет години; съпругата му, която работела в пекарна, починала само година след него. Синът му, бащата на Контрол, израснал като художник в семейство, съставено предимно от дърводелци и механици, и използвал наследството си, за да прави абстрактни скулптури. Очовечавал абстракциите си, като ги боядисвал в ярката палитра на майте и ги украсявал с плочки и стъкло, с което прехвърлял мост и през известната пропаст между

професионалното и аутсайдерското изкуство. Това бил животът му и Контрол не помнеше време, когато баща му да не е бил такъв и само такъв.

Щастливата история за влюбването на баща му и майка му беше и щастливата история за издигането на баща му за известно време като фаворит на галериите от висока класа. Запознали се на откриване на негова изложба и, по собствените им думи, се влюбиха още от пръв поглед, макар по-късно да му бе трудно да го повярва. Баща му се преместил на север, за да бъде с нея, родил се Контрол, а само година или две по-късно тя била преместена от работа на бюро към назначение на терен, и това бил краят на всичко. Историята, която бе крепила Контрол като дете, скоро се оказала само мимолетен образ на фона на нещастieto. Нищо уникално: същата потискащо позната картина, която виждаш в антикварен магазин на брега на морето, но никога не купуваш.

Мълчанието беше нарушавано единствено от спорове; мълчание, създадено не само от тайните, които тя носеше, а не можеше да сподели, но и, както Контрол разбра след години, от вътрешната ѝ съдържаност, която след време не можеше да преодолее. Отсъствията ѝ го влудяваха и когато Контрол стана на десет, вече се бяха превърнали в подтекста, а понякога и в основната нишка на споровете им: тя убиваше изкуството му, а това не беше честно въпреки че модните тенденции се бяха променили, а това, което баща му правеше, беше скъпо и изискваше покровители или субсидии, за да съществува.

Въпреки всичко баща му седеше пред скиците си, пред плановите си за работа, пръснати навсякъде като доказателство, когато тя се върнеше от мисия. Контрол помнеше как майка му понасяше упреците спокойно и с хладнокръвно, съдържано съчувствие. Тя беше буйната сила, която просто влетяваше — внезапно след дълго отсъствие, с набързо купени в последната минута по-далечни летища и невинни алибита какво е правила, а понякога не толкова невинни, споделени след дълго отлагане, както Контрол осъзна години по-късно, изправен пред същия проблем. Нещо разсекретено, което можеше да им разкаже сега, макар да се бе случило много отдавна. Тези истории дразнеха баща му, Контрол го знаеше, надменността също, но съчувствието ѝ го вбесяваше. Как да познаеш дали светкавицата в небето е искрена?

Когато се развеدهа, Контрол отиде да живее при баща си, който се настани в удобна общност, включваща част от роднините му и подхранваща художествените му амбиции, дори когато банковата му сметка линееше. Контрол помнеше собствения си шок, когато осъзна колко шум, движение и цвят може да се намери в един дом, след като се нанесоха.

Въпреки всичко през онези горещи лета в южното градче, недалеч от „Съдърн Рийч“, тринайсетгодишен, с ръждиво колело и неколцина верни приятели, Контрол не спираше да мисли за майка си в някой далечен град или страна — онази далечна светкавица, която понякога се спускаше от нощното небе и се материализираше на прага им като човешко същество. Точно както когато бяха още семейство.

Той вярваше, че един ден тя ще го вземе със себе си и той също ще стане светкавица, и ще има тайни, които никой друг не бива да знае.

* * *

Някои от слуховете за Зона Х бяха заплетени и сложността им напомняше на Контрол за ятата от най-смъртоносните и огромни медузи в аквариума. Докато наблюдаваше разгръщането им, те му се струваха едновременно реални и нереални в изумително синята вода. „Място на инвазията“. „Секретни правителствени експерименти“. Как можеше да съществува такъв организъм? Обичайните слухове, които отразяваха официалната версия — различни вариации на тема причинена от човека екологична катастрофа — бяха толкова разпространени, че никой не ги забелязваше и не проявяваше любопитство. Версиите със сладки животинки, хапващи от ръка.

В истината обаче все пак имаше нещо просто: преди около трийсет години в отдалечена територия, известна като Забравения бряг, се бе случило Събитие, което бе започнало да преобразява пейзажа и едновременно с това бе предизвикало появата на невидима граница. Нещо като призрак или „призрачно предгранично явление“, както се описваше във файловете — леко като мъгла, почти невидимо освен като леки проблясъци — се беше разпростряло бързо във всички посоки от неизвестен епицентър и после изведнъж беше спряло при днешните непробиваеми граници.

Тогава беше създадена „Съдърн Рийч“, която разследваше случилото се почти без успех и с цената на живота на участниците в експедициите. Въпреки това жертвите изглеждаха незначителни в сравнение с възможността от пробив в границата, която учените все още изследваха и се опитваха да разберат. Защо екипировката, когато бъдеше намерена, по някакъв начин беше станала нефункционална и част от нея се разпадаше с невероятно голяма скорост, си оставаше загадка. А дразнещият, нелогичен начин, по който някои експедиции се връщаха невредими, изглеждаше още по-необясним.

— Всичко започна по-рано, преди появата на границата — осведоми го помощник-директорът в новия му стар кабинет след обяд. Сега беше много делова и Контрол реши да ѝ вярва, да продължи да потиска, поне засега, гнева си от изпреварващия ѝ удар и отстраняването на антрополога и геодезиста.

В ъгъла на бюрото му лежеше разгърнатата от Грейс карта на Зона Х: брегът, фарът, базовият лагер, пътеките, езерата и реките, островът на много мили на север, бележещ най-далечния край на... Нашествието? Инвазията? Заразата? Коя беше подходящата дума? Най-лошата част от картата беше черната точка, отбелязана от директора като „тунела“, но известна повече като „топографската аномалия“. Най-лошата, защото не всички от оцелелите експедиции я бяха срещнали, дори когато бяха картирали същия район.

Грейс хвърли папките върху картата. Контрол си помисли с носталгия, рядко срещана в неговото поколение, колко анахронично е да се работи с хартия. Но бившият директор беше завладяна от манията да не се изпращат съвременни технологии от другата страна на границата. Беше забранила определени форми на комуникация, настояваше всички електронни писма да бъдат разпечатвани, а оригиналните версии да бъдат редовно архивирани и прочиствани, беше въвела загадъчни, объркващи протоколи за използването на интернет и други форми на електронна комуникация. Щеше ли той да сложи край на това? Още не знаеше; изпитваше определена симпатия към политиката ѝ, колкото и непрактична да беше. Контрол използваше интернет само за проучвания и административни цели. Мразеше мобилните телефони, да не говорим за смартфоните, и смяташе, че в съвременната епоха в съзнанието на хората се е промъкнала някаква фрагментация.

— *Всичко започна по-рано.*

— Колко по-рано?

— Данните сочат, че може би е имало странна... активност... по този бряг поне един век преди появата на границата.

Преди образуването на Зона Х. „Непокътната“ пустош. Никога досега не бе чувал да се използва толкова често думата „непокътнат“.

Зачуди се как ли го наричат *те* — онези или онова, което е създало този непокътнат мехур, убил толкова хора. Може би „ваканционно селище“. Или „предмостие“. А може би те бяха толкова непостижими, че той никога нямаше да разбере как и защо го наричат. Беше попитал Гласа дали му е необходим достъп до информацията за други значими, необяснени събития, а „не“-то на Гласа бе прозвучало като гранитна скала с трепкащо синьо небе зад нея.

Контрол вече беше видял част от планината от детайли, заплашваща да събори бюрото му, в резюмето на документите. Знаеше, че значителна част от информацията, която надничаше от бежовите папки, идваше от дневниците от фара и полицейските доклади, както и че необяснимото в нея трябваше да бъде разгадавано от края към средата, избутано на светло като последните остатъци от паста за зъби в изстисканата тубичка, навита на ръба на мивката. „Странни случки“ от типа на онези, за които намекваха обръгналите брадати рибари в старите филми на ужасите, загледани с призрачни очи в безмилостното море. Неразкрити изчезвания. Светлини нощем. Истории на стари търсачи на останки от корабокрушения, измамни маяци и стотици легенди, въртящи се около един самотен бряг и далечен фар.

Имаше дори неформална група — Бригада за свръхестествени и системнонаучни изследвания, решена да прилага „емпиричната действителност към паранормалните феномени“, която беше написала и издала със собствени средства няколко книги, събиращи прах по рафтовете на местните магазини. Тъкмо тази бригада бе дала името на Зона Х, определяйки брега като „особено интересен“ и наричайки го „Активна местност Х“ — название, което се виждаше и на причудливите им карти таро. От самото начало „Съдърн Рийч“ беше отхвърлила Бригада СС като катализатор, играч или причинител на онова, което бе създало Зона Х, каквото и да беше то. Само групичка (не)щастни „аматьори“, увлечени по нещо, което се намирало далеч извън въображението им. Само че почти всеки постигнал успех терорист, който Контрол бе срещал, беше аматьор.

„Живеем във вселена, управлявана от случайността — каза веднъж баща му, — но бездарните художници все търсят причини и следствия.“ „Бездарният художник“ в този случай беше майка му, но твърдението му имаше по-широк смисъл.

Дали това отчасти или изцяло бе случайно съвпадение или елемент от някаква мащабна конспирация отпреди Зона Х? Човек можеше да прекара години в търсене на отговора... и на Контрол му се струваше, че бившият директор бе правила точно това.

— И мислите, че това е надеждно доказателство?

Той все още не знаеше колко дълбоко е затънала помощник-директорът в планината от безумици. Твърде дълбоко, съдейки по неподправената ѝ враждебност, а той нямаше желание да я вади оттам.

— Не всичко — съгласи се тя и допусна малка усмивка да заличи вечната ѝ намръщеност. — Но когато проследите назад събитията, които знаем, че са се случили след появата на границата, ще започнете да виждате моделите.

Контрол ѝ вярваше. Щеше да ѝ повярва и ако беше казала, че в ягодовия ѝ сладолед или в разпукващото се кубче лед в рома ѝ с диетична кола и лайм в горещи летни дни се появяват видения. Досието ѝ в отдел „Персонал“ беше пълно с влудяващо несвързани детайли. Присъщо за анализатора. Но какви модели бяха завладели съзнанието на бившия директор? И каква част от тях бяха проникнали в помощника ѝ? Част от Контрол се надяваше, че кашата, която директорът бе оставила след себе си, е била умишлена, за да скрие някакъв по-рационален напредък.

— Но по какво се различава това място от всеки друг забравен от бога бряг извън картата?

Все още имаше десетки такива из цялата страна. Тровещи живота на брокерите на недвижими имоти, почти без инфраструктура и открай време отнасящи се с недоверие към правителството.

Грейс го изглежда така, че той се почувства неудобно — като прогимназист, изпратен при директора за дръзко поведение.

— Знам какво си мислите — каза тя. — Дали не сме компрометирани от собствените си данни? Отговорът е: разбира се. Това се случва с времето. Но ако има нещо полезно в папките, вие може да го видите, защото погледът ви е непредубеден. Затова мога да архивирам всичко това, стига да искате. Или да ви използваме така, както ни е необходимо: не защото знаете нещо, а защото знаете толкова малко.

Контрол усети възмутена гордост в себе си, но знаеше, че тя няма да му бъде от полза и се дължеше на това, че има родител, който *знаеше* всичко.

— Нямах предвид, че...

Тя милостиво го прекъсна. Но тонът ѝ беше безмилостно презрителен:

— Ние сме тук отдавна... Контрол. Много отдавна. Живеем с това. Без да можем да направим кой знае какво. — В думите ѝ се прокрадна изненадваща болка. — Вие не се прибирате вечер с всичко това, стиснало корема и проникнало в костите ви. След няколко седмици, когато видите всичко, и вие ще сте били тук твърде отдавна. Ще станете като нас — дори по-зле, защото положението се влошава. Все по-малко дневници, все повече зомбита, сякаш някой е изтрил съзнанието им. И никой от хората с власт няма време за нас.

По-късно Контрол осъзна, че може би това е бил моментът да изрази съчувствие за произвола и неправдите, налагани от Централата, но тогава просто седеше и я гледаше. За него фатализмът ѝ беше пречка, особено както беше пропит — по грешната му първоначална преценка — с такова мрачно задоволство. Клаустрофобична комбинация, която никому не беше нужна и никому не помагаше. И неточна в прогресията си.

Според документите още първата експедиция беше преживяла такива надхвърлящи въображението ужаси, че беше истинско чудо как изобщо са изпратили други след нея. Но не са имали избор, разбирали са, че са въвлечени в това „за дълго време“ както знаеше, че е обичала да казва предишният директор. Дори не позволяваха на следващите експедиции да научат истинската участ на първата; бяха създали версия за среща с непокътната пустош и бяха натрупали други лъжи върху тази. Това вероятно служеше колкото за поддържане на високия дух на следващите експедиции, толкова и за облекчаване на собствената травма на „Съдърн Рийч“.

— След трийсет минути имате среща за обиколка на научния отдел — каза Грейс, сложи ръце на бюрото и се надвеси към него. — Мисля, че ще ви оставя да го намерите сам.

Това щеше да му даде достатъчно време първо да провери кабинета си за наблюдателни и подслушвателни устройства.

— Благодаря — каза той, — можете да си тръгвате.

И тя си тръгна.

Но това не помогна. Преди да пристигне, Контрол си представяше как се носи свободно над „Съдърн Рийч“ и от време на време се спуска от високия си клон, за да нагледа нещата. Това нямаше да се случи. Крилата му вече горяха и той се чувстваше по-скоро като тромаво, стенецо същество, затънало в блатото.

* * *

Когато го опозна, кабинетът на бившия директор не разкри нови и специални особености пред обиграното око на Контрол. Като се изключи компютърът, най-послед инсталиран на бюрото му, който на фона на всичко останало изглеждаше като излязъл от научнофантастичен филм.

Вратата се намираше в далечната лява страна на дългата стая, така че който влезеше, трябваше да я прекоси цялата до махагоновото бюро в дъното. Никой не можеше да се промъкне незабелязано зад директора или да надникне през рамото му. Всички стени бяха покрити с библиотеки и шкафове, а пред тях на втори ред бяха натрупани купчини с документи и тук-там книги. На най-високите нива или понякога невероятно подпрени върху купчините, стояха коркови табла за съобщения, по които бяха забодени скъсани листчета и надраскани диаграми. Имаше чувството, че е попаднал в нечий чужд, крайно объркан ум. Близко до бюрото си, вляво, откри колекция от добре запазени рекламни брошури, стари сметки и билети. По рафтовете се търкаляха прашни и разпадащи се парченца от борови шишарки. Долавяше смътна миризма на гнило, но не можеше да проследи откъде идваше тя.

Срещу входа имаше друга врата, разположена между две етажерки с книги, но тя беше препречена от купчини с папки и кашони. Казаха му, че се отваря към стена — остатък от непохватен опит за ремонт. На стената срещу бюрото, на около шест метра от него, безпорядъкът отстъпваше място на два реда картини в евтини рамки от онези, които се намират по разпродажбите. От долния ляв ъгъл по часовниковата стрелка: квадратен офорт на фара, датиращ някъде около 1880 година, черно-бяла снимка на двама мъже и момиче, застанали пред фара, дълга, любителска акварелна панорама, на която се виждаха километри тръстики, нарушавани само от няколко изолирани островчета с тъмни дървета, цветна снимка на фара в цялото му величие. Никаква следа от личния живот на директора, никакви нейни снимки с индианската и майка и белия ѝ баща, нито с никой, който би могъл да значи нещо за нея.

От всички разузнавания, които Контрол трябваше да проведе през следващите дни, с най-голяма неохота очакваше това, което можеше да намери в собствения си кабинет, и реши да го остави за последно. Всичко в кабинета говореше, че бившият директор е подивяла. Едно от чекмеджетата на бюрото беше заключено и не можеше да намери ключа. Усети обаче миризма на пръст от заключеното чекмедже, което подсказваше, че вътре може отдавна да гние нещо. Която загадка дори не включваше бъркотията, увиснала от двете страни на бюрото.

Дядо му, шпионинът, вечно услужлив, никога не помагаш, често казваше дълбокомислено, независимо дали ставаше дума за миене на чинии или подготовка за рибарски излет: „Никога не прескачай стъпало. Прескочиш ли едно, ще видиш, че те чакат пет други.“

Издирването на разузнавателни средства, на бръмбари за подслушване, му отне повече време, отколкото очакваше, и той звънна на научния отдел, за да предупреди, че ще закъснее. В отговор чу гърлено изгрухтяване и връзката прекъсна. Нямаше представа кой е вдигнал. Човек? Или обучено прасе?

В крайна сметка, след кошмарно претърсване на кабинета си, Контрол за свое учудване намери двайсет и два бръмбара. Съмняваше се, че много от тях наистина предават, както и че някой ги гледа или слуша. Защото кабинетът на директора приличаше на музей на историята на бръмбарите — различни видове от различни епохи, все по-малки и труднооткриваеми. Бегемотите от този тип отпреди близо трийсет години приличаха на издути до пръсване дебелици в сравнение с елегантните, ефирни съвременни устройства, големи колкото главичка на карфица.

Всеки нов бръмбар, който откриваше, повишаваше бодрото му, весело настроение. Бръмбарите бяха логични, за разлика от някои други неща в „Съдърн Рийч“. В разностранното си обучение беше имал поне шест задачи, които изискваха монтиране на подслушвателни устройства по хора или места. Шпионирането на хора не му носеше възбудата, която изпитваха други, а дори да се появеше, това чувство избледняваше, щом опознаеше по-добре обектите си, и по-скоро се изпълваше с желание да ги пази и закриля. Самите устройства обаче го очароваха.

Когато реши, че е приключил с търсенето, Контрол се позабавлява, като подреди бръмбарите върху избелелия лист попивателна хартия в хронологичен ред, поне според него. Някои бяха сребристи и блестящи. Други — черни, поглъщащи светлината. Към някои бяха прикрепени кабели като пъпна връв. Едно по-особено — прикрито в малко, лепкаво топче от зелено папиемаше или оцветена восъчна пита — го накара да помисли, че някои може да са чуждестранни — шпиони, привлечени от любопитство към черната кутия, наречена Зона X. Очевидно обаче на бившия директор не й пукаше от тях. Или дори бе сметнала за най-сигурно да ги остави по местата им. А може би тя самата беше монтирала някои. Чудеше се дали това обяснява недоверието й към съвременните технологии.

Що се отнася до поставянето на негови бръмбари, щеше да се наложи да почака малко; не беше сега моментът. Не беше моментът и да използва наличните бръмбари за друга цел, която току-що му хрумна. Контрол внимателно ги прибра в същото чекмедже на бюрото и тръгна към научния отдел.

Лабораториите бяха скрити в сутерена от лявата страна на „подковата“, погледнато откъм паркинга пред сградата. Намираха се непосредствено срещу запечатаното крило, което служеше за предварителна подготовка на експедициите и където в момента пребиваваше биологът. Дадоха на Контрол едно от момчетата за всичко на научния отдел, което да го води. Което означаваше, че въпреки старшинството си — беше прекарал в агенцията повече от всеки друг в екипа, Уитби Алън беше услужлив добряк, който, отчасти поради недостиг на персонал, често прекъсваше собствените си изследвания на „свързващ естественик и холистичен учен, специалист по

биосфери“, за да напечата нечий доклад или да изпълни поръчение за друг. Последната саможертва на Уитби беше да разведе Контрол. Уитби беше подчинен на ръководителя на научния отдел, както и на помощник-директора. Беше потомък на интелектуална аристокрация, наследник на дълга верига от професори, мъже и жени със запазено преподавателско място в различни частни колежи с имитации на коринтски колони. Той сигурно беше черната овца в семейството си: прекъснал образованието си студент по изкуствата, който едва след дългогодишно скитничество най-сетне бе успял да завърши.

Уитби носеше син блейзър с бяла риза и странно ненатрапчива виненочервена папийонка. Изглеждаше много млад за възрастта си, с вечно кестенява коса и онова стегнато лице с трапчинки, което позволява на петдесет и няколко годишни мъже отдалеч да минават за трийсет и две годишни младежи. Бръчките му бяха тънки като косъм. Срещнаха се с Контрол в кафетерията на обяд, а на масата пред учения имаше десетина банкноти по един долар, разперени като ветрило, без видима причина. Броеше ли ги? Твореше изкуство? Проектираше валутна биосфера?

Уитби имаше притеснен смях, лош дъх и развалени зъби, които очевидно се нуждаеха от лечение. Отблизо имаше вид на човек, който не е спал от години: преждевременно състарен младеж, с толкова изпито лице, че воднистосините му очи изглеждаха твърде големи за главата му. Като изключим това и необичайното му отношение към парите, Уитби изглеждаше компетентен и макар без съмнение да притежаваше необходимите умения за общуване, нямаше желание за такова. Това беше достатъчна причина, докато пресичаха столовата, Контрол да използва момента да го разпита.

— Познавахте ли членовете на дванайсетата експедиция, преди да заминат?

— Не бих казал, че съм ги „познавал“ — отвърна Уитби, явно смутен от въпроса.

— Но сте ги виждали.

— Да.

— Биолога?

— Да, виждал съм я.

Излязоха от столовата с високия таван и се озоваха в атриума, залят от флуоресцентна светлина. Отдалеч се чуваше стържещото цвърчене на поп музика, носеща се от някой кабинет.

— Как ви се стори? Какви бяха впечатленията ви?

Уитби се съсредоточи, лицето му доби строго изражение от усилието.

— Беше дистанцирана. Сериозна, сър. Работеше повече от всички. Но сякаш изобщо не се старееше, ако разбирате какво имам предвид.

— Не, не разбирам какво имате предвид, Уитби.

— Ами за нея нямаше значение. Работата нямаше значение. Гледаше отвъд нея. Виждаше нещо друго.

Контрол оставаше с впечатлението, че Уитби доста внимателно се е вглеждал в биолога.

— А бившият директор? Виждали ли сте бившия директор да говори с биолога?

— Два-три пъти.

— Разбираха ли се?

Контрол не знаеше защо задава този въпрос, но риболовът си беше риболов. Понякога се налага просто да хвърляш въдицата на произволни места, за да започнеш отнякъде.

— Не, сър. Но, сър, те и двете с никого не се разбираха. — Изрече последното почти шепнешком, сякаш се боеше да не го чуе някой, а после добави: — Никой освен директора не искаше биолога в дванайсетата експедиция.

— Никой ли? — лукаво попита Контрол.

— Никой.

— Дори помощник-директорът?

Уитби го погледна тревожно. Мълчанието му говореше достатъчно.

Директорът отдавна бе пуснала корени в „Съдърн Рийч“. Беше хвърлила дълга сянка. Дори сега, когато я нямаше, пак имаше някакво влияние. Може би не изцяло в случая с Уитби, не съвсем. Но Контрол въпреки това го усещаше. Вече се беше уловил, че му минава странна мисъл: че директорът го гледа през очите на помощника си.

Асансьорът не работеше и нямаше да бъде поправен още няколко дни, докато не наминеше специалист от военната база, така че слязоха по стълбите. За да стигне до тях, човек трябваше да мине по дъгата на подковата до една странична врата, която водеше към успореден коридор с дължина петнайсетина метра и застлан със същия износен зелен мокет, който понижаваше цената на цялата сграда. Стълбите се намираха в дъното на коридора, скрити зад летящи врати, подходящи повече за кланица или спешно отделение. Уитби, нетипично за себе си, се почувства длъжен да връхлети през тях, като че ли бяха рокзвезди, излизали на сцената — или може би за да отблъсне каквото ги чакаше от другата страна — след което смутено задържа едното крило, докато Контрол съзерцаваше първото стъпало.

— Оттук — каза Уитби.

— Знам.

Зад вратите двамата се почувстваха като при свободно падане: зеленият килим свършваше, пътеката се превръщаше в бетонна рампа, водеща до малка площадка с широко, плавно спускащо се стълбище, което тънеше в мрак, прорязван единствено от приглушената бяла светлина на халогенните крушки по стените. И от мигащите червени аварийни лампички. Всичко това се помещаваше под висок таван и в тъмнината приличаше повече на изкуствена пещера или склад, отколкото на стълби към сутерен. Перилата проблясваха с ръждиви петна на мъжливата светлина. Хладният въздух, докато слизаха, му напомняше на екскурзията в гимназията до природонаучния музей с изкуствената пещерна система, имитираща съответната епоха, а акцентът бяха причудливите статуи на праисторически ленивец и гигантски броненосец — мегафауна, поела в погрешна посока.

— Колко души работят в научния отдел? — попита той, след като се аклиматизира.

— Двайсет и пет — отвърна Уитби.

Верният отговор беше деветнайсет.

— Колко бяхте преди пет години?

— Горедолу пак толкова, може би с няколко повече.

Верният отговор беше трийсет и пет.

— Какво е течеството?

Уитби сви рамене.

— Имаме няколко динозаври, които винаги ще си останат тук. Идват и много нови хора, с нови идеи, но всъщност нищо не променят.

Тонът му намекваше, че новодошлите или си тръгват бързо, или се приспособяват... но към какво?

Контрол нарочно остави дълга мълчалива пауза; единственият звук бяха стъпките им. Както и предполагаше, Уитби не обичаше тишината.

— Съжалявам, съжалявам — каза ученият след миг. — Нищо не исках да кажа с това. Просто понякога е неприятно, когато идват нови хора и искат да променят нещата, без да познават... ситуацията. Човек си казва, че би трябвало поне да прочетат инструкциите... ако имахме инструкции.

Контрол се замисли над това, като измърмори нещо в знак на съгласие. Имаше чувството, че се е намесил по средата на спор между Уитби и други хора. Дали по някое време и Уитби е бил нов глас? *Той* ли беше новият Уитби, натресен на цялата организация, вместо само на научния отдел?

Уитби изглеждаше по-блед отпреди, едва ли не болен. Гледаше някъде в далечината пред себе си, докато краката му вяло шляпаха по стъпалата. Видът му се влошаваше с всяка крачка. Беше престанал да казва „сър“.

Контрол се изпълни с жал или съчувствие — не знаеше кое от двете. Може би смяната на темата щеше да помогне на Уитби.

— Кога за последен път сте получавали нова проба от Зона Х?

— Преди пет-шест години.

Този път прозвуча по-уверено, макар и не по-твърдо, и беше прав. От шест години в „Съдърн Рийч“ не бе постъпило нищо ново от Зона Х. С изключение на променените завинаги участници в експедицията преди дванайсетата. Лекарите и учените усилено бяха изследвали и тях, и дрехите им, без да открият нищо. Абсолютно нищо извън нормалното. Само една аномалия: рак.

В сутерена не достигаше никаква светлина с изключение на създадената от самия научен отдел — той разполагаше със собствен генератор, филтрираща система и снабдяване с храна. Остатък, без съмнение, от някоя отдавнашна директива, свеждаща се до принципа „в случай на криза спасете учените“. Контрол трудно можеше да си представи онези ранни дни, когато правителството е изпадало в паника зад затворени врати, а хората, работещи в „Съдърн Рийч“, са вярвали, че всичко, което акостира на забравения бряг, може скоро да насочи вниманието си навътре към сушата. Инвазията обаче не се бе състояла и Контрол се чудеше дали този обрат в очакванията не е дал началото на упадъка на „Съдърн Рийч“.

— Харесва ли ви работата тук, Уитби?

— Дали ми харесва? Да. Трябва да призная, че често е увлекателна и определено е предизвикателство.

Уитби вече се потеше, по челото му избиваха капки.

Възможно бе наистина да е увлекателна, но според досието му преди около две години той бе минал през пристъп от молби за преместване — по една всеки месец и след това веднъж на два месеца като зов за помощ на пресекулки, който впоследствие беше замлъкнал като правата линия на ЕКГ. Ако не отчаянието, лъхащо от многобройните опити, Контрол одобряваше поне инициативността му. Уитби очевидно не искаше да кисне в тинята, но също толкова очевидно Грейс или някой друг не искаха той да напусне.

Може би причината бяха многобройните дребни ползи от него, защото за Контрол бе ясно, че също като всички други отдели в „Съдърн Рийч“, и научният е „разглобен на части“, както би се изразила майка му, пренасочени към борбата с тероризма и към Централата. Според досиетата на персонала някога бе имало сто и петнайсет щатни учени, представляващи почти трийсет

научни дисциплини и разделени в няколко подотдела. Сега в цялото това призрачно място имаше едва шейсет и пет души. Контрол знаеше, че дори се говори за преместване, само че сградата се намираше твърде близо до границата, за да може да се използва за нещо друго.

Точно тогава усети същата евтина миризма на развалено, като че ли портiererът имаше неограничен достъп до цялата сграда.

— Тази миризма на почистващ препарат не е ли малко силничка?

— Миризма ли? — обърна рязко глава Уитби. Очите му изглеждаха огромни от кръговете около тях.

— Тази миризма на гранясал мед.

— Нищо не усещам.

Контрол се намръщи, най-вече поради разпаления тон на Уитби. Е, разбира се. Те бяха свикнали. Макар и дребно на фона на останалите му задачи, трябваше да се разпорежи да сменят почистващите препарати с органични.

Контрол остана учуден, когато свиха под ъгъл, който изглеждаше ненужно остър, и се озоваха в просторното преддверие пред научния отдел, където таванът беше по-висок от всички други части на сградата. Посрещна ги висока метална стена с малка врата и мигаща червена лампичка на сложна система за сигурност.

Само дето вратата беше отворена.

— Тази врата винаги ли е отворена, Уитби?

Уитби изглежда намираше изказването на предположения за нещо опасно и се поколеба, преди да отговори:

— Така мисля. Това беше задният край на института; монтираха врата едва преди една-две години.

Контрол се почуди за какво ли са използвали мястото тогава. За бална зала? За сватби и бар мицви? За импровизиран военен трибунал?

И двамата трябваше да се наведат, за да влязат. Озоваха се пред две камери, достойни за космически кораб, без съмнение предназначени да предпазват от замърсяване. Порталите бяха отворени и отвътре струеше силна бяла светлина, която по някаква причина отказваше да стигне до неохраняваната охранителна врата.

По стените и на двете стаи, на височината на раменете, бяха наредени безжизнени дълги черни ръкавици по начин, който Контрол можеше да определи само като мрачен. Оставаше с впечатлението, че отдавна не са се изпълвали с живот върху нечий ръце. Приличаше на мавзолей на любопитството и дължимото усърдие.

— За какво са тези ръкавици, Уитби? Да плашат гостите?

— А, отдавна не сме ги използвали. Не знам защо стоят тук.

След това положението не стана много по-добро.

003: ПРЕРАБОТВАНЕ

По-късно, след като остави Уитби в неговия си свят и се върна в кабинета си, Контрол направи втори оглед за бръмбари. После се приготви да се обади на Гласа, който изискваше доклади на определени интервали от време. Разполагаше със специален мобилен телефон за целта, който само издуваше още повече чантата му. Десетината случаи, в които бе разговарял с Гласа преди идването си в „Съдърн Рийч“, той/тя можеше да е някъде наблизо, да го наблюдава през скрити камери или да се намира на хиляди километри разстояние — дистанционен шеф на един-единствен агент.

От тези случаи Контрол не си спомняше много други неща, освен чистата информация, но разговорите с Гласа го изнервяха. Провери коридора и заключи вратата, а докато набираше номера, се изпоти няколко пъти. Нито майка му, нито Гласът му бяха казали какво се очаква от докладите. Майка му беше споменала, че Гласът може да го отстрани от мястото му, без да се консултира с нея. Той се съмняваше в това, но беше решил засега да й повярва.

Гласът, както винаги, беше рязък и преправен с филтър. Преправен от съображения за сигурност или защото той можеше да го познае? „Вероятно никога няма да разбереш кой е Гласът — беше казала майка му. — Избий този въпрос от главата си. Съсредоточи се върху нещата пред себе си. Прави това, което правиш най-добре.“

Но какво беше това? И как би накарало Гласа да мисли, че е свършил добра работа? Вече си представяше Гласа като мегалодон или друг левиатан в някакъв аквариум, пълен със солена вода, в мазето на някоя черна станция, толкова тайна и лабиринтова, че никой вече не помни целта ѝ, макар да продължават да изпълняват ритуалите ѝ. Като мозък в прозрачен съд от научнофантастичен филм. Контрол обаче се съмняваше, че Гласът или майка му ще намерят това за смешно.

Гласът използваше истинското име на Контрол, което в началото го объркваше, защото толкова бе свикнал с прякора си, че името му сякаш принадлежеше на друг човек. Не можеше да спре да потропва с левия си показалец по попивателната на бюрото си.

— Доклад — каза Гласът.

— По какъв начин? — гласеше незабавният и, длъжен бе да признае, безсъдържателен отговор на Контрол.

— Думите ще свършат работа — отвърна Гласът, който звучеше като чакъл, хрущящ под тежки обувки.

Контрол започна да излага в резюме преживяванията си до момента, като започна с резюме на резюмето, което бе получил за състоянието на нещата в „Съдърн Рийч“.

Някъде по средата обаче започна да губи инерция — беше ли вече докладвал за бръмбарите в кабинета си? — и Гласът го прекъсна.

— Разкажете ми за учените. Искam да знам повече за научния отдел. Днес сте се срещнали с тях. Как е положението там?

Интересно. Значеше ли това, че Гласът има и други очи в „Съдърн Рийч“?

Контрол му разказа за посещението си в научния отдел, но облече впечатленията си в дипломатичен език. Ако говореше с майка си, Контрол щеше да каже, че учените са развалина, дори като за учени. Ръководителят на отдела, Майк Чейни, който преди е бил жена, сега беше нисък, набит, около петдесетгодишен бял мъж с рокерско яке, тениска и дънки, късо подстригана сребриста коса и гърмящ, приветлив глас. Акцент, роден някъде на север, който от време на време преминаваше в заучен южняшки говор. Бръчките отстрани на устата му се съчетаваха със сключените вежди и превръщаха лицето му в буквата „Х“ — участ, с която той непрекъснато се бореше, като винаги се усмихваше.

Заместникът му, Дебора Дейвидсън, също беше физик: стройна жена тип джогър, която всъщност беше отслабнала чрез пушене. Скрибуцаше насам-натам с червена карирана риза с къси ръкави и тесни кафяви кадифени джинси, стегнати с широк, тежък кожен колан. По-голямата част от това бе скрита от изтъркано черно сако с огромни подплънки на раменете, които издаваха възрастта му. Ръкостискането ѝ беше като на студена, мъртва риба и Контрол с усилие отдръпна ръката си.

Способността на Контрол да запомня нови имена се изчерпа с Дейвидсън. Кимна неопределено на химика, епидемиолога, психолога и антрополога, натъпкани в малката съвещателна зала за срещата. Отначало му се стори, че изборът на това място е проява на неуважение, но после осъзна, че греша. Не, те се чувстваха като котка, срещнала хищник — опитваха се да изглеждат по-големи, в случая като смаят обстановката.

Никой от новите хора нямаше какво да добави, макар той да остана с чувството, че биха били по-открити на четири очи. Иначе това си беше представление на Чейни и Дейвидсън с няколко забележки от антрополога. От начина им на говорене оставаше с усещането, че ако научните им звания бяха медали, щяха да си ги закачат по някакви квазивоенни униформи — например, по престилките, които им липсваха. Но той разбираше импулса им, съзнаваше, че това е само част от дългия разказ: отнемането малко по малко на обширната им някога територия.

Грейс очевидно им беше казала — може би наредила? — да омаят Контрол с обичайното си сладкодумие, което той прие като хитрост или в най-добрия случай, губене на време. Но те като че ли нямаха нищо против шоуто. Напротив, наслаждаваха се като ентузиазирани фокусници, жадни за публика. Контрол виждаше смущението на Уитби, който се беше свил в далечния ъгъл на помещението.

„Черешката на тортата“, както се шегуваше баща му, беше филм за бели зайци, изчезващи през невидимата граница: нещо, което сигурно бяха показвали безброй пъти, съдейки по гладките им коментари.

Събитието бе настъпило около 1995 година, а Контрол беше попаднал на него сред другите данни, свързани с невидимата граница между Зона Х и света. Притеснени от липсата на напредък, учените бяха пуснали две хиляди бели зайци на една поляна на петнайсетина метра от границата и ги бяха подгонили право към нея. Освен стойността на наблюдението на прехода на зайците от едната към другата страна на границата, научният отдел бе хранил известна надежда, че едновременното или почти едновременното проникване на толкова много „живи същества“ може да „претовари механизма“ на границата, да го накара да даде на късо, дори локално, само на това място. Това би значело, че границата *може* да бъде претоварена, също като електропреносна мрежа.

Преходът на зайците беше документиран не само със стандартен видеозапис, но и с малки камери, прикрепени на главите на някои зайци. Така полученият филм беше монтиран с разделен екран, забавен каданс и бързо преминаване напред за по-голям драматичен ефект, което му придаваше странно небрежен вид в сравнение със суровия материал. Като че ли дори на режисьора му се бе приискало да олекоти събитието, да намери начин със загатнатата си непочтителност да затвори очи за него. Контрол знаеше, че видео- и дигиталната библиотека съдържа над сто хиляди записа на изчезващи зайци. Зайци, които скачат и се блъскат един в друг, образувайки нестабилни заешки пирамиди в нежеланието си да прекосят границата.

В основния филм, независимо дали вървеше с нормална скорост или на забавен кадър, имаше нещо сухо и рязко. Зайците тичаха на зигзаг пред хора с широки предпазни костюми, които ги бяха заградили в полукръг. Хората приличаха на анонимни, облечени в бяло полицаи за борба с безредиците и държаха дълги бели щитове, свързани като стена, която да пази тях и да отблъсква зайците. Неонова червена линия на земята бележеше четири и половина метровата преходна зона между света и Зона Х.

Някои зайци се измъкваха по краищата на полукръга или с лудешки скокове прескачаха стената от щитове, която ги изтикваше напред. Повечето обаче не успяваха да избягат. Те биваха избутани до границата и в бяг или в скок изчезваха в мига, в който се удареха в нея. Нямаше вълни, нямаше експлозии на кървища и органи. Просто изчезваха. Близките кадри на забавен каданс разкриваха микросекунда на преход, в която половината или четвърт от заека все още се виждаше на екрана, но само стопкадърът показваше действителния момент между *там* и не-там. На един кадър се виждаха задните части на около четирийсет блъскащи се зайци, повечето по средата на скок, лишени от глави и торсове.

Филмът, който му пуснаха учените, нямаше озвучаване, само глас на диктор, но Контрол знаеше, че на оригиналните записи се чуват ужасяващите писъци на зайците, след като първите изчезват през границата. Пронизителни викове и масова паника. Ако не бяха го спрели, Контрол щеше да види как последните зайци толкова яростно се съпротивляват, че се изправят на задните си крака, бият се, скачат, хапят и дращят... щеше да види как бялото на щитовете се опръсква в червено, а учените от сливане разделят стената от щитове и поне двеста зайци се пръсват в неизвестност.

Камерите, прикрепени към главите на зайците, показваха още по-малко. На тях, като на неизползвани кадри от масови бойни сцени, се виждаха бутовете и долните части на задните лапи на отчаяно бягащи зайци и подскачащи пейзажи, докато всичко не притъмня. Нямаше видеозаписи от зайците, прекосили границите, макар че бегълците размътваха проблема — блатата от двете страни изглеждаха много подобни. От „Съдърн Рийч“ бяха положили много усилия да проследят бегълците, за да разберат дали получават кадри от другата страна на границата.

Следващата експедиция в Зона Х, изпратена седмица след експеримента, не беше намерила и следа от белите зайци, живи или мъртви. Други подобни експерименти, в значително по-малък мащаб, също не бяха дали никакъв резултат. Контрол не бе пропуснал и възмутената забележка на един еколог в една от папките за събитието, която гласеше: „Какво, по дяволите, става? Това е инвазивен ВИД. Би следвало да *контаминира* Зона Х.“ Защо? Нима онова, което бе създадо Зона Х, щеше да го допусне? Контрол се опита да отблъсне абсурдна мисъл: как след години Зона Х

изпраща обратно заек с човешки ръст, който не помни нищо, освен функцията си. Повечето фокусници бездруго се кискаха на неподходящи места, сякаш за да му покажат, че са направили най-забележителния си номер. Но той беше чувал и преди този нервен смях. За някои беше сигурен, че въпреки дистанцията на времето, филмът все още ги смущава.

Някои от хората, организирали експеримента, бяха уволнени, други — преместени. Изминалото време сякаш придаваше иконичен образ на фарса, защото това бяха благородните останки от научния отдел, които му показваха с подчертан ентузиазъм нещо, което се беше оказало пълен провал. Имаха и други неща за показване — данни и проби от Зона Х под стъкло — но то не добави нищо към онова, което вече бе прочел в документите, информация, която можеше да провери по-късно на спокойствие.

В определен смисъл Контрол не съжаляваше, че е видял филма. Беше облекчение на фона на това, което го чакаше в отдела. Записите от първата експедиция, участниците в която без един бяха загинали, които трябваше да прегледа по-късно през седмицата като основна улика. Но не му харесваше нюансът в презентацията, който му напомняше на фукането на член на братство в колежа: „Глей’ к’во изпратихме през границата! Глей’ к’ъв номер свихме!“ Налейте евтина бира. Пийте на екс за всеки бял заек, който видите.

Когато си тръгваше, всички застанаха в неловка редица, сякаш щеше да ги снима, и един по един стиснаха ръката му. Едва когато двамата с Уитби отново се озоваха на стълбите и минаха покрай смразяващите черни ръкавици, осъзна какво е особеното. Всички стояха изправени с прекалено сериозни изражения. Сигурно са си мислили, че е дошъл, за да съкрати още повече отдела им. Че ще оценява работата им. По-късно, докато събираше част от бръмбарите от бюрото си на път да извърши нещо лошо, преди да се обади на Гласа, си помисли дали всъщност не са се страхували от нещо съвсем друго.

Контрол разказа по-голямата част от тези неща на Гласа с нарастващо чувство за безполезност. В повечето от тях нямаше нито логика, нито нещо ново — той просто редеше думи, за да говори нещо. Не спомена, че някои от учените използваша словосъчетанието „екологична благодат“ за Зона Х със смущаващия и демотивиращ подтекст „Трябва ли да се борим срещу това?“ Все пак там цареше „непокътната пустош“ и нямаше никакви създадени от хората токсини.

— ПО ДЯВОЛИТЕ! — кресна Гласът в края на научния доклад, като прекъсна собственото си постоянно мърморене в далечината... Контрол за миг отдръпна слушалката от ухото си, без да знае с какво е предизвикал тази реакция, докато не чу: — Извинете. Полях се с кафе. Продължавайте.

Кафето донякъде развали образа на мегалодона в съзнанието на Контрол и му беше нужна секунда време, за да си събере отново мислите.

Гласът просто скочи напред, сякаш започваша отначало:

— Какво е психичното ви състояние към момента? В ред ли е домът ви? Какво ще бъде необходимо според вас?

На кой въпрос да отговори?

— Оптимистично? Но няма да знам, докато не получат повече нареждания, структура и ресурси.

— Какво е впечатлението ви за предишния директор?

Човек, който трупа боклуци. Ексцентрик. Загадка.

— Ситуацията е сложна и от първия си пълен ден...

— КАКВО Е ВПЕЧАТЛЕНИЕТО ВИ ЗА ПРЕДИШНИЯ ДИРЕКТОР?
— разнесе се полукрясък, полувои от другата страна на линията, като че ли виелица вдигна чакъл във въздуха.

Контрол усети как пулсът му се ускорява. И преди бе имал шефове, които трудно овладяват гнева си, а фактът, че този не стои пред него, не подобряваше положението.

Избълва наведнъж всичките си първи впечатления.

— Изгубила е всякакъв здрав разум. Изпуснала е нишката. Методите й към края са били ексцентрични и ще трябва известно време, за да...

— ДОСТАТЪЧНО!

— Но аз...

— Не говорете лошо за мъртвите.

Последното беше изречено с шепот като дребни камъчета. Въпреки филтъра се долавяше чувство на скръб или Контрол просто приписваше на Гласа собствените си чувства.

— Да, сър.

— Следващия път очаквам да ми съобщите нещо по-интересно — каза Гласът. — Нещо, което не знам. Разпитайте помощник-директора за биолога. Например.

— Да, сър — повтори Контрол. — Хм... като стана дума за помощник-директора...

Той изложи накратко проблема от изминалата сутрин — отправането на антрополога и геодезиста и вероятността Грейс да има контакти в Централата, които биха могли да им създадат проблеми.

— Ще проверя — отвърна Гласът. — Ще се погрижа. — Следващите фрази може би бяха предварително записани, защото звучаха някак повтарящо се. — И помнете, наблюдавам през цялото време. Затова наистина *помислете* какво може да не знам.

Цък.

Имаше едно нещо, което учените му бяха казали и което беше полезно и неочаквано, но не го спомена на Гласа, защото то като че ли спадаше към категорията на обществените тайни.

В опит да отклони темата на разговора от неуспешния заешки експеримент Контрол ги попита за настоящите им теории за границата, колкото и невероятно да звучат.

Чейни се покашля един-два пъти, огледа се и започна:

— Искане ми се да можех да се изкажа по-определено, много спорим по въпроса, защото има толкова неизвестни... но... лично аз не вярвам, че границата непременно идва от същия източник като онова, което преобразява Зона Х.

— Какво?

Чейни направи гримаса.

— Не ви виня, често чувам този отговор. Искане да кажа, няма доказателства, че... присъствието... в Зона Х е създавало и границата.

— Разбрах това, но...

Тогава се обади и Дейвидсън:

— Не сме имали възможност да изследваме границата по същия начин, както пробите от вътрешността на Зона Х. Но успяхме да направим някои измервания и, без да ви отегчаваме с данните, границата има достатъчно

различен състав, за да подкрепи тази теория. Изглежда очевидно, че е настъпило едно Събитие, което е създадо Зона Х, а след това, сравнително скоро, е настъпило второ Събитие, което е създадо невидимата граница, но то...

— И те не са свързани? — прекъсна го невярващо Контрол.

Чейни поклати глава.

— Може би само доколкото Събитие 2 почти със сигурност е било реакция на Събитие 1. Но може би някой друг е създал границата.

Контрол отново забеляза нежеланието им да кажат „извънземно“ или „нещо“.

— Което означава — заключи той, — че този втори фактор се е опитал да ограничи последствията от Събитие 1?

— Именно — потвърди Чейни.

Контрол за пореден път потисна силното си желание просто да стане и да си тръгне.

— Ами входът към Зона Х, през границата? Как го направихте?

Чейни се намръщи, хвърли безпомощен поглед към колегите си и тъй като никой от тях не се притече на помощ, лицето му отново доби вида на буквата Х.

— Не сме го направили. Намерихме го. Един ден той просто се оказа... там.

В Контрол се надигна гняв. Отчасти защото първоначалните сведения на помощник-директора бяха толкова неясни, но и защото самият той бе приел много неща за дадени. Но най-вече защото от „Съдърн Рийч“ бяха изпращали експедиция след експедиция през врата, която не са направили, към бог знае какво, с надеждата, че всичко ще бъде наред, че хората ще се приберат живи и здрави, че онези зайци не са се разпаднали на съставните си атоми и не са се върнали към най-първичното си състояние сред агонизиращи мъчения.

— Фактор 1 или Фактор 2? — попита той Чейни. Много му се искаше биологът да бе присъствала на този разговор; вече имаше нови въпроси към нея.

— Моля?

— Кой от двамата създатели на Събития е отворил врата в границата според вас?

Чейни сви рамене.

— Боя се, че не мога да отговоря. Защото не знам дали основната му цел е била да пусне нещо вътре или да позволи на нещо да излезе навън.

Или и двете.

Контрол настигна помощник-директора, докато вървеше по един от множеството коридори, които така и не успяваше да свърже в обща мрежа. Мъчеше се да намери отдела по човешки ресурси, но все още не можеше да си представи картата на сградата, а и беше малко объркан от разговора с Гласа.

Откъслечните разговори, които дочуваше по коридорите, не му вършеха особена работа, защото намекваха за улики, чийто контекст все още не познаваше. „Докъде стига според теб?“ „Не, не знам, не съм експерт.“ „Ако щеш, ми вярвай.“ Грейс също не му помогна. Щом се изравни с нея, тя започна да го притиска, може би за да покаже, че е също толкова силна и

висока като него. Миришеше на някакъв парфюм с изкуствен аромат на лавандула, от който му се докиха.

След като отговори на въпросите ѝ за срещата с учените, Контрол я нападна, преди да е успяла да се измъкне.

— Защо не искахте биолога в дванайсетата експедиция?

Тя се спря, оставяйки известно разстояние помежду им.

— Кой ви го каза?

Хубаво, имаше желание за разговор.

— Какво имаште предвид? Защо не желаете тя да участва?

От двете страни ги подминаваха служители. Грейс сниши глас:

— Тя нямаше подходящата квалификация. Беше уволнена от пет-шест места. Да, имаше някакъв суров талант, някаква искра, но не беше квалифицирана. Участието на съпруга ѝ в предишната експедиция също я компрометираше.

— Директорът не е била съгласна.

— Как се справя Уитби, между другото? — попита тя вместо отговор и той разбра, че по изражението му се е досетила за източника му на информация. Прощавай, Уитби, че те издадох. Явно обаче разговорът му с Уитби я беше заинтригувал. Означаваше ли това, че Уитби е творение на Чейни?

— Но директорът не е била съгласна — настоя той.

— Не — призна Грейс. Контрол се почуди що за предателство е било това. — Не беше. Тя намираше всичко това за *плюсове*, смяташе, че прекалено много държим на обичайните критерии за пригодност. Затова отстъпихме.

— Въпреки че е наредила телата от предишната експедиция да бъдат ексхумирани и повторно анализирани?

— Откъде чухте това? — попита тя искрено изненадана.

— Това не говори ли за пригодността на самия директор?

— Не — рязко отрече Грейс. — Не, не говори.

Възхитителна лоялност.

— Тя е подозирала нещо, нали?

Документите показваха, че според Централата дори уникалното заличаване на мозъците на участниците в предишната експедиция да не говори за промяна в Зона X, то може да сочи за някаква промяна в директора.

Грейс въздъхна, сякаш вече ѝ беше омръзнало от него.

— Тя подозираше, че може... да са се променили... след аутопсиите. Но щом питате, значи вече знаете.

— И така ли беше? Бяха ли се променили?

Бяха изчезнали. Възкръснали. Изпарили се в небето.

— Не. Бяха се разложили малко по-бързо от очакваното, но не, не се бяха променили.

Контрол си помисли какво ли е струвало това на директора в уважение и услуги. Интересно му беше дали, когато е съобщила, че заминава с дванайсетата експедиция, някои от служителите са изпитали особен вид виновно облекчение вместо тревога и загриженост.

Имаше още един въпрос, но Грейс беше приключила. Тя се завъртя на точчета и се отдалечи по друг коридор в лабиринта.

Последваха напразни, не много ентусиазирани усилия да подреди офиса си и да прегледа някои основни доклади, които Грейс му беше подхвърлила,

вероятно за да забави напредъка му. От тях научи, че „Съдърн Рийч“ има собствен проектантски отдел за реквизити, натоварен да разработва екипировка за експедициите, която не е в нарушение на протоколите. С други думи, производство на остаряла технология. Научи, че в момента се работи по подобряване на сигурността на помещенията, където настаняват завърналите се участници в експедициите; остарелият модел за наблюдение, който използваша, беше дал системна грешка. Дори му бяха подхвърлили дивиди — от „биолог, специалист по жизнения цикъл“ — което показваше компютърно генерирано сечение на екосистемата в забравеното крайбрежие. Образите бяха създадени като поредица от топографски линии във всички цветове на дъгата. Беше красиво, но такива детайли не му бяха нужни.

В края на деня, на тръгване, Контрол отново срещна Уитби в кафетерията, където той като че ли често се помайваше, сякаш не искаше да седи долу в тъмницата при останалите учени. Или пък те постоянно го изпращаха за нещо, за да го държат надалеч. В помещението беше попаднала малка черна птичка и Уитби я гледаше как пърха между капандурите.

Контрол му зададе въпроса, който не беше успял да зададе на Грейс.

— Уитби, защо се връщат толкова малко дневници от експедициите?

Много, много по-малко от хората.

Уитби все още беше омагьосан от полета на птицата и въртеше глава като котка, за да следи всяко нейно движение. Крайната съсредоточеност на погледа му объркваше Контрол.

— Непълни данни — отвърна Уитби. — Със сигурност прекалено непълни. Но повечето завърнали се казват, че не виждат смисъл. Не смятат, че е важно, или не чувстват необходимост да го правят. Чувството е важната част. Губят потребност да споделят, да предават информация, горе-долу както космонавтите губят мускулна маса. Повечето дневници като че ли се озовават във фара. Известно време това не ни беше приоритет, но когато помолихме следващите експедиции да ни ги донесат, те в повечето случаи дори не опитваха. Човек губи волята, мотивацията си или нещо друго променя приоритетите му. А после става прекалено късно.

Контрол си представи как някой или нещо в Зона Х влиза във фара, сяда върху купчина дневници и започва да ги чете *вместо* „Съдърн Рийч“.

— Мога да ви покажа нещо интересно в една от стаите близо до научния отдел, което има връзка с това — каза Уитби с отнесен глас, без да откъсва очи от траекторията на птичката. — Искате ли да го видите? — Разсеяният му поглед внезапно се фокусира и се спря върху Контрол. Директорът оставаше с усещането, че срещу себе си има двама Уитби и единият дебне в другия. Или дори трима, сгущени един в друг.

— Защо просто не ми разкажете?

— Не. Трябва да ви го покажа. Малко е странно. Трябва да го видите, за да го разберете.

Сега създаваше впечатлението, че едновременно искаше и не искаше Контрол да види загадъчната стая.

Контрол се засмя. Откакто работеше в борбата с вътрешния тероризъм, хората му показваха какви ли не откчени неща. И през този ден чу доста откчени неща.

— Утре — каза той, — ще я видя утре.

Или пък не. Никакви изненади. Никакво удовлетворение за пазителите на странни тайни. Никакви странности, преди да им е дошло времето. Беше видял предостатъчно за един ден; трябваше да се стегне за следващия рунд.

Работата при хората, които искаха да му покажат разни неща, бе там, че интересът им към предоставянето на информация понякога се оказваше преплетен с лек воайорски садизъм. Те очакваха Изражението или Реакцията и не ги интересуваше какво е, важното бе да предизвикат смущение. Чудеше се дали Грейс е подучила Уитби след разговора им, дали не му готвят някаква странна шега, като например да си пхне ръката в дупка с червеи или да отвори кутийка, от която ще изскочи пластмасова змия.

Птичката се спусна в хаотичен полет надолу, трудно проследим на следобедната светлина.

— Трябва да я видите сега — настоя Уитби с някак си жален, обиден тон. — По-добре късно, отколкото никога.

Но Контрол вече му беше обърнал гръб на път към изхода и (благословения) паркинг.

Късно ли? Колко късно беше според Уитби?

004: ЗАВРЪЩАНЕ

Автомобилът му даде възможност да си поеме дъх, да декомпресира и да се преобрази от една форма в друга. Градчето Хедли се намираше на четирийсет минути път с кола от „Съдърн Рийч“. Разположено бе на бреговете на река, която след още двадесетина минути се вливаше в океана. Хедли беше достатъчно голямо селище, за да има характер и култура, без да се превръща в капан за туристи. Хората се преместваха да живеят тук, макар да не им изглеждаше особено „добро място за отглеждане на деца“. Между множеството магазинчета, скупчени в единия край на късата крайбрежна алея, и сенчестите като тунели пътища се откриваха намеци за определено качество на живота, донякъде скрито от моловете в покрайнините на града. В Хедли имаше малък частен колеж с център за сценични изкуства. Човек можеше да тича по брега на реката или да се наслаждава на разходки по зелени пътеки. Но в градчето витаеше и някакъв унес, който особено през лятото можеше за една вечер да премине от очарователен в апатичен. Неподвижността след отмирането на ветреца откъм реката сигнализираше за промяна в настроението, а някои от баровете в непосредствена близост до водата отдавна се бяха прочули с внезапните, лишени от смисъл изблици на насилие — места, на които не ходиш, ако не си бял или не можеш да минеш за бял, а може би дори и тогава. Град, който изглеждаше застинал във времето, не много по-различен от годините, когато Контрол беше тийнейджър.

Местоположението му беше удобно за Контрол. Той искаше да бъде близо до морето, но не на брега. Нещо в несигурността на Зона Х го беше направило настоятелен в това отношение. Сънят му в определен смисъл го забраняваше. Сънят му казваше, че трябва да стои на разстояние. В самолета на път за новото си назначение имаше странни мисли за жителите на тези крайбрежни градчета от двете страни на Зона Х; чудеше се дали не са някак мутирали под кожата си. Цели общности вече не бяха това, което някога са били, въпреки че не си личеше на пръв поглед. Това бяха мисли, които човек трябваше едновременно да потиска и да подхранва, стига да може. Те не можеха да го погълнат, но трябваше да бъде предпазлив с тях. Защото опитът на Контрол показваше, че те отразяват нещо от подсъзнанието, някакъв инстинкт, на който човек не иска да се опълчва. Истината беше, че дори три десетилетия по-късно „Съдърн Рийч“ знаеше много малко за Зона Х и ирационалните предпазни мерки може би не бяха неразумни.

А и Хедли му беше познат. Това беше градът, в който идваше с приятелите си, за да се забавляват, след като някои от тях взеха шофьорски книжки, въпреки че и той беше дупка — просто малко по-голяма от тази, в която живееше. Затворена и безнадеждна. Дори майка му беше намекнала нещо подобно последния път, когато се видяха. Беше долетяла на старата му работа на север, която постепенно беше сведена от анализ и мениджмънт до по-пасивна, административна роля. Поради собствения му багаж, предполагаше той. Поради факта, че всичко винаги започваше добре, но ако се задържеше прекалено дълго... понякога се случваше нещо, нещо, което не можеше да определи точно. Прекалено много се задълбочаваше. Малко или много, ставаше прекалено емпатичен. Когато всичко се скапеше, това го объркваше, защото не можеше да си спомни в кой момент е тръгнало на зле:

все още беше убеден, че може да приложи формулата правилно.

Но майка му беше дошла от Централата и двамата се бяха срещнали в една зала за съвещания, която вероятно се подслушваше. Дали и Гласът бе пътувал с нея, затворен в соленоводен аквариум в съседната стая? Навън беше студено и тя носеше палто, наметка и шал над професионалния си делови костюм и черните обувки на високи токчета. Свали наметката си и я сложи в скута си, но остана с шала. Изглеждаше така, сякаш всеки миг можеше да скочи от стола и да излети през вратата, преди той да успее да шракне с пръсти. Бяха минали пет години от последната им среща — както можеше да се предположи, не успя да се свърже с нея по повод погребението на бившия ѝ съпруг — но тя бе остаряла съвсем малко, все още имаше буйна кестенява коса като на фотомодел и леко пресметливи сини очи, взиращи се от лице, което бръчиците бяха засегнали само покрай очите и на челото, скрити от косата.

— Все едно сме се върнали въщи, нали, Джон? — каза тя, като го смушка. Искаше и той да го каже, сякаш синът ѝ беше раче, вкопчено в скала, а тя — чайка, която го увещава да се пусне. — Ще се чувстваш удобно в тази обстановка. Ще се чувстваш удобно сред хората.

Той се опитваше да потисне гнева си, примесен с противоречиви чувства. Как би могла да знае, независимо дали беше права или грешеше? Тя никога не беше до него, въпреки че имаше право на посещения. Бяха само двамата с баща му, който вече започваше да се разпада, да прекалява с яденето, да прекалява малко и с пиенето. Поредица от флиртове след приключването на развода, а може би и преди това, а може би той беше твърде наивен; а после нещо като строго целомъдрие, доколкото Контрол знаеше, в което баща му се посвети отново на изкуството си... само дето никой не го искаше. Подреждането на нещата и заминаването за колежа му донесоха виновно облекчение, защото вече не му се налагаше да живее в тази атмосфера.

— И какво ще правя, удобно настанен в този свят, който така добре познавам?

Тя му се усмихна. Искрено. Той знаеше разликата, защото много пъти бе страдал от притъпената жълтеникава светлина на фалшивата усмивка, с която се опитваше да претопли обичта му към себе си. Когато се усмихнеше искрено, когато наистина го мислеше, лицето на майка му се озаряваше от красота, която изненадваше всеки, който я видеше, сякаш обикновено криеше истинския си аз зад маска. А хората, които винаги бяха искрени, рядко получаваха признание за това си качество.

— Това е шанс да се представиш по-добре — каза тя. — Възможност да заличиш миналото.

Миналото. Коя част от миналото? Назначението на север беше десетото подред в рамките на петнайсетина години, което означаваше, че „Съдърн Рийч“ щеше да бъде единайсетото. Имаше много причини; винаги имаше причини. Или в неговия случай, една причина.

— Какво ще трябва да правя?

Щом не можеше да го изкопчи от нея, сигурно нямаше да му хареса. Но вече му беше омръзнало еднообразието в сегашната му работа, която се беше оказала свързана по-малко с ремонти и повече с пребоядисване на фасади. Беше му омръзнала и политиката в офиса. Може би това винаги е било проблем за него.

— Чувал ли си за „Съдърн Рийч“?

Беше, най-вече от колеги, които някога са работили там. Неясни алюзии, придържащи се към версията за екологична катастрофа. В най-добрия случай, слухове за верига от управляващи ексцентрици. Слухове със значителни вариации, намекващи, че има и нещо повече. Но пък то винаги имаше. Не знаеше дали думите на майка му са го развълнували или не.

— И защо аз?

В усмивката, предшестваща отговора ѝ, имаше нотка на тъга или съжаление, или нещо друго, което накара Контрол да отмести поглед. Преди да замине завинаги, имаше кратък период, в който, когато беше на мисия, я биваше да му пише дълги писма на ръка — почти толкова, колкото него го биваше да не намира време или потребност да ги чете. Но ги пазеше, защото знаеше, че тя има опасна професия и че един ден писмата може да бъдат единственото, което му е останало от нея. Сега обаче едва ли не му се искаше да му беше писала за „Съдърн Рийч“ в писмо, вместо да му говори лично.

— Защото съкращават отдела, макар може би да не го знаеш, и ти ще бъдеш на дървника. И защото „Съдърн Рийч“ е подходящо място за теб.

Онова парене под лъжичката. Поредната промяна. Поредният нов град. Истината беше, че откакто постъпи на служба, Контрол почти никога не се чувстваше като светкавица. Често се чувстваше натежал и съзнаваше, че може би майка му също се чувства така. Че се преструва на невъзмутима и безтегловна, че крие от него тежестта на информацията, на историята и контекста. Всички онези неща, които те изхаяват, дори когато се балансират от електричното усещане, че си от онази страна на границата, от която знаеш неща, неизвестни за никой друг.

— Това единствената възможност ли е?

Разбира се, че беше единствената, щом не бе споменала за други. Разбира се, че беше единствената, тъй като тя едва ли би изминала целия този път, само за да го види. Той знаеше, че е черната овца, че липсата му на напредък се отразява зле и на нея. Представа си нямаше какви междусобни войни води на по-високите нива на тайните отдели, толкова далеч от неговия достъп, че със същата сила можеха да се намират някъде в облаците, сред ангелите.

— Не е честно, Джон, знам. Но това може и да е последният ти шанс. — Сега не се усмихваше. Изобщо не се усмихваше. — Поне е последният шанс, който аз мога да ти издействам.

За постоянно назначение, край на номадския живот или по принцип? За да се задържи в агенцията?

Не посмя да я попита; студеният страх, който бе посяла в него, проникна твърде дълбоко. Той не беше подозирал, че има нужда от последен шанс. Страхът стигна толкова дълбоко, че изтласка повечето въпроси от съзнанието му. Нямаше време да се запита дали тя е дошла само за да направи услуга на сина си. Може би самата тя имаше *нужда* той да приеме назначението.

Примамката, която трябваше да залъже страха му, поднесена нехайно и в идеалния момент, за да не може да даде друг отговор:

— Не искаш ли да знаеш повече от мен? Ако приемеш, точно това ще стане.

Вярно беше. Искаше.

Когато каза „да“ за „Съдърн Рийч“, тя изненадващо го прегърна.

— Колкото си по-близо, толкова по-безопасно е — прошепна тя в ухото му.

По-близо до какво?

Тя ухаеше смътно на скъп парфюм, чийто аромат донякъде му напомняше на сливовите дървета в стария двор в къщата, в която някога живееха всички заедно. Малката градинка, която напълно бе забравил до този момент. Люлката. Маламутът на съседа, който вечно го гонеше, макар и без особен ентусиазъм, по тротоара.

Когато възникнаха въпросите, вече беше късно. Тя си бе сложила наметката и си беше тръгнала, все едно никога не е идвала.

Естествено, влизането и излизането ѝ не бяха документирани.

Когато спря пред къщата, над Хедли вече бе паднал здрач, бележеш началото на нощното избавление от жегата. Жилището, което беше наел, се намираше на около километър и половина нагоре по лекия склон на хълмовете, свършващ ниско на брега на реката. Малка къща от кедрово дърво, боядисана в светлосиньо, с бели капаци на прозорците, поизкривени от топлината. Имаше две бани, голяма спалня, дневна, кухня, кабинет и ограден заден двор. Интериорът беше изпълнен в преситен, но приятен ретро стил. Отпред имаше градина с билки и петунии, която преминаваше в малка морава до алеята.

Докато се качваше по стъпалата към входната врата, от храстите изскочи Ел Чорисо и се хвърли в краката му. Ел Чорисо беше огромна черно-бяла котка, аналог на товарния кон в котешкото семейство, кръстен така от баща му. Някога семейството имаше прасе на име Ел Гато и баща му реши да се пошегува. Контрол го взе за домашен любимец преди около три години, когато ракът се влоши толкова, че Ел Чорисо се превърна в бреме. Той винаги бе живял едновременно вътре и вън и Контрол беше решил да му осигури същата възможност и в новата обстановка. Очевидно това беше правилото решение; Ел Чорисо, или „Чори“, както го наричаше Контрол, изглеждаше жизнен и самоуверен, въпреки че дългата му козина вече беше сплъстена и мръсна.

Двамата влязоха заедно вътре и Контрол му сипа малко пастет в кухнята, погали го няколко минути и изслуша съобщенията си на линията за „цивилни“. Имаше само едно съобщение: от Мери Филипс, приятелката му, с която скъсаха преди около шест месеца — искаше да се увери, че преместването му е минало без проблеми. Заплашваше, че ще мине да го види, макар да не ѝ бе казал точния адрес и тъкмо бе свикнал отново да спи сам. „Без лоши чувства“; дори не помнеше дали той е скъсал с нея или тя — с него. Обикновено нямаше лоши чувства, което му се струваше странно и нередно. Не трябваше ли да има? Имаше толкова приятелки, колкото пощенски адреси; те обикновено не преживяваха местенето или предпазните мерки, или необичайния му режим, или просто не бе открил подходящата жена. Не можеше да бъде сигурен; цикълът се повтаряше, а той се мъчеше да изстиска колкото може повече сила и интимност от първите месеци на връзката, въпреки че предчувстваше как ще свърши всичко. „Ти си странен играч“, бе казала едnodневката преди Мери, но той всъщност не беше истински играч. Не знаеше какъв е.

Не отговори на обаждането. Вместо това отиде в дневната и се отпусна на дивана. Чори се сгуши до него и той разсеяно го погали по главата. Дълго седя така, заслушан в звуците на мушитрънчето или някаква друга твар пред прозореца. По някое време се чу зовът на присмехулника и радостното

цвърчене на прилепите, които излизаха на нощен лов на насекоми. Прилепите вече не се срещаха толкова често.

Беше толкова близо до всичко, което познаваше от юношеските си години. Реши, че това ще му бъде утеха, заедно с къщата, която му помагаше да повярва, че тази работа ще бъде по-трайна. Но принципът „винаги имай изходна стратегия“ беше закон, който майка му повтаряше до припадък още от първия ден на обучението му, затова във фалшивото дъно на куфара му беше скрит стандартният пакет. Освен стандартното оръжие, което носеше, в пакета имаше още един пистолет, паспорти и пари.

Контрол вече беше разопаковал багажа си — още една причина да не иска хотелска стая или апартамент. Мисълта да остави повечето от нещата си на нечие съхранение беше буквално болезнена. На полицата над камината, служеща най-вече за красота, беше поставил дъска за шах с малки, ярко оцветени дървени фигурки — последният редут на баща му. След упадъка на кариерата му продаваше такива на местни магазинчета за занаяти и работеше в общинския център. През последните десет години от живота му се случваше колекционер да купи някоя от огромните арт инсталации в задния двор на къщата, но това беше по-скоро като навествяване от призрак, от пътешественик във времето, отколкото знак за възраждане на интереса. Дъската за шах, замръзнала във времето, отразяваше развоя на последната им игра.

Ако не се вдигнеше от дивана, щеше да си остане там цяла нощ. Затова отиде в стаята си и obu къси панталони, тениска и маратонки. Чори го гледаше така, сякаш искаше да отиде с него.

— Знам, знам, току-що се прибрах. Но ей сега пак ще се върна.

Контрол излезе, като реши да остави Чори вътре, сложи слушалките си, пушна си някаква любима класическа музика и тръгна по улицата под мъждивата светлина на уличните лампи. Мракът се беше сгъстил и над реката беше останала само мъглявина от синьо, а светлините на домовете и офисите над отразеното сияние на града избутваха звездите нагоре в небето. Жегата се беше оттеглила, но настойчивото скрибуцане на шурците и другите насекоми връщаха призрака ѝ обратно.

Нещо веднага го стегна отляво, но той знаеше, че ще се оправи. Вървеше бавно и попиваше квартала, съставен предимно от малки къщички като неговата с високи храсти вместо огради и улици, успоредни на билото на хълма и свързани от други улици, спускащи се право надолу. Нямахше нищо против витиевия им вид, искаше просто да походи пет-шест километра. От някои къщи се носеше наситено ухание на орлови нокти. Навън бяха останали много малко хора с изключение на неколцина насядали по люлките, разхождащи кучета и двама скейтбордисти. Повечето му кимаха, когато минаваше покрай тях.

Когато ускори крачка и влезе в ритъм, спускайки се все по-надолу към реката, Контрол установи, че състоянието му вече позволява да мисли за изминалия ден. Спомни си срещите и най-вече разпита на биолога. Постоянно се връщаше към информацията, която го беше заляла; която бе позволил да го залее. Утре го чакаше още, вдругиден също, и без съмнение известно време щеше да продължи да постъпва нова информация, преди да започнат да се оформят каквито и да било изводи.

На този етап можеше да се опита да не се ангажира. Можеше да се опита да съществува само на някакво абстрактно ниво на управление и администрация, но не вярваше, че Гласът иска това от него, нито че помощник-директорът ще му *позволи*. Как можеше да бъде директор на

„Съдърн Рийч“, ако не разбираше дълбоко в себе си срещу какво са изправени служителите му? Вече беше планирал поне три разговора с биолога през седмицата, както и разходка до входа към Зона Х на границата. Знаеше, че майка му би очаквала да подреди приоритетите си според ситуацията на място.

Мисълта за границата не го напускаше. Абсурдът на факта, че съществува в този свят едновременно с градчето, в което тичаше, с музиката, която слушаше. С кресчендото на струнните и духовите инструменти.

Границата беше невидима.

Не допускаше половинчати неща: щом я докоснеш, те всмукваше в себе си (или през себе си?).

Имаше ясни граници, включително на около километър и половина навътре в морето. Военните бяха разположили плаващи прегради и постоянно патрулираха в района.

Замисли се, докато прескачаше малка, обрасла с кудзу стеничка, и свиваше напърно между улиците по ронливо каменно мостче. Замисли се за тези неспирни патрули: дали някога са виждали нещо във вълните или животът им е мъчителен низ от едни и същи сиво-сини детайли ден след ден.

Границата се простираше на около сто и двайсет километра навътре в сушата от фара и приблизително на шейсет километра на изток и още толкова на запад по брега. Нагоре свършваше непосредствено преди тропосферата, а под земята — над астеносферата.

В нея имаше врата или проход към Зона Х.

Може да не е била създадена от онова, което бе създавало Зона Х.

Мина покрай магазин за хранителни стоки, аптека, квартален бар. Пресече улицата и едва не се блъсна в една жена на велосипед. Когато се налагаше, слизаше от тротоара и тичаше по края на улицата, воден от желанието да стигне по-скоро до реката. Не бързаше да тича обратно нагоре.

Човек не можеше да се промъкне под границата в морето. Не можеше да прокопае тунел под нея в сушата. Не можеше да проникне през нея с никакви най-съвременни инструменти, радары и сонари. На сателитните снимки се виждаше само пустош, вероятно в реално време, без нищо необичайно. Въпреки че това беше оптична илюзия.

През нощта, когато се появи, границата отнесе кораби, самолети и камиони: всичко, което се озова на въображаемата, но твърде реална в онзи миг линия, а в следващите часове, макар никой да не разбираше какво става, всички знаеха, че трябва да стоят надалеч. Жалните стонове на метала и вибрациите на двигателите, които още работеха, докато изчезваха... в нещо, някъде. Димяща, апокалиптична гледка, в която бронираните вишки на военен кораб „се стопяват в нищото“, по думите на един очевидец. Последните шокирани видео- и радиосъобщения от мъжете и жените на борда, докато повечето тичат назад, преследвани от надигаща се, бурна вълна, която на зърнистия запис от хеликоптера прилича на огромно същество, изскачащо от водата. Защото ще изчезнат и нищо не могат да направят, а всичко е още по-усложнено от мъглата. Някои обаче просто стоят на мястото си, гледат как корабът им се разпада, а после преминават или умират, или отиват някъде другаде или... Контрол не можеше да си го представи.

Хълмът се изравни и той отново се озова на тротоара. Сега покрай него се редяха пазари, вериги магазини, хора, пресичащи на светофарите, хора, качващи се на колите си по паркингите... докато не стигна пътя преди реката — мъглявина от ярки светлини и още пешеходци, някои пияни — пресече го и

се озова в тих квартал от мобилни жилища и малки къщички от бетонни блокчета. Вече се потеше обилно въпреки прохладата. В един двор правеха барбекю и всички се наредиха да го гледат, докато минаваше покрай тях.

Както ставаше през целия ден, мислите му се върнаха към биолога. Към потребността да разбере какво е видяла и преживяла в Зона Х. Знаеше, че помощник-директорът може да направи нещо повече от това, да заплашва, че ще я отпрати. Знаеше, че помощник-директорът иска да използва тази несигурност, за да го накара да взема неразумни решения.

Еднопосочната улица, опасана с треви и посипана с чакъл, го отведе до реката. Той излезе от обгърналите го като ореол клони и се озова на разклатен понтон. Присви колене, за да запази равновесие. В края на понтоната беше вързан катер. В реката се виждаха няколко светлини, събрани тук-там в групички — нищо в сравнение с гърмящия прибой на светлини от лявата му страна и крайбрежната алея, над която бдяха глупави псевдовикториански стълбове, увенчани с лампи с вид на размазани рохки яйца.

Някъде отвъд реката наляво се простираше Зона Х — на много километри разстояние, но някак си се виждаше като тежест, като сянка, като блещукане. Експедиции са отивали и са се връщали или не са се връщали, още докато е бил в гимназията. По това време и психологът се е издигнала до директорското място. Една цяла тайна история се е разигравала, докато той и приятелите му са пътували до Хедли с намерението да изпият по няколко бири и да намерят купон, може и в обратния ред.

В деня преди да се качи на самолета за „Съдърн Рийч“, се обади майка му. Поговориха малко за връзката му с Хедли. „Познавах мястото, защото ти беше там — каза му тя. — Но ти не го помниш.“ Не, не помнеше. И не знаеше, че тя също е работила за кратко в „Съдърн Рийч“ — факт, който едновременно го изненада и не го изненада. „Работех там, за да бъда близо до теб“, обясни тя и нещо в сърцето му се отпусна, сякаш не беше сигурен дали да ѝ вярва.

Защото беше много трудно да се каже. По онова време получаваше отложените ѝ във времето истории от предишни назначения. Опита се да превърти лентата, да си спомни кога му е разказвала маскираната история за „Съдърн Рийч“, ако изобщо я е споменавала. Не можеше да открие нищо, а може би паметта му не желаше да му го предостави. „Какво работеше там?“, попита той, но единствената дума в отговор прозвуча като стена: „Секретно“.

Той спря музиката и се заслуша в квакането на жабите, плисъка на водата в катера и бриза, галещ реката. Тук мракът беше по-завършен и звездите изглеждаха по-близо. Течението беше по-бързо през деня, но земеделските отпадъци създаваха тиня, която го забавяше и променяше живота и хабитатите в него. В тъмнината на отсрещния бряг се криеха хартиени фабрики и останки от някогашни заводи, които продължаваха да замърсяват подпочвените води. И всичко това се стичаше във все по-киселинните морета.

Над реката се разнесе далечен вик и още по-далечен отговор. Нещо дребно изсумтя и се запровира през тръстиките от дясната му страна. В дълбоката глътка свеж въздух се долавяше слаба, но остра миризма на блато. Това беше от онези места, на които би го завел баща му, за да карат кану, когато беше тийнейджър. Не беше сред истинската дива природа, а приятно близо до цивилизацията, но и достатъчно отделено от нея, за да се усеща границата. Това искаха повечето хора: да бъдат *близо*, но не и да *принадлежат*. Не желаеха плашещата неизвестност на „непокътнатата

пустош“. Но не желяеха и бездушен изкуствен живот.

Сега той пак беше Джон Родригес, съблякъл Контрол от себе си. Джон Родригес, син на скулптор, чийто дядо дошъл в тази страна, за да намери по-добър живот. Син на жена, която живееше в сложния свят на тайните.

Когато тръгна обратно по хълма нагоре, вече мислеше дали не трябва просто да изпълни изходната си стратегия още сега. Да натовари багажа си в колата и да си тръгне, за да не види повече нито помощник-директора, нито каквото и да било от всичко това.

Винаги започваше добре.

Можеше и да не свърши така.

Но той знаеше, че когато се съмне, отново ще бъде Контрол и ще се върне в „Съдърн Рийч“.

РИТУАЛИ

005: ПЪРВАТА ПРОБОЙНА

— Какво е? Върху мен ли е? Къде върху мен? Върху мен ли е? Къде върху мен? Виждате ли го върху мен? Виждате ли го? Къде върху мен?

Сутринта след нощ, пълна със сънища за скалата, от която гледа надолу. Контрол стоеше на паркинга на заведението с еднократна чаша кафе и бисквита за закуска в ръка и наблюдаваше една трийсет и няколко годишна бяла жена в лилав бизнес костюм на две коли разстояние от него. Дори докато се въртеше, за да открие кадифената мравка, която я беше полазила, тя пак приличаше на брокер на недвижими имоти, с прецизен грим и руса, късо подстригана коса. Но костюмът всъщност не ѝ стоеше добре, а ноктите ѝ бяха неравни и с олющен лак. Контрол долавяше, че далеч не е разстроена само заради мравката.

Насекомото стоеше отзад на врата ѝ и за момент не помръдваше. Ако ѝ кажеше, щеше веднага да го размаже. Понякога се налага да криеш нещо от хората, само за да не направят първото, което им дойде наум.

— Стойте мирно — каза ѝ той, като остави кафето и бисквитата върху багажника на колата си. — Съвсем безобидно е, сега ще ви отърва.

Защото никой друг, изглежда, нямаше да помогне. Повечето хора не ѝ обръщаха внимание, а други се смееха, докато се качваха в колите и джиповете си. Контрол обаче не се смееше. Не го намираше за забавно. И той се чудеше къде го е налязала Зона Х, а въпросите в главата му звучаха също толкова френетично и безполезно като думите на тази жена.

— Добре, добре — каза тя, все още разстроена, а той се наведе и приближи ръка до мравката, която след леко побутване и борба със златните косъмчета по врата на жената се качи в ръката му и се заразхожда безцелно по дланта му — беше червеникава, мека и в същото време някак бодлива.

Жената отърси глава и изви шия, сякаш се опитваше да види тила си. Усмихна се колебливо и каза:

— Благодаря.

После хукна към колата си, сякаш закъсняваше за среща или се страхуваше от него — непознатия, докоснал врата ѝ.

Контрол отнесе мравката на тревата покрай паркинга и я пусна да слезе от палеца му върху клечките на земята. Тя бързо се ориентира и целенасочено се отдалечи към зелените дървета между паркинга и шосето, водена от някакво усещане къде се намира и къде би трябвало да отиде, което Контрол не можеше да проумее.

„Докато не кажеш на хората, че не знаеш нещо, те вероятно ще си мислят, че го знаеш.“ Колкото и да е странно, това го бе казал баща му, не майка му. Или пък не беше странно. Майка му знаеше толкова много, че сигурно не намираше за необходимо да се преструва.

Чудеше се дали е жената, която не знае къде е мравката, или мравката, която не знае, че е полазила върху жена. Но ако и двете се озовяха в Зона Х, мравката щеше да бъде много по-щастлива от жената.

* * *

Първите петнайсет минути от сутринта Контрол прекара в търсене на ключа за заключеното чекмедже на бюрото си. Искаше да разреши тази загадка преди срещата си с по-голямата загадка, олицетворявана от биолога. Коравата бисквита, изстиналото кафе и чантата му стояха грозно от едната страна на компютъра. Все едно, не беше особено гладен; офисът му беше пропит от отблъскващата миризма на препаратите за чистене.

Когато намери ключа, поседя така няколко секунди, загледал в него, после в заключеното чекмедже и петното в долния ляв ъгъл. Завъртя ключа, потискайки нелепата мисъл, че може би щеше да бъде добре на отварянето да присъства и някой друг, да кажем, Уитби. Не го лъхна гадна миризма, която да покаже, че вътре има нещо умряло.

Но вътре наистина имаше нещо умряло, както и нещо живо.

В чекмеджето, в постоянна тъмнина, растеше растение с аленочервени корени, впити в буца пръст. Сякаш директорът го беше отскубнала от земята, а после по някаква причина го беше пхнала в чекмеджето. Осем тънки листа, наситено, почти искрящо зелени, стърчаха от оребреното стъбло на неравномерно разстояние едно от друго, и погледнати отгоре, образуваха приятен за окото кръг. Погледнато отстрани обаче, растението напомняше на същество, което се е опитвало да избяга, а най-после освободено, се е свило инстинктивно в крайчеца на чекмеджето.

В основата, полузаровен в буцата пръст, лежеше разложеният труп на малка кафява мишка. Контрол не можеше да бъде сигурен, че растението не се храни с нея. До тях лежеше стар мобилен телефон от първо поколение, а под растението и телефона намери купчина повредени от вода папки. Сякаш някой от време на време бе идвал, за да полива растението. Кой ли би могъл да го прави в отсъствието на директора? Кой бе решил да полива растението, вместо да изхвърли и него, и мишката?

Контрол погледа за кратко мишия труп, после неохотно бръкна с ръка, за да вземе телефона. Отвори ъгълчетата на една-две папки с върха на химикалка. Доколкото виждаше, това не бяха официални документи, а написани на ръка бележки, изрезки от вестници и други второстепенни материали. Зърна някои думи, които го разтревожиха, и затвори папките.

Колкото и да беше странно, изглеждаше така, като че ли директорът е правела компост за растението. Компост от ексцентрични данни. Или абсурден научен проект: „Захранвана от мишки напоителна система за пренос на данни и поддържане на биосферата“. И по-причудливи неща беше виждал на научните фестивали в училище, въпреки че поради собствената си липса на научни умения, когато пред очите му развееха допълнително задание, той се придържаше към утвърдените от времето класики като миниатюрни вулкани и картофи, растящи от други картофи.

Може би, заключи Контрол, като порови още малко, помощник-директорът беше права. Може би щеше да бъде по-добре да вземе друг кабинет. Измъкна се иззад бюрото си и се огледа къде да постави растението. Намери една саксия зад купчина с книги. Може би и директорът я беше търсила.

С помощта на няколко случайни страници от купчините, натрупани по бюрото му — ако ще и да съдържаха тайната за Зона X — той внимателно отстрани мишката от пръстта и я хвърли в боклука. После сложи растението в саксията и я остави на ръба на бюрото, колкото може по-далеч от себе си. Все още му приличаше на изкривена човешка фигура.

А сега? Беше обезвредил всички бръмбари и мишки в кабинета. Единственото, което оставаше, освен херкулесовата задача да прегледа купчините хартия, беше затворената врата, която не водеше наникъде.

Като се подкрепи с глътка горчиво кафе, Контрол се приближи до вратата. За няколко минути разчисти книгите и другите препятствия пред нея.

Точно така. Последната загадка всеки момент щеше да се реши. Той се поколеба за миг, подразнен от мисълта, че ще се наложи да докладва всички тези дребни детайли на Гласа.

Отвори вратата.

Няколко минути не можа да отмести поглед.

После пак я затвори.

006: ТИПОГРАФСКИ АНОМАЛИИ

Същата стая за разпити. Същите изтъркани столове. Същата несигурна светлина. Същата Призрачна птица. Или пък не? Остатъкът от непознат блясък или пламъче в очите или изражението ѝ — не можеше да определи кое. Нещо, което не бе доловил при първата им среща. Тя изглеждаше някак едновременно по-смекчена и по-твърда отпреди. „Ако някой ти се струва променен от предишната среща, провери дали ти самият не си се променил“. Това гласеше предупреждението на майка му преди години, поднесено така, сякаш е отворила кутия с късметчета за шпиони и е избрала едно случайно.

Контрол остави небрежно саксията на масата вляво от себе си и сложи папката между двамата като вечното морковче. Дали не зърна леко повдигане на веждите при вида на саксията? Не беше сигурен. Но тя не каза нищо, въпреки че един нормален човек би проявил любопитство. По-рано Контрол импулсивно бе извадил мишката от боклука и я беше сложил при растението в саксията. На това потискащо място тя вече наистина приличаше на боклук.

Контрол седна. Дари биолога с лека усмивка, но не получи отговор. Вече беше решил да не продължава разговора оттам, където бяха свършили предния път — давенето, въпреки че за целта трябваше да пропъди собствената си внезапна необходимост да бъде прям. Думите, които беше открил, надраскани на стената зад вратата, неприятно се въртяха в главата му: „Там където се крие душаният плод от ръката на грешника ще раздам семената на мъртвите...“ Растение. Мъртва мишка. Някакви налудни брътвежи. Или нечия шега. Или поредното доказателство за спускането надолу, за скока от скалата в океан, пълен с чудовища. Може би накрая, преди да се натресе в дванайсетата експедиция, директорът се беше упражнявала за някаква извратена форма на „Скрабъл“.

Не вярваше, че помощник-директорът е напълно невинна по отношение на тази деволуция. Още една причина Контрол да се радва, че тя не го наблюдава през еднопосочното стъкло. Свивайки номера от свой колега, който му го беше приложил на последната му месторабота, Контрол даде свободен следобед на Грейс. После отиде в крилото, където държаха експедициите, говори с охраната и ги накара да доведат биолога в стаята за дебрифинг.

Когато се гмурна вътре, този път без предисловия, Контрол не обърна внимание на петната от вода по тавана, които му напомняха на ухо и огромно подводно око.

— В Зона X, сравнително близо до базовия лагер, има топографска аномалия. Забелязахте ли я — вие или друг член на експедицията? И ако да, влязохте ли вътре?

В действителност повечето, които бяха влизали, я наричаха кула или тунел, дори яма, но той предпочиташе да се придържа към определението „топографска аномалия“ с надеждата, че тя ще ѝ даде конкретно название.

— Не помня.

Непрекъснатото повтаряне на тези думи започваше да му лази по нервите, въпреки че причината може да бяха думите на стената, а упоритият ѝ поглед само да допълваше раздразнението му.

— Сигурна ли сте?

Естествено, че беше сигурна.

— Сигурно щях да си спомня, че съм го забравила.

Сега, когато Контрол срещнеше погледа ѝ, той винаги бе съпроводен от леко повдигнатите крайчета на устните ѝ, а в очите ѝ имаше светлина, много различна от предишния път. Това го тревожеше, макар да не можеше да си обясни защо. Тя не беше същият човек. Или пък беше същият?

— Това не е шега — каза той, защото искаше да види как ще реагира тя, ако изглежда раздразнен. Само дето той наистина беше раздразнен.

— Не помня. Какво друго да ви кажа?

Изрече всяка дума така, сякаш той беше бавноразвиващ се и не я бе разбрал от първия път.

Представи си как седи на дивана в новия си дом, с Чори, сгушен в скута му, на фона на музика и с книга в ръка. По-хубаво беше, отколкото тук.

— Че си спомняте. Че таите нещо в себе си.

Натисна я. Някои хора обичаха да доставят удоволствие на разпитващите ги. На други не им пукаше или нарочно искаха да ги възпрепятстват. От първия разпит и записите от трите сеанса преди неговото пристигане му хрумна, че биологът може да се лута между тези крайности, без да съзнава собствената си позиция, или да изпитва сериозен вътрешен конфликт. Какво можеше да направи, за да я убеди? Посадената мишка не я трогна. Смяната на темата също.

Биологът млъкна.

— Малко вероятно е — каза той, сякаш тя отново беше отрекла. — Много експедиции са се натъквали на тази топографска аномалия.

Мълча за произнасяне топографска аномалия.

— Може — отвърна тя, — но аз не си спомням кула.

Кула. Не тунел, не яма, пещера или дупка в земята.

— Защо я наричате „кула“? — попита той с разтуптяно сърце. Миг по-късно усети, че е твърде напорист.

На лицето на Призрачната птица се изписа широка усмивка с нотка на далечна топлина. Към него? Заради някаква мисъл, която думите му бяха провокирали? Въобразил ли си беше акцентирането на думата „кула“, сякаш по своя воля бе влязла в капана?

— Знаете ли — отвърна тя, — че охлювът форус прикрепя празните черупки на другите охлюви към своята? Затова соленоводният охлюв форус е много тромав. Залита и се прекатурва заради тези празни черупки, които често действат като камуфлаж, но си имат своята цена.

Дълбокият кладенец от тайнствено тържествуване зад този отговор го жила.

Може би той искаше биологът да сподели собственото му презрение към термина „топографска аномалия“. Беше се появило по време на първоначалния брифинг с Грейс и други членове на екипа. Докато някакъв спец по „топографската аномалия“ бърбеше за нейните „не-аспекти“ и всъщност очертаваше какво не знаят, Контрол почувства надигането на гореща вълна, а заедно с нея — задвижването на цял монолог. Говореше си с дядо Джак, който можеше да изпадне в могъща ярост, стига да поиска, особено когато се сблъскаше с глупостта на света. Той би се изправил и би казал нещо от сорта: „Топологична аномалия? Топологична аномалия? Да нямате предвид *вещерство*? Да нямате предвид края на цивилизацията? Да

нямате предвид някаква страхотия, за която не знаем нищо, абсолютно, шибано нищо, и трябва да я приемем като всичко друго, което не познаваме?“ Само сянка върху размазана снимка, сгърчен кошмар, прозиращ от бележките на няколко ненадеждни свидетели — може би станали още по-ненадеждни заради хипнозата, въпреки възраженията на Централата. Отклонила се спираловидна нишка, която можеше да бъде направена или не от нещо съвсем различно — по-неразбираемо дори от охлюва, понесъл празните черупки на други охлюви, който се препъва като пиан. Нямаше надежда да разбере какво е това или дори да прати всичко по дяволите, защото така правят интелигентните примати. Просто нещо в земята, небрежно споменато, безпристрастно, като „капак на шахта“ или „чешма за вода“, или „ножове за пържоли“. „Топографска аномалия“.

Той вече бе казал повечето от тези неща на етажерките с книги в кабинета си във вторник — на призрака на Директора, докато преглеждаше бележките, бавно като охлюв. Спокойно попита Грейс и останалите от екипа: „Можете ли да ми кажете нещо друго за това?“ Но те не можеха.

Очевидно не повече от биолога.

Известно време Контрол само я гледаше мълчаливо — този противен прерогатив на разпитвания, предназначен обикновено за сплашване. Призрачната птица обаче посрещна погледа му с остриите си зелени очи, докато той не го отмести. Продължаваше да го гризе мисълта, че днес е различна. Какво се бе променило през последните двайсет и четири часа? Режимът ѝ беше същият, наблюдението не бе показало нищо ново в психичното ѝ състояние. Бяха ѝ предложили грижливо проследен телефонен разговор с родителите ѝ, но тя нямаше какво да им каже. И това не можеше да се обясни със скуката поради липса на друго занимание освен един дивиди плейър и внимателно подбрани филми и романи. Хранеше се с храна от кафетерията, за което Контрол можеше да ѝ съчувства, но и това не даваше обяснение.

— Може би това ще раздвижи паметта ви.

Или ще спре лъжите ви. Той започна да чете резюмета на доклади от предишни експедиции.

„Безкрайна яма, прокопана в земята. Не можехме да стигнем до дъното ѝ. Не спирахме да падаме.“

„Кула, паднала навътре в земята, от която се излъчваше усещане за силно безпокойство. На никой от нас не му се влизаше, но влязохме. Някои от нас. Някои се върнаха.“

„Нямаше вход. Само кръг от пулсиращ камък. Само усещане за голяма дълбочина.“

От тази експедиция се бяха върнали само двама участници, но те бяха донесли дневниците на колегите си. Които бяха пълни с рисунки на кула, тунел, яма, циклон, поредица от стълби. Където нямаше образи на по-обикновени неща. Нямаше два еднакви дневника.

Контрол не чете дълго. Беше започнал със съзнанието, че избраните откъси могат да замърсят периферията на амнезията ѝ... ако тя наистина страдаше от загуба на паметта... и това чувство бързо се усили. Спря обаче най-вече заради собственото си безпокойство, което го накара да замълчи за кратко, после напълно. Заради чувството, че правейки кулата по-реална във въображението си, той я прави по-реална и в действителност.

Но Призрачната птица или не бе доловила, или тъкмо защото бе доловила мимолетното му смущение, попита:

— Защо спряхте?

Той не ѝ обърна внимание; вместо това смени тази кула с другата:

— А какво ще кажете за фара?

— За фара...

Първо си помисли, че нарочно повтаря думите му като ехо, с което върна унизителния спомен от прогимназията, когато по-силните момчета го тормозеха; това беше преди трансформацията в гимназията, когато насочи усилията си към футбола и започна да мисли за себе си като шпионин в света на спортистите. Осъзна, че думите на стената са го разкладили. Не много, но достатъчно.

— Помните ли го?

— Да — изненадващо отговори тя.

Въпреки всичко трябваше да изкопчва думите една по една:

— Какво си спомняте?

— Как се приближавам от пътеката между тръстиките. Как гледам към вратата.

— И какво видяхте?

— Вътрешността му.

Разговорът продължи по този начин известно време и Контрол започна да губи нишката на отговорите ѝ. Преминаха към следващото нещо, което твърдеше, че не си спомня, а той позволи разговорът да влезе в ритъм, с който тя щеше да се чувства удобно. Каза си, че се опитва да схване нервните ѝ тикове, всичко, което би могло да издаде истинското състояние на ума ѝ или действителните ѝ планове. Каза си, че всъщност не е опасно да я гледа. Никак дори. Той беше Контрол и държеше нещата под контрол.

Там където се крие душаният плод от ръката на грешника ще раздам семената на мъртвите за да споделя с червеите които се събират в мрака и заобикалят света със силата на живота и докато от сумрачните коридори на други места форми които никога не биха могли да съществуват се гърчат за нетърпението на малцина нивга невидели онова което би могло да бъде. В черната вода под слънцето греещо среднощ плодовите ще узреят и в мрака на златното ще се пукнат за да разкрийт откровението на фаталната мекота в земята. Сенките на бездната са като листцата на чудовищно цвете, което ще разцъфне в черепа и ще разшири съзнанието отвъд поносимото за всеки човек но независимо дали се разлага под земята или отгоре, по зелените полета, или в морето, или в самия въздух, всички ще стигнат до откровение и пир познали душания плод и ръката на грешника ще ликува защото няма грях в сянката и светлината който семената на мъртвите да не могат да простят... Текстът продължаваше нататък и на Контрол му се струваше, че ако не беше свършило мястото, ако директорът не бе решила да добави и карта на Зона X, думите също е нямало да свършат...

Отначало му се стори, че стената зад вратата е покрита с тъмни рисунки. Но не, някой я беше запълнил с низ от странни изречения, написани с удивително дебел черен маркер. Някои думи бяха подчертани с червено, други — оградени със зелено. Тежестта им го накара да отстъпи крачка назад и просто да остане там със смръщено лице.

Първоначалната теория, отхвърлена като абсурдна: думите бяха налудничавата ода на директора за растението в чекмеджето на бюрото ѝ. После го привлякоха беглите сходства между ритъма на думите и някои от по-религиозните антиправителствени движения, които бе наблюдавал в началото на кариерата си. Стори му се, че долавя тихото мърморене на онзи тип лениви, но педантични лунатици, които лепят изрезки от вестници и разпечатки от интернет по стените на мазетата на майките си. Кабарче по кабарче си създават своя собствена вселена, предназначена единствено за тях самите. Но техните излияния и философии рядко звучаха така меланхолично или така едновременно земно и неземно като фразите на стената.

Това, което най-силно парна Контрол, докато ги гледаше, не беше нито объркване, нито страх, а раздразнението, което бе допуснал при разговора си с биолога. Емоция, която се материализираше като изненада: студена вода, излята в нищо неподозираща празна чаша.

Незначителните дреболии можеха да доведат до провал: малката пробойна водеше до други. Ставаха все по-големи и скоро човек политаше стремглаво надолу. Можеше да е всичко. Един следобед да забравиш да въведеш полевите си бележки. Да се приближиш твърде много до обекта на наблюдение. Да пропуснеш файл, който е трябвало да прочетеш с цялото си внимание.

Контрол не беше инструктиран за думите на стената на директора и не беше видял нищо подобно в документите, които най-старателно бе прочел и препроочел. Това беше първият сигнал за грешка в процеса.

Когато реши, че биологът се чувства наистина добре, доволна от себе си и може би много хитра, Контрол подхвърли:

— Казвате, че последният ви спомен от Зона X е как се давите в езерото. Какво по-точно си спомняте?

Биологът трябваше да пребледнее, да се замисли, да се усмихне тъжно, с което да натъжи и него, сякаш по някаква причина се е разочаровала. Сякаш досега е правил всичко чудесно, а изведнъж е прецакал нещата. После да възрази, да каже: „Не беше езерото. Беше в океана“ и останалото просто да се излее.

Но нищо от това не се случи. Не последва никаква усмивка. Вместо това тя заключи всичко в себе си и дори погледът ѝ се обърна към някаква далечна височина — може би фар — за да го гледа от безопасно разстояние.

— Вчера се обърках — каза тя. — Не беше Зона X. Това беше спомен от петгодишна възраст, когато едва не се удавих в един фонтан. Ударих си главата. Шиха ме. Не знам защо, но когато ми зададохте въпроса, това си спомних, откъслечно.

Идеше му да плесне с ръце. Да стане, да плесне с ръце и да ѝ подаде папката.

Предната вечер тя бе седяла в стаята си, отегчена до полуда, очакваща въпроса. Не само го бе очаквала, но бе решила да го превърне в яйце, снесено от Контрол. Да издаде по-малко личен детайл, за да скрие нещо по-важно. Инцидентът с шадравана беше добре документиран, защото се бе наложило да ходи в болница за шевове. Това трябваше да потвърди, че си спомня нещо от детството си, но нищо повече.

Хрумна му, че може би той няма право на достъп до спомените ѝ. Може би никой нямаше. Но се отблъсна от тази мисъл, както астронавт се оттласква

от стената на космическата капсула. Докъде ще стигне, може само да се гадае.

— Не ви вярвам — каза той с равен тон.

— Все ми е едно — отвърна тя и се облегна на стола си. — Кога ще се махна оттук?

— О, знаете какви са процедурите — трябва да дадете своята лепта — отвърна той, като нарочно използваше клишета, за да прозвучи невеж или тъп. Беше не толкова стратегия, колкото самонаказание, че не е бил на висота. — Подписали сте споразумението, знаели сте, че дебрифингът може да отнеме време. Знаели сте също, че може да се върнете с рак или изобщо да не се върнете.

— Нямам компютър — каза тя. — Нямам нито една от книгите, за които помолих. Държат ме в килия с малко прозорче високо на стената. Виждам само небето. Ако имам късмет, през няколко часа прелита ястреб.

— Това е стая, не килия.

Беше и двете.

— Щом не мога да си тръгна, значи е килия. Поне ми дайте книги.

Но той не можеше да й даде книгите за загубата на памет, които беше поискала. Не и докато не разбере повече как тя беше загубила паметта си. Освен това тя търсеше и всякакви текстове за мимикрията и камуфлажа. Трябваше по някое време да я разпита и за това.

— Това говори ли ви нещо? — попита той, за да отклони вниманието ѝ, като избути саксията с растението и мишката към нея.

Тя изправи рамене и сякаш стана не само по-висока, но и по-широка, по-внушителна. Приведе се напред към него.

— Растение и умряла мишка? Това е знак, че трябва да ми дадете шибаните книги и компютър.

Може би днес беше различна не заради шеговитото си настроение. Може би заради безразсъдството си.

— Не мога.

— Тогава знаете какво да правите с растението и мишката си.

— Много добре.

Презрителният ѝ смях го последва чак в коридора. Хубав смях беше, дори когато го използваше като оръжие срещу него.

007: СУЕБЕРИЕ

Двайсет минути по-късно Контрол вече беше успял да натъпче Уитби, Грейс и шатния лингвист Джесика Хсию в тясното пространство пред видимата част от стената със странните думи, написани от ръката на директора. Не си направи труда дори да премести книгите или нещо друго. Искаше да седят неудобно близко — да се сбlijим в тази телефонна будка с долепени колена. Тихо прошумоляване на дрехи, дишане, скърцане на обувки, неочаквани миризми — всичко щеше да се усили. Това трябваше да бъде свързващо преживяване. Може би.

Само помощник-директорът имаше нормален стол. Така щеше да си запази илюзията за ръководната си позиция или по-скоро, той щеше да избегне по-късните й оплаквания от неговата дребнавост. Вече беше пропуснал покрай ушите си натъртеното: „Толкова съм благодарна, че това е по програма“ — явно вече беше разбрала, че е преместил разпита на биолога. Накара го да чака, докато се шегуваше с някого в коридора, което той прие като микроотмъщение.

Бяха се сместили около най-малката конферентна маса-табуретка на света, върху която Контрол бе поставил саксията с растението и мишката. Всичко с времето и на мястото си, макар че мобилният телефон на директора нямаше да участва в разговора — Грейс вече го беше конфискувала.

— Какво е това? В моя кабинет — каза той и посочи към стената от думи.

Нямаше голямо желание да се подчини на неизказаното послание, което се излъчваше като силово поле от Грейс: това все още беше кабинетът на предишния директор.

„Това“ включваше не само думите, но и груба карта на Зона Х, нарисувана под тях със зелено, червено и черно, на която се виждаха обичайните забележителности: фарът, топографската аномалия, базовият лагер... но и един остров нагоре край брега. От двете страни с химикалка бяха надраскани няколко откъслечни, неразбираеми думи, а на педя над главата на Контрол се виждаха две заплашителни наклонени черти и дати с около три години разлика. Една червена. Една зелена. До тях — инициалите на директора. Нима беше мерила височината си? От всички страни неща на стената, това изглеждаше най-странно.

— Нали казахте, че сте прочели всички папки — отвърна Грейс.

В нито една от тях не се споменаваше за врата, зад която се крие особен текст, но той нямаше намерение да спори. Надали беше открил нещо, за което те не знаят.

— Припомнете ми.

— Директорът написа това — отговори Грейс. — Това са думи, намерени върху стените на тунела.

На Контрол му трябваше секунда да смели тази информация.

— Но защо ги оставихте тук?

В един напрегнат миг от съчетанието на думите и миризмата на развален мед физически му призля.

— В нейна памет — бързо се обади Уитби, сякаш да оправдае помощник-директора. — Стори ни се твърде неуважително да ги изтрием.

Контрол беше забелязал, че Уитби не проявява особен интерес към мишката, въпреки че от време на време ѝ хвърляше поглед.

— Не е в нейна памет — възрази Грейс, — защото директорът не е мъртва. Не вярвам, че е мъртва.

Каза го тихо, но толкова уверено, че Уитби и Хсию притихнаха, все едно Грейс бе споделила мнение, което я злепоставяше. Освен това Контрол се беше постарал да нагласи термостата така, че всички леко да се потят и неспокойно да помръдват.

— Какво означават? — попита Контрол, за да продължат нататък. Като се изключи обструкционизмът на Грейс, той забелязваше в нея нарастваща болка, която нямаше желание да изследва.

— Затова доведохме лингвиста — намеси се доброжелателно Уитби, макар да бе ясно, че помощник-директорът е изненадана от присъствието на Хсию. Но със свиването на „Съдърн Рийч“ влиянието на Хсию нарастваше; скоро можеше да се окажат с отдели, състоящи се от по един човек, който сам се наказва за нарушения, сам си дава повишения и бонуси и сам празнува рождения си ден, като поръчва морковени торти с формата на агенцията.

— Преди всичко, деветдесет и девет цяло и девет процента сме сигурни, че този текст е взет от проповед на пазача на фара Сол Еванс — каза Хсию, ниска, слаба жена с дълга черна коса. Говореше с леко възходяща интонация, която придаваше оптимизъм дори на най-незначителното или най-сериозното ѝ изказване.

— Сол Еванс...

— Ето го там. — Уитби посочи рамките на стената. — В средата на черно-бялата снимка.

Мъжът пред фара. Значи това беше Сол. Вече го познаваше — някъде в дъното на съзнанието си.

— Защото сте го намерили напечатано някъде другаде ли? — обърна се той към лингвиста. Не бе имал време да хвърли повече от един поглед на папката за Еванс — беше твърде зает да опознава служителите на „Съдърн Рийч“ и общите контури на ситуацията в Зона Х.

— Защото отговаря на неговия синтаксис и речник в няколко фрагмента от проповеди, които имаме на аудиозапис.

— Защо е изнасял проповеди, след като е бил пазач на фара?

— Бил е пенсиониран проповедник. Но по някаква причина се върнал към старото си поприще тъкмо в годината преди Събитието, създадо Зона Х и след това — границата.

— Това не звучи ли повече като съвпадение? — подхвърли Контрол, но никой не подхваща идеята.

— Проверено е — каза Уитби. За първи път в тона му към Контрол се промъкваше снизхождение.

— И тези думи са открити в топографската аномалия?

— Да — потвърди тя. — Надписът е реконструиран от сведенията на няколко експедиции, но така и не сме получили проба от материята, от която са направени думите.

— Жива материя — каза Контрол. Нещо му проблесна: думите не бяха цитирани в документите, но наистина беше чел нещо за надписи с жива тъкан по стените на тунела. — Защо думите не са включени в документите?

— В интерес на истината — отговори отново лингвистът, този път с известна неохота, — не обичаме да ги възпроизвеждаме. Така че може да са потънали някъде из информацията, например в папката за пазача на фара.

Грейс очевидно нямаше какво да добави, но Уитби се намеси:

— Не обичаме да възпроизвеждаме думите, защото все още не знаем какво точно е провокирало създаването на Зона Х... и защо.

Но въпреки това бяха оставили думите зад врата, която не води наникъде. Контрол не успяваше да схване логиката.

— Това е суеверие — възрази Хсию. — Абсолютно, безспорно суеверие. Не бива да говорите така.

Контрол знаеше, че родителите ѝ са изявени традиционалисти и че тя произхожда от култура, в която духовете се проявяват и думите имат друго значение. Хсию не споделяше тези вярвания — яростно не ги споделяше, а практикуваше свободна форма на протестантство, която също имаше своите необясними елементи. Но той все пак се съгласи с оценката ѝ, въпреки че тази антипатия може би се промъкваше и в анализите ѝ.

Тя би продължила с енергичното разкритикуване на суеверието, но Грейс я спря.

— Не е суеверие.

Всички се завъртяха на табуретките си и се обърнаха към нея.

— Суеверие е — призна тя, — но може и да е вярно.

Как е възможно суеверието да бъде вярно? Контрол се замисли над това по-късно, когато насочи вниманието си към посещението на границата и едновременно с това хвърли бегъл поглед на папката, която Уитби му беше дал. Заглавието ѝ гласеше просто „Теории“. Може би „суеверието“ се промъкваше в пукнатините, в пролуките, когато работиш на място с намаляваща мотивация и оскъдни ресурси. Може би суеверието беше това, което настъпва, когато директорът изчезне в акция, а помощник-директорът още оплаква загубата. Може би тогава прибягваш към заклинания и ритуали, а влечуговият ти мозък казва: „Аз ще поема оттук нататък. Ти вече се опита“. Не беше дори неразумно. Та колко невидими, абстрактни заклинания управляваха света извън „Съдърн Рийч“?

Но не всички вярваха в една и съща версия. Лингвистът например още беше убедена в суеверието на логиката, може би защото беше прекарала само две години в агенцията. Ако статистиката беше вярна, тя щеше да прегори и да бъде отстранена следващата година; по някаква причина Зона Х беше неумолима към лингвистите, почти като към свещениците, от които вече не бе останал нито един в „Съдърн Рийч“.

Така че може би само месеци делиа лингвиста от покръстването във вярата на помощник-директора или на Уитби, каквато и да беше тя. Защото Контрол знаеше, че вярата в научния процес има своите граници. Зикуратите на нелогичното, издигнати от среднестатистическия роден терорист, който си купува азотен тор или сглобява детонатора, добиваха собствен несигурен импулс и сила.

Но Хсию беше корава и упорита по причини, които не внушаваха по-голямо спокойствие на Контрол по отношение на Зона Х.

Представете си, каза тя на Контрол, че езикът е само част от даден метод на комуникация. Представете си, че той дори не е важната част, а по-скоро снабдителната тръба, шосето. Просто проводник. „Инфраструктура“ бе думата, която Контрол щеше да употреби по-късно в разговора си с Гласа.

Истинската същност на посланието, неговият смисъл, се изразяваше от комбинациите на живата материя, съставляваща думите, сякаш самото

„мастило“ беше посланието.

— А ако едно послание е полуфизическо, ако кодировката е полуфизическа, то според мен думите на стената изобщо нямат същия смисъл. Мога да ги анализирам с години — което, доколкото схващам, може би е правила и директорът — но това няма да ми помогне да разбере нищо. Видът на проводника помага да се определи за колко време пристига съобщението, а може би и донякъде контекста, но това е всичко. По-нататък...

Тук Контрол осъзна, че Хсию се е плъзнала по плоскостта на лекцията, която бе изнасяла много пъти, вероятно съпътствана от презентация с PowerPoint.

— По-нататък, ако някой или нещо се опитва да натъпче информация в главата ви с думи, които разбирате и смисъл, който не разбирате, проблемът не е, че работи на честота, която не възприемате, а нещо много по-лошо. Все едно съобщението е нож, който създава смисъла си, режейки месото, а главата ви е приемникът и върхът на ножа постоянно влиза в ухото ви, отново и отново...

Не беше нужно да казва повече, за да се замисли Контрол за злостастните експедиции, преди да забранят използването на имена и съвременни комуникации. Ами ако съдбата на първата експедиция беше предопределена от някакво смущение, внесено от самите тях, което им е попречило просто да слушат, да възприемат?

Той се върна към пазача на фара:

— Сол Еванс е написал всичко това много отдавна, нали? Не може да пише тези думи сега. Би трябвало вече да е прастар.

— Не знаем. Просто не знаем.

Последното, което никому не помагаше, беше изречено от Уитби и всички го изгледаха като животни, озовали се по средата на пътя в тъмна нощ, към които бързо лети автомобил.

008: ТЕРОР

Около час по-късно, когато стана време да отиде до границата, Грейс му каза, че Чейни ще го заведе.

— Той пожела по някаква причина.

Тя самата очевидно не желаше. Отново измина коридора към огромните двойни врати, воден от Уитби, сякаш сам нямаше да си го спомни, за да бъде посрещнат от веселия Чейни, чието кафяво кожено яке изглеждаше не просто вечният му спътник, все едно са венчани, а част от него — като черупка на бръмбар. Уитби се стопи, изчезна през вратата, като силно и рязко си пое въздух, сякаш се гмурваше в езеро.

— Реших да изляза и да ви спестя страшните ръкавици — възкликна Чейни, докато стискаше ръката му. Контрол се почуди дали тази сърдечност прикрива хитрост или просто го е хванала параноя поради контактите с Грейс.

— Защо ги държите там? — попита той, докато Чейни го водеше по виещия се „кратък път“ покрай охраната и навън към паркинга.

— Боя се, че е заради бюджета. Тук винаги това е отговорът — отвърна Чейни. — Прекалено скъпо бе да ги махнем. После се превърнаха в майтап. Или ние ги превърнахме в майтап.

— Майтап ли?

Днес се беше наслушал на достатъчно майтапи.

Уитби ги чакаше като по чудо на входа, на волана на вече запален военен джип със свален гюрук. Приличаше на герой от нямото кино — човекът, на когото всички се смеят, а пантомимният жест, с който ги покани да се качват, само усили това впечатление. Контрол завъртя очи, а Уитби му намигна. Може би в колежа Уитби е бил театрална звезда? Може би е неуспял актьор?

— Да, майтап — потвърди Чейни, като скочиха на задната седалка. Уитби или някой друг беше сложил огромна кутия с папки на предната седалка, така че никой да не може да седне там. — Сякаш всички странни неща, които трябва да се анализират, идват от самата сграда, а не от Зона Х. Вие виждали ли сте тези хора? — Широка жабешка усмивка. Поредната шега. — Уитби, мини по живописния път.

Контрол обаче почти не го слушаше, сбърчил нос от неприятния факт, че миризмата на развален мед го е последвала и в джипа.

Дълго време Уитби не каза нищо, а Чейни говореше неща, които Контрол вече знаеше, правеше се на екскурзовод и очевидно забравяше, че се повтаря след заешкия брифинг предния ден. Контрол насочи вниманието си към околността. „Живописният път“ беше обичайният маршрут, който Контрол бе видял на картата: множеството завои, забранителните знаци, траншеите като от Втората световна война. Където беше възможно, блатото и гората бяха запазени като естествени прикрития и бариери. На места обаче се появяваха странни плешиви петна от пресушено блато или изсечена гора; на някои от тях имаше разположени охранителни станции или бараки, други просто се бяха превърнали в поляни с пожълтяла трева. Контрол усещаше как вратът му настръхва, което му навяваше мисли за снайперисти и отдалечени

наблюдатели. Може би така по-лесно принуждаваха нарушителите да излязат на открито, за да бъдат забелязани от дроновете. Повечето военни, с които се разминаваха, носеха камуфлажи; трудно можеше да прецени броя им. Но всички извън последния охранителен пункт си мислеха, че отвъд него се намира зона, смятана за опасна поради екологично замърсяване.

Армията беше натоварена със задачата „в сътрудничество“ със „Съдърн Рийч“ да намери нови входи към Зона Х и неуморно — а може би с нарастващо отегчение — следеше границата за пробойни. Освен това от време на време я тестваше със снаряди. Контрол знаеше, че в Зона Х са затворени ядрени глави от най-близките ракетни площадки, а военните сателити ги наблюдават отгоре.

Основната работа на армията обаче беше да не допуска нарушители и да поддържа версията за екологична катастрофа. В това отношение беше помогнало анексирането на земята, на която се намираше Зона Х, и още два пъти по толкова около нея като естествено разширение на военната база нагоре по брега. Както и тренировъчните полигони из цялата местност. Докато „Съдърн Рийч“ се смаляваше, ролята на армията нарастваше. Във всяко поделение например вече имаше медицински екип и инженери. Ако в агенцията се повредеше тоалетна, водопроводчикът идваше от военната база.

Погледнат отблизо, благодарение на начина, по който Уитби мятеше джипа наляво-надясно по по-неравните участъци от пътя, все едно играеше на блъскащи се колички, Чейни разкриваше остатъци от физиката на културист, сякаш някога е бил в отлична форма, но това състояние, подобно на всички човешки състояния, е отминало... а после се е завърнало като по-голяма плътност около кръста, но все пак е оставило здрави гърди, изпъкнали победоносно под бялата риза и кафявото яке, почти прикривайки коремчето. Според досието му той беше „първокласен учен с афинитет към бирата“, от онзи тип умове, които Контрол бе виждал и преди. Трябваше му притъпяване, за да се забави или да се отдалечи от възможното отчаяние. Бирата срещу Учения беше схизма, постоянна битка на баналността на речта срещу оригиналността на мисълта.

Защо Чейни се правеше на палячо пред Контрол, след като имаше такъв могъщ мозък? Е, може би си беше палячо извън специалността си, но Контрол също не беше човек, когото всеки би поканил на гости.

След като основните охранителни пунктове останаха зад гърба им и стъпиха на чакълестия път, дълъг двайсет и два километра, който като че ли поглъщаше цялото внимание на Уитби и той отново почти не говореше, Контрол попита:

— Това ли е пътят, по който минават и експедициите, за да стигнат до границата?

Колкото по-дълго пътуваха, толкова повече образът в съзнанието му за преминаването на експедициите по същия този път, за притихналите участници, потънали в безкрая на мислите си, се прекъсваше от постоянното спиране на множеството пунктове за проверка. Гибелта на усамотението.

— Да — потвърди Чейни, — само че със специален автобус, който няма нужда да спира.

Специален автобус. Без проверки. Без лимузина за експедициите, не и по този път. Дали са им сервирали любимото ястие? Как са прекарвали последната си вечер — в пиянски блянове или трезви размишления? Кога за

последно са им позволили да видят семейството и приятелите си? Получили ли са утеха от свещеник? В документите не се споменава; Централата се бе спуснала като многокрак паразит върху „Съдърн Рийч“, за да координира тази част от процеса.

Натоварени или необременени?

— Вече с раници и екипировка? — попита той. Представяше си биолога в специалния автобус, неспиращ по пунктовете, как преглежда раницата си или седи мълчаливо, оставила багажа си до себе си. Нервна или спокойна? Каквото и да е било психичното ѝ състояние в този момент, Контрол предполагаше, че надали е разговаряла с другите участници.

— Не, получават ги на граничния пункт. Но знаят предварително какво има в тях — същото като в раниците им по време на обучението. Само по-малко камъни.

Изражението на Чейни показваше, че очаква от Контрол да се засмее, но с вечната си любезност се изисква вместо него.

И така, приближаваха границата. Как се е чувствала Призрачната птица — развълнувана, безразлична? Притесняваше го фактът, че имаше по-ясно усещане какво не е, вместо какво е изпитвала.

— Шегувахме се — започна Чейни, но го прекъсна дупката, която Уитби не успя да заобиколи, — шегувахме се, че трябва да ги изпратим със сметало и кремък. Може и едно-две ластичета.

Ученият явно долови някакво неодобрение или опасност в реакцията на Контрол към фливорния тон, защото добави:

— Черен хумор, нали знаете. Като при докторите.

Лесно му беше. Той чакаше на сигурно място и анализираше това, което те му носеха. Онези, които се връщаха. Цял склад с предимно непотребни проби, откупени с кръв и кариери, защото никой от оцелелите не продължаваше щастлив, продуктивен живот. Дали Призрачната птица помнеше Чейни и ако беше така, какви ли бяха впечатленията ѝ от него?

Безкрайна вълна от люспести, кафяви стволоче на дървета. Уханието на боровите иглички, смесено с острия мирис на гниене и изгорелите газове от джипа. Синьо-сивото небе отгоре, прозиращо през покроча от листа. Поклащаният се тил на Уитби. Уитби. Невидим и прекалено видим. Шифър, който ту се фокусираше, ту се разфокусираше, изглеждаше едновременно близък и далечен.

* * *

— Терор — бе казал Уитби по време на сутрешната среща, като гледаше растението и мишката.

„Терор.“ Само че го изрече по странен начин, с леко заваляне и интонация, която подсказваше, че по-скоро дава информация, без да реагира или да изразява емоция.

Терор от какво? И защо изглеждаше така, сякаш го казва с ентузиазъм?

Лингвистът обаче говореше през Уитби и скоро се отдалечи твърде много от темата, за да може Контрол да се върне към нея.

— Името обхваща цяла поредица от свързани асоциации — каза Хсию, като стартира някаква първобитна секция на своя PowerPoint, създадена през друга епоха и може би първоначално насочена към публика от вледенена мегафауна, която Контрол живо си спомняше от природонаучния музей. —

Набор от свързани идеи, факти и тъй нататък. И тези асоциации съществуват не само в съзнанието на носещия това име, формирайки неговата самоличност, но и в съзнанието на другите членове на експедицията, следователно и за всичко, което може да има достъп до тях в Зона X. Дори това да стане с процес, непознат за нас и напълно спекулативен по природа. Докато „биолог“ — това е функция, част от цялата личност. — Не и ако го правиш както трябва, като Призрачната птица, и от самото начало се превръщаш изцяло в работата си. — Ако можеш да бъдеш функцията си, то теорията е, че тези асоциации се стесняват или затварят и това затваря пътищата към личността. Може би. — Само дето Контрол знаеше, че това не е единствената причина за отнемането на имената: целта беше да се оголи личността, за да се вдъхне лоялност и да се повиши ефективността на кондиционирането на реакции и хипнозата. Кое то на свой ред помагаше за смекчаването или предотвратяването на ефектите на Зона X, или поне това беше обосновката, която Контрол бе видял в документите, изказана в една бележка на Джеймс Лаури — единственият оцелял от първата експедиция, който впоследствие беше останал в „Съдърн Рийч“, въпреки че беше увреден и му бяха нужни години, за да се възстанови.

И завоят към по-общото:

— Продължаваме да казваме, че то — имам предвид онова, което е започнало тези процеси и използва думите на Сол Еванс — прилича на едно или друго, но всъщност е само себе си. Каквото и да е. Защото умът ни обработва информация почти само по аналогия и категоризация и често изключва, когато му се представи нещо, което не се вписва в нито една категория и се намира извън сферата на аналозиите ни.

Явно приближаваше края на презентацията, защото поредицата от мраморни рамки отстъпи място на бял екран с надпис „Въпроси?“

Въпреки всичко Контрол схващаше идеята. Тя отразяваше по различен начин същите неща, които биологът бе казала по време на разговора им. Това, което се бе запечатало дълбоко в съзнанието му от курса по астрономия в колежа, беше, че първите астрономи, започнали да мислят за точиците светлина не като за част от небесен гоблен, въртящ се около Земята, а като за отделни планети, е трябвало да изтласкат въображението си — а следователно, аналозиите и метафорите си — от отъпкания път, по който са вървели всички улове в продължение на стотици години.

Кой в „Съдърн Рийч“ притежаваше необходимия ум, за да види нещо ново? Нямаше представа. Но вероятно не беше Чейни, поне на този етап. Блестящият интелект на Чейни не беше открил нищо ново от дълго време насам, което сигурно не беше по негова вина. Но Контрол се върна на една мисъл: готовността на Чейни да продължава да блъска главата си в стената, въпреки че никога нямаше да публикува и една научна статия за никое от тези неща, беше по някакъв извратен начин една от най-добрите причини да приеме компетентността на директора.

Сив мъх, полепнал по дърветата. Ястреб, кръжащ над празната поляна под притъмняващото небе. Жега и влажност във въздуха, бореци се с повеите на вятъра.

* * *

В „Съдърн Рийч“ наричаха последната експедиция дванайсета, но Контрол беше преброил ринговете и всъщност това беше трийсет и осмата итерация, в това число шест „единайсети“ експедиции. Агиографията беше ясна: след действителната пета експедиция „Съдърн Рийч“ беше зациклила като повреден компактдиск, като повтаряше почти едно и също. Експедиция 5 стана X.5.A, последвана от X.5.B и X.5.C, та чак до X.5.G. Номерът на всяка експедиция след това се придържаше към определена метрика и внасяше нови променливи в уравнението. Всички одинайсети експедиции например се състояха само от мъже, докато дванайсетите, ако продължаваха с X.12.B и по-нататък, щяха да се състоят само от жени. Помисли си дали майка му знае за подобен паралел в други специални операции, дали изследванията показват нещо, свързано с пола, което му е убегнало, защото той продължаваше да намира тази метрика за безсмислена. Ами ако някой не можеше да се определи като мъж или жена?

Контрол все още не можеше да каже от анализа на документите тази сутрин дали итерациите са започнали като чиновническа грешка и са били кодирани като процес (малко вероятно) или като съзнателно решение на директора, неусетно вмъкнато в протокола от някое съвещание. Просто се беше появило, сякаш винаги е била там. Потребност някак да се държи така, сякаш не е минало толкова време без конкретни резултати и отговори. Или да описва пространна история за всеки набор от експедиции, която да не издава колко безплодно става всичко?

По време на петата експедиция в „Съдърн Рийч“ бяха започнали да лъжат участниците. Те не знаеха, че са част от Експедиция 7.F, 8.G или 9.B и Контрол се чудеше как е възможно някой да поддържа версията, как истината би могла да разяде мотивацията, вместо да я повдигне, и да внесе циничен фатализъм в цялата организация. Колко странно бе да продължават да подготвят „петата“ експедиция, да продължават да търкалят камъка нагоре по хълма, отново и отново.

Когато Контрол попита за прехода от X.11.K. към X.12.A по време на опознавателната си среща в понеделник (в сряда вече му се струваше, че е било преди цял месец), Грейс само сви рамене.

— Биологът знаеше за одинайсетата експедиция, защото съпругът ѝ бе проявил небрежност. Затова преминахме към дванайсетата.

Това ли беше единствената причина?

— Доста промени са били направени заради биолога — отбеляза Контрол.

— Директорът се разпореди — каза Грейс, — а аз я подкрепих.

Това беше краят на разговора в тази посока. Грейс не желаше да признае каквато и да било дистанция между себе си и директора.

И както често става, една голяма лъжа бе довела до серия от малки лъжи, маскирани като „промяна в метриката“ и видоизменение на експеримента. Получавайки все по-малко сведения, директорът все повече се занимаваше със състава на експедициите, сведенията, които им предоставяше, а кой знае дали това беше от полза? Човек стигаше до определена точка на отчаяние, може би му се струваше, че влакът лети по-бързо от другите, и беше готов да използва всичко, което намери между седалките, независимо дали е оръжие или само изкривен кламер.

* * *

Ако бръщолевиш като учен и се поклащаш като учен, за неучените скоро ще се превърнеш в предмет на разговор вместо личност. Някои учени живееха с тази роля, почти я прегръщаха, превръщаха се в ходещи тези и учебници. Това обаче не можеше да се каже за Чейни, въпреки склонността му да използва жаргонни изрази като „квантови преплитания“.

В определен момент по пътя към границата Контрол започна да събира чейнизми. Много от тях възникваха непровокирани, защото Чейни, след като загрееше, мразеше тишината и я замеряше със странни комбинации от ерудиран и небрежен синтаксис. Единственото, което трябваше да прави Контрол, с невинното съучастие на Уитби, беше да не реагира на някоя шега или коментар, за да предизвика Чейни да запълни пространството със собствените си думи. Дълго пътуване се оказа.

— Да, често се водим по кретенията на другите. Тя е почти всичко, с което разполагаме.

— Не разбираме дори как действат всички организми на планетата ни. Даже и не сме открили всички. Ами ако просто ни липсва езикът за това?

— Морално остарели ли сме? Едва ли, едва ли. Но ето, армията е на друго мнение.

— Ако си физик, какво виждаш, когато се изправиш срещу нещо, което не се интересува какво правиш и не се влияе от действията ти? Започваш да си мислиш за неща като тъмна енергия и леко откачаш.

— Да, това е нещо, върху което мислим: как ще разбереш дали нещо е извън обичайното, ако не знаеш дали уредите ти ще регистрират движенията му? Лазери, детектори на гравитационни вълни, рентген. Нищо полезно. Имам само лопата, кофа, ластици и тиксо.

— В Централата няма учени. Прав ли съм?

— Сигурно е малко странно. Да живееш до такова нещо. Сигурно може да се каже така. Но пък после се прибиращ и си си вкъщи.

— Имате ли представа от физика? Не, разбира се. Как бихте могли?

— Знаете ли, че черните дупки и вълните имат сходна структура? Много, много сходна. Кой би очаквал това?

— Искам да кажа, човек очаква Зона Х да му сътрудничи поне малко, нали? Заложил съм репутацията си на сътрудничеството ѝ поне дотолкова, че да получим някои точни данни, поне промяна в температурата или нещо подобно.

И доизчистване на последното твърдение:

— Сега сме постигнали макар и частично единомислие, колкото и да е намален съставът ни, че за да анализираме някои неща, обектът трябва да позволи да бъде анализиран, да се съгласи с това. Дори това да стане просто с *някакъв* отговор, някаква реакция.

Последните две фрази, съпроводени от смущаване с лакът, Чейни изрече малко жаловито, защото той наистина беше заложил репутацията си на Зона Х — в общия смисъл, че бе посветил кариерата си на „Съдърн Рийч“. Първоначалният триумф от факта, че е избран, и последвалото стягане, сякаш го душеше гигантска змия на име Зона Х, после и онова, което бе прозрял в най-съкровения си мозък. Че „Съдърн Рийч“ наистина бе унищожила кариерата му, а може би дори бе станала и причина за развода му.

— Какво мислите за заблуждаващата информация, дадена на експедицията? — попита го Контрол, ако не за друго, поне да спре потока от чейнизми. Знаеше, че ученият е имал известна роля във формирането на тези

неистини.

Чейни се намръщи така, сякаш Контрол критикуваше качеството на преобоядисване на кола, претърпяла тежка катастрофа. Нима Контрол беше убиец на всяка радост, който иска да смаже увереността на Чейни, неговото весело квакане в стил „нищо не мога да направя“? Но тази веселост през повечето време дразнеше Контрол. Тя винаги беше претекст, още от футболната съблекалня в гимназията — сърдечни закачки, които прикриваха по-големи или по-малки престъпления.

— Не беше... не е точно заблуждаваща информация — отвърна Чейни и помръкна за кратко, докато търсеше подходящи думи. Може би си мислеше, че това е проверка. На лоялността му, на нагласата или на моралната му устойчивост. Но бързо намери думите. — По-скоро създадохме история, разказ, който да ги преведе през тесните проливи. Котва.

Като фар, който отвлича вниманието им от топографските аномалии — фар, чиято функция е да дава сигурност. Може би точно тази история си разказваше Чейни за приказката или точно тази приказка за историята, но Контрол се съмняваше, че директорът е гледала на нещата по същия начин, нито дори биологът с откъслечната си памет.

— Божичко, какъв дълъг път — изпъшка Чейни в тишината.

009: ДОКАЗАТЕЛСТВО

Най-сетне вниманието на събранието по повод стената зад вратата се насочи към мишката и растението.

— Какво можете да ми кажете за тази мишка и това растение? — поиска да знае Контрол, за да види каква реакция ще предизвика. — И те ли са за спомен?

Растението и мишката още бяха в саксията и не бяха изскочили, за да ги стиснат за гърлото, но Уитби и Хсию не ги изпускаха от поглед през цялото време.

— Не, всъщност не — отвърна Грейс след малко. — Тя се опитваше да го убие.

— Какво?

— Не щеше да умре — обясни помощник-директорът презрително, сякаш нарушаването на естествения ред на нещата не е чудо, а оскърбление.

Думите ѝ предизвикаха Уитби да направи обобщение на опитите за унищожение, от които настръхваше косата и които включваха пробождаване, старателно изгаряне, лишаване от почва и вода, вкарване на паразити, цялостно negliжиране, излъчване на вибрации на омраза, вербално и физическо насилие и много други. Пресъздаде някои от събитията с крайно маниакална енергия.

Бяха изпратили проби в Централата и може би досега учените там се мъчеха да разкрият тайните на растението.

От Централата обаче не бяха върнали никаква информация, а каквото и да бе направила директорът, не бе успяла да убие растението, дори след като го беше затворила в заключено чекмедже. Само че някой се бе съжалил над него и го поливаше, може би дори му бе дал умряла мишка, за да го нахрани. Контрол гледаше подозрително Уитби и Грейс. Мисълта, че един от тях е проявил милостливост, го изпълваше с малко повече симпатия и към двамата, отколкото изпитваше само преди миг.

— Сигурна съм, че го е взела от залата с проби — намеси се Хсию. — Растението е от Зона Х. Най-обикновен вид, макар че не съм ботаник.

После, разбира се, ги поведе към залата с проби.

Само дето Хсию, като лингвист, нямаше пропуск.

* * *

Малко преди границата пейзажът се промени и Уитби трябваше да кара с петнайсет километра в час, защото пътят се стесни и стана много труден. Докато се движеха по лекия наклон, тъмните борове и блатото отстъпиха на нещо като субтропична дъждовна гора. Контрол виждаше извитите като въпросителни знаци стръкове на папратите и изненадващо много нежни, чернокрили еднодневки над дървените мостове, по които преминаваха над по-големите поточета. От влажна и наситена миризмата на земята бе станала въпросителна като папратите: нотка на свежест от по-гъстите листа на дърветата. Контрол осъзна, че се движат през периферията на огромна падина, „топографска аномалия“ със съвсем различен хабитат. Парковете в

падините наоколо по някаква причина бяха любимо място за разходка на местните тийнейджъри и понякога, запасили се в Хедли с нелегално придобита бира, те тръгваха за срещи с момичета по тия места. Падините, които той помнеше, бяха обсипани със смачкани кутийки от бира и опаковки от презервативи. Те бяха от ония райони, които местната полиция държи под око, защото там рядко минаваше уикенд без сбиване.

Още по-учудващо беше, че се виждаха бели зайци, които припкаха покрай езерцата и влажните места, покрити с кафява шума, където земята бързо гниеше и никнеха древни червенотървени гъби.

Коего накара Контрол да прекъсне поредния заекващ монолог на Чейни:

— Дали те са това, за което си мисля?

— Да, останки от експеримента — отговори той с видимо облекчение, че Контрол най-после е казал нещо. — Тези, които избягаха. Размножават се... като зайци. Опитавме се да ги премахнем, но се оказа, че това поглъща твърде много ресурси, и ги оставихме на мира.

Контрол следеше движенията на един бял екземпляр, по-голям от останалите, който обикаляше по височинките с дълги скокове. Имаше нещо непокорно в стойката му. Или Контрол проектираше върху животното същата особена неподвижност и бдителност, която проектираше върху събратята му.

— Зайците имат три клепака и не могат да повръщат — обади се неочаквано Уитби. Смаян от намесата му, за миг Контрол придаде по-голяма значимост на твърдението му, отколкото заслужаваше.

— Знаете ли, това ни напомня да бъдем смирени — каза Чейни като парен ваял, твърдо решен да премине през Уитби. — Да изпитваме смирение. Смиряващи преживявания. Нещо такова.

— Не е ли възможно някои от тях да са се върнали? — попита Контрол.

— Моля?

Контрол беше сигурен, че Чейни го е чул, но все пак повтори въпроса си.

— Имате предвид от другата страна на границата? Да са я прекосили и да са се върнали? Е, това би било лошо. Много кофти. Защото знаем, че са се разпространили сравнително надалеч. Тези, които са достатъчно умни, за да оцелеят. Освен това, някои от тях са напуснали ограничената зона, били са заловени от предприемчиви особи и са продадени в магазини за домашни любимци.

— Значи казвате, че е възможно някои от наследниците на вашия петнайсетгодишен експеримент сега да си живеят по домовете на хората? Като техни питомци? — втрещи се Контрол.

— Не бих се изразил точно така, но в общи линии, да — съгласи се Чейни.

— Забележително — гласеше единственият коментар на поразения Контрол.

— Не точно — възрази Чейни деликатно, но твърдо назад. — Такъв е светът. Или поне инвазивните видове навсякъде. Мога да ви продам питон от полуострова на ужасите, воден от същите подбуди.

Няколко секунди по-късно се обади Уитби с най-дългото си излияние на един дъх, откакто бяха поели на път:

— Няколкото бяло-кафяви екземпляри са потомци на бели зайци, чифтосали са се с местните блатни зайци. Наричаме ги „специални погранични“, а войниците ги отстрелват и ядат. Но не и чисто белите, в което не виждам никаква логика. Защо изобщо стрелят по тях?

Защо не стрелят по *всички*? Защо не *ядат* всички?

* * *

В дългите зали, съставляващи втория етаж на лявата страна на подковата, гледано откъм паркинга, отлежаваха петдесет хиляди проби. Отидоха там преди обяд, без Хсию. Наложиха се да облекат костюми за биологична защита с черни ръкавици, много подобни на онези, които толкова го бяха смутили в научния отдел в другия край на сградата. Това беше неговото отмъщение: да пъхне ръце в тях и да ги превърне в свои кукли, въпреки че усещането за гумата не му допаднаше.

Атмосферата беше като в катедрала, а научният отдел сякаш беше репетиция за събитието; поредицата от камери беше същата. Трябваше да свири неземна, небесна музика; светлините, които пронизваха въздуха, образуваха езерца, в които Контрол виждаше летящи пращинки, а сводовете и стените изпълваха помещенията с чувство на благоговение, усилявано от високите тавани.

— Това е любимото ми място в „Съдърн Рийч“ — каза Уитби със светнало лице под прозрачния шлем. — Излъчва спокойствие и сигурност.

Значеше ли това, че не се чувства сигурен в другите части на сградата? Контрол едва не му зададе въпроса, но се спря, за да не развали настроението. Искаше му се да вземе слушалките си с неокласическа музика за по-пълно преживяване, но въпреки това в главата му звучаха нотите, изпълнени със странен копнеж.

Тримата с Уитби и Грейс вървяха в земните си космически скафандри като далечни богове, крачейки по божествено избрана земя. Костюмите бяха обемисти, но тънката материя едва докосваше кожата му и той имаше чувството, че се носи в безтегловност, сякаш гравитацията тук действаше по различен начин. Костюмът миришеше леко на пот и мента, но той се стараше да не обръща внимание.

Редиците с проби се множаха и разпростираха, а ефектът се подсилваше от огледалата по стената, деляща залите. Тук имаше всякакви растения, късове кора, водни кончета, замразено-сушени трупове на лисица и ондатра, изпражнения от койоти, парче от стар варел. Мъхове, лишей и гъби. Спици от колела и блестящи очи на дървесни жаби, вперили съпъг поглед в него. Беше очаквал да види франкенщайнова лаборатория с двуглави телета във формалдехид и противен гърбав прислужник, който изскача пред тях и обяснява всичко с непонятна мешавица от добри намерения и завален синтаксис. Но до него вървяха само Уитби и Грейс и в тази катедрала никой от двамата нямаше желание да обяснява каквото и да било.

Анализът на учените в „Съдърн Рийч“ потвърждаваше, че през последните шест години, или около Х.11.D, в Зона Х не са останали следи от токсини, дължащи се на човешка дейност. Абсолютно нищо. Никакви тежки метали.

Никакви индустриални или селскостопански отпадъци. Никакви пластмаси. Кое то беше невъзможно.

Контрол надникна през вратата, която помощник-директорът отвори пред него.

— Това е — каза тя, напълно безсмислено според него.

Озова се в главната зала — дълго, широко помещение с още по-висок таван и повече колони, пълно с безкрайни редици от рафтове.

— Тук въздухът е чист — отбеляза Уитби, — човек може да се надруса от толкова кислород.

Нито една проба не бе показала каквато и да било аномалия: нормални клетъчни структури, бактерии, радиация, всичко. Но Контрол беше видял и някои странни коментари в докладите на неколцина гостуващи учени, които бяха минали през проверката за сигурност и бяха дошли да изследват пробите, въпреки че бяха държани в неведение относно контекста. Общият смисъл на коментарите беше, че когато отмествали поглед от микроскопа, пробите се променяли, а когато отново погледнели, обектите се връщали към нормалния си вид. „Чудна работа.“ За Контрол, в този кратък поглед, плъзнал се по огромното множество вещи пред него, залата приличаше на голяма витрина с редки предмети: изсъхнали черупки на бръмбари, крехки морски звезди и всякакви други неща в буркани, шишенца, контейнери и кутии във всевъзможни размери.

— Някой опитвал ли е да яде от пробите? — попита той Грейс. Общо взето, беше сигурен, че ако бяха погълнали неумиращото растение, то нямаше да се върне.

— Шшшт — отвърна тя, като че ли бяха в църква и той говореше твърде силно или бе вдигнал мобилния си телефон. Контрол обаче забеляза, че Уитби го гледа озадачено, навел леко глава настрани в шлема на костюма си. Дали все пак той не бе пробвал пробите? Въпреки „терора“?

Успоредно с това се замисли, че Хсию и другите небиолози никога не са виждали катедралата с пробите. Чудеше се какво ли биха разчели те в ивиците козина на мъртвия блатен плъх или в празните стъклени очи на блатния ястреб, в изкривения му клон. Какви ли непонятни шепоти и възклицания биха могли неочаквано да се вербализират от разрезите на дървесния мъх или кората от кипарис? Какви ли модели можеха да се открият в клонките и листата?

Прекалено абсурдна мисъл, за да я изкаже с думи, не и докато беше толкова нов тук. Може би дори и когато станеше от „старите“ на това място, ако имаше... или нямаше късмет.

Това беше.

Когато помощник-директорът затвори вратата и преминаха към следващата част от катедралата, Контрол трябваше да прехапе устни, за да не се разсмее. Представи си как пробите танцуват зад вратата, избавили се от страшните ограничения на човешкия поглед. „Нашето банално, убийствено въображение“, както се бе изразила биологът пред директора в един от редките си непредпазливи моменти преди дванайсетата експедиция.

По-късно, вече в коридора, леко изцеден от преживяването, Контрол попита Уитби:

— Това ли беше залата, която искахте да видя?

— Не — отвърна Уитби, но не добави нищо повече.

Дали не го беше обидил с отказа си по-рано?

Но дори да не беше засегнат, Уитби явно беше оттеглил поканата си.

* * *

Откъслечни гледки на селища, сега скрити в гъстаците от кудзу и други увивни растения, гниеци под мъховете: отдавна изоставено мини голф игрище на пиратска тема. Зелените му терени бяха погребани под шума и кал. Палубите на пиратите се издигаха под странен ъгъл от бурните морета на растителността, а мачтите стърчаха, прекършени под прав ъгъл, и чезнеха в мрака на започващия дъжд. До него имаше полуразрушена бензиностанция с пробит покрив от паднали дървета, а паважът беше така напукан от разкривени коренища, че се беше разпаднал на набъбнали от вода парчета с текстура и консистенция, напомнящи на тъмни, овлажнели курабии. Размазаните, неправилни силуети на къщите и двуетажните постройки през дърветата доказваха, че преди евакуацията тук са живели хора. Толкова близо до границата се осъществяваше възможно най-малко дейност, така че тези опустели места можеха да бъдат разрушени само от естествения процес на десетилетия дъжд и разлагане.

В последната част от пътя до границата Уитби се спусна още по-ниско, докато Контрол беше сигурен, че са слезли под морското равнище, преди отново да се изкачат до един нисък хребет, на който бяха разположени зелени бараки, една по-представителна на вид тухлена сграда за командване и контрол и местният пункт на „Съдърн Рийч“.

Според една оплетена йерархична диаграма, която напомняше на няколко съвкупляващи се змии, тук „Съдърн Рийч“ се намираше под военна юрисдикция. Това може би обясняваше защо техният пункт, който стоеше затворен между експедициите, изглеждаше като редица от големи палатки, направени от лимонова глазура. Иначе казано, напомняше на църквите, които Контрол бе виждал в юношеските си години, обикновено заради момичето, с което излизаше в момента. Калцирането на членовете на религиозни секти често добиваше тази форма: сякаш нещо временно се беше втвърдило и увековечило. Затова ги посрещна или поредица от бели, вечно заледени палатки, или огромна, завинаги замръзнала бяла вълна. Гледката беше неуместна и смайваща — пунктът приличаше на вкаменено стадо от огромни шоколадови бисквити с крем, едно от лакомствата на отминалото детство.

Щабът на армията се помещаваше в куполообразна част на бараките след последния охранителен пункт, но наоколо май нямаше никого, с изключение на няколко редници, стоящи наред бълбукащата кална баня, служеща за паркинг. Разхождаха се безцелно, без да се интересуват от дъжда, говореха си отегчено, но напрегнато и пушеха цигари с филтър и аромат на череша. „Както кажеш.“ „Майната ти.“ Приличаха на хора, които нямат представа какво охраняват или знаят, но се опитват да забравят.

Граничният командир Саманта Хигинс, която обитаваше стаичка с размерите на килер и също толкова потискаща, вечно отсъстваше, когато я потърсеха. Заместникът ѝ се извини, че се е наложило да излезе и не може да ги „приеме лично“. Все едно ставаше въпрос за препоръчано писмо с обратна разписка.

В което нямаше нищо лошо. След като последната единайсета експедиция се озова у дома, настъпи неловка ситуация между двете организации. Тогавашният граничен командир беше уволнен, процедурите бяха променени, записите от охранителните камери бяха многократно прегледани. Провериха границата за други изходи, търсиха топлинни сигнали, флукуации във въздушния поток, какво ли не. Но нищо не откриха.

Затова и Контрол смяташе „граничния командир“ за безполезна и подвеждаща титла и не му пукаше дали Хигинс е там, въпреки че Чейни прие

отсъствието ѝ като лична обида.

— Казах ѝ, че е важно. Тя знаеше, че е важно.

Междувременно Уитби се възползва от възможността да погали една папрат, разкривайки незабелязана до момента чувствителност към текстурата на нещата.

* * *

Контрол се почувства глупаво, когато попита Уитби какво има предвид с думата „терор“, но не можеше просто да го подмине. Особено след като прочете документа с теории, който Уитби му връчи тази сутрин и за който също искаше да поговорят. Предвид контекста, възприемаше теориите като „бавна смърт“. Бавна смърт от извънземни. Бавна смърт от паралелна вселена. Бавна смърт от злокобна, непозната, — пътуваща във времето сила. Бавна смърт от инвазия от алтернативна Земя. Бавна смърт от бясно отклонила се технология или биосфера в сянка, или симбиоза, или иконография, или етимология. Смърт от това и онова. Смърт от безразличие и намеса. Любимото му: „Земен организъм, обитаващ повърхността, неизвестен до момента.“ Къде се е крил през всичките тези години? В езеро? В някоя ферма? В автоматите в някое казино?

Той обаче осъзнаваше, че напушилият го смях е начало на истерия, а цинизмът му — защитен механизъм, за да не се налага да мисли за всичко това.

И за смъртта с повдигнати вежди: загатнато или откровено „теорията ти е глупава, необоснована, безполезна“. Някои от призраците на съперничествата между отделите се възкресиха и прозираха по странни начини от изреченията. Чудеше се какво ли побратимяване се е случвало през годините — дали писменото потръпване на археолога пред привидно разумното твърдение на еколога е честно мнение или е търсело края на играта, последната щриха от събитие, настъпило преди двайсет години.

Затова, преди да поеме към границата, Контрол се отказа от обедната си почивка, а извика Уитби в кабинета си, за да изясни значението на „терора“ и да поговорят за теориите. Макар че, както се оказа, почти не стигнаха до теориите.

Уитби седна на ръба на стола срещу Контрол и огромното му бюро, съсредоточен и очакващ. Почти вибрираше, като камертон. Контрол изгуби желание да каже това, което трябваше, но все пак го изрече:

— Защо казахте „терор“? И после го повторихте?

Уитби, чието лице беше съвършено безизразно, така светна, че сякаш за миг се вдигна във въздуха над мястото си. После каза със заетия вид на колибри в момент на съвкупление:

— Не терор. Изобщо не. *Тероар*.

Този път провлачи думата, така че Контрол ясно долови разликата.

— А какво значи „тероар“?

— Това е термин от света на виното — обясни Уитби с такъв ентусиазъм, че Контрол си помисли дали втората му професия не е сомелиер в някой луксозен ресторант на крайбрежната алея в Хедли.

Внезапното му оживление обаче беше заразително. В „Съдърн Рийч“ имаше толкова много мрачно настроение и механични рецитации, че вълнението на Уитби от тази идея възбуди и Контрол.

— Какво означава? — попита той, макар да не беше сигурен дали е добре да насърчава Уитби.

— Какво означава ли? Специфичните характеристики на дадено място — география, геология и климат, които заедно с генетичните свойства на гроздето могат да създадат изумителна, дълбока, оригинална реколта.

Контрол беше едновременно объркан и развеселен.

— По какъв начин се отнася това към нашата работа?

— По всякакъв — отвърна Уитби с удвоен ентузиазъм. — Буквалният превод на „тероар“ е „усещане за място“; смисълът му е сборът от ефектите на средата, които биха могли да повлияят на качествата на даден продукт. Да, по принцип се употребява за виното, но защо не и когато мислим за Зона Х?

— Значи искате да кажете, че освен другите елементи, бихте изучавали всичко, свързано с историята — природната и човешката — по тази част на крайбрежието? — попита Контрол, прихванал от вълнението му. — И че е възможно — просто е възможно — да намерите отговор в общото им съчетание?

След идеята за тероар другите теории, представени на Контрол, му изглеждаха крещящи и глупави.

— Именно. Смисълът на тероар е, че няма две еднакви места. Че не може да има две еднакви вина, защото не може да има напълно еднакви комбинации от елементи. Че на определени места не могат да съществуват определени вариетали. Но за да стигне човек до някакви заключения, е необходимо да познава в дълбочина региона.

— А това не се прави.

Уитби сви рамене.

— Отчасти. Отчасти. Просто по мое мнение не се взема предвид всичко заедно. Мисля, че твърде много се акцентира на фара, кулата, базовия лагер — тези отделни елементи, за които може да се каже, че изпъкват от пейзажа, докато самият пейзаж бива като цяло пренебрегнат. Както и идеята, че Зона Х не би могла да бъде създадена никъде другаде... макар че тази теория може да е много спекулативна и вероятно почива предимно на собствените ми наблюдения.

Контрол кимна, макар че сега не можеше да се отърси от скептицизма си. Дали тероарът наистина би могъл да се окаже по-полезен от другите подходи? Ако нещо, далеч отвъд човешкия опит, беше решило да се впусне в мисия, която хората не могат да схванат и разберат, то тероар би било вид аутопсия, признаване на ограниченията на човешките системи. Можеш да картираш целостта на един процес — или на десант, или инвазия — едва след като се е случил, и пак да не знаеш кой и защо. Искаше му се да каже на Уитби, че гледането на лозя е по-просто от Зона Х, но се въздържа.

— Мога да ви запозная с някои от личните си открития — каза Уитби. — Мога да ви покажа началото на нещата.

— Чудесно — кимна Контрол с преувеличена веселост. Изпита облекчение, че Уитби прие тази дума за край на разговора и бързо се измъкна, като донякъде с облекчение я изтълкува като израз на безусловно съгласие.

Големите обединени теории можеха да дадат обратен резултат — като например прекомерният акцент на Централата върху опитите за укрепване на връзките между несвързани десни военни групировки. Спомняше си историите на баща си как една скулптура в градината с изоставени произведения си говорела с друга и как всички били част от един общ наратив. Всички заемаха едно и също пространство, бяха направени от един и

същи създател, но не се очакваше да общуват помежду си. Точно както не се очакваше да гният и ръждясват в задния двор. Но така поне баща му можеше да размишлява защо бяха струпани там, заедно, под слънцето и дъжда, макар и защитени с мушамы.

Границата се беше появила рано сутринта един ден, който никой извън „Съдърн Рийч“ не помнеше и не споменаваше. Само по себе си това необяснимо събитие беше погубило около две хиляди души на кораби, самолети и на земята. Как се вписваха призраците в тероара? Дали придаваха по-плътни нотки или напротив, дали правеха виното сухо, тебеширено, неприятно? Във всеки случай Контрол усещаше горчив вкус в устата си.

* * *

Ако тероар означаваше сливане, то входът на границата на Зона Х беше върховното сливане. Той беше и върховната тайна, защото никой не разполагаше с видеозаписи за него. Ако човек не беше там и не го гледаше, никога не би могъл да го преживее. Не помагаше и да се взираш в него през бушуваща гръмотевична буря, с пълни с кал обувки и само един чадър за трима.

Стояха, подгизнали и изстинали, близо до края на пътеката, която лъкатушеше от бараките от другата страна на хълма над огромната падина, а после и върху по-твърда земя. Наблюдаваха дясната страна на висока, масивна рамка от секвоя, която бележеше местоположението, ширината и височината на входа след нея. Успоредно на пътеката се виеше линия от постоянно освежавана боя, която показваше, че границата се намира на четири и половина метра оттам. Ако човек се озовеше на три метра след линията, щяха да се активират лазерите на скрита система за сигурност, които бързо да те изпекат. Като се изключи това, армията беше оставила колкото може по-малък отпечатък; никой не знаеше какво може да промени тероара.

Що се отнася до тероара, личното му ниво беше усилено от делтите на светкавиците, които разцепваха небето, и гръмотевиците, които звучаха така, сякаш великан в лошо настроение изтръгва дървета. Въпреки това упорстваха; Чейни държеше чадър на сини и бели райета високо над главите им, изпънал ръка към небето, а Контрол и Уитби се бяха сгушили до него, стараяйки се да се движат в синхрон по тясната пътека, без да се препъват. Но всичко беше безсмислено под проливния дъжд.

— Входът не се вижда отстрани — каза Чейни силно; едната страна на лицето му беше изцапана с листа и пръст. — Но скоро ще го видите. Пътеката прави завой и после излиза точно пред него.

— Не излъчва ли светлина?

Контрол плесна нещо червено с шест крака, което пълзеше нагоре по панталона му.

— Да, но отстрани не се вижда. Отстрани сякаш изобщо го няма.

— Висок е седем и половина и е широк три и половина метра — добави Уитби.

— Или, както казвам аз, висок е шейсет и широк трийсет и шест заека — пошегува се Чейни.

Завладян от внезапно великодушие, този път Контрол се засмя; стори му се, че чертите на Чейни се зачервиха от удоволствие, макар едва да се разпознаваха един друг в пороя и тинята.

Местността напомняше на параклис, дори под дъжда. Особено когато дъждът рязко спря на границата, въпреки че в пейзажа нямаше прекъсване. Контрол някак си беше очаквал еквивалента на разместване, като при снимка на две страници в албум. Вместо това изглеждаше така, сякаш газят в огромен терариум или парник с невидимо стъкло, през което се вижда слънчевият ден в отвъдния свят.

Продължиха до края сред пищна, тучна растителност и обезпокоително населен пейзаж с птици и насекоми, и елени, които се виждаха през воала на дъжда. Тук нивата на токсичност отговаряха на онези вътре в Зона Х: тоест, нулеви, nada, нищо. По време на срещата Хсию беше казала нещо за допусканията в терминологията, а той беше отвърнал в крещящата тишина: „Имате предвид наричането на нещо «граница»?“ Върна лентата назад от отнемането на имената на участниците в експедициите: възможно ли беше, когато прилепиш характер и други детайли около една проста функция, да възникне различна картина?

След няколко минути газене в калта тримата свиха и спряха пред една дървена постройка.

Контрол не беше очаквал да види тук нещо красиво, но тя беше точно такава.

Зад червеникавата дървена рамка Контрол виждаше, грубо казано, правоъгълно пространство, през което се вихреше искряща, търсеща бяла светлина; светлина, която съскаше и трептеше, и сякаш всеки миг щеше да изгасне, но никога не изгасваше... имаше някакъв спираловиден ефект, защото постоянно се завърташе обратно към себе си. Ако човек мигаше бързо, му се струваше, че светлината е образувана от осем или десет бързо въртящи се спици, но това беше илюзия.

Никога не беше виждал такава светлина. Не беше нито ярка, нито мека. Не беше сладникава като от слаб филм с феи. Не беше тъмнеещата светлина на шарлатани и фокусници, и други такива, които се опитваха да определят светлината чрез сенки. Липсваше ѝ яснотата на всеразкриващата светлина на катедрала, но не беше мътна или мъглива; не ѝ прилягаше никой епитет, за който се сещаше. Представяше си как се опитва да разкаже на баща си за нея, но всъщност баща му бе този, който можеше да опише такава светлина.

— Въпреки че коридорът е толкова висок и широк, човек трябва да пълзи с раницата си колкото може по-близо до средата. Колкото може по-далеч от „стените“. — Чейни само потвърждаваше това, което Контрол вече бе прочел в докладите. За котки с монтажно тиксо на гърба, които пълзят по корем. — Каквото и да изпитвате в затворени или открити пространства, там ще се чувствате странно, защото сякаш вървите през широко, открито поле, и в същото време се движите покрай тясна пропаст без предпазни парапети и всеки миг може да паднете. Съществувате едновременно в затворено и безкрайно пространство. Една от причините да подлагаме членовете на експедициите на хипноза.

Без да споменават — и Чейни така и не го направи — че ръководителят на всяка експедиция трябваше да преживее това без кондициониране и хипноза, както и че някои получаваха странни видения вътре. „Все едно бяхме в аквариум под вода, само че по-мътна, така че не можех да видя какво всъщност плува наоколо. Или не беше мътна водата, а съществата.“ „Виждах съзвездия и всичко беше едновременно близо и далеч.“ „Имаше обширно поле

като онова, в което съм израсъл, и то постоянно се разширяваше, докато се наложи да гледам в земята, защото имах чувството, че нещо ме изпълва и ще се пръсна.“ Всичко това обаче можеше да се е случило и в съзнанието им.

Освен това, дължината на прохода не съответстваше на ширината на невидимата граница. Според някои доклади на завърнали се експедиции проходът имаше много завои, други го описваха като прав. Беше различен и времето за достигане до Зона Х не можеше да се оцени, освен с грубата „норма“ от три до десет часа. Поради това един от първоначалните страхове на Централата беше, че входът може напълно да изчезне, макар мненията да се различаваха. Сред документите за границата Контрол беше попаднал на показателен цитат на Джеймс Лаури: „... когато я видях, вратата изглеждаше така, сякаш винаги е била и винаги ще бъде там, дори да нямаше Зона Х“.

Директорът очевидно бе смятала, че границата се придвижва напред, но нямаше доказателства за това. Една вметка в папките високо по веригата на управление изказваше мнение, че може би директорът само се опитва да привлече внимание и пари за „умиращата агенция“. Сега, след като видя входа, Контрол се почуди как някой от тях е знаел какво означава „придвижване“.

— Не гледайте твърде дълго към него — посъветва го Уитби. — Способно е да ви привлече.

— Ще внимавам — отвърна Контрол, но беше късно. Единственото му успокоение беше, че ако тръгне към него, Уитби или Чейни ще го спрат. Ако не те, лазерите.

Вихрушката от светлина осуетяваше опитите му да извика в съзнанието си биолога. Не успяваше да я накара да застане до него, да последва трите други участници в дванайсетата експедиция в тази светлина. Когато е стигнала дотук, тя вече е била под хипноза. Лингвистът вече е била напуснала експедицията. Били са само четирите, с раници на гръб, на път да запълзят през тази невъзможна светлина. Само директорът е виждала ясно. Ако прегледаше надрасканите ѝ бележки, ако изровеше затрупаните пластове и стигнеше до сърцевината ѝ... дали можеше да се върне тук и да реконструира мислите и чувствата ѝ в този момент?

— Как са излезли членовете на последната единайсета и дванайсета експедиция от Зона Х, без да ги видят? — попита Контрол Чейни.

— Трябва да има друг изход, който не сме намерили.

Наблюдаваният обект все още не сътрудничеса. Видение на баща му в кухнята, когато Контрол беше на четиринайсет; как тъпче гнили плодове на дъното на чашата и поставя навита фуния от хартия отгоре, за да улови винените мушици, нахлули в къщата им.

— Защо можем да видим коридора? — попита Контрол.

— Не съм сигурен какво точно имате предвид — отвърна Чейни.

— Ако се вижда, значи целта е да го видим.

Стъписваща мисъл: какво може да излезе в света през коридор, висок седем и половина и широк три и половина метра?

Чейни всмукна бузи за момент, после намусено призна:

— Това е теория. Определено е теория, да. Не мога да отрека.

Дълго стояха там, времето изтичаше като кръв, но те не обръщаха внимание нито на него, нито на дъжда.

Уитби стоеше встрани от тях, подгизнал от дъжда, презрял чадъра. Зад тях, през гръмотевиците, твърдата струя вода от потоците гъргореше надолу в падината отвъд възвишението. Отпред — ясен, безоблачен летен ден.

А Контрол се опитваше да се взре дълбоко в тази искряща, тази танцуваща светлина.

010: ЧЕТВЪРТАТА ПРОБОЙНА

„Тероарът“ отново се промъкна в мислите му, когато късно през деня, докато се сушеше, получи записите от сутрешния разговор с биолога. Разходката до границата се въртеше като калейдоскоп в съзнанието му. Тъкмо беше изхвърлил за втори път неохотно мишката в боклука и беше репатрирал растението в хранилището-катедрала. Нужно му беше усилие на волята и за това, и за да затвори вратата към странната проповед на стената. Мразеше да се поддава на суеверия, но си оставаше съмнението, че е направил грешка — че директорът неслучайно е оставила мишката и растението в чекмеджето си, че те са били някаква чудновата защита срещу... какво?

Все още не знаеше, докато издирваше в интернет споменатия от Призрачната птица охлюв форус, за да открие, че тя цитира почти дословно стара книга от любител „пастор естественик“. Нещо, на което вероятно се е натъкнала в колежа, съпътствано от съответните спомени. Не му се вярваше да е важно, с изключение на очевидното — биологът го сравняваше с тромав охлюв.

Той прегледа записките от разпита, които някак си му донесоха успокоение. По едно време, хвърляйки напосоки въдицата, Контрол се бе отклонил от кулата и фара, за да се върне към мястото, на което я бяха открили.

Въпрос: Какво оставихте на паркинга?

Сега, зад бюрото си, продължавайки да затваря очи за пожълтелите от водата листа в чекмеджето до себе си, започна да размишлява дали празният паркинг не е тероар, свързан с тероара на Зона X? Ами ако определено сливане на човек и място означаваше нещо повече от завръщане у дома? Трябваше ли да разпореда пълни исторически разкопки на паркинга? Ами другите — антропологът и геодезистът? Затънал в тресавището от загадки на „Съдърн Рийч“, поне още няколко дни нямаше да му се наложи да се интересува от тях двете. Намусено благодари на Грейс, че опрости работата му, като ги отпрати.

Междувременно биологът отговаряше на въпроса му на страницата.

Отговор: Оставила? В смисъл? Медальон с разпятие?

Признание?

Въпрос: Не.

Отговор: Защо не ми кажете какво според вас може да съм оставила там?

Въпрос: Добрите си маниери?

Това му беше спечелило едно подсмивхане, макар и жлъчно, последвано от продължителна, уморена въздишка, която сякаш изкара целия въздух от дробовете й.

Отговор: Казах ви, че там нищо не е станало. Събудих се сякаш от безкраен сън. И ме прибраха.

Въпрос: Сънувате ли? Сега, имам предвид?

Отговор: Какъв би бил смисълът?

Въпрос: Какво имате предвид?

Отговор: Бих сънувала само, че се махам оттук.

Въпрос: Искате ли да ви разкажа за моите сънища?

Не знаеше защо казва това. Не знаеше как да продължи. Да ѝ разкаже за безкрайното падане в залива, сред раззинатите пасти на чудовищата?

За негова изненада тя отвърна:

— Какво сънувате, Джон? Кажете ми.

За първи път изричаше името му и той, се помъчи да изпита неприязън към искрата, която това предизвика. *Джон*. Беше вдигнала нозе на стола и го гледаше едва ли не палаво, прегърнала коленете си.

Понякога човек трябва да пренастрои стратегията си, да се откаже от едно в името на друго. Затова наистина ѝ разказа сънищата си, макар да се смущаваше и да се надяваше, че Грейс няма да види тази част в официалния запис и някак си да я използва срещу него. Но беше сигурен, ако излъжеше, ако си измислеше нещо, Призрачната птица щеше да разбере; имаше усещането, че макар той да се опитваше да тълкува думите ѝ, всъщност тя го анализираше през цялото време. Дори когато ѝ задаваше въпроси, от тях струеше информация като кръвоизлив. Изведнъж му се привидяха множество данни, плуващи около главата му сред пиксели от кървавочервена мъгла. Това са моите роднини. Това е бившата ми приятелка. Баща ми беше скулптор. Майка ми е шпионин.

Но и тя се беше огънала по време на разговора, поне за миг.

Отговор: Събудих се на празния паркинг и си помислих, че съм мъртва. Помислих си, че може би съм в чистилището, макар че не вярвам в задгробния живот. Само че беше тихо и толкова празно... затова останах да чакам там, боях се си тръгна, боях се, че може да има някаква причина да бъда там. Не бях сигурна дали искам да знам друго. Тогава дойдоха полицаите, после „Съдърн Рийч“. Но аз продължавах да си мисля, че всъщност не съм жива.

Ами ако точно тази сутрин беше решила, че е жива, а не мъртва? Може би това обясняваше промяната в настроението ѝ.

Когато Контрол свърши с четенето, остана с чувството, че Призрачната птица още го гледа, че не позволява на очите му да се откъснат, държи го прикован или той ѝ позволява да го прави. По каквато и да било причина.

На връщане Контрол, Уитби и Чейни пътуваха в мълчание, може би предизвикано от контраста между слънцето и жегата от едната страна на границата и дъжда и студа от другата. На Контрол обаче му се струваше, че това е другарското мълчание на споделения опит, сякаш го бяха приели в елитен клуб, без предварителна покана. Отнасяше се предпазливо към това усещане; това беше пространство, където се промъкваха сенки, които не трябваше да се промъкват, където хората се съгласяваха с неща, с които по принцип не бяха съгласни, убедени, че отговарят на целите и намеренията им. Веднъж в такова пространство един колега агент го беше нарекъл „грозноват“ и беше подхвърлил неуместен коментар, че „не е типичен латинос“.

На около километър и половина от „Съдърн Рийч“ Чейни небрежно подхвърли:

— Знаете ли, носят се слухове за бившия директор и границата.

— Така ли?

Ето, започваше се. Удобството и успокоението водеха до намеци и полуразкрития на неща, които трябваше да останат скрити.

— Че веднъж е преминала границата сама — отвърна Чейни, загледан някъде в далечината. Дори Уитби като че ли искаше да се дистанцира от това изявление и се приведе напред върху волана. — Само слух — допълни Чейни. — Нямам представа дали е вярно.

Контрол обаче не се интересуваеше от това, въпреки фалшивото допълнение. Истината видимо не притесняваше Чейни или пък знаеше, че е вярно, и искаше Контрол да надуши следата.

— В слуха казва ли се кога се е случило? — попита той.

— Точно преди последната единайсета експедиция.

Част от него искаше да съобщи за това на помощник-директора и да разбере какво знае тя. Друга част смяташе, че не му е дошло времето. Затова той съдвка информацията, чудейки се защо Чейни му я предостави, и то пред Уитби. Значеше ли това, че макар и уличен в безгръбначност, Уитби е достатъчно твърд да си трае, дори когато Грейс иска от него да споделя?

— А вие преминавали ли сте границата, Чейни?

Силно изсумтяване.

— Не. Да не сте луд? Не.

В края на деня Контрол седна зад волана, пхна ключа в стартера и декомпресираща за миг. Дъждът беше отминал, оставяйки мазни локви и зеленикав блясък по тревата и дърветата. На паркинга беше останал само лилавият електрически автомобил на Уитби, паркиран диагонално на две места, сякаш течението го беше захвърлило там.

Време беше да се обади на Гласа и да докладва. По-добре да го свърши сега, отколкото да се тормози цяла вечер.

Телефонът дълго звъня.

— Да, какво? — отговори Гласът, сякаш Контрол беше уцелил неподходящ момент.

Контрол искаше да попита за нелегалната разходка на директора през границата, но тонът на Гласа го стресна и започна от растението и мишката.

Контрол премигна веднъж, два пъти, три пъти. Беше забелязал нещо, докато говореха. Беше съвсем мъничко, но го потресе. Размазан комар от вътрешната страна на предното стъкло, но Контрол нямаше представа как се е озовал там. Сигурен беше, че сутринта насекомото не е било там, а и нямаше

спомен да е размазвал такова. Параноична мисъл: небрежност от страна на някой, който е претърсвал колата му... или някой е искал да му покаже, че го наблюдава?

Неспособен да откъсне очи от комара и с раздвоено внимание, Контрол долови колебания в разговора си с Гласа. Като въздушни ями, в които самолетът подскача, докато той, пасажерът, седи вътре закопчан и разтревожен. Или все едно гледаше телевизионно предаване, но кабелът хълцаше и превърташе с по пет секунди напред на всеки няколко минути. Въпреки това разговорът продължи оттам, където беше прекъснал.

— Ще ви дам повече информация — казваше Гласът по-сърдито от друг път, — и не се безпокойте, още работя по проклетата ситуация с помощник-директора. Обадете ми се утре.

В главата му се появи нелепият образ на помощник-директора, която излиза на паркинга, докато Контрол е при границата, разбива ключалката на колата му, преравя жабката и садистично размазва комара.

— Не знам дали е добра идея на този етап, Грейс имам предвид — каза Контрол. — Може би е по-добре да...

Гласът обаче вече беше затворил, а Контрол остана да се чуди как се е стъмнило толкова бързо.

Замисли се за заплетената геометрия на кръвта и тънките крачета. Не можеше да отдели поглед от комара. Искаше му се да каже още нещо на Гласа, но го беше забравил заради комара и сега трябваше да чака до утре.

Дали пък самият той не беше размазал неволно комара и сега просто не си спомняше? Малко вероятно. Е, в случай че не го беше направил, щеше да остави проклетото нещо тук, заедно с петното кръв. Може би това щеше да бъде послание. Евентуално.

011: ШЕСТАТА ПРОБОЙНА

Чори го чакаше на стъпалото пред къщата. Контрол го пусна вътре, сипа му малко котешка храна, която беше купил от магазина заедно със сандвич с пилешко, и хапна в кухнята, въпреки че от храната на Чори се носеше силна миризма на мазна съомга. Гледаше как котката дъвче, но мислите му бяха другаде — върху провалите от изминалия ден или поне събитията, които му се струваха такива. Имаше чувството, че повечето му подавания са подминали съотборниците му и треньорът му крещи. Стената зад вратата го беше изкарала от релси. Тя и срещите му бяха отнели твърде много време. Дори посещението на границата не беше оправило нещата, само ги беше стабилизирило, но в същото време разкриваше нови посоки за въпросите му. Мисълта, че директорът е прекосявала границата преди дванайсетата експедиция, отново го разтревожи. „Знаете ли, никога не съм имал усещането, че директорът е особено съгласна с нас — беше споменал Чейни на връщане от границата. — Или слушаше само себе си, или имаше други съветници, заедно с Грейс. Или аз не разбирам нищичко от хора. Което сигурно е възможно.“

Контрол бръкна в чантата си, за да извади бележките си от посещението си до границата, и с изумление откри вътре не два, а три мобилни телефона — тънкия, който използваше за връзка с Гласа, другия, за обикновени служебни разговори, и още един, по-обемен. Намръщи се и ги извади. Третият беше старият, неработещ апарат от бюрото на директора. Огледа го замислено. Как се беше озовал вътре? Грейс ли го беше пхнала там? Приличаше на стар черен бръмбар с твърда, нащърбена пластмаса като черупка. Не можеше Грейс да го е направила. Най-вероятно го е оставила в кабинета му и той разсеяно го е прибрал. Но защо не го беше забелязал на паркинга, след като приключи разговора с Гласа?

Контрол остави телефона на кухненския плот, изгледа го още веднъж предпазливо и после отиде в дневната. Какво му убягваше?

След няколко серии не особено ентусиазирани лицеви опори той включи телевизора. Скоро се оказа под обстрел от риалити шоута, новини за поредната стрелба в училище и предварителната информация за някакъв турнир по бойни изкуства, изкрещяна от репортера. Поколеба се между готварско предаване и трилър — любимите му предавания, защото не се налагаше да мисли, накрая избра трилъра, а котаракът замърка като мотор в скута му.

Докато гледаше, си спомни лекцията от втори курс на един професор по екология. Основната идея беше, че институциите, дори отделните им подразделения, са конкретни изпълнения не само на идеи и мнения, но и на нагласи и емоции. Като омраза и емпатия, твърдения като „имигрантите трябва да научат английски или не са истински граждани“ и „всички психичноболни заслужават уважение“. Че в работата на дадена агенция например човек с известни усилия може да открие не само абстрактната мисъл, която стои зад нея, но и конкретни емоции. „Съдърн Рийч“ беше създадена, за да разследва (и ограничава) Зона X, но въпреки всички знаци и символи на тази мисия, въпреки всички приказки, папки, записи и анализи, в агенцията съществуваше и някаква друга емоция или нагласа. Фрустрираше

се, че не може да каже каква точно, сякаш му беше необходимо някакво друго сетиво или тип чувствителност, каквато не притежаваше. Но както беше казала Грейс, щом се почувстваше твърде добре в „Съдърн Рийч“, щом се стоплеше в прегръдките ѝ, и той щеше да бъде принуден да я приеме.

Тази вечер не сънува. Помнеше, че доста преди съмване го събуди нещо дребно, което пълзеше на пресекулки по покрива, но скоро и то престана. Дори не успя да събуди котката.

012: НЕЩО КАТО ПОДРЕЖДАНЕ

Сутринта, когато се върна на работа, Контрол откри, че в кабинета му е изгоряла една от флуоресцентните тръби. Столът и бюрото му тънеха в мрак. Той взе една лампа от лавиците с книги и я постави на рафта от лявата страна на бюрото си. Видя, че Уитби е изпълнил заплахата си и е оставил на бюрото дебела, малко по-измачкана папка, озаглавена „Тероар и Зона X: Цялостен подход“. Нещо в ръждата по масивния механизъм, захапал първата страница, в жълтеникавия цвят на напечатаните страници, в написаните на ръка и с различни химикалки анотации, а може би в откъснатите и залепени изображения убиваше желанието му да слиза в тази заешка дупка. Тя щеше да чака реда си, което на този етап вероятно означаваше другата седмица. Имаше още една среща с биолога, както и с Грейс относно препоръките му за агенцията, а после, в петък, беше планирано гледане на видеозаписите от първата експедиция. Да не говорим за другите належащи неща, като боядисване... Контрол отвори вратата с думите на стената. Направи няколко снимки. После взе кутия с бяла боя и четка, поискани от службата по поддръжка, и старателно боядиса всичко: до последната дума, до последния детайл от картата. Щеше да се наложи Грейс и останалите да минат без надписа „в памет“ на директора, защото той не можеше да живее с напрежението от тези думи, пулсиращи иззад вратата. Мерките за височина също, ако наистина бяха такива. Нанесе две ръце, дори три, докато остана само сянка, макар че мерките за височина, написани с различни мастила, продължаваха да прозират. Ако наистина бяха мерки, директорът беше пораснала с шест милиметра между измерванията, освен ако втория път не е носила токчета.

Като свърши тази работа, Контрол извади две от фигурките, издялани от баща му, които бе взел от шахматната дъска вкъщи, за да смени липсващите талисмани в чекмеджето. Малкият червен петел и лунносинята козичка бяха от серия, озаглавена просто „Mi Familia“. Петлето носеше името на един от чичовците му, а козата — на една леля. Баща му имаше снимки от младостта си, на които играе в задния двор с приятелите и братовчедите си, заобиколени от пилета и козички в градината, която се простираше по протежението на дървената ограда, докъдето стигаше погледът. Контрол обаче помнеше само собствените пилета на баща си — традицията или завета на пилетата, които имаха имена и никога не падаха под ножа. „Почетни пилета“, както го дразнеше Контрол.

Шахът бе хоби, което възприе, защото можеше да го споделя с баща си по време на химиотерапията и над който старият можеше да размишлява и да се мръщи, когато синът му не е в стаята. Преди рака общото им мъчение беше бiliarдът, в който и двамата бяха посредствени, въпреки че се забавляваха. Физическото заболяване на баща му обаче разкри и умственото му отслабване, така че това вече не беше вариант. Книги като спасение от скуката на телевизията? Не, защото книгоразделителят вече разделяше само едно море непрочетени думи от друго. Но с малко напомняне кой е на ред, шахът беше доказателство за миналото, дори когато към края баща му се объркваше.

Контрол беше нарочил издялканите животни на баща си за шахматни фигури; те бяха странна смесица, която не отговаряше особено на функцията

си, защото два пъти бяха сменили предназначението си — веднъж от хора в животни, а после в шахматни фигури. Но той стана по-добър играч и интересът му нарасна, защото абстракцията се беше превърнала в нещо реално, а резултатите, макар и комични, като че ли станаха по-важни. Ходът „Абуела срещу офицера“ винаги ги караше да избухват в смях. „Братовчедът Умберто срещу Ла Собрина Мерседес“.

Сега тези фигурки щяха да му помогнат. Контрол постави петела в далечния ляв ъгъл на бюрото си, а козичката — в десния, като петелът гледаше навън, а козата — към него. Беше им залепил почти невидими нано видеокамери, които щяха да предават безжично към телефона и лаптопа му. Ако не друго, искаше поне кабинетът му да е сигурно място, да го превърне в бастион, да отстрани всички неизвестни и да ги замени само с това, което можеше да го успокои. Кой знае какво щеше да открие?

След това вече беше свободен да разгледа бележките на директора.

* * *

Подготовката за четенето на бележките на директора приличаше много на ритуала по пролетното почистване. Махна всички столове, освен своя, и ги нареди в коридора, където на практика щяха да служат като барикада срещу хора, намислили да го обезпокоят. После се зае да направи купчини по средата на пода. Опитваше се да не обръща внимание на многозначителните петна по мокета. Кафе? Кръв? Сос? Котешко повръщано? Очевидно чистачките от доста време не бяха допускани в кабинета на директора. Представи си как Грейс нарежда кабинетът да се запази в същия вид, точно както родителите на убити деца не позволяват и прашилка да падне върху свещените им стаи. Грейс бе държала кабинета заключен до неговото пристигане и не беше върнала резервния ключ, но той не мислеше, че ще я види на записите от камерите си.

Той седна на една табуретка, пусна си любимия неокласически композитор на лаптопа и остави музиката да изпълни стаята, за да създаде някакъв ред в хаоса. Не пропускаме нито едно стъпало, дядо, макар и стъпалата да са несигурни. Сутринта беше получил папките от Грейс чрез трето лице — един административен сътрудник, за да избегнат необходимостта да разговарят помежду си. Тези папки съдържаха най-подробно всички официални записки и доклади на директора, с които той трябваше да сравни всички дреболии и фрагменти. „Инвентарен списък“, както го беше нарекъл мислено Контрол. Беше му хрумвало да помоли Уитби да подреди бележките, но степента им на секретност се променяше — „секретно“, „строго секретно“, „мамка-му-колко-секретно“ — като колебанията на фючърсите на борсата.

Заглавието на Грейс беше твърде функционално: „ДИРЕКТОРСКИ ПАПКИ — ПМД НА ВАЖНИ И МАЛОВАЖНИ БЕЛЕЖКИ И ДОКЛАДИ“. ПМД, или иначе казано, Програма за менажиране на данни, беше патентованата система за получаване и преглеждане на изображения, която агенцията беше закупила и внедрила през деветдесетте. Контрол би избрал нещо по-съдържателно като например „ДОКУМЕНТИ НА ДИРЕКТОРА“ или пък по-драматично, „РАЗКАЗИТЕ НА ЗАБРАВЕНАТА АГЕНЦИЯ“ или „ДОСИЕТАТА ОТ ЗОНА Х“.

Купчините трябваше да се организират тематично, така че поне донякъде да съответстват на ПМД на Грейс: граница, фар, кула, остров, базов лагер, естествена история, неестествена история, обща история, неизвестни. Реши също така да направи купчина „несъществени“, макар че това, което на него му изглеждаше несъществено, можеше да се окаже Розетски камък за друг — ако изобщо имаше такъв камък или камъче сред всички тези бумаги.

Чувстваше се удобно — на това място, с тази задача, близка и позната като наказание в период на срам и понижение, и можеше да се потопи в нея, почти без да мисли, също както миеше чиниите след вечеря или оправяше леглото си сутрин.

Само че с огромната разлика, че част от тези купчини изглеждаше така, сякаш е донесъл мръсотия с обувките си отвън. Бившият директор го превръщаше в някакъв нов вид градски фермер, компостиращ секретни материали, добили богата история навън в света. Дъбовете и магнолиите бяха доставили част от суровия материал под формата на листа, към които директорът беше добавила салфетки, касови бележки, дори понякога тоалетна хартия, за да се получи гъст тор.

От заведението, в което Контрол закусваше, бяха запазени няколко интересни касови бележки, както и от магазина, който директорът бе посещавала от време на време. От бележките го гледаха хаотични покупки, които не приличаха на обичайното пазаруване. Руло хартиени кърпи веднъж, плодов сок и зърнена закуска друг път, хотдог, литър обезмаслено мляко и поздравителна картичка трети път. От множеството салфетки, бележки и рекламни брошури от ресторант за барбекю в родния ѝ град Блийкърсвил на Контрол му се приидоха ребърца. Блийкърсвил беше само на четвърт час от „Съдърн Рийч“ по отбивката от шосето към Хедли. Според Грейс от къщата на директора беше иззето всичко, свързано с агенцията, и подредено в специален раздел „КЪЩАТА НА ДИРЕКТОРА“.

Паническа мисъл след около час: ами ако привидно случайните повърхности, на които директорът беше записвала бележките си, също имаха значение? Ами ако думите не бяха цялото послание, също както налудната проповед на пазача на фара не даваше цялата история? Сети се за хранилището-катедра и макар да изглеждаше невероятно, параноично се запита дали някои от тези листа не са дошли от Зона X; после отхвърли подозренията си като спекулативни и непродуктивни.

Не, голямото разнообразие от материали на директора показваше „само“, че е била погълната от задачата си, сякаш отчаяно е бързала да запише наблюденията си на мига; бояла се е да не забрави нещо или да не допусне редактора в самата себе си да прекъсне пътя ѝ към разбирането. Или някой хакер да не надникне в диренията на ума ѝ, макар и сведени до ПМД.

В резултат на това се налагаше не само да подреди купчините с основни „документи“, но и разпилените късчета информация за живота на директора, броденията ѝ в света извън сградите на „Съдърн Рийч“. Това му беше от полза, защото разполагаше само с късчета от официалната ѝ папка — или поради намесата на Грейс, или защото директорът лично беше успяла да пресее информацията и да я сведе до минимум. Знаеше, че родителите ѝ са били разведени, че е израснала с баща си в Средния запад, че майка ѝ е починала. Че е преминала тежка програма на обучение в Централата, чиято цел е била да се доказва отново и отново и по този начин да компенсира досегашната си безлична кариера. По онова време „Съдърн Рийч“ вероятно е изглеждала по-привлекателна работа — и място, където оскъдната

информация се бе превърнала в купища бележки в кабинета ѝ. Така че се налагаше сам да си изгради истинска визия за тероара на директора — нейните мотиви и основания — от всичко, което преглеждаше и да направи ново разслоение по други, не — ПМД категории. Беше абонирана за програмата на кабелната телевизия, както и за няколко списания за култура и изкуство, което личеше не само от откъснатите страници, но и от договорите за подновяване на абонамента. По едно време бе задлъжняла със 72,12 долара на зъболекаря си за непокрито от застраховката ѝ почистване на зъбите, и не се интересуваше кой ще научи. Беше посещавала често една зала за боулинг извън града. Получавала бе картички за рождените си дни от някаква леля, но или не е изпитвала сантименти към картички, или не е била особено близка с жената. Обичаше свински пържоли и скариди. Обичаше да се храни сама, но на една от касовите бележки от барбекюто имаше две поръчки. Компания? Може би и тя като Контрол понякога си бе поръчвала храна за къщи, за да обядва на следващия ден.

В бележките не се споменаваха много-много за границата, но онази бяла спирала, онова огромно пространство не го напускаше. Някаква странна синхроничност в работата му свързваше спиралата с проблясъка от светлина в небето; буквалното и метафоричното се сливаха през равнината от време и контекст, толкова обширна, че само мислите можеха да я прекосят.

Утаечните пластове под растението и мишката се оказаха най-трудни за разделяне. Някои страници бяха крехки и тънки, листчетата и оръфаните колажи от листа бяха залепнали едно за друго, а в тях се бяха впили остатъци от прозрачни корени с алени жилки. Докато Контрол усърдно отделяше страниците една от друга, дремещата до този момент миризма на плесен се разнесе из стаята и ставаше все по-силна и люта. Стараеше се да не я сравнява с миризмата на мръсни чорапи.

Пластовете продължаваха да потвърждават, че директорът е била любител едновременно на природата и студената закуска. Когато отдели картончето на една кутия от овесени ядки от дъбово листо, зацапано със синьо от думи, размазани в почти нечетливи мастилени петна, му стана ясно, че то никога не се е разделяло с дъбовата си невеста. „Прегледай записите от Х.10.С, особено антр. на площ. на Ф“, пишеше на него. „Да предложи да се прекрати използването на черни кутии с цел кондициониране“, пишеше на листото. Той го остави върху купчината неизвестни — като „неизвестна величина“

Намери и други интригуващи фрагменти — някои подаващи се от купчините книги или пъхнати между страниците, не като книгоразделители, а по-скоро защото я бяха раздразнили и наказваше самите думи, които беше надраскала по тях. Между страниците на учебник по биология, достатъчно стар, за да е принадлежал на самия директор, Контрол намери бележка за дванайсетата експедиция. Въпреки че датата беше само отпреди осемнайсет месеца, бележката беше разпечатана — колкото и да беше чудно — с матричен принтер на истинска хартия.

На тази бележка, която не беше стигнала до ПМД файла на Грейс, директорът наричаше геодезиста „човек със силно чувство за реалност, добро, слепващо фолио за другите“. Лингвиста, останала на границата, определяше като „полезна, но не важна; може би опасно допълнение, състрадателен характер, но без широта, който може да отклони вниманието“. Състрадателен

към кого? Да отклони вниманието от какво? И желателно ли е това отклоняване или...? Антрополога директорът наричаше с малкото й име, което леко обърка Контрол, докато изведнъж не го позна. „Хилди ще бъде на борда, ще разбере“. Той се взира известно време в тази бележка. На кой борд? Какво ще разбере?

Освен фрустриращата липса на контекст, бележките внушаваха чувството, че директорът е направила кастинг като за пиеса или филм. Бележки за актьори. Екипите имаха нужда от сцепление и единство, но директорът като че ли не се интересуваше толкова от духа и динамиката на групата, колкото от... някакво друго качество.

Бележката за биолога беше най-подробната и нарои нови въпроси у Контрол.

„Не е особено добър биолог. В традиционния смисъл. Показва повече емпатия към околната среда, отколкото към хората. Забравя по какви причини е отишла някъде и кой й плаща заплатата. Но се вглъбява изключително много. Ще опознае Зона Х по-добре от мен, още щом стъпи там. Опит с подобни неща. Самодостатъчна. Необременена. Връзка чрез съпруга й. Какво ще бъде тя в Зона Х? Сигнал? Пламък? Или невидима? Ще проверим.“

Друга бележка, намерена наблизко, в том 2 на тънък сборник от три свитъка по ксенобиология: „*био: изл. на зам. от ТА?*“ Най-доброто му — и лесно — предположение беше: „биологът — изложена на замърсяване от топографската аномалия“. Само че нямаше дата и не можеше да бъде сигурен дали изобщо се отнася до същата експедиция. Аналогично, когато попадна на „Пази от А.“ и „А. каза не — не ме изненада“ на две различни листчета, А. може би беше Лаури, а може би някой съвсем друг.

Остави всичко това да се намести в съзнанието му. Знаеше, че трябва да бъде търпелив. Имаше много бележки и много страници от ПМД-файла на Грейс, но дотук нищо за предишно пътуване на директора от другата страна на границата. Той обаче започваше да добива усещане за подводните течения; откриваше в теорията на Уитби за тероара нещо, което сякаш важеше повече за „Съдърн Рийч“, отколкото за Зона Х, може би затворено в нечие съзнание. Идеята, че една объркана мисъл може да пусне корени във вакуум; индивид, анонимен и призрачен, непознаваем, защото поне в началото не е имал никакъв контакт с други хора. Защото все повече в съвременната интернет епоха човек се сблъскваше с изолирани случаи на психически вируси и червеи; самопромити мозъци, тънещи във възприети идеологии, спуснати отвисоко, които можеха да спят или да се крият с години, мълчаливи като смъртта, докато не нанесат удар. Сега можеше да се случи почти всичко и то се случваше. Правителството не можеше да разследва всеки фермер, който си купува азотен тор и фойерверки, не можеше да проследи всеки мозък с отклонения дори в собствените си редици.

Докато подреждаше парчетата, му хрумна, че ако човек управлява агенция, посветена на опознаването и побеждаването на сила, заплашваща обществения ред, и вярва, че границата, поне в някакъв смисъл, напредва, може и да се отклони от официалните протоколи. Че ако висшестоящите и колегите му не са съгласни с преценката му, той може да измисли

алтернативен план и да започне да действа самостоятелно. Че тогава и само тогава, за да осъществи плана си, може внимателно и предпазливо да си осигури помощ от хора, които му вярват или поне не са враждебни. Независимо дали ще ги посвети в детайлите. И може — би могъл — да започне да крои плана си по гърбовете на касови бележки, докато гледа телевизия или чете списание.

Когато стана време да тръгва за срещата с Грейс, Контрол вдигна очи и установи, че се е заградил с купчини от хартии и папки. След като се откопа от тях, видя вратата, препречена със столове, и малката сгъваема масичка, и ги заобиколи с толкова усилия, че си помисли дали подсъзнателно не се е опитвал да се предпази от нещо.

013: ПРЕПОРЪКИ

Контрол искаше да нахлуе в територията на Грейс, да ѝ покаже, че се чувства идеално там, но когато пристигна, тя беше по средата на странно весел разговор с административния си сътрудник.

Докато чакаше, той прегледа пак основните материали, тоест всичко, което му беше дадено по каквато и да било причина. Грейс Стивънсън. Хомо сапиенс. Женски пол. Произход: карибски. Трето поколение в тази страна, най-голямата от три дъщери. Родители: работили усилено, за да изкарат и трите колеж; Грейс беше завършила с отличие и две специалности — политология и история, а после беше продължила обучението си в Централата. След това по време на специална операция беше наранила крака си — липсваха подробности за инцидента — и била изхвърлена на бреговете на „Съдърн Рийч“.

Не, не можеше да е така. Директорът случайно ли я беше избрала? Чейни беше изсумтял нещо по този повод по време на разходката до границата.

Но трябва все по някое време да е имала по-големи амбиции. Какво я бе задържало тук — само директорът ли? От самото си постъпване в агенцията Грейс Стивънсън беше възприела модел на възпиране, ако не и бавно плъзгане към застой — личните дълбини на тази яма вероятно се криеха в хаотичния ѝ, продължителен развод преди почти осем години, който беше приключил почти в същия месец, в който двамата ѝ сина близнаци бяха завършили колеж. Година по-късно беше информирала Централата за връзката си с една панамка, така че да бъде цялостно проверена, за да не бъде смятана за риск за сигурността, какъвто не представляваше. Планирана каша, но все пак травматична. Момчетата ѝ вече бяха лекари, обезсмъртени на снимка по време на футболен мач, която стоеше на бюрото ѝ. На друга снимка се виждаше тя, хванала под ръка директора — едра жена с тяло, за което мъчно можеше да се каже дали е пълно или мускулесто. Бяха на някакъв пикник на „Съдърн Рийч“; отляво се виждаше барбекюто, а отдясно — някаква бяла двойка с ризи на цветя. Кой знае защо идеята за социални събития в агенцията се стори абсурдна на Контрол. И двете снимки вече му бяха познати.

След развода съдбата на помощник-директора беше свързана повече с тази на директора, която няколко пъти се бе налагало да прикрива, ако Контрол четеше правилно между редовете. Всичко свършваше с изчезването на директора, с което Грейс беше спечелила голямата награда: доживотна позиция на помощник-директор.

В резултат на това и други неща Грейс Стивънсън хранеше силна враждебност към него. Емоция, на която той съчувстваше, макар и само в определена степен — вероятно това беше негова грешка. „Емпатията е губеща игра“, казваше баща му, понякога сломен от поредната проява на расизъм, с която се сблъскваше. Ако се налагаше да мислиш за нещо, значи не го правиш, както трябва.

Когато административният асистент най-после си тръгна, той седна срещу Грейс. Тя държеше с изпъната ръка разпечатката на първоначалния му списък с препоръки — не защото миришеше или ѝ беше противен, а защото

отказваше да сложи прогресивни лещи.

Дали щеше да приеме препоръките като предизвикателство? Те бяха целенасочено преждевременни, но той все пак се надяваше. Въпреки че не му харесваше мъркането на диктофона пред него, това беше нейната реакция на присъствието му в личното ѝ пространство. Той обаче беше упражнявал невербалната си комуникация сутринта през огледалото.

В интерес на истината, повечето му административни и управленски препоръки можеха да се приложат към всяка организация, останала без рул, или в най-добрия случай, работила няколко години с половин рул. Останалите бяха замахвания с нож в тъмното с равен шанс да изрежат сланини или да посекат нечий крак. Искаше му се потокът от информация да тече в множество посоки, така че лингвистът Хсию, например, да има достъп до класифицирана информация от други отдели на агенцията. Искаше също да се върне отдавна забранения допълнителен и нощен труд, защото бездруго се налагаше електричеството да бъде включено по двайсет и четири часа на денонощие. Беше забелязал, че по-голямата част от служителите си тръгват рано.

Други неща бяха ненужни, но с малко късмет Грейс щеше да си изгуби времето и енергията, спорейки за тях.

— Не си губите времето — каза тя накрая, като му подхвърли листа. Той се плъзна в скута му, преди да успее да го хване.

— Написах си домашното — отвърна Контрол, каквото и да означаваше това.

— Съвестен ученик. Отличник.

— Само първото — съгласи се наполовина Контрол, въпреки че не му допадна начинът, по който тя го каза.

Грейс не си направи труда дори да се усмихне неискрено в отговор.

— Да минем на основното. Някой си е играл с достъпа ми до Централата тази седмица — разпитвал е, душил е наоколо. Но който и да ви прави тази услуга, не притежава никакъв такт, а ако зад това стои някоя фракция, явно ѝ липсва достатъчно влияние.

— Не знам за какво говорите — каза Контрол, но въпреки всичките му усилия невербалните му маниери увиснаха от изненада.

Фракция. Въпреки фантазиите му за мрачната самоличност на Гласа, не му бе хрумвало, че майка му може да води фракция, което автоматично го наведе на мисълта за истински агенти в сянка — както и че си има врагове. Сепна се от идеята за такава фрагментация на Централата. Колко слонски, колко носорожки бяха действията на Гласа след молбата на Контрол? И за какво използваше Грейс връзките си, когато не ги насочваше срещу него?

Изречението на Грейс ясно показваше какво мисли за отговора му. „В такъв случай, Джон Родригес, нямам коментари върху вашите препоръки, освен да кажа, че ще започна да ги прилагам по възможно най-мъчително бавния начин. Би трябвало да видите някои от тях в действие, например закупуването на нови препарати за миене на подовите, следващото тримесечие. Евентуално. Може би.“

Отново си представи как Грейс пропъжда биолога. Представи си също множество взаимни опити за унищожение години напред, докато някъде горе в облаците, на върха на огромен, оплискан в кръв ескалатор, двамата продължават битката помежду си.

Скованото кимване, с което намусено признаваше поражението си, не беше жестът, който се бе надявал да използва.

Но тя не беше свършила. С блясък в очите отвори едно чекмедже и извади оттам седефена кутия за бижута.

— Знаете ли какво е това? — попита тя.

— Кутия за бижута — отвърна той объркано, вече определено застанал на нокти.

— Това е кутия, пълна с обвинения — каза Грейс, като му я подаде, сякаш е приношение. С тази кутия те обявявам за презрян.

— Какво значи кутия с обвинения?

Не че искаше да узнае.

Кутийката щракна, раззина кадифена уста и от нея се изсипаха шепа от добре познатите му бръмбари, които се изтъркаляха и разпиляха по бележника ѝ към него. Повечето се спряха преди ръба, но няколко паднаха също като листа върху скута му. Миризмата на развален мед пак се усили.

— Ето *това* е кутия с обвинения.

Той се опита да отвърне на удара с пълното съзнание, че почти няма шанс.

— Виждам само едно обвинение в много екземпляри.

— Още не съм я изпразнила.

— Искате ли да го направите сега?

Тя поклати глава.

— Не още. Но и това ще стане, ако продължавате да намесвате Централата. И можете да си вземете шпионите обратно.

Дали да я излъже? Това би направило излишно изпращането на съобщението.

— Защо да ви подслушвам? — Подплати думите си с невинно изражение и глас, изпълнен с истинско възмущение, като че ли наистина *беше* невинен.

Защото в определен смисъл се смяташе за невинен: действието пораждаше противодействие. Губиш няколко участници в експедиция, получаваш в замяна бръмбари. Някои от тях може би дори ѝ бяха познати.

— Напротив — не отстъпи Грейс. — Освен това сте ровили в книгата ми и сте претърсили всичките ми чекмеджета.

— Не, не съм.

Този път гневът му беше подкрепен от нещо реално. Не беше тършувал в кабинета ѝ, само беше поставил бръмбарите, но сега, колкото повече мислеше за това, толкова повече го тревожеше. Не му подходеше, не служеше на реална цел, не даваше резултати.

Грейс търпеливо продължи:

— Ако отново го направите, ще подам оплакване. Вече смених комбинацията за заключване на вратата си. Ако искате да знаете нещо, може просто да ме попитате.

Лесно беше да се каже, но Контрол не вярваше да е така. Затова реши да я изпита.

— Вие ли пъхнахте телефона на директора в чантата ми?

Не намери сили да я попита: „Вие ли размазахте комара в колата ми?“ или каквото и да било за директора и границата.

— И защо ще правя такова нещо? — отвърна тя също с въпрос, но го гледаше сериозно и озадачено. — За какво говорите?

— Задръжте си бръмбарите за спомен — каза той. — Наредете ги в магазинчето за сувенири от агенцията и ги продавайте на туристите.

— Не, наистина, за какво говорите?

Вместо да отговори, Контрол стана и излезе в коридора. Не беше сигурен дали чува смях след себе си или някакво изкривено ехо от отдушника над главата си. Щом не беше той, кой всъщност беше претърсил кабинета на Грейс?

014: ГЕРОИЧНИТЕ ГЕРОИ НА РЕВОЛЮЦИЯТА

По-късно, докато беше затънал в бележките, запушил ушите и очите си с тях, за да забрави за Грейс, му позвъниха от експедиционното крило и развълнуван мъжки глас му съобщи, че биологът „не се чувства никак добре — казва, че днес не може да разговаря“. Когато попита какво й е, гласът му отговори: „Оплаква се от крампи и има температура. Лекарят каза, че е настинка“. Настинка? Настинката не беше нищо.

„Нисък старт.“ Бележките и срещите с биолога бяха все още негова територия. Не искаше да отлага; щеше той да отиде при нея. С малко късмет нямаше да налети на Грейс. Би могъл да се възползва от помощта на Уитби, но когато го потърси, той се беше покрил.

Докато казваше на Гласа, че скоро лично ще наmine, Контрол осъзна, че това може да е маневра — очевидно за да покаже, че не желае да се съобразява с него, но и може би за да го подмами да й даде преднина, да потвърди, че тя има власт над него. Главата му обаче гъмжеше от откъслечни бележки, от мистерията за възможното нелегално преминаване на границата от директора, от смъртоносното ехо на приглушената вътрешност на кутии с бижуа. Искаше да я изчисти или поне за малко да я напълни с нещо друго.

Излезе от кабинета си и тръгна по коридора. За първи път видя част от персонала в престилки. Заради него ли беше това? „Писна ли ти?“, промърмори блед, изпит мъж, който му изглеждаше смътно познат, на чернокожата жена до себе си, докато се разминаваха. „Нямам търпение да продължим“, гласеше отговорът. „Ти наистина предпочиташ това място, нали?“

Дали не трябваше да играе повече по правилата? Може би. Не можеше да отрече, че биологът се беше загнездила в съзнанието му: лек натиск, който стесняваше пътя му към експедиционното крило, смъкваше тавана надолу и караше безкрайния език на грубия зелен мокет да се увива около него. Започваха да съществуват в някакво преходно пространство между разпита и разговора, което не можеше точно да определи.

— Добро утро, господин директор — поздрави го Хсию, вдигайки неочаквано глава от чешмата вляво, като внезапно оживяла кукла в театър или арт инсталация. — Всичко наред ли е?

Беше, допреди секунда. Защо сега да е различно?

— Просто изглеждате много сериозен.

А може би *вие* днес не сте особено сериозна? Но не го каза, само се усмихна и продължи по пътя си, оставяйки след себе си лилипутския подотдел по лингвистика.

Всеки път, когато биологът кажеше нещо, светът му се променяше, което той намираше в определен смисъл подозрително и негодуваше срещу начина, по който отвлечаше вниманието му. Но не, нямаше флирт, нямаше дори обикновена емоционална връзка. Категорично знаеше, че няма да се фиксира прекалено или да бъде обсебен, нито да тръгне по някаква спирала надолу, ако продължат да разговарят, да споделят същото пространство. Това не влизаше в плановите му, не отговаряше на профила му.

Експедиционното крило имаше четири видими нива на сигурност, като стаята за дебрифинг, която обикновено използваша, се намираше в края на

външното ниво, непосредствено след зоната за деконтаминация, в която се проверяваше всичко — от бактериите до призрака на ръждивия пирон, на който си се убоил на каменистия плаж, когато си бил на десет. Предвид факта, че биологът беше прекарала часове на изоставен паркинг, пълен с плевели, ръждиви метали, напукан бетон и кучешки лайна, преди да пристигне, това изглеждаше безсмислено. Но въпреки всичко го правеха, без усмивка, със спокойствие и ефективност. Оттам нататък всичко беше ослепително бяло и контрастираше с избледнялото медно-синьо на стаите по коридора. Имаше още три заключени врати между останалата част от сградата и жилищните помещения, иначе казано, килиите. По черно-белите, абстрактно-модернистични мебели бяха налепени текстура и тон, които някога може да са били футуристични, но сега изглеждаха ретро-футуристични. Това е версия на стол. Това е подобие на маса, на плот. „Безмилостните“ стъклени стени, както би се пошегувал баща му, бяха гравирани и изрисувани с прости сцени от дивата природа, сред които редица от тръстики с нещо като блатен ястреб, носещ се над тях. Като повечето такива мебелировки, всичко беше безкрайно остаряло, все едно взето от декорите на нискобюджетен научнофантастичен филм от седемдесетте. Липсваше му флуидността и усещането за замръзнало движение, които баща му някога се опитваше да придаде на абстрактните си скулптури.

В минималистичното фоайе и стаите за записи, служещи за преамбюл към жилищния отсек, човек можеше да намери фотографии и портрети без никаква връзка с реалността, достатъчни за цял роман. Снимките бяха внимателно подбрани, за да представят следекспедиционни успехи, но усмивките и радостните лица всъщност бяха на участниците по време на подготовката, често предшестваша катастрофални мисии, или на наети актьори. Според Контрол още по-зле беше дългата редица от портрети, която стигаше чак до стаите. На тях се виждаха всичките двайсет и пет завърнали се членове на първата експедиция, триумфиращите пионери в „непокътнатата пустош“, която беше убила всички, освен Лаури. Това беше алтернативната реалност, която всички служители, влизащи в контакт с участниците в експедициите, трябваше да поддържат. Измислица, съпътствана от скалпени легенди за храброст и издръжливост, предназначени да събудят същите качества в следващите експедиции. Като прославените герои на революцията в някоя социалистическа диктатура.

Какво означаваше това? Нищо. Дали биологът беше повярвала? Може би. Легендата искаше да ѝ се вярва, молеше да ѝ се вярва: историята на добрата, стара гордост, която казва „Можем да успеем!“ Запретвайте ръкави и се хващайте на работа; ако се постараете достатъчно, ще се върнете живи и здрави, а не като съсипано зомби с отнесен поглед и рак вместо характер и непокътната краткосрочна памет.

Намери Призрачната птица в стаята, на нара ѝ, или както някой друг би се изразил, на леглото ѝ. Стаята съчетаваше атмосферата на варосана казармена барака, летен лагер и западна хотел. Същите бледи стени, макар че тук прозираха боядисани графити, като в затворническа килия. На високия таван имаше капандура, а отстриани — тесен прозорец, твърде високо, за да може биологът да надникне през него. Леглото беше вградено в отсрещната стена, а срещу него имаше телевизор и дивиди плейър: само за одобрени филми и канали. Нищо твърде реалистично. Нищо, което би могло да запълни

петната от амнезията. Предимно стари научнофантастични филми, фентъзи и мелодрами. Документалните филми и новините бяха в списъка „Забранени“. Предаванията за животни можеха да попаднат и в двете категории.

— Реших този път аз да ви посетя, щом не се чувствате добре — каза той през хирургическата си маска. Вече го бяха осведомили, че е дала съгласието си.

— Решихте да развалите болното ми забавление и да се възползвате, че не съм в кондиция — отвърна тя. Очите ѝ бяха кървясали и със сенки, лицето ѝ беше изпито. Още носеше същия странен военно-чистачески костюм, само че този път с червени чорапи. Макар и болна, изглеждаше силна. Единствената му мисъл беше, че сигурно прави страшно много лицеви опори и набирания.

— Не — отвърна той, като завъртя един яйцевиден пластмасов стол и преди да премисли как ще изглежда, се озова облегнат назад с неудобно разперени крака. Дали не позволяваха истински столове по същата причина, по която на летищата имаше само пластмасови ножове? — Не, разтревожих се. Не исках да ви разкарвам до стаята за дебрифинг. — Помисли си дали лекарствата не са замъглили мозъка ѝ, дали няма да е по-добре да се върне по-късно. Или пък не. Вече болезнено усещаше силовия дисбаланс между двамата в тази обстановка.

— Разбира се. Охлювите форус са известни със своята любезност.

— Ако бяхте прочели по-нататък в учебника си по биология, щяхте да видите, че наистина е така.

Това му спечели апатичен смях, но и я накара да се обърне на другата страна на леглото-нар и да прегърне още една жълта възглавница. Той видя V-образните очертания на гърба ѝ, опънатата тъкан на ризата ѝ, нежните косъмчета по гладката ѝ кожа личаха с микроскопска яснота.

— Ако искате, можем да отидем в общите помещения?

— Не, трябва да ме видите в неестествената ми среда.

— Изглежда доста добре — каза той и веднага съжали.

— Призрачната птица обикновено прелита около петдесет квадратни километра на ден, а не крачи напред-назад примерно стотина метра.

Той потръпна, кимна разбиращо и промени темата.

— Помислих си, че днес можем да поговорим за съпруга ви и за директора.

— Няма да говорим за съпруга ми. А директорът сте *вие*.

— Съжалявам. Имах предвид психолога. Грешка на езика — поправи се той, като едновременно се проклينا и си прощаваше.

Тя се извърна леко, колкото да повдигне вежди, скрила дясното си око във възглавницата, после пак се взря в стената.

— Грешка на езика?

— Имах предвид психолога.

— Не, мисля, че имахте предвид директора.

— Психолога — упорито повтори той. Може би твърде раздразнено. Нещо в небрежната атмосфера на ситуацията го тревожеше. Не биваше да навлиза в личното ѝ пространство.

— Щом казвате. — След това, сякаш се забавляваше с неудобството му, пак се обърна странично, за да го погледне, без да пуска възглавницата. После сънено-нагло попита: — Какво ще кажете да разменим информация?

— Какво имате предвид?

Макар да знаеше точно какво има предвид.

— Вие ми отговаряте на въпрос и аз ви отговарям на въпрос.
Контрол помълча, претегляйки ползите и опасностите от предложението. Можеше да я излъже. Можеше да я лъже цял ден и тя никога нямаше да разбере.

— Става — съгласи се той.

— Добре. Аз ще започна. Женен ли сте и били ли сте женен?

— Не и не.

— Нула на две. Гей ли сте?

— Това е още един въпрос, но не.

— Прав сте, питайте сега вие.

— Какво се случи при фара?

— Твърде общо. Бъдете по-конкретен.

— Когато влязохте, качихте ли се догоре? Какво намерихте?

Тя седна, подпряна на стената.

— Това са два въпроса. Защо ме гледате така?

— Не ви гледам. — Тъкмо беше забелязал гърдите ѝ и сега се опитваше отново да ослепее за тях.

— Но това са два въпроса.

Явно беше реагирал правилно.

— Да, за това сте права.

— На кой да ви отговоря?

— Какво намерихте?

— Кой е казал, че си спомням?

— Вие самата. Затова ми кажете.

— Дневници. Много дневници. Засъхнала кръв по стъпалата. Снимка на пазача.

— Снимка ли?

— Да.

— Можете ли да я опишете?

— Двама мъже на около петдесетина години, застанали пред фара, и едно момиче отстрани. Пазачът на фара по средата. Знаете ли как се казва?

— Сол Еванс — каза той, без да се замисли. Но не виждаше нищо лошо в това; вече размишляваше над факта, че снимката от кабинета на директора съществува и във фара. — Това беше вашият въпрос.

Тя видимо се разочарова. Намръщи се и отпусна рамене. Веднага стана ясно, че името „Сол Еванс“ нищо не ѝ говори.

— Какво още можете да ми кажете за снимката?

— Беше поставена в рамка, закачена на стената на средната площадка, а лицето на пазача беше оградено с кръгче.

— Оградено ли? Кой го е оградил и защо?

— Това е нов въпрос.

— Да.

— Какви са хобитата ви?

— Какво? Защо?

Това беше въпрос за широкия свят, не за „Съдърн Рийч“.

— Какво правите, когато не сте тук?

Контрол се замисли.

— Храня котката си.

Тя се засмя сподавено, а накрая се закашля.

— Това не е хоби.

— По-скоро призвание — призна той. — Освен това тичам и обичам класическа музика. Понякога играя на шах. Гледам телевизия. Чета книги — романи.

— Нищо кой знае колко особено — отбеляза тя.

— Никога не съм твърдял, че съм уникален. Какво друго си спомняте от експедицията?

Тя присви очи, притискайки с вежди останалата част от лицето си, сякаш това щеше да освежи паметта ѝ.

— Много общ въпрос, господин директор. Много общ.

— Можете да отговорите, както желаете.

— О, благодаря.

— Исках да кажа...

— Знам какво искате да кажете. Почти винаги знам какво искате да кажете.

— Тогава ми отговорете.

— Играта е доброволна — напомни му тя. — Можем да я прекъснем по всяко време. Може би аз искам да я прекъснем сега.

Пак тази дързост или нещо друго?

Тя въздъхна и скръсти ръце.

— Горе се случи нещо лошо. Видях нещо лошо. Но не съм сигурна какво точно. Зелен пламък. Обувка. Объркано е, като в калейдоскоп. Идва и си отива. Имам чувството, че приемам чужди спомени. От дъното на кладенец. Насън.

— Чужди спомени?

Тя му хвърли предупредителен поглед.

— Мой ред е. С какво се занимава майка ви?

— Секретно е.

— Обзалагам се — отвърна тя с преценяващ поглед.

Скоро след това Контрол приключи срещата. Какво в крайна сметка беше истинската емпатия, ако не понякога да се отвърнеш и да оставиш някого на мира? Уморена и в стаята си, в съзнанието му тя не толкова бе изгубила остротата си, колкото бе станала почти прекалено отпусната.

Тя го объркваше. Той продължаваше да съзира в нея аспекти, за които не бе и подозирал, аспекти, които не съществуваха в биолога, каквато я познаваше от папките и записите. Днес имаше чувството, че разговаря с по-млада жена, по-свободна и словоохотлива, но и по-уязвима, ако бе решил да изследва в тази посока. Може би защото *беше* нахлул в нейна територия, докато беше болна; а може би тя по някаква причина изпробваше различни характери. Част от него тъгуваше по конфронтацията се Призрачна птица.

Докато вървеше по обратния път през нивата на сигурност, покрай фалшивите портрети и снимки, Контрол се замисли, че тя поне бе признала, че част от спомените ѝ от експедицията са непокътнати. Това беше напредък. И все пак му се струваше, че върви прекалено бавно; от време на време му се струваше, че всичко се случва прекалено бавно, че му отнема твърде много време да разбере. Някъде тиктакаше часовник, който не можеше да види, който беше извън способностите му истински да види.

Един ден и нейният портрет щеше да виси на стената. Дали моделите позираха за портрета си приживе или го правеха по снимка? Щеше ли да ѝ се наложи да разказва някакви измислици за преживяванията си в Зона X, без

дори да си спомня докрай какво действително се е случило?

015: СЕДМАТА ПРОБОЙНА

В утаечните пластове на бюрото на директора бяха погребани и снимки. На много от тях се виждаше фарът от различни ъгли, на няколко — различни експедиции, имаше и репродукции от стари дагеротипи, правени при построяването на фара, офорти и карти. И на топографската аномалия, макар те да бяха по-малко. Сред тях откри и второ копие на една от снимките от стената срещу бюрото му — почти със сигурност онази, която бе видяла и биологът. Черно-бялата фотография на пазача на фара, Сол Еванс, с помощника си отляво, а отдясно, свито в сянката и покатерено на някакви камъни, криещи се в рамката — слабо момиче със загоряла от слънцето кожа и полускрито от качулката на якето си лице. Каква беше косата ѝ — черна, кафява, руса? Не можеше да се каже по няколкото кичура, които се виждаха. Беше облечена с практична памучна риза и дънки. Снимката лъхаше на зима, тревата на фона беше оскъдна и избледняла, гребените на вълните отвъд пясъка и камъните изглеждаха някак студени. Местно момиче? Подобно на много други, можеше никога да не разберат коя е. Забравеният бряг не беше най-доброто място за живеене, ако искаш някой да те намери по данни от преброяването. Достатъчно трудно бе да се добие обща представа кой е изчезнал заради Зона Х.

Пазачът изглеждаше на около петдесет, но Контрол знаеше, че е било допустимо да работи само до петдесетата си годишнина, значи беше малко под тази възраст. Загрубяло лице, брада — както може да се очаква. Капитанска шапка, която беше носил няколко години в търговския флот. Контрол не можеше да усети кой знае какво от образа му. Мъжът приличаше на ходещо, говорещо клише, сякаш години наред се беше старал да имитира ексцентричен пастор с проповеди, изпълнени със заплахи за пламъците на пъкъла, а после, каквото може да се очаква от пазач на фар. Така човек може да стане невидим: знаеше го от малкото си собствени операции на терен. Да се превърне в типаж, никой да не го вижда. Параноична мисъл: каква по-добра маскировка от това? Но маскировка на какво?

Снимката беше направена от член на Бригадата за свръхестествени и системнонаучни изследвания около шест месеца преди Събитието, създадо Зона Х. Фотографът беше изчезнал при появата на границата. Това беше единствената снимка на Сол Еванс, с която разполагаха, освен няколко други, направени двайсет години, преди да стане пазач на фара.

Следобедът беше към края си, но Контрол нямаше усещането, че е постигнал особен напредък. Поне си бе дал почивка от ръководството на агенцията, макар че дори тя беше прекъсната (отново) от звука, показващ, че някой се е натъкнал на реконструираната барикада от столове. Оказа се Чейни, който амбициозно се облегна на клатещата се редица, за да надникне зад ъгъла.

— ... Здравейте, Чейни.

— Здравейте... Контрол.

Може би заради несигурната си позиция, Чейни изглеждаше объркан, въпреки че сам се беше натрапил. Или е мислел, че кабинетът е празен, а

столовете намекуват за някаква промяна в йерархията?

— Да? — попита Контрол, който нямаше никакво желание да кани учения вътре.

Хиксът на лицето му се изпъна, сякаш линиите неуспешно се мъчеха да се отскубнат и застанат успоредно една на друга.

— А, да, ами... чудех се дали сте проучили... *пътуването* на директора.

Последните думи бяха изречени съвсем тихо, съпроводени от бърз поглед към коридора. Дали и Чейни имаше фракция? Това щеше да бъде досадно. Но без съмнение имаше: той беше единствената реална надежда на учените, наблъскани в мазето, които очакваха още съкращения, да бъдат измъкнати един по един от кабинетите от огромната, невидима ръка на Централата и после изхвърлени в димящата преизподня на безразличието и безработицата.

— След като вече сте тук, Чейни, имам въпрос за вас: нещо необичайно в предпоследната единайсета експедиция? — Още едно нещо, което Контрол мразеше в итерациите: да си напълни устата с номера, които се помнят по-трудно от нормалните числа: — X.11.H, нали така беше?

Чейни, постигнал равновесие с грубо разместване на столовете, се появи в цял ръст с рокерското си яке на вратата.

— X.11.J. Не мисля. Документите са при вас.

Тъкмо там беше работата. Контрол разполагаше с относително суров доклад — включително със сведението, че директорът бе провела интервютата... които бяха смайващо неясни с оптимистичното си послание „нищо лошо не е станало“.

— Това е била експедицията преди *специалното* пътуване на директора. Мислех си, че може да сте забелязали нещо.

Чейни поклати глава. Като че ли горчиво съжаляваше, че е минал оттук.

— Не, нищо особено. Нищо не се сещам.

Дали кабинетът на директора го караше да се чувства неловко?

Погледът му не се спираше върху нищо, рикошираше от отсрещната стена към тавана, а после рязко, като пърхане на крилата на нощна пеперуда, се докосна до купчините от непрофесионални улики, с които се беше обградил Контрол. Дали ги разглеждаше като купчина злато, която Контрол ще открадне или като развалени сандвичи, които го насилваха да изяде?

— Да ви питам тогава за Лаури — каза Контрол, мислейки си за двусмислените бележки за Л., които беше намерил, и филма, който скоро трябва да изгледа. — Как се разбираха с директора?

Този въпрос явно не беше толкова неприятен за Чейни.

— Как се разбират изобщо хората, като се замислите? Лаури не ме харесваше лично, но професионално се разбирахме. Той ценеше нашата роля. Знаеше колко важно е да имаш добра екипировка.

Което вероятно означаваше, че Лаури е подписвал всички заявки за покупки на Чейни.

— Но какво можете да кажете за отношенията му с директора? — попита Контрол. Отново.

— Направо ли? Лаури й се възхищаваше, опитваше се да я направи свое протеже, но тя не желаше. Искаше сама да напредва. И май смяташе, че той е отнесъл твърде много слава само защото е оцелял.

— Не е ли бил герой?

Славен герой от революция, налепена по стената, фалшиво пресъздадена от обектива на фотоапарата и подправени документи. Излекуван

от страховитите преживявания. Станал продуктивен. И не след дълго започнал работа в Централата.

— Да, да, разбира се — отвърна Чейни. — Разбира се. Но може би беше твърде преувеличено. Той обичаше да си пийва. И да се фука. Помня как веднъж директорът каза нещо остро, сравни го с военнопленник, който си мисли, че щом е изстрадал много, знае много. Та имаше известно търкане. Но работеха добре заедно. Определено. Стояха на противоположни позиции, но се уважаваха. — Бърза усмивка, сякаш искаше да каже: „Тук всички сме другари“.

— Интересно.

Всъщност не толкова. Поредното тактическо откритие: сведения за вътрешни борби в „Съдърн Рийч“, пробив в хармонията на организацията, защото хората не са работи и не могат да бъдат принудени да се държат като такива. Или могат?

— Да, щом казвате... — отвърна Чейни и млъкна.

— Има ли и нещо друго? — попита Контрол, като гледаше съсредоточено Чейни със замръзнала усмивка и го предизвикваше да попита отново за разследването на „пътуването“ на директора.

— Не, май не. Не. Не се сещам — рече Чейни и се сбогува по класическия си чейниски начин, след което се запрепъва през столовете и се скри в коридора.

Контрол се зае само с просто сортиране, докато успя да прегледа всички листчета и да разпреди купчините в отделни кутии за по-нататъшно категоризиране. Макар да беше забелязал, че на много места се говореше за Бригадата СС, бе намерил само три кратки споменавания за Сол Еванс. Като че ли интересите на директора бяха насочени в друга посока.

Във всеки случай откри и отдели настрана лист, изписан на ръка от директора, с на пръв поглед случайни думи и фрази, които, както в крайна сметка разбра след справка с ПМД файла на Грейс, са били използвани като хипнотични команди в дванайсетата експедиция. Това вече беше интересно. Вдигна телефона да пита Чейни, но нещо го накара да остави слушалката преди да набере вътрешния номер.

В шест и петнайсет Контрол изпита желание да се поразтъпче и излезе в коридора. Всичко беше притихнало и дори далечното радио звучеше като приспивна песен. Той продължи безцелно напред, а когато стигна до края на вече опустелия рубикон на кафетерията, чу звуци от едно складово помещение в близост до коридора, водещ към научния отдел. Почти всички си бяха тръгнали и той самият мислеше скоро да го направи, но звуците привлякоха вниманието му. Кой ли беше там? Надяваше се да е неуловимият портиер. Отвратителният препарат за почистване трябваше да бъде изхвърлен. Убеден беше, че представлява заплаха за здравето.

Той стисна дръжката и усети слабо електрическо потрепване, когато я завъртя и дръпна с всичка сила.

Вратата се отвори и Контрол залитна назад.

Пред рафтовете с материали, под острата светлина на единствената, полюшваща се ниско крушка се беше свило бледо същество.

Чертите му бяха изкривени в непоносима и все пак блажена агония.

Уитби.

Уитби дишаше тежко и се взираше в Контрол. Мъчителната агония беше започнала да се изпарява, оставяйки след себе си изражение едновременно на хитрост и предпазливост.

Очевидно Уитби току-що бе преживял някаква травма. Сигурно току-що бе научил за смъртта на роднина или близък приятел. Макар че шокът беше за Контрол.

— Ще дойда по-късно — каза той глупаво, сякаш имаха уговорена среща в склада.

Уитби скочи като дебнещ паяк, а Контрол трепна и направи крачка назад, убеден, че ученият го напада. Вместо това Уитби го дръпна навътре в помещението и затвори вратата. Имаше удивително здрава хватка за толкова слаб мъж.

— Не, не, моля ви, влезте — каза той, сякаш не можеше едновременно да говори и да покани шефа си.

— Наистина мога да се върна по-късно — повтори Контрол, все още потресен и поддържащ илюзията, че не е видял току-що Уитби крайно разстроен... а също и илюзията, че се намират в кабинета на учения, а не в някакъв склад.

Уитби го изгледа на матовата светлина на висящата крушка. Стоеше много близо до него, защото с двамата вътре помещението съвсем отесня, а високият таван не се виждаше в мрака над крушката с отражател, който насочваше светлината ѝ само надолу. На етажерките от двете страни имаше няколко реда с препарат за чистене с лимонов аромат, консерви със супа, резервни гъби за подомиячки, чували за боклук, няколко цифрови часовника, покрити с дебел слой прах. Дълга сребриста стълба водеше някъде в тъмнината нагоре.

Контрол осъзна, че Уитби *все още* се опитва да овладее изражението си, съзнателно да промени намръщената си гримаса в усмивка, да изстиска остатъците от страх от чертите си.

— Само търсех малко тишина и спокойствие — каза той. — Понякога трудно се намират.

— Честно казано, изглеждахте така, сякаш сте получили нервен срив — отвърна Контрол, без да е сигурен дали иска да продължи да се преструва. — Добре ли сте? — попита той вече по-спокойно, уверен, че Уитби няма да получи психотична криза. Но все още беше смутен от факта, че ученият успя така лесно да го затвори вътре.

— Ни най-малко — отговори Уитби, когато най-после успя да се усмихне. Контрол се надяваше, че има предвид първото му изречение. — С какво мога да ви бъда полезен?

Контрол прие фикцията, която Уитби упорито му предлагаше, ако ще и само защото забеляза, че ученият е разбил вътрешната ключалка на вратата с някакъв тъп предмет. Изглежда, беше приложил сила. Значи Уитби бе търсил уединение, но и се бе страхувал да не остане затворен в стаята. Имаха щатен психиатър, когото служителите на „Съдърн Рийч“ ползваха безплатно, но Контрол не си спомняше да е срещал в досието на Уитби нещо, което да подсказва, че го е посещавал.

Нужно му бе малко повече от нормалното, но намери причина. Нещо, което щеше да прозвучи естествено и да му позволи да си тръгне в подходящия момент. Като запази достойнството на Уитби. Може би.

— Нищо особено — каза той. — Става дума за някои от теориите за Зона Х.

Уитби кимна.

— Например проблемът за паралелните вселени — отвърна той, сякаш продължаваха предишен разговор, който Контрол не си спомняше.

— Че може би това, което стои зад Зона Х, идва от такава — каза Контрол, заявявайки нещо, в което не вярваше, без да поставя под въпрос стесняването на фокуса.

— А, да — съгласи се Уитби, — но аз по-скоро мислех за това, как всяко решение, което взимаме, теоретично е отделено от следващото, така че съществува безкраен брой вселени.

— Интересно.

Контрол се надяваше, че ако остави Уитби да води, танцът им скоро ще свърши.

— А в част от тях решихме загадката — обясни Уитби, — при някои нямаше загадка, *нямаше* Зона Х. — Напрежението в гласа му се засилваше. — Това може да ни успокои. Може дори да ни *задоволи*. — После лицето му посърна.

— Ако не беше една друга мисъл. Някои от тези вселени, в които решихме загадката, може да са отделени от нашата с най-тънки мембрани, с най-незначителни вариации. Никога не го забравям. Баналните детайли, които пропускаме, и всичко, което правим, ни отклонява от отговора.

На Контрол не му допадна изповедническият му тон, защото оставяше впечатлението, че Уитби разкрива едно, за да скрие друго; също като разказа на биолога за усещането за потъване. Това, едновременно с паралелните вселени на възприятията, отваряше пропаст между двамата, защото Контрол имаше чувството, че Уитби говори за *пробойни* — същите пробойни, за които той мислеше всеки ден. Фактът, че Уитби говори за тях, го ядосваше териториално и макар да нямаше никаква логика, го караше да се чувства така, сякаш ученият коментира миналото му.

— Може би е заради вашето присъствие, Уитби — рече Контрол. Беше шегу, но жестока, защото целеше да отблъсне другия и да сложи край на разговора. — Може би, ако не бяхте тук, вече щяхме да сме го разгадали.

На лицето на Уитби се изписа ужасно изражение, нещо средно между разбирането, че Контрол се шегува, и съзнанието, че няма никакво значение дали се шегува или говори сериозно. Всичко това подсказа на Контрол, че тази мисъл не е нещо ново, а много пъти е хрумвала на Уитби. Твърде неискрено би било да добави: „Не исках да кажа това“, затова една версия на Контрол просто си тръгна, тичайки по коридора колкото може по-бързо, като съзнаваше, че измъкването му е било неортодоксално, но неспособен да се спре. Бягаше по зеления мокет, докато стоеше там и се извиняваше/замазваше със смях/променяше темата/получаваше фалшиво обаждане по телефона или... както в действителност направи, не каза нищо и настъпи неловко мълчание.

Сякаш за отмъщение, макар тогава Контрол да не го разбра, Уитби попита:

— Нали вече гледахте филма? От първата експедиция?

— Още не съм — отвърна Контрол, сякаш си признаваше, че е девствен. Беше го планирал за утре.

Уитби потрепери безмълвно по средата на собствения си въпрос, спастичен опит да се измъкне или да отхвърли... нещо... но Контрол остави

друга, бъдеща версия на самия него да попита защо.

Съществуваше ли реалност, в която Уитби беше решил загадката и в момента му го съобщаваше? Или реалност, в която той удушаваше Уитби, само защото е Уитби? Може би някога, в този момент, той срещаше Уитби в пещера след ядрен холокост или в магазина, докато купува сладолед за бременната си жена, или докато броди навън — може би в някои сценарии се бяха срещнали по-рано: Уитби, досадният заместващ учител по английски в първи курс на гимназията. Може би сега донякъде се досещаше защо Уитби не е напреднал, а научната му работа постоянно се прекъсва от дребни услуги за другите. Искаше му се да припише на Уитби локализирана травма, която да обясни поведението му; чудеше се дали още не е пробил достатъчно пластове, за да достигне до центъра на Уитби, или няма такъв център и пластове дефинираха самия човек.

— Това ли е стаята, която искахте да ми покажете? — попита Контрол, за да смени темата.

— Не. Защо решихте така? — Хлътналите очи на Уитби и изражението на хореографирано озадачение му придаваха вид на мършав бухал.

Около минута по-късно Контрол успя да се отскубне.

Но не можеше да прогони изкривеното от агония лице на Уитби от съзнанието си. Все още нямаше никаква представа защо ученият се бе скрил в складовото помещение.

Гласът се обади няколко минути по-късно, докато Контрол отчаяно се опитваше да си тръгне. Контрол беше готов въпреки Уитби. Или може би заради него. Провери дали е заключил вратата на кабинета си. Извади лист хартия, на който беше нахвърлял няколко бележки. После внимателно включи Гласа на високоговорител със средна сила на звука, която вече бе проверил за ехо, така че да не се усеща нищо необичайно.

Каза „добър ден“.

Последва разговор.

Поговориха известно време. После Гласът каза:

— Добре. — Контрол продължи да поглежда на равни интервали към листа си. — Просто се стабилизирайте и си свършете работата. Парализата също не е състоятелен вариант. Наспете се хубаво довечера!

Стабилизиране. Парализа. Състоятелност. Когато затвори, с тревога осъзна, че се чувства така, сякаш вече е стабилизирал. Че срещата му с Уитби сега му се струваше дребна и незначителна, погледната в контекста на цялостната му мисия.

017: ТЕРОАРИ

На другата сутрин касиерката в кръчмата — пълничка сивокоса жена, го попита:

— Вие с онези от правителствената агенция във военната база ли работите?

Предпазливо, все още опитвайки се да се отърси от съня и лекия махмурлук:

— Защо питате?

— О, нищо особено — мило отвърна тя, — те просто всичките изглеждат някак еднакво.

Искаше й се той да попита: „Как по-точно?“, но той само се усмихна загадъчно и подаде сметката. Не се интересувахе как изглежда, в какъв таен клуб е влязъл, без да знае. Дали касиерката си имаше таблица, в която отмяташе общите характеристики?

Когато се върна в колата, установи, че умрелият комар и засъхналата капка кръв на прозореца смуцават чувството му за ред и ги изтри с кърпичка. А и все едно, на кого би могъл да ги представи като улики?

Първата му задача за деня беше отдавна очакваният видеозапис, направен от първата експедиция. Видеофрагментите съществуваха в специална зала за прожекции в сградата, близо до крилото за членовете на експедициите. На отсрещната стена в тясното помещение имаше голяма бяла конзола, която изпъкваше по-рязко в горния край, отколкото в долния, и несъзнателно имитираше прегръщащия силует на цялата сграда. В тази конзола беше вграден телевизорът — като матово сива глава със строго кубистична качулка — който даваше достъп само до видеозаписите и нищо друго. Беше стар модел от времето на първата експедиция, с масивна задница, наместена в ниша в стената. Гърбът на Контрол още пазеше пышкащия спомен за подобна тежест, докато се бореше да вкара телевизор в стаята си в общежитието като студент.

Пред телевизора нисък черен мраморен пулт със старомодни бутони и джойстикове за управление на видеото. Приличаше на музеен експонат или някой от онези спиритуалистични автомати с монети по карнавалите. Под пулта бяха наместени под строй четири кожени стола. Когато ги издърпаха, вътре отесня, въпреки че таванът беше висок най-малко седем метра. Това трябваше да облекчи чувството му за клаустрофобия, но всъщност само го усили с лек световъртеж поради ъгъла на конзолата. Забеляза, че отдушниците горе са задръстени от прах. Острата миризма на автомобилно табло воюваше с ръждив мирис на мухъл.

На големи златни табели, закачени по стените, бяха гравирани имената на двайсет и четириимата участници в първата експедиция.

Дори Грейс да отричаше, че стената с думите на пазача на фара стои в памет на бившия директор, нямаше как да отрече нито че тази стая *беше* мемориал на първата експедиция, нито че тя лично беше неин пазител и уредник. Нивото на сигурност тук беше толкова високо, че от всички служители на „Съдърн Рийч“ само бившият директор, Грейс и Чейни имаха

достъп до стаята. Всички други можеха да гледат само снимки и да четат записи, но дори това се случваше при внимателно контролирани условия.

Затова Грейс трябваше да бъде неговата връзка тук — никой друг не можеше да свърши тази работа. Без да каже и дума, тя си дръпна един стол и със загадъчна поредица стъпки подготви пускането на записа. Контрол осъзна, че нещо в нея се е променило. Не действаше със злонамерената нагласа, която би могъл да очаква, а с любяща отдаденост и премерени действия, характерни повече за гробищата, отколкото за видеозалите. Сякаш това беше някакво неутрално пространство, зона без огън, в която се бе озовал, без да знае.

Скоро той щеше да види мъртви хора, превърнали се в легенди в агенцията, и заместник-директорът вършеше работата си със сериозността на английски иконом. Може би защото същото бе правила и директорът; тя също бе познавала тези хора, макар съдбата им да е била решена от нейния предшественик. След цяла година подготовка. С най-добрите високотехнологични екипировки и оборудване, които агенцията бе могла да намери или създаде, за да ги обрече на гибел.

Контрол усети, че сърцето му бие учестено, устата му е пресъхнала и дланите му се потят. Сякаш му предстоеше важен изпит с големи последствия.

— Всичко е обяснено в самия филм — каза Грейс. — Започва от самото начало и продължава нататък с малко прескачане в хронологичен ред. Можете да превъртате напред и назад, както предпочитате. Ако не сте приключили до час, ще се върна и с това времето ви за гледане ще свърши.

Бяха открили над сто и петдесет фрагмента, повечето с продължителност от десет секунди до две минути, заснети от оцелелите. Някои бяха донесени от Лаури, други от четвъртата експедиция. Не се препоръчваше гледане повече от час наведнъж. Малцина бяха издържали дори толкова.

— Междувременно ще ви чакам отвън. Ако свършите по-рано, почукайте на вратата.

Контрол кимна. Значеше ли това, че ще бъде заключен? Явно да.

Грейс стана от мястото си. Контрол го зае, а преди тя да си излезе, неочаквано усети на рамото си ръката ѝ, вложила в жеста може би малко повече тежест от необходимото. После се чу цракването на ключалката отвън и той остана сам в мраморната гробница, изписана с имената на привидения.

Сам беше пожелал да гледа видеозаписа, но сега му се искаше да се откаже от това изживяване.

На първите кадри се виждаха нормални неща — издигането на лагера, фарът в далечината, който от време на време рязко влизаше в кадър. На фона се забелязваха тъмните силуети на дърветата и палатките. Синьо небе изпълваше екрана, когато някой пускаше камерата, но забравяше да я изключи. Чуваха се смях и бърбене, но Контрол, като зрител или пътешественик във времето, вече беше изпълнен с подозрение. Това очакваните, нормални неща ли бяха — банални другарски отношения между човешки същества — или намеци за тайни съобщения, подкожни и убедителни? Контрол не бе желал тази намеса, това замърсяване от чужди анализи и мнения, затова и не бе прочел всичко в папките. В този момент обаче осъзна, че вече е твърде брониран от предварителна информация, и

твърде циничен към предпазливостта си да не се изложи. Ако не внимаваше, всичко щеше да бъде преувеличено и неправилно изтълкувано, докато накрая всеки кадър щеше да внушава заплаха. Не забравяше бележката на един друг анализатор, че никоя друга експедиция не е виждала това, което той щеше да види. Поне от тези, които се бяха завърнали.

Последваха няколко сегмента от видеодневника на ръководителя на експедицията по здрач — уловеният ѝ силует, огънат зад нея — които не съобщаваха нищо, което Контрол вече да не знае. На следващите седем отрязъка от по четири-пет секунди не се виждаше нищо, освен петнисти сенки — нощни кадри без никакъв контраст. Въпреки това той упорито присвиваше очи с надеждата да различи някаква форма или образ. В крайна сметка си остана със самосбъдващото се пророчество на черни точки по краищата на зрителното му поле, напомнящи на малки въртящи се паразити.

Мина един ден, в който участниците в експедицията се пръснаха като вълна от базовия лагер, а Контрол се опитваше да не се привърже твърде много към някой от тях. Не се омайваше от чара на честите им шеги. Нито от видимата им сериозност и компетентност — едни от най-добрите умове, които „Съдърн Рийч“ бе успяла да намери. Небето се покри с облаци. Отрезвяващ момент, когато попаднаха на останките от колона военни камиони и танкове отпреди появата на границата. Вече бяха започнали да се покриват с пръст и да обрастват. До петата експедиция всичко това щеше да е изчезнало и всички следи от него — заличени. Зона Х щеше да си го присвои за свои цели — привилегията на победителя. Но нямаше човешки останки, които да притеснят първата експедиция, макар Контрол да виждаше намръщените изражения на някои лица. Ако човек се вслушаше внимателно, вече можеше да долови смущенията на радиостанциите им и все повече реплики от типа на: „Обади се“ или „Там ли си“, последвани от силно прашене.

Още една вечер, още едно съмване. Контрол имаше чувството, че се движи в бърз клип и почти можеше да се отпусне в капсулата на всеки безобиден миг, обгърнат от блажено неведение за останалите. Но смущенията вече се бяха разпространили и общуването по радиостанциите се бе превърнало в поредица от словесни недоразумения. Слушаният и слушаният бяха започнали да се поддават на някаква външна сила, макар още да не го съзнаваха. Или поне не изразяваха на глас тревогите си пред камерата. Контрол предпочете да не връща отново тези моменти. От тях го полазваха тръпки, леко му се повдигаха и общото чувство на световъртеж и клаустрофобия се усилваше.

Накрая обаче не можеше повече да се заблуждава. Стигна до прочутия двайсетсекунден клип, заснет според документите от Лаури — антрополог и военен експерт на екипа. Привечер на втория ден, последни лъчи на залеза. Тъмният силует на фара в далечината. В невинността си не бяха съзрели опасността от разделянето на експедицията. Групата на Лаури беше решила да бивакува сред останките на изоставени къщи по средата на пътя към фара. Дори не можеха да се нарекат село и нищо такова не беше отбелязано на старите карти, но бяха най-голямото населено място в района.

Шумолене, което Контрол свързваше с морски овес и бриз, но съвсем слабо. Руините на старите стени хвърляха тъмни сенки на фона на небето; виждаше се широката линия на каменната пътека, преминаваща между тях. Камерата леко трепереше в ръцете на Лаури. На преден план една жена — ръководителят на експедицията — крещеше: „Накарайте я да спре!“ Лицето ѝ

изглеждаше като маска от светлината на камерата с тъмни сенки покрай очите и устата ѝ. Срещу нея, от другата страна на грубо скована дървена маса, като че изгоряла, жена — ръководителят на експедицията — крещеше: „Накарайте я да спре! Моля ви, спрете! Моля ви, спрете!“ Камерата подскочи и се завъртя, после застана стабилно, вероятно все още в ръцете на Лаури. Човекът, който държеше камерата, започна да диша тежко и Контрол разпозна звука, който бе чул преди малко — шепнещ дъх с плитко хриптене. Нямаше никакъв вятър. Чу и настойчиви, остри гласове встрани от камерата, но не можеше да разбере какво казват. Жената вляво на екрана спря да крещи и се вгледа в обектива. Жената вдясно също замлъкна и се взря в камерата. Маските им излъчваха един и същи страх, молба и объркване към него през разстоянието във времето и пространството. Не можеше да различи двете проявления, не и на тази мижавя светлина.

Но след това, изправил се напрегнато на мястото си, макар да знаеше какво предстои, Контрол осъзна, че не сумракът е ограбил всички цветове от обкръжението им. По-скоро като че ли нещо се беше намесило в пейзажа; нещо толкова неимоверно голямо, че краищата му бяха далеч извън обсега на камерата. В последната секунда на записа, докато двете жени още седяха замръзнали и с втречени погледи, фонът сякаш се размърда и продължи да мърда... последван от още по-смразяваща поредица от кадри: този път пред камерата стоеше Лаури, правеше глупави физиономии на плажа на следващата сутрин, а операторът зад камерата се смееше. Нито дума за ръководителя на експедицията. Нито следа от нея. Контрол знаеше, че тя липсва и в по-нататъшните кадри. Никакво обяснение от Лаури. Тя все едно бе заличена от паметта им или през изминалата нощ всички бяха преживели някаква огромна, невъобразима травма, докато камерата е била изключена.

Но разпадът продължаваше въпреки привидното им щастие и спокойствие. Лаури говореше думи без всякакъв смисъл, а жената зад камерата отговаряше така, сякаш го разбираше; нейната реч още не бе деформирана.

Касапницата го следваше от екрана, докато излизаше, съпроводен от Грейс, към светлината — различна светлина. Щеше да го преследва още известно време. Не беше сигурен, трудно му бе да облече нещата в думи и когато Грейс го попита добре ли е и го хвана за ръката, сякаш за да го вдигне, успя само да промърмори и да кимне. Знаеше, че състраданието ѝ си има цена и че по-късно сигурно щеше да я плати. Затова се измъкна, избърза напред и измина останалата част от пътя сам.

Целият ден беше пред него. Трябваше да дойде на себе си. Чакаше го среща с биолога, после оперативка, после... вече не помнеше какво. Когато се спъна и падна на коляно, осъзна, че е стигнал до кафенето и познатия зелен мокет със стрелки, сочещи към двора. Облян в светлината, струяща през широките, почти като в катедрала прозорци. Навън беше слънчево, но той вече виждаше гневното сиво в белите облаци, предвещаващо следобеден дъжд.

В черната вода под слънцето греещо среднощ плодовете ще узреят и в мрака на златното ще се пукнат за да разкрият откровението на фаталната мекота в земята.

Фар. Кула. Остров. Пазач на фара. Граница с огромна искряща врата. Директор, която може би е преминала нелегално през границата, използвайки

същата тази врата. Размазан комар на предното стъкло. Измъченото лице на Уитби. Вихрушката от светлина на границата. Телефонът на директора в чантата му. Демонични записи, съхранявани в мемориална катафалка. Детайлите започваха да го давят. Да го поглъщат. Нямаше как да ги остави да се уталожат, нито да разбере кои са важни и кои — незначителни. Беше започнал с „нисък старт“, както бе пожелала майка му, но не беше стигнал далече. Имаше опасност новопостъпващата информация да заличи подготовката му и знанието, което бе донесъл със себе си. Беше запаметил купища папки и тактики. А трябваше скоро да се зарови по-сериозно в бележките на директора, въпреки че те щяха да повдигнат нови загадки, убеден беше в това.

Пищенето беше продължило чак до края. Операторът зад камерата не приличаше на човек. Събудете се, умоляваше Контрол членовете на първата експедиция, докато гледаше записа. Събудете се и осъзнайте какво ви се случва. Но те не го направиха. Не можеха. Намираха се на километри разстояние от него, а и бе закъснял с над трийсет години, за да може да ги предупреди.

Контрол сложи ръка на мокета и отблизо видя, че там, където са зелените стрелки, тъканта е разнищена и прилича на мъх. Почувства грубата текстура и износеност от годините. Дали това беше същият мокет отпреди трийсет години? Ако да, значи всяко значимо действащо лице от филма и папките бе минавало по него, бе стъпвало стотици пъти отгоре му. Може би дори Лаури със своята камера, ръсещ шеги преди експедицията. Мокетът беше изморен, също като агенцията, движеща се по начертаните пътеки на лунапарка, наречен Зона Х.

Хората го гледаха. Трябваше да се изправи.

От сумрачните коридори на други места се гърчат форми които никога не са били и не биха могли да бъдат.

Контрол се изправи и след кратка интерлюдия в кабинета си отиде да се срещне с биолога в стаята за разпити. Нужно му бе някакво облекчение и пречистване. Беше изискал информацията от Рок Бей — най-дългият работен ангажимент на биолога преди дванайсетата експедиция. От полевите бележки и скици си личеше, че това е било любимото ѝ място. Богата северна дъждовна гора с пищна екосистема. Беше си наела къщичка наблизко и освен снимките на скалните езерца, имаше и такива на дома ѝ — рутинно проследяване от страна на Централата. Легло като нар, удобна кухня и черно огнище, служещо и за камина с дълъг къенец, преминаващ в комин. Някои аспекти на дивата природа му допадаха и го успокояваха, също като простия домашен уют на къщичката.

Контрол седна и сложи бутилка с вода и папките между двамата. Този гамбит му беше омръзнал, но все пак... Майка му винаги казваше, че повтарящите се ритуали подчертават по-драматично невидимите неща. Някой ден можеше да посочи папките и да направи предложение.

Флуоресцентните лампи пулсираха и трепкаха; нещо в тях бе започнало да се поврежда. Не го интересуваше дали Грейс гледа през стъклото. Призрачната птица изглеждаше ужасно — не толкова болна, колкото като че ли бе плакала, поне така му се струваше. Около очите ѝ имаше тъмни кръгове, а тялото ѝ беше прегърбено и отпуснато. Всяка дързост и присмехулност бяха изгорели или решили да се скрият.

Контрол не знаеше откъде да започне, защото изобщо не му се започваше. Искаше му се да поговорят за видеозаписа, но това беше невъзможно. Думите се въртяха и оформяха в съзнанието му, за да не бъдат никога изречени, заключени между потребността и волята му. Не можеше да ги разкрие пред никое човешко същество. Ако излееше всичко това, ако замърсеше нечие съзнание, никога нямаше да си прости. Веднъж една негова приятелка, успяла да си създаде представа за работата му, го попита: „Защо го правиш?“ Имаше предвид защо служи на такава потайна цел, която не може никога да сподели, никога да разкрие. Беше ѝ отговорил по стандартния надут начин, за да се самоиронизира, да прикрие сериозността си. „За да знам. Да повдигна булото“. Да премина границата. Още докато го изричаше, осъзна, че в същото време ѝ казва, че няма нищо против да я остави там сама, от другата страна.

— За какво бихте искали да поговорим? — попита той Призрачната птица, не защото нямаше въпроси, а защото искаше тя да води.

— За нищо — отвърна апатично тя. Думите прозвучаха преднамерено вяло.

— Все нещо трябва да има.

Той се молеше. Дано да има нещо, което да го разсее от касапницата в главата му.

— Аз не съм биологът.

Тази реплика извади Контрол от вглъбението му и го накара да се замисли над смисъла ѝ.

— Вие не сте биологът — повтори той като ехо.

— На вас ви трябва биологът. Аз не съм биологът. Идете да говорите с нея, не с мен.

Какво беше това — криза на личността, психотичен пристъп или просто метафора?

Независимо от отговора, Контрол осъзна, че срещата е била грешка.

— Можем да опитаме отново следобед — предложи той.

— Какво да опитаме? — сопна се тя. — Да не мислите, че това е някаква *психотерапия*? За кого?

Преди да ѝ отговори, тя с едно рязко движение изблъска папките и водата от масата и с две ръце стисна неговата. Не го пускаше. В очите ѝ се четяха непокорство и страх.

— Какво искате от мен? Какво искате *всъщност*?

Контрол махна със свободната си ръка на охраната, за да им даде знак да не влизат. С периферното си зрение отбеляза, че се отдръпнаха някак внезапно, сякаш нещо чудовищно ги засмука обратно през вратата.

— Нищо — отвърна той, за да види реакцията ѝ. Дланта ѝ беше лепкава и топла, не особено приятна; определено нещо се случваше под кожата ѝ. Дали не беше вдигнала още по-висока температура?

— Няма да ви помагам да описвате собствената ми патология — процеди тя задъхано, а после изкрещя: — Аз не съм биологът!

Той се отдръпна, избута стола си назад и се изправи, без да откъсва очи от нея. Тя се отпусна отново на мястото си, забола поглед в масата. Чувстваше се ужасно, задето е така разстроена, още повече че може би той го бе предизвикал.

— Която и да сте, ще продължим по-късно.

— За мен ще бъде удоволствие — промърмори тя със скръстени ръце.

Докато си вдигне шишето с вода и разпилените папки и стигне до вратата, в нея отново нещо се промени.

Гласът ѝ трепереше на ръба на някаква нова емоция.

— Когато заминавах, край резервоара с вода отзад имаше двойка щъркели. Още ли са там?

Трябваше му секунда да разбере, че има предвид заминаването за експедицията. И още секунда да осъзнае, че това е почти извинение.

— Не знам. Ще проверя.

Какво се бе случило с нея там? Какво се бе случило с него тук?

Последният фрагмент от филма оставаше сам в категорията си: „Необясними“. Всички вече бяха мъртви с изключение на ранения Лаури на средата на пътя към границата.

В продължение на цели двацет секунди обаче камерата се рееше над искрящите тръстики в блатата, наситеносините езера, рошавите бели гребени на морето, връщаше се към фара.

Спускаше се и се издигаше, падаше и се възвисяваше.

Със смразяващ ентусиазъм.

Всепоглъщаща радост.

017: ПЕРСПЕКТИВА

Контрол започна да прескача стъпала и да забелязва неочакваната поява на други. Дойде време за обяд след оперативката, която Контрол забрави в мига, в който приключи, и колкото и да се опитваше, почти нищо не можеше да си спомни. Беше дошъл тук, за да разнищи загадка, но имаше чувството, че тя разнища него.

Помнеше, че известно време говори за това, как иска да научи повече за фара и връзката му с топографската аномалия. След което Хсию каза нещо за моделите в проповедта на пазача на фара, а единственият член на отдела за реквизити — възрастен, прегърбен мъж на име Дарси — с тънък тенекиен глас изкоментира нещо за „решаващата роля на отдела за историческа точност, сега и в бъдеще“.

Членовете на експедицията бяха насядали около лагерния огън, заобиколен от дървета. На фона пълзеше или се тътреше нещо толкова голямо, че очертанията му не се виждаха; пристъпваше невъзмутимо между дърветата и огъня. Контрол не искаше да мисли какво може да бъде толкова огромно и същевременно толкова гъвкаво, че да се движи по този начин, не желаше да си представя течна стена от ивици плът.

Може би трябваше да продължи да кима и задава въпроси, но все повече се дразнеше от начина, по който асистентката на Хсию, Еми Не-знам-коя-си, хапеше устната си. Бавно. Методично. Без да мисли. Докато драскаше бележки или шепнеше някаква информация на ухото на лингвиста. Горната ѝ устна се отдръпваше, разкривайки белезникавото бяло на левия горен кучешки зъб и резец и розовия ѝ венец, а после с почти ритмична точност започваше да гризе и пуска, да гризе и пуска лявата страна на долната си устна, която постепенно стана почервена от червилото.

Нещо за миг *премина* или се *просмука* през фона на екрана, а по средата стоеше брадат мъж — не Лаури, а друг, на име О'Конъл. Отначало Контрол си помисли, че О'Конъл мърмори нещо на непознат за него език. Докато се мъчеше да открие логика и да схване сцената, Контрол едва не позвъни на Грейс още същия миг, за да сподели откритието си. След още няколко кадъра обаче видя, че мъжът всъщност хапе устната си и не спря, докато тя не прокърви; през цялото време погледът му беше втренчен в камерата, защото както Контрол бавно осъзна, нямаше друго място, към което да може да гледа безопасно. Докато дъвчеше, О'Конъл наистина говореше нещо, но думите не бяха уникални — не и след като Контрол бе прочел надписите на стената. Това беше възможно най-първичното и по тази причина, възможно най-баналното послание.

Последва предсказуем обяд в кафетерията. Стабилизиращ обяд, помисли си той, но думата „обяд“, повторена много пъти, изгуби смисъл и се претопи в „бяг“, а тя — в бягащ бял заек, който се превърна в биолога на потискащата маса, а тя — в експедиция, насядала около лагерен огън, без ни най-малка представа какво я очаква.

Контрол вървеше след Чейни и една версия на Уитби, която го изпълваше ту с опасения, ту със загриженост, а Хсию и Грейс ги следваха.

Уитби не беше присъствал на оперативката, но Грейс го беше видяла да се шумгува в един страничен коридор, докато слизаха за обяд, и го беше повлякла заедно с тях към столовата. Всички отстъпваха пред Уитби в естествения му хабитат. Той едва ли харесваше кафетерията само заради храната. Изглежда беше заради откритото въздушно пространство и ясните гледки. Може би просто за да има много посоки за бягство.

Уитби ги заведе до една кръгла масичка от имитация на дърво с ниски пластмасови седалки, сбутана в най-далечния ъгъл, близо до стълбите, които водеха към общо взето празното пространство, известно като „третото ниво“, което току-що бяха освободили и на практика представляваше излъскана площадка с няколко конферентни зали. Контрол се сети, че Уитби е избрал тази маса, за да може да смести тънката си фигура в нишата на стената като предпазлив стрелец — колкото и малко вероятно да изглеждаше това в неговия случай — за да обхване с поглед цялата кафетерия чак до двора и размитата зеленина на тресавището, разтваряща се във влажни мехурчета от конденз по стъклата.

Контрол седна с лице към Грейс, а Уитби и Хсию се настаниха от двете ѝ страни. Чейни се плъсна на стола до Контрол, срещу Уитби. Намусеният хикс на лицето му се приближи към тях и загрижено рече:

— Аз ще удържам крепостта, докато вие си вземете храна, после ще отида и аз.

— Ако ми донесете една круша или ябълка с вода, ще остана вместо вас — отвърна Контрол. Леко му се повдигаше.

Чейни кимна, удари по масата с едрите си ръце и се отдалечи с другите, докато Контрол съзерцаваше голямата снимка в рамка, закачена на стената. Над двайсетгодишна и покрита с прах, на нея се виждаше ядрото на екипа на „Съдърн Рийч“ по онова време. Контрол разпознаваше някои лица от различните си срещи, а погледът му се спря върху Лаури, който няколко години след експедицията още изглеждаше изпит и измъчен. Уитби също беше там, ухилен, близо до центъра. Снимката внушаваше, че някога ученият е бил любопитен, бърз, оптимистичен. Дори изчезналият директор беше там, макар и само като тежка сянка в левия край. Беше надвиснала над другите, решена нито да се усмивва, нито да се мръщи.

По онова време трябва да е била нова в екипа, помощник на тогавашния психолог. Грейс беше постъпила пет години след нея, едновременно с напускането на Лаури. И на двете сигурно не им е било лесно да си проправят път в йерархията и да удържат властта. Това е искало твърдост и упоритост. Може би прекалено много. Но поне беше пропуснала лудостта на първите години, от които бе оцеляла само хипнозата. Криптозоолозите, почти спиритуалистичният подход, въвеждането на парапсихологията, която трябваше да вземе голите факти и да произведе... какво? Информация? Никаква информация не можеше да се извлече от техните гадателства.

Другите се върнаха от бюфета, като Чейни му носеше чиния с круша и вода, както беше помолил. Контрол си помисли, че ако по-късно следобед се случи някаква трагедия и се наложи съдебните медици да възстановяват събитията според съдържанието на стомасите им, Чейни би им изглеждал като придирчива птица, Уитби — като прасе, Хсию — като маниак на тема здравословно хранене, а Грейс — като някой гризач. Тя седеше, облегната на стола си, с два пакета крекери и кафе, сякаш възнамеряваше да ги използва като доказателство срещу него. Той се стегна и се опита да избистри главата си с глътка вода.

— Оперативки всеки четвъртък или през четвъртък? — попита той, само за да опипа почвата и да завърже разговор. Потисна автоматичния си импулс да използва въпроса, за да подхване прикрито изследване на мотивацията в отдела.

Грейс обаче нямаше желание за разговори.

— Искате ли да чуете една история — каза тя и това не беше въпрос. Изречението ѝ подсказваше, че е намислила нещо.

— Разбира се — отвърна Контрол. — Защо не?

Чейни се размърда неспокойно до него, а Уитби и Хсию изглеждаха така, сякаш искаха да се сплескат и смаят, без да поглеждат към Грейс, все едно се беше превърнала в отблъскващ магнит.

Тя впери очи в него и той изгуби желание да гризе крушата си.

— Става дума за агент от „Вътрешен тероризъм“.

Гледай ти.

— Много интересно — рече Контрол. — Известно време и аз бях такъв.

Грейс продължи, сякаш не бе казал и дума.

— Става дума за провалена мисия, третата му подред след края на обучението. Не първата, не втората, а третата, така че няма оправдание. Каква била задачата му? Да наблюдава и докладва за членове на сепаратистка паравоенна групировка по северозападното крайбрежие, базирани в планините, но слизащи в два ключови пристанищни града, за да набират нови хора. — Централата беше убедена, че радикалните клетки в тази групировка имат волята и ресурсите да осуетяват транспорта, да взривяват сгради и много други неща. — Без съгласувани политически възгледи и визия. Предимно невежи бели мъже, на студентска възраст, но неучащи. Няколко радикализирани жени и обичайните други, които не знаят какво са намислили невежите им мъже. И никой от тях не е толкова глупав, колкото агентът.

Контрол стоеше неподвижно. Имаше чувството, че лицето му се пропуква. Ставаше му все по-топло, в тялото му бавно пълзеше гъделичкащ пламък. Нима тя се опитваше да го разруши камък по камък? Пред няколко души от агенцията, с които вече е установил някакво разбирателство?

Уитби изглеждаше така, сякаш към него върви непознат и отдалеч му говори нещо, а той съжалява, че още не може да го чуе. Чейни пухтеше, изразявайки неодобрението си от посоката, в която може би вървеше всичко това.

— Звучи ми познато — каза Контрол, защото наистина беше така и дори знаеше какво следва.

— Агентът прониква в групата или в нейната периферия — продължи Грейс. — Запознава се с някои приятели на хората в ядрото ѝ.

Навъсена и забола поглед в нещо много интересно на килима, Хсию стана, взе таблата си, сбогува се ведро, макар и рязко, и напусна масата.

— Не е честно, Грейс, и ти го знаеш — прошепна Чейни, приведен напред, сякаш за да отправи думите си само към нея. — Засада.

Според Контрол обаче си беше честно. Съвсем честно. След като не бяха приели предварително правилата.

— Агентът започва да следи приятелите и те го отвеждат в един бар. Приятелката на заместник-шефа обича да пийва в това заведение. Тя е в списъка; запомнил е снимката ѝ. Но вместо само да я наблюдава и докладва, този умен агент пренебрегва заповедите и започва разговор с нея в бара.

— Искате ли аз да ви разкажа останалото? — прекъсна я Контрол. Защото можеше, не, искаше, имаше свирепо желание да го направи и

изпитваше перверзна благодарност към Грейс, защото това беше толкова човешки проблем, толкова банален човешки проблем на фона на всичко останало.

— Грейс... — обади се отново Чейни с умолителен тон.

Грейс обаче не им обърна внимание, а се обърна към Уитби, който вече нямаше друг избор, освен да я погледне.

— Не само захваща разговор с жената, Уитби... — Ученият изглеждаше толкова слисан от името си, сякаш го беше прегърнала през раменете. — Но я прелъстява, като си казва, че това ще помогне на каузата. Защото е нагъл тип. Защото се чувства като отвързан.

Майка му беше определила това като слух, както определяше много неща, но в случая беше права.

— Преди имахме вилици и лъжици в столовата — каза печално Уитби. — Сега имаме само вилицолъжици.

Той се обърна първо наляво, после надясно, оглеждайки се или за алтернативни прибори, или за бърза възможност да се измъкне.

— Следващия път, когато разказвате историята, не включвайте прелъстяването, защото не се е случило — посъветва я Контрол. В главата му се въртеше пепелносива спирала, а ушите му тихо бучаха. — За сметка на това, може да добавите, че агентът не е имал ясни заповеди.

— Чу човека. Чу го — измърмори Чейни с деликатността на оригващо се магаре.

Грейс продължи да говори директно на Уитби, който се опитваше да привлече вниманието на Чейни с въпросително изражение какво да прави, но колегата му не можеше или не желаше да го насочи. Да караме докрай. Да изпием отровата. Това беше партизанска война. Щеше да продължи вечно.

— И така, агентът си ляга с момичето — говореше Грейс без триумф в гласа, — макар да знае, че е опасно и че членовете на милицията може да разберат. Шефът му няма представа какво прави. Засега. И тогава един ден...

— Един ден — прекъсна я отново Контрол, защото ако щеше да разказва, трябваше да разкаже поне останалото вярно, по дяволите. — Един ден той отива в бара — това му е едва за трети път — и бива засечен от камерите, поставени предната нощ за наблюдение от гаджето на момичето. — Втория път Контрол не разговаря с нея в бара. Но третия, последен път — да. Сега му се искаше да не го беше правил. Дори не помнеше какво ѝ е казал, нито тя на него.

— Точно така — потвърди Грейс, като лицето ѝ за миг натежа в объркано изражение. — Правилно.

За Контрол това вече беше стар белег, макар да изглеждаше като прясна рана на всеки лешояд, решил да рови в нея, за да откъсне парче гнило месо. Рутината, с която разказваше тази история, преобразяваше Контрол в актьор, драматизиращ отдавна минало събитие от собствения си живот. Всеки път монологът му ставаше все по-гладък, детайлите — по-прости и лесни за сглобяване, думите приличаха на парченца от пъзел в устата му, които изплюваше в свършен ред, за да образува картина. И с всеки път все повече намразваше представлението. Единственият му друг избор обаче беше да се остави да бъде изнуден от част от миналото си, от която вече бяха изминали повече от седемнайсет години и пет месеца. Въпреки че тя го следваше на всяко ново назначение, защото тогавашният му шеф реши, че Контрол заслужава по-голямо и вечно наказание от това, което бе получил в онзи момент.

В най-лошите версии, като тази, която Грейс бе започнала да разказва, той спеше с момичето, Рейчъл Маккарти, и непоправимо компрометираще операцията. Истината обаче беше достатъчно лоша и сама по себе си. Беше завършил частен колеж като протеже на майка си, отличник и нехаен фукльо, и после обучение в Централата с високи оценки. При първите си две операции беше пожънал голям успех, проследявайки една група през равнини и хълмове в централната част на страната — пикапи и тютюн за дъвчене, самотни площи в малки градчета и закуски с пържена бамя, докато наблюдаваше как онези типове с бейзболни шапки товарят подозрителни кашони в микробуси.

— Допуснах ужасна грешка. Мисля за това всеки ден. Сега то ме води в новата ми работа, кара ме да бъда смирен и концентриран.

Не, не мислеше всеки ден за това. Човек не мисли за такива неща всеки ден, ако не иска да се надигнат и да го погълнат. То просто си стоеше някъде там, безименно: тъжно, мрачно нещо, което му тежеше само понякога. Когато споменът избледнее достатъчно, щеше да се преобрази в стара травма на рамото, слаба, но достатъчно остра болка, за да я проследи по целия ѝ път до гърба си.

— И така — каза Контрол, а Уитби изглеждаше все по-смазан от двойното им внимание, след като и Чейни се беше изнизал под носа на Контрол. — И така, гаджето записва на лента, че някакъв непознат си говори с момичето му, което вероятно е достатъчна причина за пердах. Обаче решава да накара едно от другарчетата си да проследи въпросния непознат до кафене на двайсетина минути пеш оттам. Агентът не забелязва — забравил е да направи необходимото, за да провери дали го следят, защото е твърде развълнуван и самоуверен. — Защото е наследник на династия. Защото знае много. — И познайте с кого говори агентът? С шефа си. Само че членове на тази паравоенна група вече са имали сблъсък с шефа му преди няколко години, което, както се оказва, е и причината той да не работи лично там, а да изпрати агента. И сега всички знаят, че човекът, който говори с гаджето му, си има приказка и с известен агент на правителството.

Тук той се отклони от сценария, за да напомни на Грейс какво бе преживял тази сутрин:

— Сякаш се носех над всичко и всички, гледах ги отвисоко и се реех във въздуха. Можех да правя, каквото си поискам.

Видя, че тя схвана връзката, но не забеляза да се е почувствала виновна.

— Вече знаят, че човек от тяхната група, Рейчъл Маккарти, е имала контакт с ченгетата, а за капак, гаджето ѝ е от онези властни, ревниви типове с подчертано чувство за собственост. И това гадже се вбесява, като вижда как агентът се връща, на следващия ден и макар че този път той не говори с Маккарти, а само ѝ кима, допуска, че двамата си имат таен метод за комуникация. Достатъчно лошо е, че агентът се е върнал. Гаджето решава, че приятелката му сътрудничи на ченгетата и ги шпионира. И какво, според вас, правят?

Уитби се възползва от възможността да отговори на друг въпрос: измъкна се от масата и се спусна тичешком покрай стената към научния отдел, без дори набързо да се сбогува.

Контрол остана сам с Грейс.

— Ще познаете ли? — попита той, като насочи цялата тежест на гнева и самоомразата си към помощник-директора и се погрижи всички очи в кафенето, около петнайсетина чифта, да гледат към тях.

За да съживи емоциите на мъртвия сценарий, започна да мисли за неща като „топографски аномалии“, „филма от първата експедиция“ и „хипнотично кондициониране“, обратно на случаите, когато ритуалът повеляваше да си повтаря думи като „подагра“ и „домашно по математика“, за да не свърши твърде бързо при секс.

— Ще познаете ли, по дяволите? — процеди той със силен шепот и порив да се изповяда не пред другите наоколо, а пред биолога.

— Застреляли са Рейчъл Маккарти — отговори Грейс.

— Да, точно така! — изкрещя Контрол с ясното съзнание, че дори хората, обслужващи бюфета, ще го чуят и погледнат.

— Застреляха Рейчъл Маккарти — продължи той. — Въпреки че когато са започнали да търсят мен, аз вече съм си бил на сигурно място въщи. След два-три разговора? Съвсем стандартно при наблюдение и опит за проникване според мен. Привикаха ме за дебрифинг, а други, по-опитни агенти поеа операцията. Само че междувременно членовете на милицията са пребили Маккарти и са я завели на върха на изоставена каменоломна. Настоявали да каже истината, просто да им каже истината за човека в бара. Кое то тя не можела да направи, защото беше невинна и не знаеше, че съм агент. Само че това е бил грешният отговор. В този момент всеки отговор би бил грешен. — И винаги ще бъде. По времето, когато той се вълнуваше, че е помогнал за разрешаването на случая, и съдията вече издаваше заповеди за арести, гаджето беше застреляло Маккарти в главата и я беше оставило да падне мъртва в плитката вода на дъното на пропастта. За да бъде открита три дни по-късно от местните ченгета и случаят да бъде поет от полицията.

С всеки друг на негово място би било свършено, но той беше прекалено зелен, за да го знае. Гдини по-късно научи, че майка му го е спасила, за добро или лошо. Молила е за услуги. Дърпала е конци. Подкупвала е. Всички обичайни клишета, маскиращи тайните споразумения. Защото, както му каза тя, когато най-после си призна какво е направила, пък и вече нямаше значение, тя вярваше в него и знаеше, че има какво да даде от себе си.

Контрол прекара една година в принудителен отпуск, ходи на терапия, която не можа да поправи пробойната и премина през програма за повторно обучение, за да изкупи грешката си. После му дадоха административна работа на бюро, от която отново успя да се изкачи нагоре до възвишената недлъжност на „човек, който оправя кашите“ с ясното съзнание, че вече никога няма да му възложат задача на терен.

За да го изпратят един ден да управлява странна затънтена агенция. За да изкрещи силно в кафетерията онова, което не можеше да се насили да признае на нито една от приятелките си, пред жена, която явно го мразеше.

Малката птичка, която бе видял да лети мрачно зад високите прозорци, още беше там, но стрелкането й повече му напомняше на прилеп. Отново се събраха дъждовни облаци.

Грейс седеше пред него, охранявана отвисоко от призраците на миналото. Контрол също седеше. Сега, когато нямаше кой друг да чуе, Грейс щеше да се захване с по-малките му грехове, един по един, без определен ред. Беше прочела досието му, а беше успяла да се добере и до други. Думите се

лееха от устата ѝ и тя му разказа и други неща — за майка му, за баща му, а литанията се превърна в безумен парад или шествие, което, колкото и да бе странно, към средата вече не можеше да го нарани. Напротив, постепенно го обзе безчувствено облекчение. Хубаво, говореше му нещо. Виждаше го ясно целия: от уменията до слабостите му, от краткотрайните му връзки до номадския начин на живот, от рака на баща му до двойственото отношение към майка му. Лекотата, с която бе приел факта, че майка му е избрала работата пред семейството и религията. И всичко останало, докрай; в тона ѝ се смесваха недоволно уважение към отказа му да се оттегли и състрадателно раздразнение.

— Вие никога ли не сте допускали грешки? — попита той, но Грейс не му обърна внимание.

Вместо това му подари мотив.

— Този път връзката ви се опита да ме отреже от Централата. Завинаги. Гласът явно продължаваше да му помага като избягал разярен бик.

— Не съм искал такова нещо.

И да беше, вече не го искаше.

— Отново сте влизали в кабинета ми.

— Не съм.

Макар че не можеше да е сигурен.

— Опитвам се да запазя всичко такова, каквото е, заради директора, не за себе си.

— Директорът е мъртва. Няма да се върне.

Тя отмести очи към прозорците, загледана в двора и блатата след него. Свирепото ѝ изражение го накара да млъкне.

Може би директорът летеше свободно над Зона Х или дращеше с начупени от корените нокти в пръстта и тръстиките, мъчейки се да избяга... от нещо. Но не беше тук.

— Помислете колко по-зле може да стане, Грейс, ако ме сменят с друг. Защото никога няма да сложат вас на директорското място.

Истина за истина. Това поне можеше да направи.

— Знаете ли, че току-що ви направих услуга? — каза тя.

— Услуга ли? Сигурно.

Но да, знаеше го. Всичко неудобно и неласкаещо тя бе изстреляла безцелно, бе пропиляла мунициите си със стрелба във въздуха. Беше пуснала всички бръмбари от кутията си с обвинения и неволно му бе показала, че няма да я използва в бъдеще.

— Вие много приличате на нас — каза тя. — Човек, който е допуснал много грешки. Който просто се опитва да се справя по-добре. Да бъде по-добър.

Подтекст: не можете да решите проблем, който не е бил решен трийсет, години. Няма да ви позволя да изпреварите директора. И каква бе уловката в това? Към какво го тласкаше или от какво го отклоняваше?

Контрол само кимаше, не защото беше съгласен или несъгласен, а защото беше изтощен. После се извини, заключи се в тоалетната и повърна закуската си. Помисли си дали не се разболява или тялото му яростно отхвърля всичко в „Съдърн Рийч“.

018: ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Чейни се върна и закръстосва пред тоалетната, шепнейки: „Добре ли си, човече?“, като че ли бяха първи приятели. Най-после се махна, а малко след това, точно когато Контрол се намести на тоалетната чиния, мобилният му телефон извънтя. Той го извади от джоба си. Гласът. Тоалетната изглеждаше идеалното място за този разговор. Студеният порцелан след затварянето на вратата носеше облекчение. Малките сини плочки на пода също. Дори лекият мирис на урина. Всичко.

Защо нямаше огледала в мъжката тоалетна?

— Следващия път отговаряйте, *когато* ви звъня — предупреди Гласът, намеквайки, че е зает мъж/жена, точно когато Контрол видя мигащия сигнал за съобщение.

— Бях на заседание.

Гледах видеозапис. Разговарях с биолога. Спасявах задника си от помощник-директора заради вас.

— В ред ли е домът ви? — попита Гласът. — В ред ли е?

Две хиляди бели заека, подгонени към невидима врата. Растение, което не умира. Невъзможни видеокадри. Повече теории, отколкото са рибите в морето. В ред ли беше домът му? Странен начин избра Гласът да се изрази, сякаш говореха с някакъв шифър, но Контрол не разполагаше с кода. Макар и да противоречеше на интуицията му, това го накара да се почувства сигурен.

— Там ли сте? — попита грубо Гласът.

— Да. Да, домът ми е в ред.

— Тогава какво имате за мен?

Контрол докладва накратко.

Гласът помисли за момент, после попита:

— Имате ли вече отговор?

— На какво?

— На загатката зад Зона Х.

Гласът се засмя със странен металически смях. Хо-хо-хо. Хо.

Стига толкова.

— Престанете да се опитвате да изолирате Грейс от връзките ѝ в Централата. Безполезно е, само затруднява положението — каза Контрол. Спомни си вниманието, с което тя пусна филма от първата експедиция, въпреки че беше твърде изцеден от обяда, за да го обмисли. Заедно с отвращението му от видимо неадекватната и екстремна тактика на Гласа, това породя внезапно, макар и ирационално убеждение, че някак си именно Гласът е виновен, че е попаднал в „Съдърн Рийч“. Ако Гласът наистина беше майка му, щеше да е прав.

— Слушайте, Джон — изръмжа Гласът, — аз не се отчитам пред вас. Вие се отчитате пред мен и не го забравяйте. — Това трябваше да прозвучи убедително, но кой знае защо не успя.

— Наистина престанете — помоли Контрол. — Вредите ми повече, а и тя знае. Просто престанете.

— Още веднъж, Контрол: аз не се отчитам пред вас. Не ми казвайте какво да правя. Помолихте ме да реша проблема и аз се опитвам да го реша.

Контрол отдалечи телефона от ухото си заради микрофонията.

— Знаете ли, тази сутрин гледах видеозаписа от първата експедиция — каза той. — Порази ме.

Полуискрено извинение. Дядо му го беше научил: пренасочвай, като привидно се грижиш за притесненията на другия. Достатъчно му го бяха прилагали в миналото.

По някаква причина обаче това ядоса Гласа.

— Мислите си, че това е шибано оправдание да не си вършите проклетата работа? Гледали сте филм? Извадете си главата от задника и следващия път ми докладвайте нещо съществено! Тогава може да имам повече желание да се съобразявам с вас. Схванахте ли, да ви го начукам?

Ругатните бяха изречени с особено рязък тон, сякаш Гласът следваше караоке, в което единствените написани думи бяха „шибано“, „проклета“, „задника“ и „да ви го начукам“. Но Контрол схвана. Гласът беше лайнар. И преди беше имал шефове лайнари. Освен ако Гласът не беше в почивка и това беше опитът на заместника му да се покаже. Мегалодонът е луд. Мегалодонът не е доволен. Мегалодонът тропаше с крак.

Затова реши да се предаде и издаде някакви помирителни звуци. После се зае и му разказа историята за „напредъка“ си, структурирана и навързана не като жално хълцане „какво, по дяволите, беше това“, а като аналитично и нюансирано „пътуване“, което може да се изтълкува само като начало и среда, напредващо към удовлетворителен край.

— Достатъчно! — прекъсна го Гласът по някое време.

После добави:

— Това е по-добре.

Контрол не можеше да определи дали тонът, напомнящ на две рендета, стържещи едно върху друго, е олекнал.

— Засега продължавайте да събирате данни и да разпитвате биолога, но я натиснете повече.

Вече се пробва. Мина зле. Набирането на информация често е дългосрочен проект и изслушване на маловажни неща, за да стигнеш до важните.

След още една пауза Гласът каза:

— Разполагам с информацията, която поискахте.

— Коя информация? — За растението, мишката или...?

— Мога да потвърдя, че директорът наистина е преминавала границата.

Контрол се изправи на тоалетната чиния. Някой чукаше плахо на вратата. Да почака.

— Кога? Точно преди последната единайсета експедиция ли?

— Да. Напълно неоторизирано, без ничие знание и позволение.

— И й се е разминало.

— Какво имате предвид?

— Не е била уволнена.

— Без съмнение е трябвало — съгласи се Гласът след кратка пауза. — Но не, получила е пробация. Мястото й е било заето от помощник-директора за шест месеца.

Нетърпеливо, сякаш това беше без значение.

Какво трябваше да направи с тази информация? Това вероятно беше въпрос за майка му. Защото със сигурност някой по-нависоко е знаел, че директорът е преминала границата и я е защитил след завръщането й.

— Знаете ли колко дълго е отсъствала? Има ли доклад какво е открила?

— Три месеца. Няма доклад.

Три месеца!
— Трябва да е преминала дебрифинг. Трябва да има запис.
Още по-дълга пауза. Дали Гласът се консултираше с друг Глас или Гласове?
Накрая чу:
— Има заключение от дебрифинга. Мога да ви изпратя копие.
— Знаехте ли, че според директора границата се придвижва напред?
— Запознат съм с тази теория — отвърна Гласът. — Но това не е от вашата сфера на компетентност.
Как така не беше от неговата сфера на компетентност? И как така Гласът ту ругаеше, ту използваше фрази като „сфера на компетентност“? Или беше лош актьор, или имаше лош сценарий, или го правеше нарочно.
В края на разговора Контрол реши просто така да се пошегува:
— Какво е кафяво и лепкаво?
— Знам го това — отвърна Гласът. — Кафява лепенка.
— Лайно.
Цък.

* * *

„Я провери под седалките за дребни монети, Джон.“ Контрол отново беше в кабинета си, изтощен, обграден от странно проблясващи спомени. Последното му работно място, колега идва след презентацията му и с обвинителен тон казва: „Вие ми противоречавате“. Не, само изразих *несъгласие*. Жена в колежа, брюнетка с широко лице и красиви кафяви очи, от които сърцето го заболяваше. Влюби се в нея в курса по „Основи на математиката“, но когато ѝ посвети стихотворение, тя го попита: „Да, но танцувате ли?“ Не, пиша стихове. И ще стана шпионин. Един от преподавателите му по политология в колежа го караше да пише поезия, „за да раздвижи соковете си“. През по-голямата част от времето обаче учеше, тренираше на стрелбището и в залата и ходеше по купони, за да се упражнява за цял живот в правенето на краткотрайни връзки.

„Я провери под седалките за дребни монети, Джон.“, каза дядо Джак. Контрол беше на дванайсет и по изключение гостуваше на север на майка си, което не включваше ходене в бунгалото и риболов. Още се опитваха да намерят баланса, разводът тепърва се финализираше.

Един мразовит неделен следобед Джак се появи с „ръмжация звяр“, по собствения му израз. Беше събудил колата от зимния ѝ сън, защото тайно бе намислил да заведе Контрол да гледат ревю на дамско бельо в местния търговски център. Контрол имаше само смътна представа какво значи това, но му звучеше смущаващо. Не искаше да ходи, най-вече защото дъщерята на съседите беше на неговата възраст и той си падаше по нея още от лятото, но трудно щеше да обясни това на дядо си. Особено при положение че дядо му никога не го бе водил някъде без майка му.

И така, Контрол претърси под седалките за монети, а дядо му запали двигателя на яркосинята спортна кола, която бе чакала два часа, докато говори с майка му вътре. Според момчето обаче дядо му искаше да си припомни как работи. Жегата беше непоносима и Контрол се потеше с якето си, докато енергично ровеше и се чудеше дали дядо му не е оставил някакви пари нарочно. Тогава можеше да купи на съседското момиче сладолед. Още беше в

лятно настроение.

Нямаше пари, само мъхчета, кламери, едно-две листчета хартия и нещо студено, гладко, лепкаво, с формата на малко мозъче, от което му се повдигна: стара дъвка. Разочарован, той реши да потърси и под дългата задна седалка и тъмната пещера под предните седалки. Мушна непохватно ръка отдолу, така че да може да я върти в китката, и напипа нещо обемисто, но меко. Не, не беше меко, а увито в парцал. Най-после успя да го издърпа навън, а то тупна глухо и тежко на пода на колата. Усети смътна миризма на метал и масло. Вдигна го, разви парцала и се облегна, хванал грубото му студено тяло с две ръце. В този миг забеляза, че дядо му го гледа съсредоточено.

— Какво държиш? — попита старецът. — Къде го намери?

Контрол си помисли, че това е глупав въпрос, по-късно разбра, че е бил просто неискрен. Джак се беше обърнал и го гледаше нетърпеливо, все още с ръка на волана.

— Пистолет — отвърна Контрол, макар че дядо му виждаше това. По-късно си спомняше най-вече тъмнината му, тъмнината на силуета и неподвижността, която тя носеше със себе си.

— Прилича ми на „Колт“ .45. Тежи, а?

Контрол кимна. Започваше да се плаши. Потеше се от жегата. Вече беше намерил пистолета, но дядо му го гледаше като човек, който очаква детето да развие подаръка и да го вдигне високо, а той беше твърде малък, за да усети опасността. Но вече бе взел грешното решение. Изобщо не биваше да се качва в тази кола.

Що за психопат би дал оръжие на дете, ако ще и незаредено? Сега му хрумна. Може би психопат, който не би имал нищо против да остави пенсионерския живот в далечното си бунгало и отново да започне работа за Централата, за да управлява собствения си внук.

* * *

Към средата на следобед. Опитайте. *Опитайте пак.*

Контрол и биологът стояха заедно, облегнати на масивната дървена ограда, която ги делеше от водния резервоар. Сградата на „Съдърн Рийч“ се възправяше зад гърба им, а чакълестата пътека се виеше през моравата като грапава черна река. Само двамата... и тримата охранители, които я бяха довели. После се бяха пръснали на десетина метра един от друг и се бяха обърнали така, че да наблюдават всички възможни пътища за бягство.

— Да не мислят, че ще избягам? — попита Призрачната птица.

— Не — отвърна Контрол. А ако го направеше, все пак щеше да обвини тях.

Водният резервоар имаше почти квадратна форма. От вътрешната страна на ограждението, на далечния бряг, откъм най-близката до блатото страна, гниеше стара барака. До нея стърчеше хилав бор, украсен до средата с ръждиви коледни лампички. В резервоара растяха водна леща, хортензии и лилии. Водните кончета неуморно патрулираха над сивата, на места черна повърхност. Жабите предупреждаваха за дъжд толкова шумно, че заглушаваха шурците, а от края на тревата и храстите от другата страна на резервоара се носеше бърборенето и оживлението на мушитрънчета и щръклици.

Една самотна синя чапла стоеше тържествена и притихнала по средата на резервоара. В небето продължаваха да се трупат буреносни облаци и

перата ѝ изглеждаха матови на гаснещата светлина.

— Трябва ли да ви благодаря за това? — попита Призрачната птица. Двамата се бяха облегли на оградата. Лявата ѝ ръка беше съвсем близко до неговата дясна и той леко се отдръпна.

— Не благодарете за това, което ви се полага — отвърна Контрол и тя леко обърна глава към него. Видя едната ѝ повдигната вежда над замисленото ѝ око и неопределената уста. Беше го чул някога от дядо си по бащина линия по времето, когато продаваше щипки за пране от врата на врата. — Не съм изгонил щъркелите — добави той, защото всъщност не бе искал да казва първото.

— Миешите мечки са най-лошите хищници на гнездата им — каза тя. — Знаете ли, че съществуват отпреди последната ледникова епоха? На юг живеят в колонии, но тук са застрашен вид и затова са по-самотни.

Контрол беше проверил. Щъркелите трябваше вече да са се върнали, ако изобщо имаха такова намерение. Но обикновено се връщаха на едни и същи места.

— Мога да ви дам само трийсет-четирийсет минути — каза той. Идващото им тук вече му се струваше ужасен каприз, даже опасен, макар да не знаеше за кого. Но също така знаеше, че след сутрешната среща не може да остави нещата просто така.

— Мразя, когато косят и се опитват да махнат водната леща — отбеляза тя, без да му обръща внимание.

Не беше сигурен как да отговори. Това беше само един резервоар за вода, подобен на хиляди други. Целта му не беше да бъде нечий хабитат. Но да не забравяме, че биологът беше открита на запустял паркинг.

— Вижте, още има попови лъжички — каза тя и посочи, а по лицето ѝ премина нещо, наподобяващо доволство. Контрол започваше да разбира колко жестоко е било да я държат затворена вътре. Може би сега тя нямаше да възприеме разговора им само като разпит.

— Хубаво е тук — каза той, колкото да не мълчи, но наистина беше хубаво. Излизането от сградата се оказа дори по-приятно, отколкото беше очаквал. Мислеше си да я поразпита, но силната миризма на дъжд и тъмните поройни завеси в далечното небе бързо приближаваха и той се отказа.

„Питайте я за директора — беше наредил Гласът. — Питайте я дали директорът е споменавала, че вече е пресичала границата.“ Изблъска тия мисли. Ти си холограма. Ти си конструктор. Ще хвърлям стръв през борда, докато кръвта ти кипне от гняв и вече не можеш да плуваш.

Призрачната птица побутна с обувката си голям черен бръмбар, който неистово и неспирно се луташе между брънките на оградата.

— Знаете ли защо се държи така?

— Не — призна Контрол.

През последните четири дни бе осъзнал, че доста неща не знае.

— Просто пръскат с инсектициди. Надушвам ги. Можете да видите следите от пяна по черупката му. Това ги обърква и убива; не могат да дишат от химикала. Може да се каже, че изпадат в паника. Мъчат се да се махнат от това, което вече е проникнало вътре в тях. Накрая се успокояват, но само защото кислородът вече не им стига, за да се движат.

Тя изчака бръмбарът да стъпи на плоска земя, след което тежко и рязко стовари крака си отгоре му. Чу се изхрущяване. Контрол извърна очи. Някога, в желанието си да прости на приятелка, която го беше разстроила, баща му бе казал, че тя чува различна музика.

„Питайте я за празния паркинг“, бе наредил Гласът.

— Защо според вас в крайна сметка се озовахте на онзи празен паркинг?
— попита Контрол най-вече с умиротворителна цел. Всеки от ония тримата можеше да докладва на Грейс.

— В крайна сметка се озовах тук, в „Съдърн Рийч“.

В гласа ѝ се бе промъкнала предпазлива нотка.

— Какво означава за вас онова място?

— Същото като това или нещо повече?

— Не мисля, че там е трябвало да отида — отвърна тя след кратко мълчание. — Просто усещане. Помня как стигнах дотам и в началото не го познах, а после се разочаровах.

— Как така се разочаровахте?

Призрачната птица сви рамене.

Линиите на светлината чертаеха фантастични земи в небето.

Гръмотевиците звучаха като обвинителни гласове.

Питайте я дали е оставила нещо на паркинга. Това негов въпрос ли беше или на Гласа?

— Оставихте ли нещо там?

— Не, или поне не помня.

Контрол каза нещо, което беше репетиран предварително:

— Скоро ще трябва да бъдете по-откровена по отношение на спомените си. Ако не получат резултат, ще ви отведат оттук. И аз няма да имам думата къде да ви изпратят. Може да се окаже по-зле оттук, много по-зле.

— Нали ви казах, че не съм биологът? — попита тя тихо, но с жлъч в гласа.

Питайте я какво е.

Той неволно потръпна, макар да бе искрен, когато каза, че тя не му дължи нищо, задето я е довел при водния резервоар.

— Старая се да бъда откровена. Аз не съм тя... и вътре в мен има нещо, което не разбирам. Някакво... сияние... вътре.

В медицинските картони не пишеше нищо, освен за повишената ѝ температура.

— Нарича се „живот“ — отвърна Контрол.

Тя обаче не се засмя, а тихо каза:

— Не мисля.

Ако в нея имаше „сияние“, то в него се криеше мрак. Дъждът приближаваше. Силен повеи пропъди влажността от въздуха. По водата се надигнаха вълнички, а вятърът засвири в бараката. Малката елхичка се заогъва напред-назад.

— Съвсем сам сте тук, Джон, нали?

Не се наложи да ѝ отговори, защото заваля, и то силно. Искаше му се бързо да се приберат, за да не се намокрят, но Призрачната птица не беше на същото мнение. Тя държеше да пристъпва бавно и премерено, докато дъждовните капки бодяха лицето ѝ като иглички, спускаха се по шията ѝ и пропиваха блузата ѝ.

Синята чапла не помръдваше, съсредоточена върху плячката си под повърхността.

ВИТАНИЯ

000:

Сега в сънищата му небето е тъмносино, с едва загатнат проблясък от светлина. Той гледа от водата към скалата високо над него. Вижда силует, който се визира надолу към него от върха... вижда как се навежда през ръба... навежда се повече, отколкото е възможно за човек, но той продължава и се навежда още по-напред, от скалата се ронят камъчета и падат във водата наоколо. А той лежи и чака в основата на скалата, плува огромен и непознаваем сред други чудовища. Чака в тъмнината беззвучното падане, без пръски, без вълни.

020: ВТОРО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Неделя. Ледокоп, забит в мозъка, вече покрит с короната на тъпо, но упорито главоболие, което тръгва от основата на черепа му и се разпростира напред. Сателитен щит, пазещ го от всичко по-враждебно, което би могло да се вмъкне в гнилата му орбита.

Чаша кафе. Осеян с трохи ламиниран плот с гледка към мръсната улица през чистия прозорец. Разклатен дървен стол и треперещи ръце, опитващи се да го задържат стабилно. Блед спомен за евтин дезинфектант за под, който го стиска за гърлото. Зад гърба му някаква жена повтаря поръчки, докато той се опитва да заграби по-голяма част от бара, за да не седне друг клиент до него. По закачалката за палта от лявата му страна личи, че някои хора са дошли тук през зимата и така и не са си тръгнали.

Гласът, слаб и прекъсващ, но все пак настоятелен, отпреди векове: „В ред ли е домът ви? В ред ли е домът ви?“

Кажете ми, моля, в ред ли е домът ви?“

В ред ли беше домът му?

Контрол не се бе преобличал и къпал от два дни. Усещаше собствената си наситена миризма като на животно, високо ценено от траперите.

Потта отново избива от порите на челото му, протягайки умолително ръце към все по-жаркото слънце на Хедли през прозореца. Вентилаторите в кафенето се задъхват. Валяло е от предния следобед до среднощ и навсякъде има големи локви, пълни с малки кафяви неща, подобни на скариди, сгърчени и умрели в ръждива агония с изпаряването на водата.

Контрол беше спрял в края на улица „Емпайър“, на пресечката с „Мейн стрийт“. Когато беше тийнейджър, кафенето беше ретро павилион за безалкохолни. Сядаше с приятелите си на витрината с климатик и с признателност хапваше сладолед и отпиваше от кореновата бира, докато си бъбреха за момичета и спорт. Хубаво беше тогава, нещо като убежище. С времето обаче правите бохемски улици на известния като железничарски квартал бяха окупирани от проститутки, мошеници, наркомани и бездомници, които нямаха къде другаде да идат.

Докато чакаше неизбежното телефонно обаждане, Контрол гледаше през прозореца и правеше дисекция на ежедневния тероар, който се разиграваше от другата страна на улицата, пред магазина за алкохол. На ъгъла стояха двама скейтбордисти, толкова неестествено слаби, че приличаха на недохранени хрътки, с тениски, прокъсани дънки и петгодишни маратонки без чорапи. Единият държеше някакъв кафяв мелез на повод, предназначен за значително по-голямо куче.

Не ги ли беше виждал, докато тичаше? Беше тъмно, не можеше да бъде сигурен, че са били те. Но не беше изключено.

След минути към тях се присъедини жена, която определено беше виждал и преди. Висока, със синьо военно кепе върху боядисана в червено къса коса и синя куртка с дълги ръкави, златни ресни на раменете и ръкавели. Белият потник под куртката не покриваше голия ѝ корем. Сините панталони с матов златист кант свършваха по средата на прасците ѝ, под които се виждаха босите ѝ, мръсни крака с яркочервен лак на ноктите. Напомняше на облеклото на рокзвезда от осемдесетте.

Лицето ѝ беше зачервено и тя говореше оживено със скейтбордистите, дори малко вманиачено, като в същото време сочеше надолу по улицата и млъкваше, щом видеше пешеходец, за да се приближи към него с изразителни жестове, докато му разказваше някаква сложна история за трудностите си или обяснение за това, което искаше. Или дори нещо повече. Пари ли просеше? Или храна? Първите двама, които не ѝ обърнаха внимание, отминаха спокойно, но скейтбордистите ѝ казаха нещо и тя се разкрещя след третия, като че ли се бе отнесъл грубо с нея. Провокиран от това, иззад контейнера за боклук в другия край на магазина внезапно изскочи дебел чернокож мъж със син найлонов шлифер, твърде топъл за всеки сезон в Хедли, все едно беше статист в пиеса, и се скара на мъжа, обидил червенокосата жена. Контрол чуваше обидните думи през стъклото. После дебелият се скри обратно зад контейнера, изчезна като привидение.

А може би жената носеше перука. Може би мъжът с шлифера нямаше нищо общо с малката им сценка.

Червенокосата жена вече беше забравила за обидата и без да напуска полезрението на Контрол, заобиколи от другата страна на ъгъла, за да застане с лице към движението на „Емпайър“ в сянката на магазина. Единият от скейтбордистите я последва и ѝ предложи цигара. Двамата се облегнаха на тухлената стена и продължиха оживения си разговор. Вторият скейтбордист, когото Контрол беше изгубил от поглед, излезе от магазина за алкохол с отворена кучешка консерва — ето че Контрол беше пропуснал нещо много важно за този магазин — и с някаква пръчка и силно дрънчене я изсипа на купчинка върху тротоара точно пред входа. После раздробя купчинката с ръба на консервата и по някаква причина замери с кутията дебелия негър, полускрит от очите на Контрол зад боклука. Реакция не последва, а и помярът не показва ентузиазъм относно храната.

От време на време заговаряха някой клиент, излизащ от кафенето, или се приближаваха до витрината от неговата страна на улицата, но като че ли не забелязваха присъствието му. Поради факта, че не го бяха виждали повече от час или активно се стараеха да го игнорират, сякаш точно той беше публиката им, изглеждаше все едно разиграват ритуал точно пред него. Всичко това имаше по-дълбоко значение, макар Контрол да знаеше, че това може да е измамна мисъл, и то опасна. Централата рядко наемаше аматьори, въпреки че не беше невъзможно. Вече нищо не беше невъзможно. „Има ли нещо в крайчеца на окото ви, което не можете да извадите?“ Поредните думи на Гласа, които той изтълкува като: „Има ли нещо в крайчеца на окото ви, което не виждате?“ Още нещо, казано от Гласа, което беше приел като прикрита подигравка.

Ако сцената пред него беше невинна, дали можеше да изчезне в нея, да премине от тази страна на витрината към другата? Или имаше конспирация дори в купуването на кучешка храна и просенето на пари за пиячка? Тънкости, които може би му убягваха.

* * *

Първата работа на Контрол в съботната сутрин бе да се обади на Гласа от дома си. Беше сложил електронен рупор с таймер отстрани на бюрото си и

го беше нагласил. Отдясно беше поставил сигналнооранжевия лист с бележките си и химикалка. Изпи чаша уиски. Удари с юмруци по бюрото: веднъж, два пъти, три пъти. Пое си дълбоко въздух. После се обади и включи Гласа на високоговорител.

Скърцане и шумолене, преди Гласът да се обади. Без съмнение беше в кабинета на долния етаж на имението си. Или в сутерена на евтин хотел. Или в хамбара на някоя ферма, под прикритие при пилетата.

— В ред ли е домът ви? — попита Гласът. Говореше някак лениво, като че ли мегалодонът току-що се е пробудил от дрямка в ледените си води. Тонът му звучеше обидно и Контрол потръпна от хлад; опита се да изцеди безпокойството си и да го замести с някаква форма на отвращение, пронизана от инат.

Пое си дълбоко дъх и за да изпревари всичко останало, което Гласът можеше да каже, се впусна в крещяща тирада от най-злостни и нецензурни обиди, докато гърлото го заболя. След като замълча от изненада, Гласът извика: „Стига!“, а после измърмори нещо дълго, треперещо и витиевато. Контрол изгуби нишката. Рупорът изрева. Контрол не му обърна внимание и прочете думите на оранжевия лист. Отбеляза първия ред. Отново се впусна в поредица от обиди. „Стига!“ Гласът отново измърмори нещо, този път влажно, кратко, стрелкащо. Контрол се унесе, унесе и забрави. Рупорът изрева. Контрол видя думите на оранжевия лист. Отбеляза и втория ред. Обиди. Мърморене. Унес. Рупор. Контрол видя думите на оранжевия лист. Отбелязване. Повторение. Изплакване. Повторение. Пети път. Шести път. На седмия път сценарият се промени. Изля върху Гласа всички измърморени, гърлени, влажни, меки думи, които беше намерил в „пищова“ на директора. Чу влажната въздишка и писък на мишената, после трона залп от думи насреща си, но немощни, откъслечни, понятни.

Това остави белег. Съмняваше се, че заклинанието е имало пълноценен ефект, но важното беше, че Гласът вече знаеше и бе преживял нещо неприятно.

Рупорът изрева. Контрол видя думите на оранжевия лист. Свърши. Но и с Гласа беше свършено. Щеше да се наложи да му намерят друг контролор, който да им върши работата и да не е толкова манипулативен.

— Искате ли да ви разкажа един виц? — попита Контрол. — Каква е разликата между фокусника и шпионина?

После затвори.

В петък вечерта, след енергично тичане, беше прегледал записите от разговорите си с Гласа в сряда и четвъртък. Беше подозрителен, не вярваше на начина, по който той навлизаше и се оттегляше от разговорите им, нито как проникваше в мислите му. Взе Чорисо в скута си и пусна звука от лаптопа си през телевизора. Видя как Гласът използва хипнотични команди, видя себе си разфокусиран, как главата му се носи над шията и очите му трепкат, докато Гласът, без да се отказва от металическото си, гърлено прикритие, му даваше заповеди и внушения. Гласът му казваше да не се тревожи за Уитби, да остави настрана безпокойството си, да го сведе до минимум, защото „Уитби никога не е бил от значение“. После обаче даде на заден ход и изяви желание Контрол да проследи Уитби в странната му стая. Дали беше привлечен към скривалището му от някаква подсъзнателна информация? Препратка към Грейс и заповед да се върне в кабинета ѝ, последвани от колебаене и

коментари, че е „твърде рисковано“, когато научава за новия код на ключалката. Силно раздразнение по повод бележките на директора и бавния напредък в поддръждането им. Последното се дължеше най-вече на дезорганизацията на директора и Контрол се чудеше дали хаосът не е бил целенасочен. Дали именно Гласът не му бе казал да се представи като „Контрол“ в агенцията? Той отхвърли тези умопомрачителни мисли.

Докато Контрол линееше под хипнозата, Гласът говореше с острота и фокус, които иначе му липсваха, и с нехайна перверзност му казваше, че следващия път иска да завършат „с виц“. Доколкото виждаше, бе служил и за жив касетофон на Гласа. Гласът изтръгваше дословно повторение на разговорите му, което обясняваше защо се бе прибрал толкова късно вкъщи в сряда, макар да му се струваше, че е приключил бързо. Контрол беше изпратен на експедиция в „Съдърн Рийч“ и също като всички пратеници в Зона Х, никой не му бе казал истината. С право му се струваше, че получава информацията твърде откъслечно. Какво ли друго бе правил, без да разбере?

Затова взе един лист в сигнално оранжево, който да не може да пропусне, и написа:

— „КОНТРОЛ, ТИ СИ ПОДЛОЖЕН НА ХИПНОТИЧНО ВНУШЕНИЕ ОТ ГЛАСА!

— Отбележи този ред и започни да крещиш обиди.

Мини на следващия ред.

— Отбележи този ред и започни да крещиш обиди.

Мини на следващия ред.“

Изплакване, повторение, изведен от рупора, върнат от рупора. До последния ред, на който пишеше: „Отбележи този ред и повтори тези фрази“, след което следваха всички фрази, открити на бюрото на директора. За да изкрещи и тях.

И вие ли се вълнувате?... Възможност за значителна вариация... Парализата не е състоятелен анализ... Консолидация на властта... Няма полза от риска... Носи се, носи се, но не като човек, а като нещо свободно и плаващо...

Да претовари системата, както не бяха успели учените с белите зайци. Да докара Гласа до колапс.

Контрол беше предаден; сега нямаше да има и миг, без да погледне през рамо. Видя биолога до водния резервоар; двамата гледаха бараката. Поведете я обратно към агенцията и тя ги погълна. Майка му го води за ръка по пътеката към лятната къща, дядо му ги чака, енигматична усмивка превръща лицето му в загадка.

* * *

Лекарството за откритията му, за да не се налага да мисли за тях, беше своеобразна миниатюрна самоанихилация, докато вървеше неустрашимо от съботния следобед към неделното утро, през малкото, но пухкаво шкембе на Хедли, в което, по всичко личеше, изобщо бяха забравили за съществуването на „Съдърн Рийч“. Спомни си една зала за билиард — потракването на топките една в друга, ударите и тупванията, приятното усещане на сукното на масата, тъмнината, миризмата на тебешир и цигари. Уцелването на шега на бялата

топка с осмицата, тебеширеният отпечатък от ръка върху дънковия задник на някаква жена, макар че като се замисли по-късно, тя сигурно сама си я беше лепнала там. Скоро след това си тръгна; оказа се, че баналността на зърнестото утринно слънце, гледано през прозорците на евтин мотел, отпечатъкът от тяло върху чаршафите, използваният презерватив, не го интересуват толкова, колкото си бе представял. Това бяха видения за други, поне в този момент — просто защото му се струваше, че искат твърде много усилия. Пак щеше да остане на същото място. Пак щеше да чува Лаури от записите. Пак щеше да вижда, несъмнено на забавен каданс, как Грейс му предлага остатъка от съдържанието на кутията си с оплаквания. Умът му пак щеше да бръмчи, да се свива и разширява, захапал Зона Х.

Вмъкна се на късния филм в едно окаяно кино със залепнали дъвки и петна от кока-кола по мърлявия син мокет. Беше единственият зрител. Противно на всички очаквания, киното беше оцеляло от юношеските му години досега. Филмът беше ужасен — научна фантастика с дупки в сюжета почти като след извънземна намеса от някакво висше измерение. Но тишината и хладината на залата успокоиха изопнатите му нерви. Докато не стана време да се отправи към следващия бар. Пътят го поведе до брега и епично обикаляне на кръчмите по него. Чейни ли тропаше по вратата и питаше дали е добре?

Обърна три уискита на едно толкова западнало място, че си нямаше име. Пи местна шльокавица на някакъв купон недалеч от кея, от който преди години беше гледал през реката. Повтаряше си, че хипнозата е дреболия, че не е важна, че нищо не значи. Абсолютно нищо. Голяма работа. Хрумна му да се обади на майка си. Не можеше. Прииска му се да се обади на майка си. Невъзможно.

До следващия бар стигна вече пиан, за да се сблъска с призрак. Тази вечер вече бе зърнал няколко — извивка на устна, събуждаща спомен, потрепване на клепач, движението на нечия ръка по масата. Онези обувки. Онази рокля. Но когато срещнеш истински призрак — Нещото в Своята Цялост — то е шок. То спира дъха ти. И дъхът ти остава вътре в теб, заключен, без да можеш да го ползваш. Спира пулса ти и мърмори зловещи прокоби за бъдещето. А когато се върнеш в настоящето, отначало се чудиш кой си, защото Призракът в Своята Цялост направи Контрол различен отпреди — нещо средно между човека, който беше, и човека, който бе станал. И все пак това беше само привидение. Жена, която е познавал в гимназията. Силно. За първи път. Достатъчно близо, за да се почувства така, сякаш проявява неуважение към биолога, сякаш нашествието на призрака накърняваше впечатлението му за призрачната птица. Нищо, че беше глупаво. И всичко още повече го отдалечаваше от „Съдърн Рийч“.

Докато се опитваше да избяга от лепкавите остатъци на това преживяване, въртележката на компаса му го отнесе, замаян и пиан като кирка — в рокерски бар, където седна точно до помощник-директора. В два през нощта тук все още кипеше живот. Вонеше на пикня, все едно котки бяха маркирали територията си. Контрол я дари с недискретна широка усмивка, съпроводена с разбиращо кимване. Тя го погледна с безучастна неутралност.

— Папката е празна. Няма нищо за нея.

За кого? За какво говори?

— И да можехте да ме вкарате в специалния си ад, аз все едно работя там — цял живот, нали?

По средата на монолога той осъзна, че това не може да е наистина Грейс и че думите може би дори не излизат от устата му.

Тя го вбеси с прямотата на немигащия си поглед.

— Няма защо да гледате така — добави той. Този път сигурно наистина изрече думите на глас.

— Как? — попита тя, извърнала леко глава настрани. — Като човек, който се е отрязал до безсъзнание в моята кръчма? Вървете по дяволите.

При това предложение той се изпъна назад на стола си, опитвайки се да събере мислите си като части от игра.

Тежест върху гърдите му в мрака и светлината. Мислеше си, че е по-умен. Мислеше си, че тя е затънала в старите модели на мислене. Оказа се обаче, че и новите не помагат. Време за още едно питие някъде другаде. Забрава. После — отново прегрупиране на силите.

Контрол срещна подозрителния ѝ поглед, докато си тръгваше с глупава усмивка. Напредваше. Тя се отдалечи от него, изтласкана от течението от отворената врата на бара и осъдителния поглед на уличните лампи.

* * *

Контрол потърка лицето си; не му допадаше наболата брада. Опита се да изтрие мъглата в съзнанието си, киселия вкус в устата си, болката в ставите си. Убеден беше, че в даден момент Гласът му е казал: „Има ли нещо в крайчеца на окото ви, което не можете да извадите? Аз мога да ви помогна.“ Разбира се, особено ако вие сте го сложили там.

Жената с униформата вероятно беше наркоманка и определено бездомна. Човек използва аматьори за наблюдение, когато обектът е „от фамилията“, когато иска максимално да използва естествения пейзаж — тероара — или когато фракцията му е съсипана или безпомощна. Хрумна му, че тя не го забеляза, защото ѝ е платено да се преструва, че не го забелязва.

Скейтбордистът с кучето очевидно отстояваше уличния ъгъл като своя територия, споделяйки го с дебелия пияница. И в двамата имаше нещо, което изглеждаше по-естествено, може би защото елементът на театър — изсипването на кучешката храна на тротоара — не съвпаднаше с идеята да не привличат внимание. Другият скейтбордист си беше тръгвал и връщал няколко пъти, но Контрол не го видя нито веднъж да предава дрога, пари или храна на другите. Може би беше решил да види какво е да живееш така за един ден или беше съгледвач на някоя по-едра риба, или беше шпионин на майка му, част от сценария. А може би не се случваше нищо и това бяха трима души, които се познаваха, помагаша си и просто бяха изпаднали.

Една от особеностите на това, да стоиш толкова дълго на едно място, беше, че докато наблюдаваш, започваш да добиваш усещането, че и теб те наблюдават. Затова и не се изненада, когато телефонът му позвъни. Точно това обаждаше очакваше.

— Разбирам, че си се държал лошо.

— Здравей, майко.

— Зле ли ти е? Звучиш зле.

— Добре съм. Имам пълен контрол над способностите си.

— Тогава защо ми се струва, че си откачил? — Каза го със сухия професионален тон, който използваше, за да прикрива чувствата си. Усещане, че се държи с него така, както с всички други агенти на свое подчинение.

— Вече изхвърлих мобилния телефон, майко. Така че не си и помисляй да връщаш Гласа.

Ако се беше обадила вчера, сега щеше да крещи на нея.

— Винаги можем да ти намерим нов.

— Бърз въпрос, мамо. — Тя мразеше думата „мамо“, едва понасяше „майко“. Би предпочела да я нарича Севърънс, въпреки че беше единственият ѝ син. Това той добре знаеше. — Ако трябваше да изпратиш някого на опасна експедиция, да кажем, в „Съдърн Рийч“, как щеше да го накараш да запази спокойствие и самообладание? Какви средства би използвала?

— Обичайните неща, Джон. Но не ми харесва, че ми говориш с този тон.

— Обичайните неща? Като хипноза, може би? Подкрепена с предварително кондициониране в Централата?

Той говореше тихо, въпреки че изпитваше желание да се разкрещи. Кафенето му харесваше. Не искаше да го помолят да напусне.

Пауза.

— Да, би могла да влезе в играта, но само при строги правила и предпазни мерки, единствено за доброто на обекта.

— Може би обектът би предпочел да има избор. Да не се превръща в играчка с дистанционно управление.

Може би би предпочел да не служи за морско свинче; да знае, че надеждите, желанията и нимпулсите му са си *негови* надежди, желания и импулси.

— Обектът може да не разполага с информацията или погледа да участва в решението. Обектът може да има нужда от имунизация, от ваксина.

— Срещу какво?

— Срещу много неща. Въпреки че при първия сигнал, че се случва нещо сериозно, бихме те изтеглили и изпратили екип.

— Какво например? Какво бихте сметнали за сериозно?

— Каквото би могло да се случи.

Вбесяващо неясно, както винаги. Взимаше решения вместо него, както винаги. В момента през него струеше колкото собственото му раздражение, толкова и това на баща му; призраците на всички спорове на масата за хранене или в дневната. Реши все пак да излезе и да говори на улицата, като застана точно до входа на заведението. Нямаше много хора — повечето сигурно бяха още на църква или се друсаха.

— Джак казваше, че ако не дадеш на агента цялата информация, която му е необходима, по-добре да си отрежеш крака — каза той. — Операцията е провалена.

— Твоята операция не е провалена, Джон — отвърна тя с известна настойчивост. — Все още си там. Имаш връзка с нас. С мен. Няма да те изоставим.

— Чудесно, но не мисля, че „ние“ означава Централата. Мисля, че ти имаш някаква тайна фракция в Централата, при това неефективна. Твоят Глас забърка голяма каша, като се опита да изхвърли помощник-директора. Дайте ѝ още една седмица и аз ще стана административен сътрудник на Грейс.

Или целта беше да се изгуби времето и вниманието на Грейс?

— Няма фракции, само Централа. Гласът е под голямо напрежение, Джон. Особено сега. С всички ни е така.

— Да бе, нямало фракции. — Сега той беше Джак и не можеше да остави току-така темата. — Да бе, нямало. Да бе, няма. Да бе, казваш.

— Няма да ми повярваш, Джон, но аз ти направих услуга, като те изпратих в „Съдърн Рийч“.

Всички бяха забравили определението за „услуга“. Първо Уитби, после Грейс, сега майка му. Нямаше си доверие, че ще отговори, както трябва, затова и не го направи.

— Много хора са готови да убият за тази позиция — додаде тя.

И за това нямаше отговор. Докато говореха, жената изчезна и фасадата на магазина опустя. Някога това беше универсален магазин. А много преди да се появи Хедли, тук, по реката, бе имало индианско поселище — знаеше го от баща си — а останките му също спяха под магазина за алкохол.

Под магазина имаше лабиринт от варовик с подземни води и тесни пещери, в които плуваха слепи раци албиноси и луминесцентни сладководни риби. Заобиколени от смазаните останки на множество твари, овалени в пръст, притиснати от основите на сградите. Дали представата на биолога за улицата би била такава; дали би съзряла това в нея? Тя сигурно би видяла и едно възможно бъдеще на това място: как магазинът се срутва под тежестта на превзелите го пълзящи растения и бруленето на ветровете, за да стане също като затъналите в тресавищата, покрити с мъхове хълмове край Зона Х. Загуба, за която сигурно не би страдала. Или напротив?

— Там ли си, Джон?

А къде другаде?

Контрол отдавна си фантазираше, че майка му е взела под крилото си някой друг като протеже навсякъде и във всичко, което правеше. Някой, изваян, обучен и изпращан да поправя грешките, допуснати от Контрол. Мислеше си го понякога, когато се чувстваше особено несигурен или уязвим, а друг път само като полезно умствено упражнение. Ето че сега се опитваше да си представи идеално сресаното и спретнато протеже, което влиза и поема „Съдърн Рийч“ в свои ръце. Какво по-различно би направил този човек? Как би постъпил *точно в този момент*?

В това време майка му продължаваше да говори и, както изглеждаше, да го лъже.

— Аз обаче се обадох най-вече, за да добия актуална представа, да разбера дали мислиш, че *напредваш*.

Това беше опитът на майка му да разбие мълчанието му с извинение. Слабо ударение върху „напредваш“.

— Знаеш точно какво става.

Гласът със сигурност й бе казал всичко, което знаеше, до момента, в който го бе изкарал от равновесие.

— Така е, но не съм чувала твоята гледна точка.

— Моята гледна точка? Моята гледна точка е, че попаднах в змиарник с превръзка на очите и ръце, вързани зад гърба ми.

— Не драматизираш ли прекалено много? — усъмни се светкавицата.

— Не достатъчно, като се има предвид какво си направила с мен в Централата. Губят ми се часове, ако не и цял ден.

— Нищо особено — отвърна тя с безизразен тон, издаващ отегчението й от тази тема. — Нищо особено. Подготвих те, затвърдих решимостта ти, това е. Накарах те да виждаш едни неща по-ясно, а други — не чак толкова.

— Като например да ми внушиш фалшиви спомени или...

— Не. Подобни неща биха те превърнали в твърде скъп модел, който никой тук не би си позволил. Или поне не би си позволил да те изпрати в „Съдърн Рийч“. Защото всеки би извършил убийство, за да получи тази работа.

— Лъжеш ли ме?

— Надявай се да не е така — отвърна енергично тя, — защото друго освен мен нямаш. Пък и никога няма да разбереш със сигурност. Винаги си бил от хората, които се опитват да обелят всички пластове, дори да няма пластове за белене. Затова го приеми на доверие — от бедната си, многострадална майка.

— Виждам те, майко. Виждам отражението ти в стъклото. Ти си точно зад ъгъла и ме наблюдаваш, нали? Не са само пратениците ти. Ти самата си в града.

— Да, Джон. Затова има такова тенекиено ехо. Затова думите ми сякаш попадат в глухи уши — защото ги чуваш два пъти. Очевидно сама се прекъсвам.

Заля го особена вълна. Почувства се издължен и изпънат, гърлото му пресъхна.

— Мога ли да ти вярвам? — попита той. Писнало му беше от този спаринг.

Явно нещо искрено и открито в гласа му я трогна, защото тя изостави дистанцирания тон и каза:

— Разбира се, Джон. Не можеш да ми вярваш *как* ще стигна някъде, но трябва да ми вярваш, че знам къде отивам. Винаги знам къде отивам.

Това ни най-малко не му помагаше.

— Искаш да ти вярвам? Кажи ми, майко. Кажи ми кой беше Гласът.

Ако не му кажеше, вътрешният му импулс беше просто да изчезне в търбуха на Хедли, да се слее с пейзажа и повече да не се върне.

Колебанието ѝ го изплаши. Изглеждаше искрено, не изиграно. Колко ли зле беше положението в Централата, ако тя се колебаеше дори сега?

— Лаури. Божията истина е това, Джон. Гласът беше Лаури.

Значи не беше на трийсет години от него. Дишаше право в ухото му.

— Кучи син.

Пропъден и завърнал се с филма, който щеше вечно да се върти в главата му. И сега го виждаше.

Лаури.

„Я провери под седалките за дребни монети, Джон.“ Дядо Джак го гледаше, докато държеше пистолета в ръце.

На прозореца рязко се почука. Беше майка му, която се бе навела да погледне. Въпреки конденза по стъклото Контрол разбра, че *е* видяла оръжието в скута му. Вратата се отвори. Пистолетът внезапно изчезна, Джак, от своя страна, беше изритан навън и седна на бордюра до колата, а майка му застана над него. Контрол рискува да свали малко задния прозорец и се наведе напред, за да ги вижда по-добре през предното стъкло. Майка му говореше тихо на дядо му, скръстила ръце и вперила поглед напред, сякаш той беше на нивото на очите ѝ. Пистолетът не се виждаше.

Майка му излъчваше заплахата, каквато Контрол никога не бе виждал в такава концентрирана форма. Говореше тихо и той не чуваше по-голямата част от думите ѝ, но тонът и бързината му напомняха на наточен касапски

нож, с лекота прерязващ суровото месо. Дядо му кимаше по особен начин, сякаш го натискаше невидима сила или майка му движеше главата му.

Тя отпусна ръце, обърна се към дядо му и Контрол чу: „Не по този начин! Не по този начин. Не можеш да го принудиш.“ По някаква причина той се зачуди дали говори за пистолета или за тайния план на дядо му да го заведе на ревюто на дамско бельо.

После тя се върна при колата, за да го вземе, а дядо му се качи и бавно потегли. Когато си влязоха обратно въщи, Контрол изпита облекчение. Не се налагаше да ходи на ревюто на бельо. По-късно можеше да отскочи до съседите.

Майка му спомена инцидента само веднъж, след като влязоха вътре. Свалиха палтата си и отидоха в дневната. Тя извади пакет цигари и запали една. С буйната си къдрава коса и слабо телосложение, облечена в бяла блуза, червен шал, черни тесни панталони и високи токчета приличаше на модел от списание. Пушещ модел. Развълнуван модел. След като току-що бе открил, че е способна да се бори свирепо за него, той научи още едно ново нещо: досега не знаеше, че пуши.

Само че сега тя обърна всичко срещу него, сякаш той беше виновен:

— Какво, по дяволите, си мислеше, Джон? Какво си мислеше?

Изобщо нищо не мислеше. Беше видял как дядо му намигва, когато споменава за ревюто; харесало му бе, че човекът, който понякога беше строг и му се караше, сега му се доверяваше и разчиташе, че ще пази тайна от майка си.

— Не пипай оръжия, Джон — каза майка му, като крачеше напред-назад. — Никога не пипай оръжия. И не прави всяка глупост, която дядо ти иска от теб.

По-късно Контрол реши да пренебрегне първата заповед, дори наричаше пистолетите си „дядо“ и „деди“, но спазваше втората, която бездруго изглеждаше по-важната. Използваше оръжия, но не ги харесваше и не обичаше да разчита на тях. Миришеха като перспективата си.

Контрол никога не разказа това на баща си, защото се боеше да не го използва срещу майка му. И едва по-късно осъзна, че цялото пътуване всъщност е било заради пистолета, че целта е била да го намери. Че вероятно е било нещо като изпит.

Докато седеше в кафенето, след като майка му затвори, в съзнанието му се промъкна мисълта, че може би гневът на майка му за оръжието е бил сам по себе си жива картина, тероар, със съучастниците Джак и Джаки — актьори в сцена, замислена да му повлияе или да го насочи по определен път още на тази невръстна възраст. Да постави началото на нещо като индоктринация в семейната империя.

Вече не беше сигурен, че различава нещата, които някой иска той да намери, от другите, които открива самостоятелно. Кулата можеше да се превърне в яма. Разпитите на биолога — в капан. Член на експедицията можеше да се завърне трийсет години по-късно под формата на глас, шепнещ странни неща в ухото му.

Когато в неделя вечер се прибра въщи, провери записа от разговора си с майка си и изпита огромно облекчение, след като не намери празни места и знаци, че майка му го лъже.

Убеден беше, че в Централата цари хаос и че го е управлявала фракция с помощта на хипнотичен контрол. Сега таванът без съмнение се срутваше върху тайното мазе, а мегалодонът нервничеше в пропукания си аквариум. Грейс го беше окървавила. Него. После Контрол му беше нанесъл втори удар.

„Само Лаури имаше достатъчно опит от «Съдърн Рийч» и Зона X, за да бъде полезен“, беше обяснила майка му, след което бе продължила да говори за Лаури, докато Контрол не се почувства така, сякаш някаква историческа фигура бе оживяла от портрета си, за да му се представи. Съсипана, френетична, реабилитирана историческа фигура, която твърдеше, че не си спомня нищо извън видеозаписите. Някой, повишен вероятно само от съжаление или от разкаяние, или по друга причина, но не и поради компетентност.

— Лаури е задник.

За да я накара да млъкне. Само защото някой е оцелял, само защото са му лепнали етикет на герой, не значи, че не може да бъде и задник. Трябва да е била отчаяна, да е нямала друг избор.

— Знаех, че може да има неща, които би казал на него, но не и на мен. Знаехме, че може би ще бъде по-добре, ако не знаеш... някои от нещата, които трябваше да направиш.

Гневът се примеси със задоволството, че ги беше надушил, че поне една променлива беше отстранена. Потребността да научи повече се бореше с чувството, че вече знае твърде много. В същото време се опитваше да пропъди нова тревожна мисъл: че властта на майка му има граници.

— Има ли нещо, което не ми казваш?

— Не — отвърна тя. — Не. Мисията е все още същата: да разбереш какво се случва, което ние не знаем. Фокусирай се върху биолога и изчезналия директор.

Това ли беше мисията? Може би мисията на Гласа, която сега беше негова. Предпочете да приеме лъжата, че му е казала всичко; може би най-лошото вече беше останало зад гърба му. Беше свалил оковите. Беше взел всичко, което Грейс можеше да му даде. Беше видял филмите.

Контрол отиде в кухнята и си наля едно уиски — единственото за деня, и го глътна на един дъх, убеждавайки сам себе си, че то като по магия ще му помогне да заспи. Когато остави празната чаша на плотта, забеляза мобилния телефон на директора до стационарния. Все още приличаше на голям черен бръмбар.

Обзе го предчувствие; спомни си трополенето по покрива по-рано тази седмица. Взе една кърпа за чинии, вдигна телефона с нея, отвори задната врата с Чори в краката си и изхвърли телефона заедно с кърпата в задния двор. Той се удари в едно дърво, отскочи от него и падна във високата трева край оградата. Разкарай се, телефон. Не се връщай. Върви да правиш компания на телефона на Гласа/Лаури в телефонния ви задгробен живот. Предпочиташе да се чувства параноичен или глупав, отколкото засрамен. Зарадва се, че Чори-Чорикинс отказа да хукне след телефона и пожела да остана вътре. Добър избор.

021: ПОВТОРЕНИЕ

Когато дойде понеделник сутрин, Контрол отказа да отиде веднага в „Съдърн Рийч“. Вместо това се отправи към дома на директора — погледна картата в интернет, препаса пистолета си и се качи на магистралата. Беше го включил в списъка със задачи, веднага щом категоризира бележките в кабинета си, само за да се увери, че хората на Грейс наистина са претърсили къщата й така щателно, както тя твърдеше. Потвърждението за манипулацията на Гласа/Лаури, а оттам и на майка му, си оставаше вяло чувство, бръмчащо някъде на заден план. По отговорите личеше, че Лаури не може да му помогне с нищо, не може да му предостави никакви средства — беше манипулиран от някой друг, далечен и недосегаем. Под прикритието на гласа Лаури се спускаше отдалеч като призрак в „Съдърн Рийч“. Сега Контрол се опитваше да ги слее в един човек, в едно намерение.

Когато тръгна, изпита желание изобщо да не се връща в агенцията, да отmine и дома на директора и да поеме по някой страничен селски път, който ще го отведе до къщата на баща му, на около седемдесет и пет километра на запад. Устоя на импулса. Къщата си имаше нови собственици, в двора вече нямаше скулптури. След смъртта на баща му скулптурите си бяха намерили добри осиновители — лели и чичовци, племеннички и племенници, въпреки неговото усещане, че пейзажът от детството му се разпада късче по късче. Така че там нямаше да намери утеха. Нито истинска история. Част от роднините му още живееха в района, но баща му бе спойката между тях, а и той не ги беше виждал от юношеските си години.

Блийкърсвил наброяваше население от около дваисет хиляди души и беше достатъчно голям, за да има няколко прилични ресторанта, малък културен център и три пресечки исторически център. Директорът живееше в квартал, където рядко се виждаха бели лица. Имаше много магнолии, надвиснали борове и дъбове, натежали от мъх. По осеяния с дупки път лежаха подгизнали клони, начупени и съборени от бурите. Масивни кедрови и циментови къщи, някои с тухлени акценти, повечето кафяви, сини или сиви, с една-две коли по алеите, насипани с чакъл или борови иглички. Подмина няколко общински коша за баскетбол, а чернокожи и латиноамерикански хлапета с велосипеди спираха и го зяпаха, докато не се скрие от погледа им. Училището беше свършило преди няколко седмици.

Къщата на директора се намираше в края на улица „Стандифорд“, на върха на един хълм. Контрол избра предпазливостта, паркира на долната улица една пресечка оттам и се качи пеш до задния й двор, следващ наклона на възвишението. Беше обрасъл с неподрязани азалии и внушителни глицинии, част от които здраво увити около стволите на боровете. Зад кръговете от натрупани клетки за птици се виждаха няколко невзрачни островчета от компост. С времето тревата беше пожълтяла и умряла, а корените на дърветата се бяха оголили.

За веранда служеха три циментови полукръга, покрити с листа, а до една паничка, пълна догоре с мръсна вода, гниеше умряла птица. Белите френски прозорци със зелени петна от мухъл бележеха мястото, от което щеше да влезе. Само един проблем: трябваше да разбие ключалката, защото не беше подал официална молба за достъп. Осъзна, че всъщност иска да

разбие ключалката. Не искаше да има ключ. Докато работеше с инструментите, които си беше донесъл, заваля дъжд. Тлъстите капки дрънчаха по нападалите през зимата листа на магнолиите.

Имаше чувството, че някой го наблюдава — може би долови някакво леко движение с периферното си зрение — точно когато успя да отвори вратата. Изправи се и се обърна наляво.

В съседския двор, далече от телената ограда, стоеше чернокожо момиче, девет или десетгодишно, с плитки с мъниста и го гледаше предпазливо. Носеше рокля на слънчогледи и бели сандали с велкро.

Контрол се усмихна и ѝ помахаше. В някоя друга вселена, но не и в тази, Контрол зарязва мисията си и избяга.

Момичето не отговори на поздрава му, но и не избяга.

Той прие това като знак и влезе вътре.

Никой не беше стъпвал тук от месеци, но във въздуха се усещаше леко движение, което му се искаше да припише на невидим вентилатор или климатик, който тъкмо е спрял да работи. Само дето Грейс беше наредила да прекъснат електрозахранването до завръщането на директора, „за да ѝ спестят пари“. Вече валеше толкова проливно, че притъмня, и той включи фенерчето си. Никой не би го забелязал — беше далеч от прозорците, а и те бяха покрити с дълги тъмни завеси. А и повечето хора бяха на работа.

Съседите на директора вероятно я познаваха като психолог с частна практика, без да подозират за ролята ѝ в „Съдърн Рийч“. Ако изобщо я познаваха. Дали снимката в кабинета на Грейс беше аномалия или директорът наистина имаше навик да хапва барбекю с бира в ръка? Дали Лаури някога наистина бе наминавал с бейзболна шапка, тениска и скъсани дънки за хотдог и фойерверки на Четвърти юли? Хората можеха да се удвояват и утрояват, за да станат различни в различни ситуации, но някак му се струваше, че директорът е била самотница. И тук, в дома си, с времето, противно на протокола, а в някои случаи и нелегално, бе носила доказателства и документи от Зона X, заличавайки границата между личния и професионалния си живот.

В тунела от лъчи на фенера малката дневна скоро издаде тайните си: канапе, три фотьойла, камина. Нещо като библиотека зад преградна стена и летящи врати с олющена боя като в каубойска кръчма. Кухнята беше отляво, а след нея имаше коридор: масивен старомоден хладилник, украсен с магнити със снимки и стари календари, охраняваше ъгъла. Вдясно от дневната имаше врата към гаража, а някъде там сигурно беше и спалнята. Цялата къща беше около сто и шейсет квадрата.

Защо бе живяла тук? Със заплатата си би могла да си позволи нещо много по-добро. И Грейс, и Чейни живееха в Хедли, в хубав квартал на средната класа. Може би имаше дългове, които не му бяха известни. Трябваше му по-добро разузнаване. Липсата на информация за директора някак му изглеждаше свързана с тайното ѝ преминаване на границата и способността да запази толкова дълго поста си.

Къщата стоеше празна близо година. Не беше идвал никой, освен Централата. И сега нямаше никой. Но празнотата го изпълваше с безпокойство. Дишаше плитко, пулсът му бе ускорен. Може би причината бе, че разчиташе изцяло на фенерчето; смустващият начин, по който то свеждаше всичко извън яркия си поглед до гъста сянка. Част от него

разбираше, че това е по-близо до операция на терен от всичко, което бе правил от години насам.

До мивката стоеше полупразна чаша с вода, отразяваща светлината като огнен обръч. Вътре имаше няколко чинии, вилици и ножове. Един ден директорът бе оставила всичко, беше се качила в колата и потеглила към агенцията, за да оглави дванайсетата експедиция. Хората от Централата явно нямаха инструкции да почистят след нея... нито след себе си. По килима в дневната личаха следи от обувки, привнесени листа и пръст. Приличаше на диорама от музей, посветена на тайната история на „Съдърн Рийч“.

Грейс може би беше повикала Централата, за да вземе всичко класифицирано, но що се отнася до личните вещи на директора, бяха пипали леко. *Изглежда* нищо не беше докоснато, макар Контрол да знаеше, че са изнесли четири-пет кашона с материали. Изглеждаше само разхвърляно, но без съмнение така и го бяха заварили, ако можеше да се съди по кабинета, който бе наследил. По стените имаше закачени картини и репродукции, а под тях — няколко претъпкани стойки за дискове, пращен плоскоекранен телевизор и евтина на вид стереосистема, върху която бяха натрупани десетки редки стари грамофонни плочи. Нито една от картините и снимките не изглеждаше с личен характер.

До стената, дяляща дневната от библиотеката, беше разположен елегантен златистосин диван. Върху една от възглавниците имаше купчина списания, а пред него стоеше антикварна масичка от палисандрово дърво, която като че ли беше използвана вместо бюро: цялата ѝ повърхност беше затрупана с книги и списания, също като красиво лакираната кухненска маса вляво. Дали беше работила предимно в тези помещения? Беше по-уютно, отколкото очакваше, добре мебелирано и той не можеше да разбере защо това го тревожеше. Дали покъщината вървеше с къщата или беше наследство? Имаше ли директорът нещо общо с Блийкърсвил, преди да постъпи в „Съдърн Рийч“? В главата му се оформяше теория, като смътно запомнена музикална композиция, която можеше да си изтананика, но не и да назове или изсвири.

Докато вървеше по коридора покрай кухнята, забеляза още един факт, който му се струваше странен без особена причина. Всички врати бяха затворени. Налагаше се да ги отваря, сякаш преминаваше през поредица от пропуски. Всеки път, макар да не долавяше заплаха, Контрол беше готов да отскочи назад. Откри кабинет, стая с етажерки, тренажор велосипед и гири, стая за гости с баня срещу нея. Имаше много врати като за такава малка къща, което го наведе на мисълта, че директорът или Централата са се опитвали да скрият нещо. Имаше чувството, че пътува между различни части на мозъка ѝ. Всяка от тези мисли и тяхната съвкупност го плашеха, но след третата врата им тегли една и започна да влиза навсякъде с ръка върху „дядо“ в кобура.

Обиколи библиотеката и погледна през всеки от прозорците на фасадата. Видя обрасла, посипана с клони морава, очукана зелена пощенска кутия в края на циментовата пътека и нищо подозрително. Никой не дебнеше в седан със затъмнени стъкла, например.

Върна се в дневната, мина по другия коридор, покрай вратата за гаража, и влезе в спалнята отляво.

Отначало му се стори, че стаята е била наводнена и водата е отнесла всички мебели към стените. Върху шкафове и скриновете бяха натрупани столове. Леглото беше подпряно до гардероба. Върху него, като плавеи, бяха нахвърляни около седем чифта обувки — от високи токчета до маратонки.

Завивките бяха постлани небрежно. В дъното, иззад вратата на банята, под лъча на фенера му проблесна откачено огледало.

Контрол извади „дядо“, свали предпазителя и започна да го насочва успоредно с фенера, от скриновете към леглото, после към стената, до която някога се е намирало леглото, и дебелите лилави завеси. Внимателно ги дръпна и видя познатите думи под високия хоризонтален прозорец, през който нахлуваше застояла светлина.

„Там където се крие душацият плод от ръката на грешника ще раздам семената на мъртвите“

Написани с дебел тъмен маркер. Същият текст, същата карта като на стената в кабинета му. Сякаш в мига, в който се беше избавил от тях, те се бяха появили в спалнята на директора. Ирационална гледка. Ирационална мисъл. Сега стотици Контроли бягаха от стаята и се качваха в колите си в стотици джобни вселени.

Но надписът си беше тук открай време. Нямаше друг начин. Много немарливо от страна на хората на Грейс да не го премахнат. Твърде немарливо.

Той се обърна към банята.

— Ако вътре има някой, излез. Имам пистолет.

Сърцето му биеше лудо, а ръката му стискаше така здраво фенера, че надали можеше да го пусне.

Никой обаче не излезе.

Вътре нямаше никой, както се увери, щом се насили да диша по-бавно. Огледа всички ъгли, дори малкия килер, в който колкото повече навлизаше, толкова по-дълбок му изглеждаше. В банята намери обичайните неща — шампоан, сапун, рецепта за лекарства за кръвно налягане, няколко списания. Кафява боя и четка за коса със сиви косми по нея. Значи директорът остаряваше и това я притесняваше. Когато светлината от фенера попадна върху четката, тя заблестя, сякаш искаше да си поговори с лъчите, също като надрасканите бележки и скъсаните страници от списанията, които оголваха части от живота ѝ пред очите му и ги правеха така осезаеми, сякаш бяха негови.

Той се върна в спалнята и отново обходи стената с фенерчето си. Не, картината не беше същата. Думите — те бяха същите, съвсем същите. Но ги нямаше бележите за височина. И картата беше различна. На тази се виждаше островът и разрушеният фар, заедно с топографската аномалия и фара на брега. Беше изобразена и „Съдърн Рийч“. Имаше прекарана линия между разрушения и работещия фар и топографската аномалия, която продължаваше чак до агенцията. Приличаха на контролни пунктове на граница, взети сякаш от карта на някогашна империя.

Контрол отстъпи назад и се върна по коридора до дневната. Беше му студено, чувстваше се дистанциран. Не можеше да измисли сценарий, в който Централата бе видяла тези думи и картата, но ги беше оставила там.

Което означаваше, че са се появили след претърсването на къщата. А това означаваше... вероятно означаваше...

Не си позволи дори да си го помисли. Вместо това отиде до входната врата, за да потвърди внезапното си подозрение.

Дръжката лесно се завъртя. Отключено.

Което нищо не означаваше.

Но сега най-ярката му мисъл, единствената му реална мисъл, беше да се измъкне от къщата. Все пак запази достатъчно присъствие на духа, за да

заклучи и да излезе отзад.

Отвори френските прозорци и се озова на дъжда.

Върна се, подтичвайки, при колата си.

Едва когато паркира достатъчно далеч, на главната улица на Блийкърсвил, се обади на майка си, за да ѝ каже какво е намерил и да я помоли да изпрати екип. Ако го беше направил от къщата, щяха да го накарат да остане по-дълго там. Докато говореха, той се опитваше да се самоубеди също толкова енергично, колкото се стараяше и майка му, че това, което е видял, не е каквото си мисли.

— Не прави прибързани заключения, Джон, и не *казвай на Грейс*, защото ще реагира пресилено.

За това беше напълно права. Всеки служител на „Съдърн Рийч“ би могъл да надраска надписа на стената, а първият заподозрян след помощник-директора би бил Уитби. Малката утеха от това предположение беше смутена от видение: как директорът броди наоколо между къщите, през парковете и полята, към гората. Навестява старите си обиталища.

— Обаче има нещо, което искам да ти кажа, Джон.

— Кажи ми го тогава.

Дали не беше издала, че зад Гласа стои Лаури, за да скрие нещо друго?

— Помниш ли къде намерихме антрополога и геодезиста?

— На веранда и зад медицински кабинет.

— Забелязахме някои... несъответствия... на тези места. Отчитаме различни параметри.

— Как така? В какъв смисъл „различни“?

— Все още анализираме данните, но ще поставим и двете места под карантина, макар да не е лесно.

— Но не и запустелия паркинг? Където е била биологът?

— Не.

022: ГАМБИТ

Късна сутрин. Опит за възвръщане на... контрола. Познатата стая за дебрифинг, чиито недостатъци бе престанал да забелязва, в очакване на обаждане от майка му със сведения за къщата на директора, което нямаше да дойде още часове.

Беше уведомил Грейс, че възнамерява да интервюира биолога, и че иска този път и тя да присъства. След няколко минути помощник-директорът влезе с яркожълта рокля на цветя и черен колан на талията — нещо като неделна премяна — без да наднича зад вратата и да се оглежда подозрително, сякаш всеки миг ще я замери с граната. Той веднага се изпълни с подозрения.

— Къде е биологът? — попита тя със заговорнически тон, като видя, че Контрол е сам.

Вместо да отговори, той избута отсрещния стол с крак, придавайки си твърде зает вид над бележките си.

— Съжалявам — каза след малко. — Току-що изпуснахте биолога. Но имаше да ми каже някои много интересни неща. Знаете ли какво ми каза за вас например?

Донякъде очакваше Грейс да съзре в това капан, да стане и да се опита да си тръгне, а той да я убеждава да остане. Но тя не помръдна от мястото си и продължи да го гледа преценяващо.

— Преди да ви кажа, трябва да знаете, че всички записващи устройства са изключени. Това е само между нас двамата.

Грейс скръсти ръце.

— Не възразявам. Продължавайте.

Контрол се почувства фаулиран. Очакваше тя да провери думите му. А може би го беше направила, преди да влезе. Някога дядо Джек казваше, че за такава работа „винаги ти трябва втори човек“. Е, той си нямаше втори човек. Въпреки това продължи нататък.

— Да минем към същественото. Точно преди единайсетата експедиция директорът е прекосила тайно границата, сама. Знаехте ли предварително за намеренията ѝ? Осигурихте ли ѝ материална помощ? Осигурихте ли командване, което да взима решения? Бяхте ли ѝ *съучастник*? Защото точно това ми каза биологът, че е споделила директорът.

Нито едно от тези неща не присъстваше в официалните доклади по случая, които Гласът му беше изпратил по електронната поща преди резкия им разрыв по телефона. Според докладите директорът твърдеше, че е действала сама.

— Интересно. И какво друго ви каза?

Не се долавяше напрежение зад думите. На лицето ѝ дори играеше нещо като полуусмивка.

— Директорът ви е дала инструкции да я чакате на границата всяка вечер в продължение на една конкретно определена седмица три месеца след влизането ѝ в Зона X. За да ѝ помогнете да се върне.

Според дневниците на охраната през тази седмица Грейс си бе тръгвала по-рано от агенцията, макар присъствието ѝ да не беше отбелязано на контролните пунктове.

— Всичко това е минало — каза Грейс. — Какво се опитвате да докажете? Точно.

Контрол вече се чувстваше като шахматист, който мисли, че е изиграл страхотен ход, но противникът му е или гениален, или блъфтира, или е намислил нещо за четири хода напред.

— Сериозно? Това ли е реакцията ви? Защото и двете обвинения биха били достатъчни, за да се подаде допълнение към доклада на Централата. За заговора ви с директора да нарушите грубо правилата и протоколите за сигурност. За осигуряването на материална подкрепа. Тя е била наказана с временно отстраняване. Какво, мислите, ще бъде вашето наказание за лъжата ви?

Грейс се усмихна:

— Какво искате?

Не беше точно признание, но му позволяваше да продължи с намисления сценарий, заглушавайки предупредителните лампички в главата си.

— Не е, каквото си мислите, Грейс. Не ви притискам да напуснете и не искам да докладвам на Централата. Вие не застрашавате мястото ми. Целта ми не е да заловя вас или директора в прегрешение. Искам да я разбера, това е всичко. Добре, тя е преминала границата. Трябва да знам защо и как точно го е направила и какво е намерила. Докладът е много мъгляв в това отношение.

Почуди се дали Грейс го е писала или е надзиравала писането му.

Докладът се фокусираше предимно върху наказанието на директора и стъпките, предприети за затягане на достъпа. Имаше едно кратко изявление от директора, написано сякаш от адвокат: „Макар че единственото ми намерение беше да работя в интерес на «Съдърн Рийч» и изискванията на заемания от мен пост, искрено се извинявам за действията си и признавам, че те бяха безразсъдни, опасни и не отговаряха на мисията на агенцията. Ако ми бъде разрешено да се върна, ще се стремя да спазвам стандартите, които се очакват от мен и длъжността ми“. Споменаваше се за „измервания и проби“, но Контрол още не бе успял да ги проследи. Знаеше само, че не се съхраняват в хранилището-катедра. Освен ако не се свеждаха до растение, мишка и стар телефон.

— Директорът не споделяше всяка мисъл с мен — отвърна Грейс подражено, сякаш този факт я безпокоеше, но със същата полуусмивка на лицето.

— Трудно ми е да повярвам, че не знаете повече, отколкото ми казвате.

Грейс отново не отговори и той продължи да я притиска:

— Не съм дошъл, за да унищожа наследството на директора или вашето собствено. Повиках ви не само заради това, което ми каза биологът, но и защото мисля, че и *двамата* можем да имаме автономия тук. Да управляваме агенцията така, че вашата позиция да не се промени.

Защото, що се отнасяше до него, агенцията беше прецакана и сега той беше агент под прикритие, навлизащ във враждебна територия. И можеше да използва всичко, за което не му пука, като средство за размяна. Може би дори, преди да напусне, щеше да удовлетвори желанието на Уитби и да го премести. Може би щеше да се върне в Централата и да изпие една бира с Лаури.

— Колко великодушно от ваша страна — отбеляза Грейс. — Ученикът предлага на учителя да си поделят властта.

— Не бих използвал тази аналогия. По-скоро...

— Каквото и да правеше директорът, правеше го, защото вярваше, че е важно.

— Да, но какво точно е направила? Какво е била намислила?

— Намислила? — скептично повтори Грейс.

— Грейс, аз вече съм тук. — Контрол подбираше думите си много внимателно. — Стигнал съм до средата. Трябва да ми кажете какво става. — Как трябваше да я погледне, за да ѝ покаже без думи, че вече е видял достатъчно странни неща? — Всичко това не се записва.

Грейс помисли за секунда, сякаш развеселена. После започна да говори.

— Трябва да разберете позицията на директора. Първата експедиция беше задала тона в организацията. Въпреки че когато Синтия дойде, тогавашният директор се опитваше да го промени. — Синтия? Контрол за миг се почуди за кого става дума; твърде дълго я бе наричал просто „директора“. — Служителите усещаха, че първата експедиция се е провалила, защото агенцията не е знаела какво прави. Че сме ги изпратили там и те са загинали, защото не сме знаели какво правим, и никога не бихме могли да компенсираме това. — Първата експедиция: жертва на липсата на контекст. Стоп, разпознат едва когато е било прекалено късно. — А присъствието на Лаури в агенцията почти десет години... — Нима четеше мислите му? Нима някак беше научила? — ... според мен само влоши положението. Той беше жив призрак, прославен като герой, докато всъщност той само беше оцелял. Затова и препоръките му имаха по-голяма тежест, дори когато бяха погрешни. Директорът имаше възможност да наложи собствените си виждания, едва след като Лаури беше повишен в Централата, макар че и тогава не беше лесно. Лаури настояваше за повече експедиции, докато директорът искаше по-малко, и ако преди тя можеше да го овладява, сега той беше напълно извън контрола ѝ. Затова ние продължавахме да изпращаме хора, да ги хвърляме в неизвестността. Това никак не ѝ беше приятно, но следваше заповеди, защото така трябваше.

Контрол се улови, че се е увлякъл от разказа ѝ.

— Как успяваше да налага вижданията си? По какъв начин?

— Обсеби я идеята за метриката, за промяната на контекста. Ако можеше да използва собствената си метрика, Лаури, макар и с неохота, можеше да си прави експедициите, кондиционирането и хипнозата, в които беше шампион, макар че след време разбра защо той толкова държи на последното.

Контрол продължаваше да вижда Лаури в контекста на камера, носеща се във въздуха: Лаури пълзи, камерата се издига, истината — може би някъде по средата. А после Лаури принуждава Контрол да пълзи и да се издига.

Всичко това обаче не казваше нищо за тайната мисия на директора през границата. Дали Грейс не му подхвърляше друга информация, само и само да избегне темата? Досега никога не бе говорила толкова много пред него.

— Какво друго? — попита той. — Какво друго правеше директорът?

Тя разпери многозначително ръце, а усмивката на лицето ѝ стана почти блажена.

— Обсеби я идеята да я накара да реагира.

— Зона X?

— Да. Смяташе, че ако успее да накара Зона X да реагира, ще може някак си да я отклони от курса ѝ. Макар да не знаеше по какъв курс се движи.

— Но тя е *реагирала*: убила е много хора.

— Директорът вярваше, че нито едно от нещата, които правим, *не е засегнало* онова, което стои зад Зона Х. Че то се справя прекалено лесно с всичко, което му изпращаме. Почти без да мисли. Доколкото изобщо може да се говори за мислене.

— Затова е отишла в Зона Х — за да я накара да реагира.

— Няма да потвърдя, че съм знаела за пътуването ѝ или че по какъвто и да било начин съм го подпомогнала. Ще ви кажа какво мисля въз основа на това, което тя ми разказа след завръщането си.

— Не е постигнала реакцията, която е търсела.

— Не, не е. И обвиняваше себе си. Директорът може да бъде много строга, но най-строга беше към себе си. Когато Централата реши да изпрати последната единайсета експедиция, директорът, убедена съм, е вярвала, че е променила нещо. И може така да е било. Вместо обичайното, се върнаха болни от рак зомбита.

— Затова тя е настояла да се включи в дванайсетата експедиция.

— Да.

— Затова методите ѝ са били подозрителни.

— Не бих се съгласила с това определение. Но да, някои биха казали така.

— Защо Централата ѝ е позволила да замине с дванайсетата експедиция?

— По същата причина, по която я порицаха след самоволното ѝ преминаване на границата, но не я уволниха.

— И по-точно?

Грейс се усмихна победоносно. Защото знаеше нещо, неизвестно за него? Или по някаква друга причина?

— Питайте майка си. Мисля, че имаше пръст и в двете.

— Така или иначе бяха изгубили вяра в нея — продължи Грейс след малко, а в гласа ѝ се промъкна горчивина. — Не им пукаше дали ще се върне. Може би някои в Централата дори си мислеха, че така се решава проблем.

Например Лаури.

Контрол обаче продължаваше да мисли за Джаки Миранда Севърънс, Севърънс накратко, „Джак“ винаги беше дядо му. Майка му го беше изпратила в „Съдърн Рийч“, наред с всичко това. Самата тя беше работила за кратко в агенцията, когато той беше тийнейджър, за да бъде близо до него — поне така му беше казала. Сега, докато разпитваше Грейс, се опитваше да синхронизира данните, да добие представа кой е бил по това време в „Съдърн Рийч“ и кой не е бил, кой вече е напуснал и кой точно е постъпвал, воден от компаса на груповата снимка в столовата. Директорът, разбира се. Грейс — не. Уитби — да? На ръба. Лаури — да, не? Къде беше отишла след това? Беше ли запазила връзките си? Очевидно, да, ако можеше да се вярва на Грейс. Свързана ли беше появата ѝ с неочаквано предложение за работа с възникването на спешен случай, с който трябваше да се справи? Или беше част от някакъв по-сложен план? Разплитането на думите ѝ беше уморително. Дядо му поне беше по-пряк. Я, виж. Пистолет. Каква изненада. Искам да се научиш да стреляш. Свикни да използваш всичко по различни начини. Понякога се налага да минеш по прекия път. Намигане. Майка му никога не намигаше. И защо да го прави? Тя не искаше да се сприятелява, а ако не

можеше да убеди някого, намираще друг, когото да убеди. Контрол можеше никога да не разбере с какви остатъци от нейното преминаване през „Съдърн Рийч“ се сблъсква.

Но мисълта, че директорът може да е използвала други хора в агенцията и дори Централата, го успокояваше. Вече не му изглеждаше толкова ексцентрична и поведението ѝ не беше „едноклетъчен заговор“, както се бе изразила майка му, а по-скоро човек, който се е опитвал да реши проблем.

— Какво се е случило при преминаването на границата? — продължи да я притиска Контрол.

— Така и не ми каза. Твърдеше, че е за моя защита, в случай че ме призоват за свидетел.

Той си отбеляза да се върне към този момент по-късно.

— Съвсем нищо ли?

— Нищо.

— Даде ли ви някакви специални указания, преди да тръгне или след като се върна?

Доколкото схващаше от документите, Грейс се бе чувствала по-ограничена от правилата и протоколите и директорът може да е смятала, че заместничката ѝ подкопава усилията ѝ, като се придържа относително стриктно към тях. Или тъкмо това е била целта: Грейс да я държи на земята. В такъв случай почти със сигурност Грейс трябва да е отговаряла за оперативните детайли.

Грейс се поколеба, но Контрол не знаеше дали се кани да разкрие нещо повече или да каже някоя безсмислица.

— Помоли ме да отворя отново разследването на тъй наречената Бригада СС и да натоваря някого да докладва по-подробно за фара и най-вече за цялата история на светещото тяло на фара.

— На кого възложихте задачата?

— На Уитби.

На смахнатия Уитби. Логично.

— И какво стана с разследването?

Не си спомняше да е срещал такава информация в документите, които му бяха предоставени преди идването му в „Съдърн Рийч“.

— Синтия го пазеше. Поиска разпечатка и настоя електронните файлове да не влизат в доклада... В същите заешки дупки ли възнамерявате да ровите?

— Значи според вас е било загуба на време?

— За нас да, но не непременно и за Синтия. На мен ми се струваше безпредметно, но каквото и да откриехме, нямаше да ни изглежда съществено, ако не знаем какво се върти в главата ѝ. А ние невинаги знаехме.

— Има ли нещо друго, което искате да ми кажете?

Сега, когато Грейс най-последно проговори, дързостта му нарасна.

Съчувствено изражение, насочено към него.

— Пушите ли?

— Понякога.

Миналия уикенд. Докато пропъждаше демони и гласове.

— Да излезем тогава навън за по една цигара.

Стори му се добра идея. Ако трябваше да е напълно откровен със себе си, стори му се прекрасно.

Срещата продължи в края на двора, близо до блатото. Краткият път от стаята до чистия въздух навън не мина без ново разкритие: най-после срещна портиера — дребен бял мъж с огромни очила, светлозелен гащеризон и гъба за под в ръка. Беше не повече от метър и петдесет. Контрол едва се сдържа да не изостане от Грейс, за да му каже да смени препарата.

На двора Грейс изглеждаше още по-спокойна, отколкото вътре, въпреки влажността и дразнещия хор от насекоми, който се носеше откъм храстите. Контрол вече се потеше.

Тя му подаде цигара.

— Вземете.

Да, щеше да вземе, липсваха му още от пианския уикенд. В мига, в който запали, усети острия вкус на ментоловите й цигари без филтър като шип, пробождащ го в окото, за да излекува главоболието му.

— Харесва ли ви блатото? — попита той.

Тя сви рамене.

— Понякога ми харесва тишината тук. Спокойно е. — Усмихна се накриво. — Ако стоя с гръб към сградата, мога да се преструвам, че я няма.

Той кимна, помълча за момент, после каза:

— Какво ще правите, ако директорът се върне като антрополога и геодезиста?

Просто продължение на лекия разговор. Просто гаф, както осъзна, още щом го изрече.

Грейс остана невъзмутима.

— Няма.

— Откъде сте толкова сигурна?

Едва не наруши обещанието към майка си да не казва на Грейс за надписа на стената в дома на директора.

— Трябва да ви кажа нещо — отвърна Грейс, като се обърна към него. — Ще ви шокирам, макар да не е това целта ми.

Макар и твърде късно, той усети удара още преди да го достигне, като на забавен каданс.

Въпреки това го събори.

— Ето какво трябва да знаете: Централата отведе биолога късно в петък вечерта. Няма я целия уикенд. Така че явно сте говорили с призрак, защото знам, че не бихте ме излъгали, Джон. Не бихте ме излъгали, нали?

Погледът й беше сериозен, сякаш помежду им имаше здрава връзка.

Контрол се чудеше дали жената с военната куртка се е върнала пред магазина за алкохол. Дали скейтбордистът изсипва нова кутия с кучешка храна на тротоара, дали мъжът с шлифера пак ще се разкреши на някой минувач. Чудеше се дали да не иде при тях. В себе си хранеше топлина към всички тях, топлина и нарастваща тъга. Колиба в пустошта. Коледни лампички върху елха. Щъркели.

Не, не беше говорил с биолога тази сутрин. Да, мислеше, че тя още е в „Съдърн Рийч“, и разчиташе на това. Вече беше планирал най-подробно следващата им среща. Щеше да я проведе отново в стаята за разпити, не навън. Тя щеше да седи срещу него, може би в по-различно настроение от друг път, а може би не, и щеше да очаква вече познатите въпроси. Но той нямаше да задава въпроси. Беше време за смяна на парадигмата. Да вървят по дяволите процедурите.

Щеше да побутне папката към нея и да каже: „Това е всичко, което знаем за вас. За съпруга ви. За предишните ви служебни назначения и за интимните ви връзки. Включително запис на първите ви интервюта с психолога“. Нямаше да му бъде лесно: тя можеше да се превърне в друг човек впоследствие, той можеше да допусне Зона Х да се разпространи в света по някакъв странен начин. Можеше да предаде майка си.

Тя би направила някоя забележка от сорта, че вече го е надживяла, а той би отвърнал, че не иска да играе повече игрички, че се е уморил от игричките на Лаури. Тя би повторила същата реплика, която той й бе казал край водния резервоар: „Не благодарете за това, което ви се полага“. „Не търся благодарности“, би отговорил той. „Напротив — би възразила тя без сянка от упрек, — така е устроен човекът.“

— Вие ли наредихте да я отведат? — попита той толкова тихо, че Грейс го помоли да повтори.

— Бяхте изградили твърде голяма привързаност. Губехте перспектива.

— Не е било ваша работа!

— Не аз я отпратих.

— Какво имате предвид?

— Питайте висшестоящите си, Контрол. Питайте своята клика в Централата.

— Нямам клика.

Клика срещу фракция. Кое беше по-лошото? Това беше рекорд в неоправянето на каши. Рекорд в изпращането, само за да те накарат да замълчиш. Каква ли кървава баня се разиграва в този момент в Централата?

Той всмукна продължително от цигарата и се загледа в отвратителното тресавище. Някъде отдалеч чу гласа на Грейс, която го питаше дали е добре, и отвърна: „Дайте ми секунда“.

Добре ли беше? Общо взето, имаше всички основания да не е. Чувстваше, че нещо е било съсечено твърде без време, че е имало много още какво да се каже. Потисна импулса да се прибере вътре и да се обади на майка си, защото тя, разбира се, би трябвало да знае и просто щеше да му върне усилено ехо на онова, което Грейс вече му беше казала, независимо че звучеше като наказание от Лаури: „Приближаваш се прекалено бързо. Премина от сценарий за разпити към разговори в килията й и дъвчене на тръстика, докато я развеждаш около сградата — само за четири дни. Какво щеше да последва, Джон? Купон за рожден ден? Карнавални танци? Апартамент специално за нея в «Хилтън»? Може би едно тънко гласче започва да казва: «Дай й папките», а?“

Тогава той щеше да излъже и да каже, че не е вярно или не е честно, а тя щеше да използва старата обидна фраза на Джак, че „честното е за лигльовци и загубенци“. Той щеше да заяви, че тя му пречи да свърши работата, за която го е изпратила, а тя щеше да възрази с идеята да му осигури записи от всички следващи интервюта, което щяло „да има същата полза“. След което той неуверено щеше да каже, че не е там работата. Че има нужда от подкрепа. После щеше смутено да млъкне, защото е стъпил на тънък лед с тези приказки за подкрепа, а тя нямаше да му помогне и да го измъкне оттам. Никога не говореха за Рейчъл Маккарти, но призракът й винаги присъстваше. Той така и не бе благодарил на майка си за помощта.

— Тогава трябва да поговорим за разделението на задълженията — предложи Грейс.

— Да, трябва.

И двамата знаеха, че сега тя държи нещата в свои ръце.

Мислите му обаче бяха другаде, докато Грейс унищожаваше войските му, преди да си тръгне. Тя щеше да движи повечето неща, а Джон Родригес щеше да се откаже от всички отговорности, освен на представително лице на най-важните срещи. Той щеше да даде нови препоръки, като махне безсмислените, а тя щеше да реши кои да приложи и кои — не. Щяха да се координират така, че работното им време да се застъпва възможно най-малко. Грейс щеше да му помогне да разбере бележките на директора, а след като се приспособеше към новите правила, това щеше да бъде основната му задача, макар Грейс да не признаваше, че директорът може да е мъртва или напълно да е излязла от релси и откачила още в последните си дни в „Съдърн Рийч“. Все пак признаваше, че мишката и растението са ексцентрични, и приемаше постфактум, че той вече е боядисал стената зад вратата.

Нито един елемент в това отстъпление — той нямаше нито авангард, нито ариергард, само група отчаяни мъже, газещи през тинята на блатото със старовремски саби, докато казаците ги чакат в равнината — всъщност не противоречеше на действителните желания на Контрол, но не така си го бе представял. Не и Грейс да диктува условията на поражението му. И нищо не можеше да го спаси от мъката не по изгубената власт, а по изгубения човек.

* * *

Грейс си тръгна, но той остана навън да пуши. Усети потупване по рамото, което трябваше да бъде израз на съчувствие, но той го възприе като провал. Макар сега тя да му беше колежка, ако не точно приятел. Той се опитваше да съживи идеята за биолога, образа ѝ, гласа ѝ.

— Какво да правя?

— Аз съм затворник — отвърна тя от нара си с лице към стената. —
Защо да ви казвам каквото и да било?

— Защото се опитвам да ви помогна.

— На мен или на себе си?

Не можеше да отговори на този въпрос.

— Един нормален човек би се отказал. Това би било съвсем нормално.

— А вие?

— Не. Но аз не съм нормална.

— Аз също.

— И докъде стигнахме?

— Където винаги сме били.

Но не. Когато най-после видя портiera, му хрумна нещо. Нещо, свързано със стълба и крушка.

023: СРИВ

Контрол намери фенерче и го изпробва. Мина покрай кафетерията — дразнещо повторение, все едно обикаляше из един и същ летищен терминал няколко дни подред с една и съща дъвка в устата. Спря се пред вратата на склада, огледа се и бързо се мушна вътре.

Беше тъмно. Напипа връвта на крушката и я дръпна. Тя светна, но не достатъчно. Както и помнеше, заради металния отражател над нея и ниското ѝ положение, на един-два сантиметра над главата му, тя позволяваше да се видят само долните рафтове. Единствените, до които можеше да стигне портиерът. Единствените, които не бяха празни, както установи, след като очите му се приспособиха.

Имаше чувството, че Уитби лъже. Че това е специалната стая, която бе предложил да му покаже, само за да го заинтригува. Ако не можеше да разнищи други загадки, щеше да реши поне тази. Гатанка. За забавление. Дали магическата намеса на Лаури беше ускорила този момент или го беше отложила?

Лъчът на фенерчето бавно се плъзна по горните рафтове, после към тавана на около два метра над тях. Имаше нещо недовършено в този таван. Дъските, неправилни и голи, с различни оттенъци, бяха препречени от две греди, поставени на Х, и изглежда добавени по-късно. Празните етажерки се издигаха до тавана и след него. Виждаше пролуката, през която продължаваше следващият ред над тавана. Огледа го внимателно и забеляза тънък, почти невидим прорез покрай двете греди, оформящ квадрат. Врата в тавана?

Замисли се. Можеше да води просто към отдушници или допълнително складово пространство, но докато се опитваше да си представи помещението в общия план на сградата, обърна внимание, че то се намираше точно срещу любимото място на Уитби в кафенето, а това означаваше, че ако стълбището към третото ниво бе разположено по средата, възможно бе горе да има значително пространство, скрито под стълбите.

Той потърси стълбата и я намери — сгъната, скрита в един ъгъл и покрита с мушам. Докато я наместваше, удари крушката и от нея се посипа прах, при което стаята се изпълни с жива, трепкаща светлина.

Качи се на върха на стълбата и отново светна с фенера, а с другата ръка непохватно натисна по средата на полускрития квадрат. Оттук ясно се виждаше, че „таванът“ е платформа, закрепена между етажерките.

Вратичката изскърца и поддаде. Той издиша дълбоко; чувстваше се несигурен върху хлъзгавите стъпала на стълбата. Отвори вратата. Тя падна гладко и беззвучно назад, сякаш пантите са били току-що смазани. Контрол обходи с фенера си пода и етажерките, издигащи се на още три метра от двете страни. Тук нямаше никой. Огледа по средата: отсрещната стена и плочата на истинския таван.

На погледа му отвърнаха множество лица, заобиколени от различни форми и някакъв надпис.

Контрол едва не изпусна фенера.

Погледна отново.

По цялата стена и част от тавана беше изрисувана мащабна фантазмагория от гротескни чудовища с човешки лица. По-конкретно, виждаха се намацани петна от маслени бои в плътни, наситени червени, сини, зелени и жълти цветове, образуващи нещо като тела. Пикселираните лица бяха увеличени снимки от пропуските на служителите от „Съдърн Рийч“.

Един от образите доминираше, като се простираше нагоре по стената, а главата му, внушаваща особена триизмерност, гледаше надолу от наклонения таван. Другите образуваха съзвездие около него, а тревожните изречения и фрази бяха написани в богата патина от зачерквания, пребоядисвания и други драсканици, сякаш някой бе правил компост от думи. Имаше и граница: обръч от червени пламъци, който в краищата си се превръщаше в двуглаво чудовище, погълнало Зона Х в търбуха си.

Контрол неохотно се качи горе и остана на четири крака, за да разпреди равномерно тежестта си, докато не се увери, че платформата ще го издържи. Изглеждаше здрава. Той се изправи и застана до етажерката вляво, за да разгледа това произведение на изкуството.

Тялото, което доминираше над стенописите, картините или каквато дума подхождаше в случая, изобразяваше същество с формата на гигантски шопар и плужек в едно, а бледата му кожа беше изпъстрена с нещо като краста от зелен мъх. Резките, широки контури на ръцете и краката напомняха на свински крайници, но с по три дебели пръста в края. По средата на тялото имаше и други придатъци.

Главата, увенчаваща твърде малката шия, беше боядисана в прозрачно розово-бяло и някак размазана, но лицето, залепено върху нея, приковаваше погледа. Лепилото блестеше пред лъча на фенера. Контрол познаваше това лице от документите: психологът на единайсетата експедиция, заболял от рак, който според записите преди смъртта си бе казал: „В Зона Х беше много красиво, много спокойно“. И лекичко се беше усмихнал.

Изображението му тук обаче бе всичко друго, но не и спокойно. Някой — Уитби? Уитби — му бе изрисувал маска на силно, неразбиращо страдание, а устата му беше отворена в постоянно „О“.

Отдясно и отляво бяха наредени още същества — някакъв личен пантеон, някаква лична значимост — повечето от които с познати лица. Директорът беше изобразен като огромен глиган, натъпкан с растения, помощник-директорът — като белка или фретка, Чейни — като медуза.

Намери и себе си. Недовършен. Лицето му бе взето от последната снимка за документи със сериозно изражение, около което Уитби беше нарисувал незапълнени докрай контури на сиво-синьо морско чудовище, китоподобен левиатан, от който се отблъскваха лилави вълни. От лицето му изпъкваше огромно око на циклоп. От чудовищното тяло излизаха не само вълни, но и наниз от неясни думи, надраскани със сбит, нечетлив почерк. Изненадата и смущението биеха тези от кабинета на директора. Кожата му внезапно настръхна. Контрол осъзна, че все още е разчитал да намери отговори в анализа на Уитби. Тук обаче нямаше отговори. Само доказателство, че главата на Уитби прилича на седиментния пласт от хартии под неумиращо растение, мъртва мишка и стар мобилен телефон.

На пода отсреща, близо до дясната етажерка, имаше захвърлена мистрия, кутии с боя и столче, което позволяваше на Уитби да достигне тавана. Няколко книги. Портативен котлон. Сгънат спален чувал. Нима Уитби живееше тук? Без никой да знае? Или се досещаха, но не искаха да знаят? Вместо това просто го бяха прехвърлили на новия директор. Дезинформация

и объркване. Уитби бе творил тук доста дълго време. Беше работил търпеливо, беше допълвал, беше заличавал. Тироар.

Контрол стоеше тук само от минута.

В помещението се усещаше течение. Бе стоял цяла минута, без да разбере, че не е течение.

Някой дишаше зад гърба му.

Някой *дишаше* във врата му. Контрол замръзна, замръзна и викът „Мамка му!“ в гърлото.

Обърна се неимоверно бавно; искаше му се да прилича на статуя. С тревога видя голямо, бледо, воднисто синьо око на фона на тъмнината или тъмни парцали, прорязани от бледа плът, която постепенно се превърна в Уитби.

Уитби, който е бил там през цялото време, свит върху един рафт вдясно зад Контрол, на нивото на очите му, легнал странично със сгънати колене.

Дишаше плитко и учестено. Гледаше.

Като нещо мътешо. На рафта.

В първия момент Контрол си помисли, че Уитби спи с отворени очи. Восъчен труп. Шивашки манекен. После осъзна, че е напълно буден и го гледа. Тялото на учения трепереше съвсем леко, като купчина листа, под която има нещо. Приличаше на същество без кости, натъпкано в твърде тясно пространство.

Толкова близо, че Контрол можеше да се наведе и да го ухапе по носа или да го целуне.

Уитби все така мълчеше, а ужасеният Контрол някак усещаше, че би било опасно да заговори. Че ако каже нещо, може да изскочи от скривалището си, че ако се размърда, челюстта му може да разкрие нещо по-обмислено и смъртоносно.

Погледите им се срещнаха и нямаше начин да скрият, че са се видели един друг, въпреки че Уитби продължаваше да не казва нищо, сякаш и той искаше да запази илюзията.

Контрол бавно отмести фенера си от Уитби, овладя треперенето си и със стиснати зъби потисна всички инстинкти, за да не се обърне с гръб към него. Усещаше дъха на Уитби, който излизаше на кълба от устата му.

Последва леко движение и ръката на Уитби се спря на тила му. Просто я опря в косата на Контрол. Пръстите му се разтвориха като морска звезда и бавно се размърдаха напред-назад. Две движения. Три. Галеше главата на Контрол. Нежно и внимателно докосване.

Контрол стоеше неподвижно. С усилие.

След малко ръката се отдръпна, неохотно. Контрол направи две крачки напред, после още една. И още една. Уитби не скочи от мястото си. Не издаде нечовешки звук. Не се опита да го дръпне при себе си между рафтовете.

Контрол стигна до вратата в пода, без да се поддаде и потрепери, спусна крака надолу и намери стълбата. Бавно затвори капака над себе си, без да поглежда към етажерката дори в мрака. Испита такова облекчение, че изтича надолу по стълбата. Поколеба се, но реши все пак да свали и сгъне стълбата. Преди да излезе от стаята, се насили да се ослуша. Остави фенера си вътре. После излезе в светлия, ярък коридор, присви очи и си пое дълбоко дъх. Пред очите му заплуваха тъмни петна и тялото му потръпна в конвулсия, която не можеше да овладее и която не искаше никой да види.

След петдесетина крачки осъзна, че Уитби се е качил горе без стълбата. Представи си как пълзи по отдушниците. Бялото му лице. Белите му ръце. Белите му ръце, които се пресягат напред.

На паркинга се сблъска с весело привидение, което се пошегува:

— Изглеждате така, сякаш сте видели призрак!

Контрол го попита дали някога е чувал нещо странно в сградата, като се надяваше въпросът му да прозвучи любопитно или шеговито. Чейни обаче заобиколи отговора, като каза:

— От високите тавани е, нали? От тях на човек му се привиждат несъществуващи неща. А нещата, които наистина са там, изглеждат други. Птицата може да е прилеп. Прилепът може да е найлоново пликче. Такъв е светът. Гледаш едно, виждаш друго. Птици-листа. Прилепи-птици. Сенки от светлина. Случайни звуци, в които долавяш смисъл. Където и да идеш, все същото.

Птицата може да е прилеп. Прилепът може да е найлоново пликче. Може ли наистина?

Изведнъж се стресна от мисълта, че разбира Чейни толкова малко, колкото и Уитби — набързо приготвена фасада, която се отдалечава към паркинга заднешком и казва още няколко думи, но Контрол не чува нищо.

Контрол запали двигателя, мина през портите и спря до крайбрежната алея, почти без никакъв спомен от пътя дотук. Намираще се на кея на Хедли и се почувства избавен от „Съдърн Рийч“. Поразходи се край реката, но беше потънал толкова дълбоко в мислите си, че не виждаше нито магазините, нито хората, нито водата. От трансa му, от мехура от не-мисъл, го извади викът на малко момиче: „Много закъсня!“ Испита облекчение, когато осъзна, че не говори на него, а на баща си, който идва да я вземе.

Накрая влезе в някаква местна кръчма, тъмна и просторна, с билиардни маси отзад. Някъде наблизо беше понтонът от разходката му във вторник. На хълма се намираше къщата му, но още не искаше да се прибира. Контрол си поръча чисто уиски — веднага щом барманката се отлепи от флиртуващата застаряла версия на куотърбека, който Контрол познаваше в гимназията.

— Хубаво говореше, ама много се е сбръчкал — отбеляза Контрол, а тя се засмя, въпреки че го бе казал жлъчно.

— Не чувах какво казва, двойната му брадичка заглушаваше думите.

Той се подсмихна, за миг отвлечен от мислите си.

— Какво ще правиш довечера, сладурче? Прав ли съм, че ще го правиш с мен? — изимитира той отвратително баналната реплика на сваляча.

— Ще спя. Още сега заспивам.

— И аз — продължи да се хили той. Но усети любопитния ѝ поглед върху себе си, дори когато се захвана да мие чашите. Разговорът им бе продължил не повече от разговорите му с Рейчъл Маккарти преди толкова години. Нито пък беше по-смислен.

Телевизорът работеше без звук и показваше последствията от големи наводнения и поредното училищно клане между рекламите за важен баскетболен турнир. Зад гърба си чуваше разговора на група жени. „Засега ще ти повярвам... поради липсата на по-добра теория.“ „Какво ще правим?“ „Не съм готова да се върна. Не още.“ „Ти май наистина предпочиташ това място,

така ли е?“ Не можеше да каже защо бъбренето им го подразни, но се премести към другия край на бара. Неочакваното дърдорене го вбесяваше все повече. Пропастта между тяхното разбиране за света и неговото, може би вече твърде голяма, беше нараснала експоненциално през последната седмица.

Контрол знаеше, че ако се прибере вкъщи, ще започне да мисли за Уитби Умопомрачения, само дето така или иначе не можеше да спре да мисли за него, защото утре трябваше да направи нещо. Или пък не?

Уитби беше в „Съдърн Рийч“ от много години. Нито веднъж не бе навредил на никого в цялата си служба. „Служба“ предшестваше мисълта как да каже: „Благодаря за дългогодишната служба. Сега си взимайте смахнатите рисунки и се разкарайте оттук“. А имаше още толкова много неща за вършене. Майка му още не се беше обадила с информация за къщата на директора. Раната от загубата на биолога още го болеше. Гласът бе казал, че Уитби не е важен, а като си спомни тази реплика, Контрол осъзна, че Лаури я изрече с известна фамилиарност, като човек, който снизходително маха с ръка при споменаването на някой, с когото е работил дълго време.

Преди да си тръгне от агенцията, изцеден и леко вцепенен, Контрол погледна по-внимателно документа на Уитби за тероара. Откри, че когато научиш окото си да не пропуска нищо, текстът започва да се разпада. Нормално звучащите подзаглавия и преамбюли, цитиращи други източници, криеха ядро, в което въображението политаеше, без да го е грижа за думите, които се опитваха да го ограничават и насочват. Чудовищата надничаха с постоянство, което изглеждаше оправдано предвид филма от първата експедиция, но не и правилно насочено. В един момент спря да чете: там, където Уитби описваше границата като „невидима кожа“, а онези, които се опитваха да я преминат, без да използват вратата, наричаше завинаги изгубени в необятното пространство на *другостта*. Въпреки че стъпките, по които Уитби бе стигнал дотук, изглеждаха поне донякъде отрезвяващи и преценени.

И Лаури. Беше попитал Чейни на паркинга и за него. А Чейни нетипично се намръщи. „Лаури? Да се върне тук? Не и сега. Никога, според мен.“ Защо? Кратко мълчание, все едно линията е запращяла. „Той е увреден. Видял е неща, които никой от нас няма да види, надявам се. Не може да се доближи, не може да избяга. Може да се каже, че е намерил подходящата дистанция.“ Лаури, който плетеше паяжина от магически формули, заклинания и всичко останало, което можеше да издигне щит между него и Зона Х, защото нямаше как да я забрави. Изпитваше нужда да види, но се страхуваше да погледне. Дистанцията на Уитби беше много по-малка, а заклинанията му — по-интуитивни.

За разлика от тях всичките непрестанни, неспокойни бележки на директора бяха трезви, практични, безстрастни, но в крайна сметка — той си поръча една бира, с която да прокара следващото уиски — бяха безчувствени, може би безсмислени, безполезни като тероара на Уитби; никога нищо нямаше да обяснят и напомняха повече на религия, въпреки целия допълнителен контекст, защото, доколкото той можеше да прецени, тя все още не беше намерила отговора.

Контрол пресипнало поръча още едно питие.

Сигурно това щеше да бъде съдбата му: да подрежда чужди бележки и да пише свои собствени, постоянно и без ефект. Вероятно щеше да направи шкембе и да се ожени за някоя местна жена, вече изтърпяла един брак. Щяха да създадат семейство в Хедли, да имат син и дъщеря; през уикендите той

щеше да се отдава напълно на семейството си, а работата му да се мержелее като далечен спомен от другата страна на стената, наречена понеделник. Щяха да остарее в Хедли, докато той работи в „Съдърн Рийч“, отмята часове и брой годините, месеците, дните до пенсия. Щяха да му подарят златен часовник и няколко потупвания по гърба, а коленете му вече няма да го държат от многото тичане, и щеше да седи, а главата му да оплешивява.

Но все още нямаше да знае какво да прави с Уитби. Все още щеше да усеща липсата на биолога. И може би все още нямаше да има представа какво се случва в Зона Х.

Пияният мъж се приближи към него и го изтръгна от мислите му, като го плесна по гърба.

— Май те знам отнякъде. Изглеждаш ми познат. Как се казваш, братле?

— Отрова за плъхове — отвърна Контрол.

Истината беше, че ако мъжът, който му приличаше на куотърбека от гимназията, се превърнеше в някакво чудовище и го измъкнеше навън в нощта, част от Контрол не би имала нищо против: щеше да се доближи до истината за Зона Х и макар истината да беше отвратителна паст, зъбата паст, воняща на разлагащи се трупове, пак щеше да бъде по-близо, отколкото беше сега.

Когато Контрол излезе от дома си във вторник сутрин, телефонът на директора лежеше на изтривалката му. Беше се върнал при него. Взрян в него, с една ръка на полуотворената врата, не можеше да не съзре в това знак... но знак за какво?

Чори скочи покрай него и се скри в храстите, а Контрол приклезна, за да го огледа отблизо. Дните и нощите навън, на двора, не му се бяха отразили добре. Гротескният му вид... следи от зъбите на някакво животно по корпуса, покрит с петна от пръст и трева. Сега изглеждаше по-жив и отпреди. Приличаше на нещо, което е било на разузнавателна експедиция и се връща да докладва.

Под телефона, за щастие, имаше бележка от хазайката. С несигурен почерк беше написала: „Намерил го е косачът на трева. Моля ви, изхвърляйте телефоните си в боклука, ако повече не ви трябват“.

Той го хвърли в храстите.

На утринната светлина по все по-дългия път през врати и коридори до кабинета си, споменът на Контрол за свития върху рафта Уитби и смущаващите картини по стената придоби леко променена, по-оправдаема текстура: дълготраен разпад, чието разкритие носеше голямо значение лично за него, но за „Съдърн Рийч“ беше само един от множество симптоми, за да бъде изваден Уитби от папката „зловещи“ и преместен в тази за „нуждаещи се от помощ“.

В кабинета си обаче продължи да си блъска главата какво да прави с Уитби. Той в неговата юрисдикция ли попадеше или в тази на Грейс? Дали тя щеше да махне пренебрежително с ръка и да каже нещо от сорта: „Ех, този Уитби“? А може би заедно с Грейс щяха да се качат в тайната стаичка на Уитби и хубаво да се посмеят на гротеските, а после заедно да ги боядисат с бяла боя. После щяха да обядват с Чейни и Хсию, да играят на шах и да си говорят за общата си любов към водната топка. Хсию щеше да каже, сякаш той вече й бе възразил: „Не бива да приемаме смисъла на думите за даденост!“, а той щеше в отговор да извика: „Имаш предвид думи като «граница» ли?“, „Да, точно това имам предвид! — щеше да отвърне тя. — Схвана! Разбра го!“ А след това всички щяха да затанцуват по двойки във въздуха, за да се разпаднат в дъжд от хиляди сияйно зелени папрати и черни блестящи еднодневки.

Или пък не.

Контрол изръмжа ядосано и реши да остави въпроса за Уитби настрана. Вместо това се зарови отново в бележките на директора, като се опитваше да отгатне по изсъхналите им вътрешности повече, отколкото може би съдържаша, без да забравя информацията от Грейс за целта на директора. От Уитби искаше само да се дистанцира за малко във времето и пространството и да не протяга ръка към него.

Върна се към фара, мислейки си за разказаното от Грейс. Какъв е смисълът на един фар? Да предупреждава за опасност, да насочва крайбрежните съдове, да показва сушата на корабите, за навигация? А какво означаваше за „Съдърн Рийч“, за директора?

От пластовете в заключеното чекмедже най-интересните се отнасяха до фара, сред които, потвърдено от Грейс, и страници, идващи от разследване, тясно свързано с историята на острова на север. Този остров имаше многобройни имена, но сякаш никое не му прилягаше, докато в „Съдърн Рийч“ не започнаха да го наричат просто Остров Х, макар някои да му казваха Остров Y, сякаш да подчертаят, че за тях е все едно и не разбират защо се занимават с него.

Това, което привличаше вниманието и дори го засилваше, беше фактът, че светещото тяло на фара някога е било монтирано на фара на Остров Х. Пътищата на корабите се бяха променили и никой нямаше нужда от фар, който да ги ориентира в плитчините. Старият фар се бе разрушил, но окото му отдавна бе преместено в друг.

Както бе отбелязала Грейс, директорът се интересуваше най-много от самото светещо тяло: първокласни лещи, които бяха не само забележителен инженерен подвиг, но и произведение на изкуството. В месинговото тяло бяха монтирани над две хиляди лещи и призми. Светлината от лампата и крушката се отразяваше и пречупваше от лещите и призмите, за да се насочи към морето.

Целият апарат можеше да бъде разглобен и пренесен на части. Характеристиките на светлината можеха да се променят по всякакви начини. Изкривена, права, отскачаща от повърхност към повърхност в безкраен цикъл, така че никога да не излезе навън. Насочена настрани. Насочена надолу по спираловидната стълба, за да показва пътя нагоре. Излъчена към космоса. Спусната през отворения капак към тайното помещение, в което се криеха дневниците на много експедиции.

Тревожна бележка, на която Контрол не обърна особено внимание, защото в мозъка му не бе останало място за болезнени спекулации; зачеркната и сгърчена на гърба на билет за някаква долнопробна пиеса в Блийкърсвил, носеща варварското заглавие „Освободеният Хамлет“: „Съществуват повече дневници, отколкото твърдят участниците в експедициите“. Никъде досега не бе срещал данни за броя на дневниците.

Бригадата за свръхестествени и системнонаучни изследвания, действала по този бряг през петдесетте години, се беше занимавала маниакално с двата фара близнаци. И сякаш след като от Бригадата СС бяха споделили нещо лично с директора, тя се бе фокусирала върху историята на светещото тяло, въпреки че агенцията вече го беше отхвърлила като „доказателство, свързано със създаването на Зона Х“. Множеството откъснати страници и оградени пасажии в книга, озаглавена „Прочути фарове“, показваха, че светещото тяло е било транспортирано, непосредствено преди избухването на гражданската война, от производител, чието име се бе изгубило по пътя. „Загадъчната история“ включваше заравяне на тялото в пясъка, за да бъде опазено и от двете воюващи страни, след това изпращането му на север, повторната му поява на юг и накрая — озоваването му на Остров Х край забравения бряг. Като се замислеше за всички усилия, положени за товаренето и местенето на този фар, при това разглобен на парчета, из цялата страна, Контрол не намираше историята толкова загадъчна, колкото объркана и претоварена. Единствената загадка бяха километрите, които светещото тяло беше

изминало, за да стигне до постоянния си дом, както и причината на някого да му хрумне да опише предупредителния звуков сигнал при мъгла като „два големи бика, обесени за опашките“.

Това обаче бе завладяло директора или поне така изглеждаше, приблизително по времето, когато се е планирала дванайсетата експедиция, ако можеше да се вярва на датите на изрезките. Но не това интересуваше Контрол, а по-скоро факта, че директорът постоянно резюмираше, коригираше и допълваше данните и фрагментите от информация от източници, които не посочваше; влудяващо бе, че за тези източници не се споменава нито в архива на Грейс, нито в другите бележки, които беше прегледал. Това го отчайваше. Също и баналността: сякаш тя непрестанно ровеше в това, което вече знаеше, като че ли тласкана от подозрението, че пропуска нещо. Какво беше посланието за Контрол: че трябва да възроди някогашните посоки на разследване или че в „Съдърн Рийч“ са свършили идеите и агенцията е започнала безкрайно да се рециклира, като се подхранва от вече известното?

Как само мразеше Контрол собственото си въображение, как му се искаше то да пресъхне, да почернее и да се отлюспи от него. Предпочиташе да вярва, че нещо го гледа от бележките, че в тях дебне нещо скрито, отколкото да приеме, че директорът е вървяла по задънена улица. Но не можеше да прозре; виждаше я само как търси и се чудеше защо търси толкова усилено.

Импулсивно откачи всички снимки с рамки от стената, свали гърбовете им и ги разглоби докрай, търсейки нещо скрито. Но не намери нищо. Само тръстиките, фара, пазача на фара, помощника му и момичето, което го гледаше от трийсет години разстояние.

Следобед се върна към ПМД-файла на Грейс и го сравни с купчините бележки. Кое то означаваше постоянно да натиска Ctrl, за да сменя страниците. Ctrl започваше да му се струва единственият контрол, който всъщност имаше. Ctrl имаше само една роля и я изпълняваше стоически, без да се оплаква. Натискаше копчето все по-силно и злостно, въпреки че всеки час, който прекарваше с бележките, вместо да се разправя с Уитби, изглеждаше като благословия. Всеки час, в който Уитби не показваше лицето си, въпреки че колата му стоеше на паркинга. Дали Уитби искаше помощ? Дали знаеше, че има нужда от помощ? Някой трябваше да каже на Уитби в какво се е превърнал. Можеше ли Грейс да му каже? Или Чейни? Не. Досега не му бяха казали.

Ctrl Ctrl Ctrl. Прекалено много страници. Ctrl това. Ctrl онова. Ctrl в кресчендо и арии. Ctrl постоянно прескачаше информацията на екрана, защото тя доникъде не водеше, а планината, която се простираше на вълни от бюрото му чак до отсрещната стена, съдържаше твърде много.

Кабинетът му започна да се свива. Вялото преглеждане на файлове и престорените усилия за подреждане на книжните рафтове отстъпи място на издирване на информация в интернет за местата, на които бе работила биологът преди дванайсетата експедиция. Тази работа се оказа по-успокояваща; всяка дива гледка беше по-красива от предишната. Постепенно обаче започнаха да му се натрапват паралели с непокътнатата пустош на Зона X, а някои снимки, направени от птичи поглед, му напомняха за последния видеоклип.

Към пет часа си взе почивка, а после, след кратки, приятелски разговори с Хсию и Чейни в коридора, се върна в кабинета си. Въпреки че Хсию изглеждаше изчервена и по някаква причина говореше твърде бързо, а пропорциите ѝ бяха изкривени. Едрата лапа на Чейни пък се спря на рамото на Контрол за една-две неловки секунди, съпроводено от странните му думи: „Втора седмица! Добър знак, нали? Надяваме се всичко да ви харесва. Ние сме отворени за промяна. Отворени сме за промени, ако ме разбирате, след като изслушате какво имаме да кажем. И как го казваме“. Звучеше почти логично, но и Чейни не изглеждаше много на себе си днес. Контрол също имаше такива дни понякога.

Оставаше само проблемът Уитби. Не го беше виждал целия следобед, а и ученият не отговаряше на имейлите му. Струваше му се важно да свърши с тази работа, да не я оставя да прелее в срядата. „Как“ му се бе изяснило, заедно с честното и нечестното. Щеше да го направи в научния отдел, пред Чейни, и да не въвлеча Грейс. Това бе станало негова отговорност, негова каша и Чейни просто трябваше да се съобрази с решението му. Уитби щеше да бъде принуден да излезе в отпуск и да приеме психиатрична помощ, а с малко повече късмет този странен дребен човечец повече нямаше да се върне тук.

Беше късно, минаваше шест. Контрол беше изгубил представа за времето или времето беше изгубило представа за него. Кабинетът му още тънеше в хаос, съответстващ на контурите в мозъка на директора, а файлът на Грейс не успяваше да ги промени по никакъв полезен начин.

Той взе ръкописа на Уитби за тероара; струваше му се, че подобрани откъси от него биха могли да убедят автора му в проблема. Отново прекоси обширната кафетерия. Огромните ѝ прозорци събираха сивотата на небето и я натискаха надолу към масите и столовете; скоро щеше пак да завали. Масите бяха празни. Малката черна птичка или прилеп бе спряла да лети и стоеше кацнала високо на една стоманена греда близо до прозорците. „Има нещо на пода.“ „Виждал ли си такова нещо?“ Фрагменти от разговори зад вратата на кухнята, последвани от остър, но тих плач. За миг Контрол се озадачи. После се сети, че звукът вероятно идва от някоя машина.

Нещо друго терзаше Контрол от много отдавна, все едно беше забравил портфейла си или нещо друго важно на излизане от къщи. Сега обаче му се проясни, провокирано от плачещия звук на машината. Нещо липсваше. Миризмата на развален мед беше изчезнала. Осъзна, че не я бе усещал през целия ден, където и да отидеше. Дали Грейс не беше дала ход поне на тази препоръка?

Той сви зад ъгъла по коридора към научния отдел, под флуоресцентните лампи, потънал в репетиции на това, което щеше да каже на Уитби и предположения какво ще отговори или няма да отговори той, усещайки тежестта на налудния му ръкопис.

Контрол посегна към големите двойни врати. Опита се да хване дръжката, не я уцели, опита пак.

Само че там вече нямаше врати. Само стена.

Мека и дишаща под допира на ръката му.

Стори му се, че пици, но някъде дълбоко в морето.

В ОТВЪДНОТО

В центъра на друга трагедия Контрол не виждаше нищо, освен Рейчъл Маккарти с куршум в главата, падаща безкрайно в каменоломната. Имаше чувството, че нищо не е реално. Че стаята, в която го бяха вкарали, и разследващият, който му бяха назначили, бяха само плод на въображението му, и ако се придържаше към тази мисъл, в крайна сметка следователят щеше да се разтвори във въздуха, стените на килията щяха да паднат и той щеше да излезе в истинския свят. Тогава и само тогава щеше да се събуди, за да продължи живота си по пътя, по който бе вървял досега.

Въпреки че от дългите часове на разпитите столът се беше врязал в бедрата му и оставил следа. Въпреки че подушваше горчивата цигарена миризма на самото на следователя и чуваше хълцащото бръмчене на диктофона, който онзи беше пуснал за всеки случай в допълнение към видеозаписа.

Въпреки че стената на пипане приличаше на скат от аквариума: твърда и гладка, с грапави зъби, но по-еластична, а зад нея — усещане за нещо голямо, което вдишва и издишва. Пробив в света с миризма на развален мед, бързо избледняваща, но трудно забравима. Като вихрената заврънкулка от балсамов оцет в блюдо на майстор готвач. Следа от тъмна кръв, водеща до трупа в криминалния филм.

Когато беше дете, родителите му четяха „Тигър! Тигър! Ярък плам“^[1]. Помагаша му за проекта по обществени науки — майка му издирваше информация, баща му я сглобяваше. Научиха го да кара колело. Жалката малка елхичка до бараката сега завинаги бе свързана с първата Коледа, която си спомняше. Застанал на кея в Хедли, загледан в реката, видя езерото до къщата, където ловяха риба с дядо му. Скулптурите в задния двор на баща му се превърнаха във фигурки за шах върху полицата над камината. Но каквото и да правеше, стената продължаваше да диша. Ударът в каската на един защитник в гърдите при спорна топка в мача изплува, само за да спре да диша, сякаш някой е изкарал въздуха от дробовете му.

Контрол не помнеше да е излизал от коридора, но се опомни, докато тичаше през кафетерията. Стискаше ръкописа на Уитби за тероара като с менгеме. Искеше да вземе някои други неща от кабинета си. Искеше да отиде в кабинета си и да вземе някои други неща. Кабинетът. Другите неща.

Натискаше всички пожарни сигнализации, покрай които минаваше. Крещеше на хора, които не бяха там, да се махат. Невярване. Шок. Затворници в главата му, както други бяха затворници в научния отдел.

Тичаше толкова бързо през столовата, че се подхлъзна и падна. Когато стана, видя Грейс, която държеше отворена вратата към двора. Да каже на някого. Да каже на някого. Имаше само стена. Имаше само стена.

Извика името ѝ, но Грейс не се обърна; когато се приближи до нея, видя, че тя гледа към някаква фигура на червеникавокафявия фон на опърленото благо, която бавно вървеше през двора под проливния дъжд. Висок, тъмен силует, осветен от следобедното слънце, прозиращо през пороя. Щеше да я

познае навсякъде. Още в експедиционни дрехи. Толкова близо до разкривеното дърво зад себе си, че отначало се сливаше със сивото на дъжда.

Вървеше към Грейс. А Грейс — обърната в три четвърти профил към нея, усмихната, с напрегнато от очакване тяло. Това измамно завръщане, тази подправена среща. Този край на всичко.

Защото директорът вървеше след стълбове от изумруден прах, а зад нея природата на света се променяше, изпълваше се с ярка светлина, дъждът губеше дълбочината и мрачността си. Гъстотата на пластове му се разреждаше, изчезваше, нямаше я.

Границата пристъпваше към „Съдърн Рийч“.

Вече е на паркинга и пъха ключа в стартера, забравил за кабинета. Не иска да поглежда назад, не иска да види дали ще го погълне невидима вълна. Още имаше коли на паркинга, още имаше хора в сградата, но не го интересуваше. Той си тръгваше. Той беше приключил. Дращещ паника със счупени нокти при мисълта да попадне в капан тук. Завинаги. Крещеше на колата да запали, след като вече беше запалила.

Потегли с пълна скорост към портите — отворени, без охрана, без звук зад гърба му. Само необятна тишина, задушаваша мислите. Ръцете му бяха сгърчени като крака на птица, ноктите се забиваха в дланите, докато стискаше волана.

Караше като бесен и не му пукаше за нищо, освен да стигне до Хедли, макар да знаеше, че това може да не е никакво решение. Извади телефона си, изпусна го, но не спря; докато го търсеше пипнешком, излезе на магистралата и с облекчение видя нормалното движение по нея. Потисна десетина импулса — да спре колата и да препречи с нея входа, да отвори прозореца в дъжда и да предупреди другите. Потисна всички импулси, които пречеха на дълбокия и глух за всичко останало инстинкт да избяга.

Над главата му прогърмяха два изстребителя, но той не ги забеляза.

Непрекъснато сменяше каналите на радиото, за да слуша местните новини. Не беше сигурен какви новини очаква, но му се искаше да съобщи нещо, въпреки че всичко все още се случваше и нищо не беше приключило. Нищо. Никой. Мъчеше се да изтрие усещането за стената от ръката си, бършеше я в седалките, във волана, в панталона си. Беше готов да я пхне в кучешко лайно, само и само да заличи това чувство.

Когато отмести поглед от Грейс, видя Уитби да седи на обичайното си място в дъното на кафетерията, под старата снимка. Сега той обаче се появяваше само на пресекулки, през смущенията на предаването. Някои от думите по тон и текстура още напомняха човешка реч. Други — повече на филма от първата експедиция. Уитби се беше провалил на някакъв фундаментален тест, беше пресякъл някакъв рубикон и сега стоеше там със странно издължена челюст, докато се опитваше да изрече думите, сам, но Контрол не можеше да му помогне. Тогава, а може би малко по-късно, разбра, че Уитби може би не е просто луд. Че Уитби се е превърнал в пробойна, пукнатина, врата към Зона Х, изразена като проточило се в уравнение... и ако директорът се бе върнала в „Съдърн Рийч“, то не беше заради Грейс, а защото Уитби я бе призовал като човешки маяк. Тази версия на директора, която се беше върнала.

Пленник на мислите си. Че „Съдърн Рийч“ не беше редут, а бавен инкубатор. Че откриването на светилището на Уитби беше задействало някакъв процес. Че да повярва на дума като „граница“ е било грешка, капан. Бавно, твърде закъсняло разкриване на термини.

Уитби го следеше с поглед, докато бягаше към изхода; Контрол бягаше почти странично, за да не изпусне Уитби от очи, докато не се скри зад ъгъла. Сега ясно виждаше левиатаните от съня си: гледаха го, виждаха го със смразяваща яснота. Не беше успял да се изплъзне от вниманието им.

Обади се на майка си. Хипнотизирай ме. Хипнотизирай ме да забравя. Не успя да се свърже. Остави несвързани, изкрещени съобщения.

Коридорът, водещ към Хедли в баналността на пиковия час. Земният вид на дъжда, усещането за напрежение зад гърба му. Опитваше се да успокои дишането си. Всички съвети на майка му се бяха изпарили от главата му.

Беше ли спряло? Беше ли спряла директорът? Или прииждаше?

Дали невидимото петно бе обхванало целия свят?

Когато започна да идва на себе си и да функционира, отново превърта в съзнанието си какво би могъл да направи различно. Имаше ли нещо, което да промени нещата? Или винаги щеше да става така? В тази вселена. В този ден.

„Съжалявам“, каза той в колата — на никого и в същото време на Грейс, на Чейни, дори на Уитби. „Съжалявам.“ Но за какво? Каква бе неговата роля във всичко това?

Когато стигна до подножието на хълма, водещ към дома му, репортажите по радиото започнаха да предават неговата действителност, откъслечно и с отделни проблясъци. Нещо се бе случило във военната база, може би свързано с „продължаващите усилия за почистване на екологично замърсения район“. Забелязани били странни сияния, странни звуци, изстрели. Но никой нищо не знаеше. Поне не със сигурност.

Само че сега Контрол знаеше онова, което преди му убягваше, скрито в дълбоката вода, където не го виждаше. Сега му се разкри, но твърде късно, за да бъде от полза. Там, докато доближаваше от плът и кръв, по приведените рамене и наклонената глава, Контрол най-после разбра, че момичето от снимката с пазача на фара е директорът като дете. Въпреки различните перспективи и изминалите години, прегърбените или изнесени устремено напред рамене се разпознаваха безпогрешно, стига да ги гледаш правилно. След като веднъж го видя, не можеше повече да спре да го вижда. Скрита пред очите му в рамка на стената, на снимка, направена от Бригада СС, директорът като дете стоеше до Сол Еванс, чиито думи красяха стената на топографската аномалия с жива тъкан. Тя бе гледала тази снимка всеки ден в кабинета си. Беше избрала да я закачи там. Беше избрала да живее в Блийкърсвил, в къща, пълна със стари вещи, принадлежали вероятно на някой роднина по майчина линия. Кой в „Съдърн Рийч“ знаеше за това? Или това беше поредният едноличен заговор и директорът през цялото време бе крила тази връзка?

Ако беше прав, тя е била във фара точно преди Събитието. Беше се измъкнала преди появата на границата. Познаваше забравения бряг като петте пръста на ръката си. Някои неща просто никога не й се бе налагало да записва, просто защото това беше тя, защото беше родена на това място.

Директорът явно бе един от последните хора, видели Сол Еванс жив.

Той спря пред къщата и поседя за миг. Чувстваше се изтощен, изцеден, неспособен да преработи случващото се. По тялото му се стичаше пот, ризата му беше мокра, беше изгубил самото си някъде в „Съдърн Рийч“. Слезе от колата и огледа скрития хоризонт зад реката. Това леко присвяткване ли беше? Глухо ехо от експлозии или собственото му въображение?

Когато се обърна към верандата, на стъпалата до котарака стоеше жена. Испита повече облекчение, отколкото изненада.

— Здравей, майко.

Тя изглеждаше почти същата, както винаги, само че модерните ѝ дрехи бяха някак обемисти, което означаваше, че под шикозното червено яке вероятно носи лека бронежилетка. Със сигурност беше и въоръжена. Косата ѝ беше събрана на конска опашка, което придаваше допълнителна строгост на чертите ѝ. На лицето ѝ беше изписано напрежението от отдавнашно объркване и някаква болка.

— Здравей, сине — отвърна тя, когато той мина покрай нея.

Контрол я остави да говори, а междувременно отвори входната врата, отиде в спалнята и започна да приготвя багажа си. Повечето му дрехи бяха още чисти и сгънати в чекмеджетата. Лесно бе да вземе част от тях и бързо и спретнато да ги нареди в куфара. Да вземе тоалетните си принадлежности от съседната баня, да извади куфарчето с пари, паспорти, пистолети и кредитни карти. Почуди се какви лични вещи да вземе от дневната. Категорично фигурка за шах. Почти не чуваше какво говори майка му, съсредоточен върху задачата си. Върху перфектното ѝ изпълнение.

Спомни си Грейс, която стоеше и чакаше да посрещне директора. Той я умоляваше да си тръгне, да избяга и да се скрие някъде. Но тя не искаше, не му позволи да я издърпа оттам, резервите ѝ от сила бяха твърде големи на фона на неговата паника. Все пак му показва пистолета в кобура, сякаш това можеше да бъде успокоение. „Имам заповеди, които не ви засягат.“ Той се отскубна от орбитата ѝ и се почувства свободен от всичко в „Съдърн Рийч“.

Майка му го принуди да спре с приготвянето на багажа, затвори куфара му, който вече беше претърпан и улови ръката му.

— Вземи това — каза тя и сложи нещо в дланта му.

Хапче. Малко бяло хапче.

— Какво е това?

— Просто го изпий.

— Защо не ме хипнотизираш?

Тя го заведе до един стол в ъгъла, без да обръща внимание на въпроса. Той седна тежко, потънал в студена пот.

— Ще говорим, след като изпиеш хапчето. И след като си вземеш един душ.

Каза го с онзи остър тон, който използваше, за да прекрати дискусия или спор.

— Нямам време за душ — отвърна той, вперил поглед в тапета на стената, който започваше да се размазва пред очите му. Сега той щеше да обитава средата на коридорите. Нямаше да докосва никакви повърхности наоколо. Щеше да се държи като призрак, който знае, че ако докосне някого или нещо, ръката му ще премине през него и това същество ще разбере, че сега съществува в състояние на чистилище.

Севърънс му удари силен шамар и слухът му се възвърна.

— Преживял си шок. Виждам, че си преживял шок, сине. Самата аз преживях няколко през последните часове. Но трябва отново да започнеш да мислиш. Имам нужда от твоето *присъствие*.

Той вдигна очи към нея. Толкова много приличаше и не приличаше на майка му.

— Добре. Добре.

Контрол взе хапчето, скочи на крака, докато още имаше воля за това, и се запъти към банята. Не бе видял нищо познато в очите на директора. Съвършено нищо.

Под душа заплака, защото колкото и да се мъчеше, не можеше да се отърве от усещането за стената по ръката си. Не можеше да се отърси от разредения дъжд, от изражението на Уитби, от скованата стойка на Грейс, от факта, че всичко се бе случило само преди час и той още се опитваше да го сглоби.

Но когато излезе навън, подсуши се и облече тениска и дънки, се почувства по-спокоен, почти нормален. Все още усещаше известна нестабилност, но хапчето явно беше действало.

Изми ръцете си с дезинфектант, но текстурата остана залепена за дланта му като непоклатим фантом.

Майка му правеше кафе в кухнята, но той мина покрай нея, без да каже и дума, прекоси внезапното течение от климатика и отвори входната врата, през която нахлуха влажност и жегла.

Дъждът беше спрял. Виждаше чак до реката и хоризонта. Някъде там беше „Съдърн Рийч“. Всичко беше тихо и неподвижно, но личаха смътни сводове от зелена и лилава светлина, които не трябваше да са там. Представи си как онова, което се намираше в Зона X, се разлива по земята и се простира през реката до Хедли.

— Оттук няма да видиш нищо — каза майка му зад гърба му. — Все още се опитват да ограничат ефекта.

— Докъде е стигнало? — попита той, потръпвайки. Затвори вратата и се върна в кухнята. Отпи от кафето, което бе сложила пред него. Беше горчиво, но отвлечаше вниманието от ръката му.

— Няма да те лъжа, Джон. Положението е лошо. „Съдърн Рийч“ е изгубена. Новата граница е стигнала до портите. Всички са затворени вътре. — Споменът за *изтъняващия* дъжд зад директора. Грейс, Уитби и кой знае кой още сега бяха пленници на истински кошмар. — Може да спре и да остане там дълго време.

— Дрънкаш глупости — каза той. — Не знаеш какво ще направи.

— А може да набере скорост. Прав си, не знаем.

— Точно така, не знаем. Аз бях там, посред всичко. Видях как идва. — *Защото ти ме прати там.* Стон в недрата на предателството, последван от друга мисъл, когато видя умореното, тревожно изражение на лицето ѝ. — Има обаче и друго, нали? Нещо, което още не си ми казала.

Винаги имаше.

Дори сега тя се поколеба. Не ѝ се искаше да разкрие тайна, засекретена в страна, която след седмица можеше и да не съществува. После с равен глас каза:

— Замърсяването на местата, от които прибрахме геодезиста и антрополога, е проникнало през карантината и е продължило да се

разпространява въпреки усилията ни.

— Боже Господи.

Въпреки притъпяващото действие на хапчето той изпита силно желание да се отърве от сърбящия го мозък, от пламналата си кожа, от плътта под нея, да стане толкова ефирен и лек, че да спре да вижда, да се отрече, да се отрече.

— Какво замърсяване?

Макар вероятно да знаеше.

— Онова, което изчиства всичко. Онова, което не можеш да видиш, докато не е станало твърде късно.

— И нищо ли не може да се направи?

От гърлото ѝ се откъсна пресипнал смях, сякаш се опитваше да се изкашля.

— Какво да направим, Джон? Да се борим с него с подривна операция? Да замърсим всички тези места? Да пуснем тежки метали във водата?

Той я гледаше невярващо.

— Защо, *по дяволите*, ме изпрати в „Съдърн Рийч“, ако си знаела, че това може да се случи?

— Искях да бъдеш по-близо. Искях да знаеш, защото това те пази.

— *Пази ме?* От края на света?

— Може би. Може би точно това прави. А и имахме нужда от свеж поглед — каза тя, като се облегна на плота до него. Той вечно забравяше колко слаба е майка му, колко е крехка. — Аз имах нужда от *твоя* свеж поглед. Откъде да знам, че нещата ще се променят толкова бързо.

— Но си подозирала.

Тя продължаваше да му подава късчета информация. Дали трябваше да ги вземе, също като пистолета изпод седалката, само защото му ги предлагаше?

— Да, подозирах, Джон. Затова те изпратихме. Защото някои от нас смятаха, че трябва да направим нещо.

— Като например Лаури.

— Да, като Лаури.

Лаури, който се криеше в Централата, неспособен да се изправи очи в очи срещу събитията — сякаш видеозаписите преминаваха в реалния живот.

— Ти му позволи да ме хипнотизира. Ти им позволи да ме *кондиционират*.

Дори сега не можеше да преглътне негодуванието си от този факт. Може би никога нямаше да узнае мащабите на случилото се.

— Съжалявам, но такава беше сделката, Джон — каза тя решително, придържайки се към историята. — Такава беше сделката. Аз получих човека, когото исках за тази работа, Лаури получи... някакъв контрол. А ти, в определен смисъл, получи защита.

Макар да си мислеше, че знае отговора, насмешливо попита:

— Колко други има в Централата, майко? В тази фракция?

— В общи линии сме само ние двамата, аз и Лаури, но той има много съюзници — отвърна тихо тя.

Само те. Клика от двама срещу клика от един — директорът. И нито един от тях не беше схванал правилно нещата. А сега всичко беше рухнало.

— Какво още?

Притискаше я, за да я накаже, защото не искаше и да мисли за възможните локализиращи Зони Х.

Горчив смях.

— Проверихме местата, от които взехме участниците в последната единайсета експедиция, за да видим дали показват подобни ефекти. Не открихме нищо. Решихме, че вероятно те са имали друга цел. И тя е била да замърсят самата агенция. И преди имахме улики за това. Просто не сме ги изтълкували правилно, не бяхме единомисленици за значението им. Трябваше ни още малко време, още малко информация.

Тела, които се бяха разложили „малко по-бързо“, както се бе изразила Грейс, когато директорът бе разпоредил ексхумацията им.

Във фрагментацията на майка му прозираше признанието, че Централата е един сърцераздиращ провал. Че така и не им е хрумнал сценарий, в който Зона Х се оказва по-умна, по-коварна, по-находчива.

Но всичко това не можеше да заличи изражението на Грейс под дъжда, докато директорът приближаваше — вълнението, реабилитацията, абстрактната идея, дълбоко запечатана върху чертите ѝ, че тази саможертва, тази лоялност, това усърдие най-после ще бъдат възнаградени. Сякаш физическото проявление на приятелката и колегата, отдавна смятана за мъртва, щеше да заличи неотдавнашното минало. Директорът, следвана от онази неестествена тишина. Затворени ли бяха очите ѝ или вече нямаше очи? Изумруденият прах се посипваше от нея по земята с всяка крачка. Този човек, който не трябваше да бъде там, тази черупка от душа, от която той бе открил само фрагменти.

Майка му започна отначало и той не я спря, защото нямаше избор, а и имаше нужда от време да се аклиматизира, да се приспособи.

— Представи си ситуация, Джон, в която се опитваш да възпреш нещо опасно. Но подозираш, че губиш. Че това, което се опитваш да ограничиш и затвориш, бавно и неумолимо се изплъзва. Че онова, което си мислил за непроникливо, с времето е станало пропускливо. Че по-голямата част от стената е надупчена. И че каквото е затворено вътре, иска да те унищожи, но няма водач, с когото да преговаряш, нито поставени цели.

Звучеше като реч на директора.

— Имаш предвид „Съдърн Рийч“. Мястото, на което ме изпрати. С неподходящи инструменти.

— Имам предвид, че групата, към която принадлежа, от известно време смята, че „Съдърн Рийч“ може да е компрометирана, но повечето до днес бяха убедени, че това е не само погрешно, но и страшно глупаво.

— Как се замеси в това?

— Заради теб, Джон. Много отдавна. Защото трябваше да си намеря назначение близо до теб и баща ти. — Беше отишла доброволно. — Това беше страничен проект. Нещо, което трябваше само да наблюдавам, да държа под око. И което се превърна в основното.

— Но защо и аз?

— Казах ти. — Умоляваше го да разбере. — Познавам те, Джон. Знам какъв си. Бих разбрала, ако... се промениш.

— Като биолога.

Изгаряше от гняв, че го е изложила на опасност, без да му каже, без да му даде избор. Само че той бе имал избор: можеше да остане там, където си беше, и да продължи да вярва, че живее извън границата, макар това да е лъжа.

— Горещо-долу.

— Или просто да се променя: да стана по-циничен, поуморен, по-параноичен, по-прегорял.

— Престани.

— Защо?

— Направих всичко по силите си.

— Да бе.

— Имам предвид, докато ти растеше. Правех всичко по силите си. Но ти още таиш гняв. Дори сега. Това е прекалено. Прекалено е.

Опитваше се с приказки да заобиколи катастрофата. Но нали всеки постъпва така, докато е още жив?

Той остави чашата с кафе. В раменете си усещаше възел, който може би никога нямаше да се махне.

— Не мисля за това. Няма значение. Вече не е важно.

— Сега е най-важно — отвърна тя, — защото може никога да не те видя отново.

За първи път, откакто я помнеше, гласът ѝ трепереше.

Тежестта на думите ѝ го удари силно и той разбра, че е вярно; за миг му се стори, че наистина пропада. Това беше чудовищно, това беше невъзможно, това беше... твърде много. Нямаше представа как се е стигнало дотук, макар да бе присъствал на всяка крачка.

Той я притегли към себе си и я прегърна, докато тя шепнеше в ухото му:

— *Изпуснах нещата от поглед. Мислех, че директорът е съгласна с нас. Мислех, че мога да контролирам Лаури. Мислех, че ще се справим. Мислех, че имаме повече време.*

Че проблемът е по-малък. Че някак могат да го ограничат. Че някак тя няма да е причината той да пострада.

Майка му. Неговият контролор. След миг обаче трябваше да я пусне. Нямаше начин да прехвърлят тази пропаст, да излекуват всички рани. Не и сега.

Тогава тя му каза още нещо. Прозвуча като покаяние.

— Джон, трябва да знаеш, че биологът избяга през уикенда. От три дни е в неизвестност.

Вълнение, неоправдана, егоистична еуфория — отчасти защото я беше пропъдил от мислите си за разгръщащия се кошмар в „Съдърн Рийч“, отчасти защото сега за награда тя се връщаше при него.

* * *

Останалите отговори на въпросите му дойдоха по-късно, много след като майка му потегли с неговата кола, а той приготви багажа си и както тя бе предложила, неохотно остави котарака и взе нейната кола. След няколко пресечки обаче спря и открадна друга кола, която запали без ключове, защото не вярваше на Централата. Скоро излезе от Хедли и продължи да кара в нищото. Когато мина покрай мястото, където някога живееше с баща си, усети мъчително липсата му. Защото сега баща му би го утешил. Защото нямаше значение кои тайни ще му каже и кои — не.

След около сто и трийсет километра, когато стигна до летището на един достатъчно голям град, за да има международни полети, Контрол остави колата заедно с pistolетите си на паркинга и купи два билета. Единият беше за Хондурас, с прекачване на западния бряг. Другият беше с две прекачвания,

но свършваше на около триста километра от брега. Него купи с измислено име. Чекира се за полета за Хондурас и седна на бара с уиски пред себе си в очакване на чартъра. Върхлетяха го апокалиптични видения за това, което щеше да погълне Зона Х, ако продължеше напред към него. Сгради, пътища, езера, долини, летища. Всичко. Хвърляше по един поглед на телевизорите за новини и се опитваше мислено да изпревари хората на Централата, които може би вече бяха по следите ѝ, може би вече ги бяха надушили. Ако той беше на нейно място, щеше да скочи на някой влак, което означаваше, че лесно би могъл да я настигне. Откъдето беше избягала, имаше да пътува точно колкото него.

Една блондинка на бара го попита какво работи и той, без да се замисли, отвърна: „Морски биолог“. „А, на държавна служба“. „Не, на свободна практика“. Още щом го каза, му прозвуча абсурдно. Дълго след това се опитваше да увеличи дистанцията между себе си и обекта. Защото искаше да остане в бара, сред хората, но не и да общува с тях.

— Как е избягала? — попита той майка си.

— Да кажем, че се оказа по-силна, отколкото изглеждаше, а и много изобретателна. — Дали майка му ѝ беше помогнала? Дали ѝ беше дала възможност? Или подсказала момента? Нямаше желание да я пита. — Централата предполага, че тя ще се върне на празния паркинг, защото там няма замърсяване.

Той обаче знаеше, че няма да го направи.

— И ти ли така мислиш? — попита го майка му.

— Да.

Не, тя щеше да отиде на север, над градчето Рок Бей, дори да не мислеше, че е биологът. Щеше да избере място, с което се чувства лично свързана. Не защото Зона Х я тласкаше натам, а защото самата тя чувстваше подтик за това. Ако е била права, ако е била истинският им воин, и тя беше с промит мозък като останалите.

Поне така му се искаше да вярва. Да има причина да опакова багажа си и място, на което да съзира убежище. Или скривалище.

Повикаха пътниците за неговия самолет. Той наистина щеше да замине на запад, но щеше да слезе още при първото прекачване, да вземе кола под наем, да я смени с друга, после може би да открадне трета, следвайки неизменна дъга на юг. А след това щеше напълно да изчезне и да се насочи на север.

Беше дръпнал Грейс, за да я махне оттам; беше хванал ръката ѝ и я дърпаше, искаше да я събори, да я извлече насила, ако може. Крещя ѝ. Посочваше ѝ всевъзможни причини — първични, интуитивни причини. Но Грейс не го разбираше и се отскубна с поглед, който го накара да се откаже. Защото беше осъзнат поглед. Тя щеше да стигне до края, но той не можеше да го направи. Той не беше истинският директор. Затова я остави да избледнее в дъжда, докато директорът приближаваше към вратата, а самият той избяга в безумна паника през столовата към колата си. Без чувство за вина.

Телефонът му изписука, за да покаже, че е получил от невъобразимо далеч последните, безполезни видеофайлове от „Съдърн Рийч“, от жертвените животни.

Кадрите не казваха нищо, не стигаха до никакъв край, не даваха представа какво може да се е случило с Грейс. Бяха зърнисти и размазани.

Всеки клип продължаваше около шест секунди и спираше по едно и също време. На първия столът му стоеше празен до самия край, когато се появяваше някаква мъглявина и сядаше в него. Може да беше и директорът, но контурите бяха твърде размити. На другия се виждаше прегърбеният Уитби на стола отсреща. Правеше нещо особено с ръцете си, от което пръстите му изглеждаха като меки корали, полюшващи се на морското течение. Безсловесен бас някъде отзад. Нима сега Уитби се намираше в света на първата експедиция? И ако беше така, знаеше ли го?

Контрол изгледа и двата клипа по два пъти, после още веднъж, накрая ги изтри. Това действие не можеше да изтрие обектите, но поне го отдалечаваше от тях, което му стигаше.

Обичайният горещ полъх, последван от хладния въздух в самолета. Борбата с разнищените колани. Докато набираха височина, Контрол непрекъснато очакваше нещо да помете самолета от пътя му в небето. Чудеше се дали Централата ще го посрещне, когато кацне, или ще се случи нещо още по-странно. Чудеше се защо стюардесите го гледат така любопитно и осъзна, че реагира на рутинната им любезност с напрежението на човек, с когото никой никога не се е държал любезно или не очаква да му се случи отново.

Двойката до него беше от досадния, но често срещан тип, при които всяка дума се изрича заради публиката или за да утвърдят семейността си. Във внезапен, неочакван изблик на сурова, почти неудържима емоция му се прииска да предупреди дори тях. Някак да артикулира случващото се, без да звучи налудно, без да ги подплаши. В крайна сметка обаче просто глътна още едно хапче за успокоение, облегна се назад и се опита да забрави за всичко.

„Откъде да знам, че ти не си ми внушила да тръгна след биолога?“

„Биологът беше оръжието на директора, убедена съм в това. В собствените ти доклади пише, че не се е държала като останалите. Каквото и да знае, все е някакъв шанс. Някакъв шанс.“

Контрол не бе споделил с майка си всичко от последните си мигове в „Съдърн Рийч“. Не ѝ бе казал за всичко, което видя, нито че в каквото и да се е превърнала директорът и където и да е израснала, сега тя беше по-малко себе си от всякога. Че какъвто и план да е имала, сега той беше без значение.

„А ти си моето оръжие, Джон. Ти си този, когото избрах да знае всичко.“

Комфортът на надрасканите метални подлакътници с дебела, прокъсана тапицерна отгоре. Накъсаните парчета небе през овалните прозорци. Ненужните съобщения на капитана, примесени с глупави, но успокояващи шегички по интеркома. Чудеше се къде ли е Гласът; дали Лаури е връхлетян от спомени или откача. Лаури, неговото другарче. Лаури, жалкият мегалодон. Това е последният ти шанс, Контрол. Но това не беше шанс, а жертвоприношение. Ако името му изобщо бъдеше запомнено с нещо, то щеше да бъде като предвестник на гибелта.

Поръча си уиски с лед, за да го види как блести, да подържи леда в устата си и да почувства гладката му, леко шипеща студенина. Помогна му да се унесе в люлката на изкуствената си умора, да забави колелата на съзнанието си. Да спъне тези колела, да ги счупи.

„Какво ще направи Централата сега?“, бе попитал той майка си.

„Ще тръгнат след теб заради връзката ти с мен.“ Бездруго щяха да го погнат, задето не е докладвал, а последвал биолога.

„Какво друго?“

„Ще се опитат да изпратят тринайсета експедиция, ако все още има врата.“

„Ами ти?“

„Аз ще продължа да поддържам курса, който смятам за правилен“, отвърна тя, което, както вероятно знаеше, беше огромен риск. Означаваше ли това, че тя ще се върне или ще стои на известно разстояние от Централата, докато положението се стабилизира? Защото Контрол знаеше, че тя ще се бори, докато светът не изчезне. Или Централата не се отърве от нея. Или Лаури не я използва като изкупителна жертва. Нима се залъгваше, че Централата няма да се опита да обвини пратеника? Можеше да я попита защо просто не изтегли всичките си спестявания и не замине за най-далечното възможно място... и там да чака. Но тогава и тя щеше да го попита същото.

Към края на полета една жена от другата страна на пътеката каза на него и двойката до него да отворят прозореца си за кацането. „Трябва да отворите прозореца за кацането. Трябва да го отворите. За кацането“.

Или какво? Или какво? Просто не ѝ обърна внимание, не предаде съобщението, само затвори очи.

Когато ги отвори, самолетът беше кацнал. Никой не го чакаше. Никой не го повика по име. Нае кола без проблеми.

Сякаш друг човек пхна ключа в стартера и потегли, за да се отдалечи от всичко познато. Вече нямаше връщане назад. Нито напред. Движеше се сякаш странично, но колкото и да беше плашещо, беше и вълнуващо. Човек не можеше да се почувства мъртъв по този начин, нито просто да чака следващото нещо, което ще му се случи.

Рок Бей. Краят на света. Дори тя да не беше там, това не беше никак лошо място да изчака онова, което предстоеше да се случи.

Привечер на следващия ден. Долнопробен мотел на крайбрежието с думата „Бийч“ в името си. Контрол трескаво разглобява и почиства глока, купен под фалшиво име от един дилър няма и трийсет минути, след като излезе от летището, на задния паркинг на някаква автокъща. После го сглобява. Фокусирането върху еднообразната, детайлна задача държеше мислите му далеч от бездната, надвиснала отвън.

Телевизорът беше включен, но не показваше нищо смислено. С изключение на смътни съобщения за възможен проблем в околностите на агенцията за екологично възстановяване „Съдърн Рийч“, никой не казваше истината за случващото се. Но това отдавна беше така, макар и никой да не знаеше, и той беше сигурен, че ако биологът беше на неговото място в момента, щеше да изрази същото презрение. Светлината през завесите бяха само фаровете на камион, пронизващи тъмнината. Усещаше се миризма на развалено, но вероятно той я бе донесъл със себе си. Колкото и далеч да беше сега, невидимата граница беше близо: пунктовете за проверка, вихрената светлина на вратата. Начинът, по който светлината почти се отсичаше, почти създаваше образ в пространството между завесите, а после отново избледняваше и изчезваше.

На леглото: ръкописът на Уитби за тероара, който не беше поглеждал, откакто напусна Хедли. Само го беше прибрал в здрав, херметичен плик. Осъзнаваше с примирена изненада, с бавно осмисляне или реакция на въображението, предназначено да омекоти удара, че инвазията не е започнала

сега, че тя се е проявявала от доста време, по-дълго, отколкото някой е можел да предположи, дори собствената му майка. И че може би Уитби бе открил нещо, въпреки че никой не му беше повярвал; въпреки че това откритие го бе изложило на нещо, което бе открило него.

Когато приключи с глока, той седна на един стол с лице към вратата, стиснал дръжката толкова здраво, че пръстите му пулсираха. Още един начин да устои. Болката като средство за отвличане на вниманието. Всичките му познати водачи бяха замлъкнали. Майка му, баба му и дядо му, баща му — никой нищо не казваше. Дори фигурката в джоба му сега изглеждаше инертна и безполезна.

През цялото време на стола, а после в леглото между протритото одеяло и пожълтелите чаршафи с прогорени дупки от цигари, Контрол не можеше да пропъди образа на биолога от главата си. Изражението на лицето ѝ на онзи пуст паркинг — онази празнота — а по-късно, по време на разпитите, противоречивата несъвместимост на презрението, непокорството, прозиращата тук-там уязвимост, жарта, устрема. Това го повали. Разпростря се, докато накрая проникна в цялото му същество и обхвана всяка част от него. Въпреки че тя можеше никога да не разбере и че той трябваше да се радва, ако никога вече не я видеше, стига да можеше да вярва, че е жива и сама. Копнежите му струяха във всички посоки и без посока. Това беше странна привързаност, която не се нуждаеше от обект; тя се излъчваше от него като невидими лъчи към всички и всичко. Предполагаше, че това са нормални чувства, след като си преминал определен момент.

Север — натам бе избягала биологът и той знаеше къде точно отива: беше написано в полевите ѝ бележки. Пропастта, която познаваше по-добре сигурно от всеки друг; там, където земята се спускаше в морето, а вълните се разбиваха в скалите. Трябваше само да бъде подготвен. Централата можеше да го застигне, преди да се е добрал дотам. Дебнеше го обаче и нещо още по-мрачно и голямо; и тъкмо това беше убийственият майтап. Че онова, което се опитваше да застигне всичките, щеше да бъде още по-безмилостно; щеше да ги разпитва, докато не се превърнат в крехки, кухи люспи, като изстискана и оставена на слънце кърпа.

Освен ако не стигнеше навреме на север. Ако тя беше там. Ако тя знаеше нещо.

* * *

Тръгна рано призори от мотела, хапна в едно кафене и продължи на север. Тук всичко беше в скали и остри завои и на всеки завой на човек му се струваше, че ще излети в небето. Че този път може да не потисне шепнештата мисъл — да спре да върти волана, следвайки пътя — да натисне газта и да продължи във въздуха, да изтрие всички тайни, които знае, а не иска да знае. Температурата рядко стигаше двайсет и четири градуса и скоро се озова сред тучен пейзаж — зеленото бе по-наситено, отколкото на юг, а когато заръмеше, приличаше повече на мъгла — не като адските порои, с които вече беше свикнал.

Спря в един магазин в град на име Селк, в който имаше бензиностанция с древни колонки, неработещи с кредитни карти, купи си голяма раница и я

натъпка с петнайсет килограма запаси. Купи си ловджийски нож, много батерии, брадва, запалки и куп други неща. Не знаеше какво ще му трябва, нито колко ще ѝ трябва или колко време ще я търси в пустошта. Дали реакцията ѝ щеше да бъде такава, каквато му се искаше — и каква бе тя? Ако изобщо беше там. Представи си как ще изглежда след години — брадат мъж, който сам отглежда храната си, дялка фигурки като баща си, постепенно смазан от тежестта на самотата.

Касиерът го попита за името заради процента, отиващ за някаква местна благотворителност, и той каза „Джон“. От този момент насетне започна да използва истинското си име. Не „Контрол“ или други псевдоними, които го бяха докарали дотук. Най-обикновено, често срещано име. Неизпъкващо. Нищо незначещо.

Продължи обаче да използва досегашната си тактика. Покрай борбата с вътрешния тероризъм беше опознал доста земеделски райони. По време на втората си мисия в Средния Запад, когато постоянно пътуваше между окръжните здравни служби, уж представяйки нов имунизационен софтуер. Всъщност обаче проследяваше данни за членовете на една въоръжена групировка. Познаваше всички черни пътища от този си живот и сега се върна към тях, сякаш никога не ги беше напуснал. Прилагаше всички трикове без никакви усилия, макар да бе минало толкова време. Това дори му носеше особена напрегната свобода, външение и простота, които отдавна не беше изпитвал. И тогава, както и сега, гледаше подозрително всеки пикап и най-вече тези с неясен номер, всеки бавен шофьор, всеки стопаджия. И тогава, както и сега, избираше черни пътища, които му позволяваха често да сменя посоките. Използваше само хартиени карти, без GPS. Без малко да се разколебае за мобилния си телефон, но все пак го хвърли в океана и не си купи временен. Знаеше, че може да си вземе такъв, който не може да бъде проследен, но също така знаеше, че всички, на които би се обадил, вече се подслушват. Желанието да чуе някой роднина, може би майка си за последно, изbledняваше с километрите. Ако имаше да им казва нещо, трябваше много отдавна да е вдигнал телефона.

Понякога, докато шофираше, си мислеше за директора. Покрай брега на блестящото, плитко езеро, обградено от планини, докато гризеше надениците, купени от местния пазар. Цветът на небето беше толкова светлосин и необезпокояван от облаци, че изглеждаше нереален. Момичето на старата черно-бяла снимка. Фиксирането ѝ върху фара, без никога да споменава за пазача. Защото е била там. Защото е била там почти до края. Какво ли беше видяла? Какво бе разбрала? Кой бе разбрал за нея? Дали Грейс знаеше? Усилията да открие подходящите лостове и да успее да постъпи в „Съдърн Рийч“. Дали някой бе научил тайната ѝ, дали мислеше, че това е добра идея, а не излагане на цялата агенция на риск? Какво криеше тя за пазача на фара? Такива въпроси го измъчваха — пропуснати възможности, изоставане, прекалено фокусиране върху растението и мишката, Гласа, Уитби. Инак сигурно щеше да го научи по-рано. Папките, които още носеше със себе си, не му помагаша; снимката на пътническата седалка — също.

Падна нощ, а той отново и отново се връщаше към брега; фаровете му се отразяваха от оранжевите и белите рефлектори, а понякога от

сребристосивата мантинела. Беше спрял да слуша новините по радиото. Не знаеше дали фините намеци за надвисналата катастрофа не съществуваша само в неговото въображение. Все повече му се искаше да се преструва, че съществува в мехур, изваден от контекста. Че пътуването с колата ще продължи вечно. Че то самото е смисълът на всичко.

Когато се умори прекалено, спря в градче, чието име забрави в мига, в който го напусна, след кафето и яйцата в денонощното заведение. Сервитьорката го попита накъде отива, а той отвърна само: „На север“. Тя кимна и не попита нищо повече; явно нещо в изражението му я спря.

Той не се бави; хапна набързо, изнервен от черния седан със затъмнени стъкла на паркинга — очукано старо волво със стикери за дъждовните гори, чийто прегърбен собственик пушеше твърде дълго.

Дъждът от морето се съгсти до мъгла и го накара да пъпли с трийсет километра в час в тъмнината, без да знае какво ще изскочи от пелената пред него. По едно време го разтърси преминаващ камион, друг път елен изтанцува пред фаровете като подвижна картина и после изчезна.

Призори стигна до заключението, че е все едно дали майка му е излъгала. Това беше тактически детайл, не стратегически. Той така или иначе щеше да следва този път; убеди себе си, че след като веднъж бе отишъл в „Съдърн Рийч“, бе обречен да поеме на север сред нищото. Сгърчените, разкривени от вятъра дървета се превръщаха в тъмни стълбове от дим в мъглата и жертвено се самоизпепеляваха, сякаш пред погледа му се разиграваше някаква версия на бъдещето.

Ношта, преди да стигне Рок Бей, Джон си позволи последна вечеря. Спря пред изискан ресторант в градче, сгушено в сянката на крайбрежните планини и приласкано в извивката на река, която изглеждаше анемична на фона на вълните и жилите на разноцветните пясъци, излизащи от водата. Разпилените купчини от плавеи и мъртви дървета изглеждаха така, сякаш нарочно поставени там, за да натиснат всичко надолу.

Седна на бара и си поръча бутилка хубаво червено вино, филе миньон с картофено пюре с чесън и гъбен сос. С преднамерено наивен ентузиазъм се заслуша в скромните фукни на опитния барман на име Джан — забавни истории от времето, когато бе работил в градове, в които Джон не беше и стъпвал. От време на време мъжът поглеждаше крадешком към Джон с напуканото си нордическо лице, обрамчено от дълга жълта коса. Може би се чудеше дали Джон ще го попита какво прави тук, сред плавеите в най-затънтения край на света.

Пристигна семейство — богато, бяло, с блузи поло, пуловери и таки панталони, сякаш излязло от каталог за дрехи. Не го забелязаха. Не забелязаха и бармана, докато си поръчваха бургери и пържени картопки. Баштата седна от лявата страна на Джон, закривайки като с щит децата си от непознатия. Колко точно непознат, те не можеха да знаят. Съществуваша в собствения си мехур. Имаха почти всичко и не знаеха почти нищо. Разговорите им се свеждаха до изправената стойка, правилното дъвчене, футболния мач, който бяха гледали, и някакъв туристически магазин в градчето. Джон дори не им завиждаше. Не ги мразеше. Чудно, но не изпитваше нищо към тях. Носеха в себе си цялата история, всичко кодирано, лишено от смисъл. Нищо нямаше значение в сравнение с тайната, която той носеше със себе си.

Барманът завъртя очи към Джон, докато търпеливо изпълняваше сменящите се поръчки на децата и понасяше финото високомерие, с което му говореше баща им. В това време жената с военната униформа и двамата ѝ приятели скейтбордисти от „Емпайър Стрийт“ се настаниха невидими от двете страни на Джон, вперили гладни очи в храната на семейството. Колко ли агенти оставаха незабелязани, нерегистрирани, без никой да е чул и вест от тях, без никой да ги е подкрепил? Изтрити от лицето на земята в мрак и долнопробни защитени жилища и мотели. Невидими. Ненужни. Той можеше да бъде на мястото на много от тях. И беше — терзаеше се тук, незнаен за семейството си и дори за бармана, продължаваше да полага усилия.

Когато семейството си тръгна, а заедно с него и спътниците му, той заговорнически попита бармана:

— Откъде мога да си взема лодка?

С тона на поредния уморен от света пътешественик. Авантюрист, който понякога игнорираше законността също като бармана в своите истории. Ти си човекът. Ти можеш да ми свършиш работа.

— Оправяте ли се с лодки? — попита Джан.

— Да.

В езерата. Близко до брега. Всичко друго означаваше да се превърне в ключовата реплика от вицовете на Джак.

— Вероятно мога да ви помогна — ухили се барманът. — Вероятно мога да го уредя. — Той наведе огряното си от натрошената светлина на полилея с топки лице и прошепна: — Кога ви трябва?

Сега. Веднага. До сутринта.

Защото нямаше да стигне в Рок Бей с кола.

„Соленоводна твар“ беше модифициран плоскодънен скиф с плътък нос и упорито нежелание да завива надясно, независимо от увещанията. Имаше малка надстройка вместо кабина, в която можеше да се скрие от силните океански ветрове, и мощен, макар и овехтял двигател. Беше много стара и бялата ѝ боя се беше олющила, оголвайки дървото отдолу. Приличаше по-скоро на лодка за буксир, но се използваше за риболов от един прошарен рибар с шкембе като буре и клиширана походка с огънати колене, който му я продаде два пъти по-скъпо, отколкото струваше. Едва не си помисли, че той също има някакъв нелегален страничен бизнес, че също играе роля. Зареди достатъчно гориво, за да се взриви до небето или да стигне до края на света. После натовари багажа и провизиите си.

Заедно със скифа получи весла, „в случай че моторът откаже“, и морски карти, „въпреки че Бог да ви е на помощ, ако не потърсите подслон, когато наближи буря“, и сигнални ракети. След малко убеждаване, съпроводено от допълнително заплащане, в комплекта бяха включени старият дъждобран на шкипера, шапка, лула, галоши и рибарска мрежа с дупка. Лулата стоеше странно в устата му, а галошите му бяха големи, но си мислеше, че са добра дегизировка поне от разстояние.

Моторът заръмжа насечено с хълцане, което не му хареса, но нямаше избор. Освен това смяташе, че лодката ще се окаже не по-бавна от шофирането по опасните пътища, пък и по-трудно можеше да бъде проследена. Когато потегли по течението на реката към морето, го обзе чувство за надвиснал апокалипсис, а изхвърлените на брега, почернели дърва му говореха не за лагерни огънове или бури, а за по-радикална катастрофа.

Докато навигираше в бурни и спокойни води и се бореше да опознае подскоците и наклоните на лодката, бавно нагаждайки се към течението, Джон оглеждаше старите къщи сред скалите по брега и малкото неподдържани плажове. Повечето се разпадаха, а дори тези, в които блестяха светлини, имаха вид само на временно възкресени. Хора по кейовете. Всички изглеждаха така, сякаш до зимата няма да ги има.

Подмина изоставен фар — ниска, разлята кула с черна корона. Тя премина безмълвно покрай него; под изронената мазилка се виждаше каменната зидария; светлината на фара беше отдавна угаснала и той изпита стряскащото усещане за удвояване, сякаш се движеше покрай брега на алтернативна Зона Х. Чувство, че е преминал някаква граница.

Ако се вгледаше внимателно, някъде в мъглата щеше да съзре Лаури и Уитби, които се скитат изгубени. Някъде Бригадата за свръхестествени и системнонаучни изследвания правеше своите измервания, Сол Еванс се изкачваше по витите стълби на фара си, а долу на камъните си играеше нищо неподозиращо момиче. Може би дори Грейс, събираща останките от „Съдърн Рийч“.

Към средата на следобед вече беше достигнал острата извивка на брега и залива, водещ към градчето Рок Бей. В действителност биологът наричаше Рок Бей скалните езерца и рифовете, намиращи се на около трийсет километра северно от града. Някогашната ѝ къща обаче беше непосредствено до града. Или по-точно селото, което наброяваше едва петстотин жители.

„Соленоводната твар“ не беше от лодките, които могат да се издърпат на брега и скрият под клоните. Джон обаче искаше да огледа Рок Бей, преди да продължи нататък. Реши да се качи малко нагоре по широкия проток, полускрит от скалните островчета, стърчащи от водата. Скоро забеляза прогнил стар кей, на който можеше да върже скифа. Според картите мястото беше достатъчно близо до местния резерват за диви животни, за да отиде пеш дотам и да пресече туристическата пътека, по която да стигне до града. Остави шапката и лулата си, взе дъждобрана, бинокъла и пистолета и пое към вътрешността през храсталаците, преминаващи в гора. Свежото ухание на кедрите го изпълни с енергия. Много скоро се озова на отвесна скала, от която се виждаше дървеният мост към града и късата главна улица след него. Забеляза бариера, охранявана от местната полиция, доста преди моста, но не видя нищо подозрително по пътеките — само един човек, бягащ за здраве, и неколцина тийнейджъри, които видимо си търсеха удобно място да попушат трева.

Но когато се вгледа с бинокъла си през гъстата завеса от клони от сегашната си наблюдателница, откри пет-шест черни седани и джипове със затъмнени стъкла, паркирани по главната улица. Автомобилите смърдяха на Централата, както и застаналите до тях прекалено зализани мъже, които се преструваха на дървосекачи с ярки карираны ризи, дънки и нови ботуши, които очевидно не бяха изминали и един километър.

Фактът, че бяха толкова малко, говореше, че или това място беше едно от многото, които претърсваха, или биологът се бе превърнала само в част от значително по-голям проблем. Централата беше заета някъде другаде. Някъде на юг, може би.

В зависимост от това, колко добре познаваха навиците на биолога, може би смятаха, че би предпочела да се скрие някъде по на север по брега. Все пак трябваше първо да изключат града и околностите му. Навсякъде околоръст вирееха гъсти крайбрежни храсталаци и още по-гъсти дъждовни гори, през които не беше лесно да се премине. Тероар, в който дори опитните местни хора можеха да се изгубят, ако излязат от града, особено през дъждовния сезон.

Воден от някакво предчувствие, той изостави наблюдателницата си на скалата и тръгна надолу. Премина по дървения мост над реката и се изкачи на едно възвишение, което го поведе по поредица от покрити с мъхове и кедри хълмове, докато отново не стигна до водата. Отсреща, от другата страна на протока, беше къщата, в която бе живяла биологът. Ниско приведен, той се промъкна на зигзаг през трънливите шубраци и легна между разкривените дървета с бодливи листа, откъдето можеше спокойно да наблюдава.

Къщичката беше малко по-голяма от лодката му, а от гората бе разчистено само колкото за малка полянка отпред и за черния път, който се виеше по хълма отстрани. Зад този хълм се криеше по-голям имот: основната къща, от чийто комин се издигаше филиз от бял пушек.

От малката къщичка обаче не излизаше дим. Около нея нищо не помръдваше — дотолкова, че му се струваше неестествено. Не откъсваше поглед от гората от двете ѝ страни, докато след около час и петдесетина внимателни огледа не осъзна, че част от земята се е преместила: камуфлаж. Който след няколко секунди се превърна в мъж с пушка и оптичен мерник, легнал под военно прикритие, който покриваше къщичката. След като забеляза първия, пред очите му се разкриха и други: по дърветата, зад трупите, дори нехайно надникващи за миг от самата постройка. Разбра, че биологът няма да припари до някогашната си къщичка, дори да ѝ се е искало.

Затова той се отдалечи от мястото и се насочи обратно към лодката по много обиколен и уморителен маршрут. Не мислеше, че са го забелязали, но не искаше да оставя нищо на случайността. С благодарност се качи на лодката си. Беше изчерпал малкия си запас от ръждясали умения за ориентация в гористи местности и се радваше, че е имал късмет. Както и че лодката му още беше тук, а районът изглеждаше напълно пуст.

Изяде една консерва студен боб и отвърза лодката. До последно се придържаше към брега, а после бавно и спокойно премина през устието на залива, убеден, че все някак ще го открият от разстояние и Централата ще връхлети върху него.

Колкото и необятно да му изглеждаше морето в тези моменти, виждаше само чайки, пеликани и корморани, а някъде високо, както му се стори, летеше албатрос. Само белеещи се вълни, далечни сирени и неясни силуети на лодки и наблизо, и в далечината. Нищо, което да не изглежда местно; никакви новоизлюпени рибари.

По-лесно, по-добре беше да се отдалечи от всичко това. Тя сигурно беше на най-пустото и самотно място, което би могла да намери и където никой не би посмял да я последва.

Или беше там, или не. Ако не беше, то все едно — всичко беше безполезно.

Преследването напомняше на неравномерен пулс. Отслабваше и после отново набираше сила. През бинокъла си забеляза катер в далечината, който

бързо се приближаваше по дъга към него. Чу хеликоптер, макар да не го виждаше, и двайсет минути хвърля прокъсаната си, безполезна мрежа, нахлупил безформената си шапка ниско на челото си. Използваше всичко, което имаше, за да се преструва на рибар. После звуците отслабнаха, а катерът сви обратно към брега. Всичко беше много, много отдавна.

Този нов пейзаж над залива Рок Бей му беше още по-чужд и по-студен — но също така му донесе облекчение, сякаш Зона Х беше само климат, вид растителност, обикновен тероар, макар и да знаеше, че не е така. Толкова много тонове и оттенъци на сивото — сивото, което струеше от небето; непрестанно, безкрайно, неподвижно сиво. Петнистото матово сиво на водата преди дъжда, нарушавано от гребените на вълничките, сивото на самия дъжд, на пръските и кръговете по повърхността на океана. Сребристото сиво на истинските вълни в далечината, които се приближаваха и блъскаха носа на лодката, докато той се опитваше да я насочва през тях, а тя се люшкаташе и двигателят ѝ скимтеше. Сивото на нещо голямо и замислено преминаваше под него и надигаше лодката, а той се мъчеше да я държи неподвижна и да изключва мотора, притаил дъх, защото в тези мигове животът твърде много приличаше на сън, за да издиша.

Разбираше защо биологът харесва тази част на света; факта, че човек можеше да се изгуби тук по множество начини. Можеше да стане съвсем различен от това, което си е мислел, че е. Мислите му застинаха за часове. Неистовата потребност да анализира, да раздробява деня или седмицата си, изчезна, а заедно с нея — теглото и шумът на човешкото общуване и взаимодействие, които вече не се побираха в черепа му.

Замисли се за тишината, в която ловеше риба на езерото като дете; думите, които му казваше дядо му с приглушен глас, като че ли бяха в църква. Почуди се какво ли ще прави, ако не я открие. Дали щеше да се върне или просто да се стопи в пейзажа, да се превърне в част от това, което щеше да намери тук, да се опита да забрави всичко, което се бе случило досега, и да стане ни повече, ни по-малко като пръските, които заливаха носа на лодката, пияната покрай брега, вятъра, който го брулеше в лицето? Тази мисъл му вдъхваше утеха, силна почти колкото желанието да я намери — утеха, която много дълго не беше усещал; много неща се смалвяваха в далечината зад него и изглеждаха нелепи или измислени, или и двете. И в крайна сметка, несъществени.

* * *

През нощите на плаването си на север, вързал здраво лодката, където брегът позволяваше — достатъчно голям скален остров, за да го скрие, дъно, което да задържи котвата въпреки хлъзгавите водорасли — той започна да вижда странни светлини далеч зад гърба си. Издигаха се и се спускаха, носеха се по морето и небето — бели, зелени, лилави. Не можеше да определи дали търсят нещо или нямат определена цел. Но те развалиха магията и тази вечер той включи радиото, като го притисна до ухото си, пхнат в спалния си чувал, за да намали колкото може повече силата на звука. Успя да долови само няколко непонятни думи, последвани от прашене. Не знаеше дали причината е някаква катастрофа или отдалеченото му местоположение.

Звездите над главата му бяха големи и неподвижни. Съществуваха върху платното на нощта, широко и дълбоко като съня му. Беше вече уморен, гладен

за нещо различно от консерви и протеинови блокчета. Беше му омръзнало да слуша шума на вълните и звука на двигателя. Бяха изминали три дни, откакто напусна Рок Бей, а не бе зърнал и следа от нея по брега. Скоро щеше да стигне до най-отдалечената точка в района. Отдавна бе отминал местата, които можеха да се достигнат по шосе — само по пътека, вода или въздух. Краят на всичко, което можеше да се нарече Рок Бей.

Ако продължаваше да пести храната и водата, имаше достатъчно за още една седмица, преди да се наложи да тръгне обратно.

* * *

Поредната сутрин. В унес навлезе в залив, обграден от черни назъбени скали, остри като перки на акула. Реши да се приближи, защото му се стори, че прилича на брега, скициран в полевите бележки на биолога.

Скалите бяха покрити с миди и морски звезди, а стотици бодливи силуети на морски таралежи се криеха като подводни мини в плитчините. От два дни не бе виждал човек. Ръцете го боляха от гребането. Копнееше за топла храна, баня или знак, който да му покаже къде се намира. Лодката беше започнала да пропуска вода; част от времето му отиваше за изгребването ѝ; повече се страхуваше да се отдалечи дори малко от брега, отколкото да не се блъсне в някой зъбер.

Скалите образуваха груб ръб чак до брега и беше трудно да ги заобиколи. Една вълна го отнесе твърде близо и той се удари в тях; усети разтърсването с костите си. Протегна едното весло, за да се отблъсне; отначало то се плъзна и се наложи да опита отново, после загребва неистово, докато се отдалечи достатъчно от прибоя.

Трябваше му секунда да проумее защо се е плъзнало греблото, вместо да се чуе обичайното стържене. Някой ядеше мидите. С изключение на малкото кафяви водорасли, скалата беше напълно оголена. Погледна през бинокъла си и видя, че скалите по-нататък също са голи, а по-близо до брега се забелязваха дори бели кръгове на местата, на които мидите се бяха съпротивлявали на брането.

Нямаше следи от огън или други признаци на живот, но някой или нещо очевидно се хранеше с мидите. Ако беше човек, можеше да е всеки. Но пак беше повече от това, което имаше вчера. В него забушуваха едновременно тревога, облекчение и нерешителност. Ако беше човек, може би вече беше забелязал лодката му. Първо реши да акостира тук, после обърна и гребя чак до мястото, от което беше дошъл — до следващото заливче, скрито от огромните скали, които се надигаха от океана и образуваха негостоприемен остров.

Лодката беше поела още повече вода и той осъзна, че ще се наложи да отделя повече време за изгребване, отколкото за гребане; да се тревожи повече да се задържи на повърхността, отколкото да се придвижва. Затова приближи скифа до брега, пусна котва и прегazi до малкия плаж, покрит с черен пясък и засенен от надвесените дървета. Седна задъхано и дълго почива. Това беше последният му шанс. Можеше да се опита да поправи лодката. Можеше да се обърне и да закуца надолу по брега до Рок Бей. Да свърши с това, да свърши завинаги с мисълта за това. Да изтрие образа на биолога от съзнанието си, да не допусне никога повече да се появи пред очите му, да се изправи срещу онова, което се разрастваше зад гърба му. Помисли си какво ли прави в

момента майка му, къде ли се намира. Яви му се дългата ръка на Уитби, протягаща се от етажерката, за да го погали, и Грейс на вратата, очакваща директора.

Върна се при лодката и взе всичко полезно, което успя да натъпче в раницата, включително ръкописа на Уитби за тероара. Закрачи обратно към линията на черните камъни, като се олюляваше леко под тежестта на товара си и се стараше да се движи под прикритието на дърветата. Скоро лодката остана само спомен — нещо, което някога бе съществувало, но вече го няма.

Тази нощ отново видя светлини в небето — далечни, но приближаващи се. Стори му се, че чува корабен двигател, но светлините избледняха, звукът също, и той заспа сред шепота на вълните.

* * *

Привечер на следващия ден Джон зърна нещо да се движи по скалите и фокусира бинокъла си върху него. Искаше му се да вярва, че това е фигурата на биолога, че разпознава силуета и движенията ѝ на фона на умореното небе, но я бе виждал само в плен. Инертна. Дезактивирана. Различна.

Първия път я изгуби почти веднага от наблюдателницата си близо до скалите; не можа да разбере дали се приближава или отдалечава. Камъните и формите се размиха и сляха, падна нощта. Изчака да види светлинка или огън, но нямаше нищо. Ако това наистина беше биологът, явно беше преминала в пълен режим на оцеляване.

Мина още ден, без да види нищо друго, освен чайки и една сива лисица, която рязко спря, щом го забеляза, а после се изпари в мъглата, която твърде отдавна покриваше всичко наоколо. Боеше се, че който и да е бил, вече се е отдалечил, че това не е било базата му, а само точка от по-дълго пътуване. Изяде още една консерва боб и пи пестеливо от манерката с вода. Сгушен, треперещ, в дълбоко прикритие. Отново стигаше до границата на уменията си, предназначени повече за следене по странични пътища и малки градчета, отколкото за оцеляване в дивата природа. Струваше му се, че е отслабнал с два килограма. Продължаваше да вдишва дълбоко кедрите и всичко зелено и живо като временен антидот.

Фигурата се появи отново на смрачаване. Пълзеше и подскачаше по черните скали с ловкост, която Джон знаеше, че не е по силите му. Когато погледна през бинокъла си и разпозна биолога, сърцето му подскочи, кръвта му закипя, кожата по ръцете му настръхна. Заля го вълна от емоции и той едва сподави сълзите си — на облекчение или нещо по-дълбоко? Достатъчно дълго бе съществувал вътре в себе си, за да не бъде сигурен. Веднага се изправи. Знаеше, че ако биологът стигне до брега, ще изчезне в дъждовната гора и едва ли щеше да успее да я намери.

Но ако тя го видеше да се приближава, преди да успее да я заговори, щеше да се изплъзне между пръстите му и повече никога нямаше да я види. Добре знаеше и това.

Приливът беше започнал. Светлината беше притъпена, плоска и сива. Отново. Вятърът беше станал остър. Нищо в морето не подсказваше за съществуването на човешки създания, с изключение на фигурата на биолога, която се надигаше и спускаше, и тъмната вена от черен дим, прорязваща

небето над някой толкова далечен кораб, че не се виждаше дори през бинокъла.

Изчака тя да стигне до средата и дори се почуди дали не е изгубила вродената си предпазливост — все още беше по-лесно да пресече пътя ѝ, отколкото очакваше. После се промъкна, приведен, от другата страна на скалния ръб, като внимаваше да крие силуета си от нейния хоризонт, въпреки че би се очертал на фона на гора, не срещу избледняващата светлина. Носеше раницата със себе си от страх някой да не я открадне, докато го няма. Въпреки че бе намалил товара си, той все още нарушаваше равновесието му и го затрудняваше, докато държеше пистолета или се катереше по камъните. Можеше да зареже ръкописа на Уитби, но му се струваше все по-важно да го държи през цялото време под око.

Старاءе се да прави малки крачки и да огъва коленете си, но въпреки това често се подхлъзваше по неравните скали, обрасли с водорасли, назъбени от черупки на миди и раковини. Налагаше се да протяга ръце, за да запази равновесие, и се порязва въпреки парцалите, с които беше увил дланите си. Скоро глезените и коленете му затрепериха от слабост.

Когато преполови разстоянието, скалният ръб изтъня и той нямаше избор, освен да се качи отгоре. Когато за първи път погледна оттам, от биолога нямаше и следа. Или се беше върнала като по чудо на брега, или се криеше някъде пред него.

Колкото и да се превиваше и да приклякваше, тя щеше да го види. Не знаеше с какво разполага тя, в случай че не му се зарадва — камъни, нож, импровизирано копие? Свали шапката си и я пхна в джоба на мушамата си с надеждата да го познае. С надеждата образът му да означава нещо повече от „разпитващ“ и „похитител“. Да се разколебае, ако лежи и го дебне.

Три четвърти от разстоянието. Чудеше се дали просто да не се върне. Краката му бяха като гумени и ги усещаше също като скалите, покрити с кафяви водорасли. Вълните от двете страни ставаха все по-ярошни и макар още да виждаше — слънцето трепкаше в червено на хоризонта, огряло далечния дим — щеше да се наложи да се връща на светлината на фенера. Което означаваше да издаде присъствието си, а не беше изминал целия този път, само за да я издаде на някой друг. Продължи напред с чувство на фатализъм. Беше пожертвал всичките си пешки, коне, офицери и топове. Абуела и Абуело^[2] очакваха кървавата атака от другата страна на дъската.

Сред уморителните, еднообразни усилия да се катери и да продължава напред, вместо да се върне назад, мрачно удовлетворение заля тялото му с последен прилив на енергия. Беше извървял пътя докрай. Беше стигнал много далеч и тази мисъл се примеси с тъга по онова, което беше оставил зад гърба си — толкова хора, с които бе изградил крехки връзки. Толкова хора, които, колкото повече приближаваше края на скалите, толкова повече му се искаше да бе опознал по-добре, да се бе опитал да опознае по-добре. Грижата за баща му сега не му се струваше самоотвержено усилие, а нещо, което бе направил и за себе си — за да разбере какво означава да бъдеш близък с някого.

В края на скалния ръб стигна до дълбока лагуна с вълнуваща се вода, сгушена между камъните. Може би „лагуна“ беше твърде нежна дума за тази клокочеща дупка с остри, неправилни стени, на които можеше лесно да нареже ръцете или главата си. Дъното ѝ не се виждаше.

Отвъд се простираше само безкрайният океан, който се пенеше да нахлуе навътре и се блъскаше в свития юмрук на скалите; пръските му го шибяха по лицето, а вятърът се опитваше да го събори. В лагуната обаче

всичко беше спокойно, макар и непознаваемо в тъмното си отражение.

Тя се появи толкова близо от укритието си от лявата му страна, че той едва не отскочи назад. Задържа се, като се наведе и се подпря с ръка.

В този момент беше безпомощен. Докато се опитваше да си възвърне равновесието, осъзна, че е насочила пистолет срещу него. Приличаше на „Глок“, стандартно изпълнение, като неговия собствен. Не го беше очаквал. Някак си, някъде беше успяла да намери оръжие. Беше отслабнала, а скулите ѝ — остри като скалите. Косата ѝ беше пораснала като тъмен мъх. Носеше дебели дънки, прекалено широк, тежък пуловер и скъпи кафяви туристически обувки. На лицето ѝ беше изписано предизвикателно непокорство, примесено с любопитство и някаква друга емоция. Устните ѝ бяха напукани. Тук, в естествената си среда, тя изглеждаше толкова самоуверена, че той се почувства тромав и непохватен. Нещо си беше дошло на мястото. Нещо я беше изострило — може би споменът.

— Хвърли оръжието си в морето — каза тя, като посочи кобура му. Наложил се да повиши глас, за да я чуе, въпреки че беше съвсем близо — толкова близо, че с няколко крачки можеше да стигне до нея и да я докосне по рамото.

— Може да ни потрябва по-късно — отвърна той.

— Да ни потрябва?

— Да. Идват други. Видях светлините.

Нямаше желание да ѝ казва какво се е случило със „Съдърн Рийч“. Засега.

— Хвърли го веднага, ако не искаш да те гръмна.

Повярва ѝ. Беше виждал докладите от обучението ѝ.

Твърдеше, че не я бива в стрелбата, но мишените бяха на друго мнение.

Това беше краят на дяловия 4.9 или 5.1. Не беше броил мисиите му. Морето го погълна с плискък, който прозвуча като последен коментар на Джек.

Джон я погледна. Тя стоеше срещу него; вълните се разбиваха в скалите и въпреки сивотата, въпреки мокротата и студа, въпреки че можеше да загине в следващите минути, той се разсмя. Сам се изненада; отначало му се стори, че се смее някой друг.

Тя стисна по-здраво пистолета.

— Смешно ти е, че мога да те застрелям?

— Да. Много е смешно.

Вече се смееше толкова неудържимо, че трябваше да се приведе, за да не падне. В него се бе надигнала свирепа радост или истерия и през ума му мина празна, далечна мисъл, че може би трябва по-често да се чувства така. Образът ѝ на фона на морето и вълните беше непоносимо силен. За първи път осъзна със сигурност, че е постъпил правилно, като е дошъл тук.

— Смешно е, защото е имало толкова други случаи... толкова много други случаи, когато бих разбрал защо някой иска да ме застреля.

Това беше само едната част. Другата бе усещането, че всъщност Зона Х се кани да го застреля, че Зона Х се кани да го застреля много, много отдавна.

— Проследил си ме, въпреки че очевидно не желая да бъда проследена. Стигнал си до най-затънтения край на света и си ме причакал. Сигурно искаш да продължиш да ме разпитваш, въпреки че би трябвало да ти е ясно, че аз приключих с разпитите. Какво очакваше?

Истината беше, че той не знаеше какво е очаквал; може би несъзнателно беше стъпил върху представата за връзката им в „Съдърн Рийч“, но тук тя не важеше. Той спря да се смее и вдигна ръце, сякаш се предава.

— Ами ако ти кажа, че аз имам някои отговори?

Единственото осезаемо нещо, което можеше да й покаже обаче, беше ръкописът на Уитби.

— Щях да отвърна, че лъжеш, и щях да съм права.

— Ами ако ти кажа, че ти също знаеш някои отговори?

Беше също толкова сериозен, колкото преди няколко секунди — развеселен. Опита се да я прикове с поглед въпреки сумрака, но не успя. Божичко, брегът тук беше болезнено красив, пищната зеленина на елите пронизваше мозъка му, разбушувалото се море и небето, приливът от солена вода върху скалите караше кръвта да тече по-бързо по вените му, докато чакаше да го застреля или да го изслуша. Съблазнителна мисъл: нямаше да е толкова ужасно да умре тук, да стане част от всичко това.

— Аз не съм биологът — каза тя. — Миналото ми на биолог не ме интересува, ако това имаш предвид.

— Знам. — Беше го разбрал още на лодката, макар досега да не го беше изрекъл. — Знам, че не си. Но си някаква нейна версия. Имаш нейните спомени, поне в известна степен, а биологът може би още е жива някъде в Зона Х. Ти си нейно копие, но си личност сама по себе си.

Не беше очаквала такъв отговор. Ръката ѝ с пистолета се отпусна. Малко.

— Ти ми вярваш.

— Да.

През цялото време е било пред очите му. Беше го видял — във филма, в самата мимикрия на клетките, в различията между характерите. Само дето тя беше разчупила отливката. Нещо в нейното сътворение се бе случило по друг начин.

— Опитвам се да запомня това място — каза тя почти умолително. — Много ми харесва, но през цялото време имам чувството, че то ме запомня.

Настъпи мълчание, което Джон не знаеше дали да наруши, затова не отговори нищо.

— Дошъл си, за да ме отведеш ли? Защото аз няма да се върна.

— Не, не съм дошъл за това. — Осъзна, че е вярно. Каквито и импулси да бе имал в това отношение, тя бяха изчезнали. — „Съдърн Рийч“ вече не съществува — призна той. — Много скоро там може да не остане нищо познато за нас.

Двамата стояха в здрача, над главите им не прелитаха птици, димът се сливаше с мрака, а буйните вълни като че ли бяха единственото живо нещо, освен тях.

— Откъде знаеше, че съм тук? — попита тя замислено. — Бях много внимателна.

— Не знаех. Гадаех.

Лицето му явно издаваше част от мислите му, защото тя изглеждаше някак смаяна, някак неподготвена.

— Защо ти е било да го правиш, ако нямаш намерение да ме отведеш обратно?

— Не знам.

За да се опита да спаси света? Да спаси нея? Да спаси себе си? Всъщност знаеше. Нищо не се бе променило от стаята за разпити. Нищо съществено.

Когато отново вдигна очи, тя казваше:

— Мислех просто да си остана тук. Да изградя живота, който тя не беше успяла, който беше объркала. Но не мога. Очевидно е. Каквото и да правя, все някой ще ме следва по петите.

Сега, когато слънцето беше наистина залязло, забеляза смътно позната светлина, идваща дълбоко от лагуната долу.

— Какво има там? — попита той.

— Нищо — отвърна тя прекалено бързо.

— Нищо ли? Много е късно за лъжи, няма смисъл.

Никога не беше късно за лъжи, за замъгляване, за отлагане. Контрол добре знаеше това.

Тя обаче не го знаеше. Поколеба се, после каза:

— Когато дойдох тук, бях болна. Една вечер излязох на това място и съм припаднала. Известно време съм била в безсъзнание, а когато дойдох на себе си, идваше прилив и вече не бях болна. Сиянието беше приключило с мен. Но в дъното на тази дупка имаше нещо.

— Какво? — попита той, макар да му се струваше, че вече знае. Завихрената светлина му беше твърде позната, макар и скрита от вълничките и дълбоката вода.

— Предполагам, че е вход към Зона Х — каза тя. Изглеждаше уплашена. — Мисля, че аз съм го донесла със себе си.

Джон нямаше представа откъде тя знае това. Помисли си, че може да е права. Спомни си думите на Чейни за трудното и изтощително пътуване. Кошмарното описание на границата на Уитби.

Мракът се беше сгъстил и тя се беше превърнала в силует пред очите му. И двамата виждаха светлините надолу по брега. Подскачаха. Плаваха. Пълзяха. Десетки на брой. А далеч долу — онзи блясък, онзи намек за невъзможна светлина.

— Струва ми се, че нямаме много време. Не знам дори дали разполагаме с нощта. Трябва да се скрием някъде.

Не искаше да мисли за другата възможност. Не искаше дори сянка от нея да попада в мислите му.

— Скоро ще настъпи максимумът на прилива — отвърна тя. — Трябва да слезеш от скалите.

А тя? Макар да не виждаше лицето ѝ, познаваше изражението, изписано на него.

— И двамата трябва да се махнем от скалите.

Не беше сигурен, че наистина го мисли. Вече чуваше хеликоптера и катерите. Но ако тя беше откачила, ако лъжеше, ако не знаеше нищо...

— Искам да разбера коя съм. Не мога да го направя тук. Не мога да го направя, затворена в килия.

— Аз знам коя си. Всичко е в главата ми, цялото ти досие. Мога да ти помогна.

— Няма да се върна. Никога няма да се върна.

— Опасно е — каза той с умолителен тон, сякаш тя не го знаеше. — Не е доказано. Не знаем къде ще излезеш.

Дупката беше много дълбока и назъбена, а водата кипеше от вълнението. Беше виждал чудеса, беше виждал и ужасяващи неща. Трябваше да повярва, че това е още едно от тях, че е вярно и познаваемо.

Тя го премери с поглед. Беше приключила с приказките. Хвърли пистолета. После се гмурна дълбоко във водата.

Той погледна за последен път света, който познаваше. Пое си голяма глътка от него, от всичко, което виждаше, от всичко, което можеше да запомни.

„Скачай“, каза един глас в главата му.

Контрол скочи.

---

[1] Поема от Уилям Блейк. Б.пр. [↑](#)

[2] исп. баба и дядо, но в случая царят и царицата. Б.пр. [↑](#)

БЛАГОДАРНОСТИ

Много благодарности на моя редактор Шон Макдоналд и всички от FSG за знанията, страстта, чувството за хумор и най-вече за търпението. Благодаря на всички от Fourth Estate, HarperCollins Canada, Blackstone Audiobooks и на чуждестранните ми издатели. Благодаря на агента си Сали Хардинг и съпругата си Ан, която ми помогна да намеря психичното пространство да напиша тези романи. Благодаря на Black Dog Cafe, All Saints Cafe, Fermentation Lounge, San Luis Mission Park и Shared Worlds, които ми предоставиха физическо пространство за работа. Благодаря на Ерик Шалер, Джефри Ландис и Ашли Дейвис за научните обсъждания. И накрая, благодаря за помощта на първите си читатели, сред които Брайън Евънсън, Теса Към, Грег Босърт, Джеръми Зърфос, Карън Тидбек, Крег Джитни, Берит Елингсън и Адам Милс.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*.
Посетете **работното ателие**, за да научите повече.